

Alkuper. n. 87/3.2 1999 M

PUDASJÄRVI
Inventointi 1998

Mika Sarkkinen

PUDASJÄRVI

Tutkimuksen suorittaja: Pohjois-Pohjanmaan liitto
Inventoija: FM Mika Sarkkinen

Pohjois-Pohjanmaan liiton, Pohjois-Pohjanmaan museon ja Museoviraston yhteistyönä toteutettavan Pohjois-Pohjanmaan kiinteiden muinaisjäännösten julkaisuhankeen yhteydessä katsottiin tarpeelliseksi Pudasjärven ajantasaistava perusinventointi. Aiempaa perusinventointia ei alueella ole tehty, lijoelta osainventointi. Inventoinnin yhteydessä pyrittiin tarkastamaan ja tarvittaessa paikantamaan tiedossa olleet kohteet (83 kpl). Lisäksi käytiin läpi PPM:n ja Pudasjärven paikallismuseon kokoelmien ja arkistotietojen perusteella luetteloidut uudet kohteet. Kokonaan ennestään tuntemattomien kohteiden etsimiseen ei juuri ollut mahdollisuutta. Pääosa uusista kohteista tavattiinkin aiemmin tunnettujen kohteiden lähistöltä. Inventoinnin tuloksena kohteiden määrä nousi 121:een, joiden lisäksi kertomuksessa on kirjattu muutamia tietoja epämääräisistä ja historiallisen ajan kohteista. Pääosa on kivikautisia asuin- ja löytöpaikkoja (n. 85 kpl), joukossa ainakin kolme asuinpainannekohdetta. Erilaisia maakuoppakohteita (pyynti-, keitto- tms. kuopat). Näistä muutama liittyy paikallinen nimitys "lapinhauta", lisäksi enemmän tai vähemmän epämääräisiä lappalaismuistoja on neljältä paikalta. Varhaismetalli-/rautakautisia/keskiaikaisia kohteita on noin 10.

Löydöt: KM 31285, 31292-31305 (2 tuuraa, alk.kirves, tasataltta, kvartssia).

Kenttätöaika: 7.9.-1.10.1998.

Tutkimuskustannukset: Pudasjärven kunta 13 000, Pohjois-Pohjanmaan liitto ja Museovirasto.

Tutkimusraportti: Pudasjärven inventointi 1998, M. Sarkkinen. Museoviraston ark. os. top. arkisto ja Pohjois-Pohjanmaan museon arkisto.

SISÄLLYSLUETTELOSIVU

JOHDANTO	1
PUDASJÄRVEN ESIHISTORIALLISET KOHTEET - luettelo	3
KOHTEIDEN JAKAUTUMINEN PERUSKARTTALEHDILLE	6
LÖYTÖLUETTELO	8
VALOKUVAT - diat	11
YLEISKARTTA - Kunnan länsiosa	15
YLEISKARTTA - Kunnan itäosa	16
KOHDEKUVAUKSET JA KARTTAOTTEET	17
SEKALAISIA TIETOJA EPÄMÄÄRÄISISTÄ JA HISTORIALLISELTA AJALTA OLEVISTA KOHTEISTA	251

JOHDANTO

Pohjois-Pohjanmaan liiton, Pohjois-Pohjanmaan museon ja Museoviraston yhteistyönä toteutettavan Pohjois-Pohjanmaan kiinteiden muinaisjäännösten luettelointi- ja julkaisuhankkeen jatkamiseksi katsottiin tarpeelliseksi Iin seutukunnan alueella tehtävä ajantasais-tava inventointi.

Työn mahdollisti Pudasjärven kunnan, Museoviraston ja Pohjois-Pohjanmaan liiton taloudellinen panos, joka kattoi neljän viikon kenttätyöt ja niiden vaatimat jälkityöt inventointikertomuksen tekemiseksi.

Työn toteutti FM Mika Sarkkinen, joka toimi Pohjois-Pohjanmaan liiton va. tutkijana ja jolle Pohjois-Pohjanmaan museo tarjosi tarvittavat työtilat. Inventointia valmisteltiin 26.-29.5. ja 31.8.-4.9.1998 yhdessä kenttäkauden muiden inventointien kanssa. Kenttätyöt toteutettiin 7.9.-1.10. ja raportointi syystalvella 1998. Kenttävaiheen aikana keskityttiin tarkastamaan alueelta aiemmin tunnetut kohteet. Kokonaan ennen tuntemattomien kohteiden etsimiseen ei juurikaan ollut mahdollisuutta. Tehtyä työtä voisi luonnehtia ajantasaistavaksi perusinventoinniksi.

Pudasjärven inventointi perustuu Museoviraston arkeologian osaston arkistotietoihin, joita täydennettiin PPM:n arkistotiedoilla. Lisäksi tarkastettiin Pudasjärven kotiseutumuseon kokoelmat. Museoviraston kohdeluettelossa oli Pudasjärveltä yhteensä 83 kohdetta ennen inventointia. Arkisto- ja maastoinventoinnin tuloksena kohteiden määrä nousi 121:een. Inventoinnin aikana pyrittiin vanhat löytöpaikat selvittämään mahdollisimman tarkkaan, mikäli ne enää olivat selville saatavissa. Tämä kulutti aikaa uusien kohteiden hakeemiselta, mutta katsottiin tarpeelliseksi, sillä aiempaa koko kunnan kattavaa inventointia ei ole tehty. Kohteiden tarkastamista ja uusien kohteiden etsimistä häyttasi paikoin poikkeuksellisen sateisen kesän ja syksyn aikaansaama korkea vedenpinta.

Ainoa laajempi inventointi on Markku Torvisen 1982 tekemä Iijoen keskijuoksun rakentamissuunnitelman vuoksi tekemä osainventointi, joka Pudasjärven lisäksi koski myös Taivalkoskea. Tuolloin tarkastettiin Pudasjärveltä 27 kohdetta. M. Torvisen inventoinnin lisäksi Pudasjärveltä on muutamia, lähinnä Museoviraston tutkijoiden, tarkastusraportteja yksittäisistä kohteista. Vanhemmista tutkimuksista on syytä mainita A.H. Snellmanin Pudasjärveä koskevat maininnat Oulun Kihlakuntakertomuksessa (SMYA IX, 1887). Kaivaustutkimuksia on tehty Varisnokalla (kohde 1, T. Wallenius 1986-7), Siikalammella (kohde 64, Wallenius 1986), Auralassa (kohde 76, M. Mäki vuoti 1993 ja E. Viitanen 1994) sekä Ruunaharjussa (kohde 83, J. Okkonen 1998).

Pudasjärvi on Pohjois-Pohjanmaan kunnista suurin, pinta-alaltaan se on yli puolet vanhasta Uudenmaan läänistä. Kunnan länsi- ja eteläosat ovat alavaa, suhteellisen tasaista matalien kankaiden pirstomaa suota. Alueen korkeus merenpinnasta vaihtelee enimmäkseen noin 100 - 120 metrin paikkeilla. Kunnan itä- ja pohjoisosa on ylävämpää ja korkeuksiltaan vaihtelevaa vaaramaisemaa. Iso-Syötteen korkeus on 431 metriä, mutta pääosin liikutaan 120 - 200 metrin korkeuksil-

la. Maisemalle leimaa antavia ovat lukuisat vesistöt. Tärkein joki on Iijoki, johon laskevista pienemmistä joista on mainittava ainakin kaakkoinen Korpijoki ja pohjoinen Livojoki useine näihin yhtyvine pienempine jokineen. Luoteessa kuntaa halkoo Siuruanjoki, joka yhtyy Iijokeen vasta Yli-Iin kirkolla. Erikokoisia järviä ja lampia on kymmenittäin ellei sadoittain.

Inventointikertomus noudattaa Museoviraston kuntakohtaista kohdenumerointia. Luettelo sisältää yhteensä 121 kohdetta. Johdantoa seuraavat yhteenvetoluettelot kunnan kohteista, kohteiden jakautuminen peruskarttalehdille, esineluettelo ja luettelo valokuvista. Kertomuksen loppuun on koottu muutamia tietoja historiallisen ajan kohteista sekä joitakin tietoja epämääräisistä kohteista.

Muinaisjäänköskohteista ilmoitetaan aluksi nimi-, luokitus-, sijainti- ja mahdolliset omistajatiedot. Tämän jälkeen seuraa kohteen kuvaus, jossa kuvataan kohteen sijainti, ympäristö ja alueella tehdyt havainnot. Kuvauksen lopussa ovat ns. tutkimukselliset tiedot eli tiedot aiemmista tutkimuksista, kohteesta tehdyistä löydöistä ja inventoinnin aikana otetuista valokuvista. Jokaista kohdetta seuraa peruskarttaote, josta on ilmoitettu käytetyn peruskarttalehden numero, nimi ja painovuosi.

Kohteiden muinaisjäänkösluokitus on seuraava:

I-luokka: Muinaisjäänkö säilytetään sellaisenaan, eikä sitä saa hävittää missään olosuhteissa. Valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävä muinaisjäänkö.

II-luokka: Muinaisjäänkö on kokonaan rauhoitettu, mutta voidaan tutkimusten jälkeen siirtää joko luokkaan I tai III.

III-luokka: Muinaisjäänkö on kokonaan tutkittu tai hävitetty, eikä sen säilyttäminen ole tarpeen. Tutkittujen tietojen perusteella vapaa kohde.

On syytä huomata, että uudet tiedot voivat muuttaa luokitusta ja että tehdyn inventoinnin jälkeen kaikkia alueella olevia muinaisjäänköksiä ei tunneta. Koska kaikki muinaisjäänkökset ovat automaattisesti muinaismuistolain (295/1963) suojaamia, on kaikkia ennestään tunnettuja tai mahdollisia tulevia uusia kohteita koskevissa epäselvissä tilanteissa syytä kääntyä Museoviraston puoleen.

Mika Sarkkinen

Oulussa 28.12.1998

Mika Sarkkinen

PUDASJÄRVEN ESIHISTORIALLISET KOHTEET

Luokkamerkinnän jälkeen suluissa oleva kysymysmerkki tarkoittaa, että kohteen sijaintia ei tarkalleen tunneta.

1.	Varisnokka	<u>kivikautinen asuinpaikka ja maakuoppia.</u> II.
2.	Korento	<u>kivikautinen asuinpaikka.</u> II.
3.	Parkkila	kivikautinen löytöpaikka. II(?).
4.	Koivuniemi	kivikautinen löytöpaikka. II(III).
5.	Hiltula	kivikautinen löytöpaikka. II(?).
6.	Kantola (Repola)	<u>kivikautinen asuinpaikka?</u> II.
7.	Naisjärvi, Hiuspää	kiviesineen löytöpaikka. II(?).
8.	Rantala	kivikautinen löytöpaikka. II.
9.	Korpisjoki	kivikautinen löytöpaikka. II.
10.	Ihme (Niemelä)	<u>kivikautinen asuinpaikka.</u> II.
11.	Levonoja	kivikautinen löytöpaikka. II(?).
12.	Ahokoski	<u>kivikautinen asuinpaikka.</u> II.
13.	Veteläinen	<u>kivikautinen asuinpaikka?</u> II.
14.	Aalto	kivikautinen löytöpaikka. II.
15.	Isosaari	<u>"lappalaiskalmisto".</u> II.
16.	Törrö	<u>kivikautinen asuinpaikka?</u> II/III(?).
17.	Rauhala	kiviesineen löytöpaikka. III.
18.	Haaponiemi	kivikautinen löytöpaikka. II(?)
19.	Petäjaniemi (Kaatamo)	<u>kivikautinen asuinpaikka.</u> II(?) ja <u>"lapinhautoja"</u> II.
20.	Haaponiemi	<u>kivikautinen asuinpaikka.</u> II(?).
21.	Kosamo	kivikautinen löytöpaikka. II?
22.	Tyvelä	kivikautinen löytöpaikka. II/III.
23.	Harju	<u>kivikautinen asuinpaikka.</u> II.
24.	Heikkilä	<u>kivikautinen asuinpaikka.</u> II.
25.	Säynäjärvi Parsiais.	rautakautinen löytöpaikka ja <u>maakuoppia.</u> II.
26.	Kurenkoski	rautakautinen löytöpaikka. II(?).
27.	Törrö, Navettapelto	rautakautinen löytöpaikka. II(?).
28.	Haaponiemi	rautakautinen löytöpaikka. II(?).
29.	Kirkonkylä, Törrö	rautakautinen löytöpaikka. II(?).
30.	"Pintamojärvi"	rautak. löytöp. (Taivalkoski?) II(?).
31.	Hetetjärvi	"poronpelto" II(?).
32.	Metelinkangas	"jättiläisten kirkko" II(?).
33.	Marjosaarenpudas	<u>"hiidenpato".</u> II.
34.	Kattilaniva	<u>"lapinpato".</u> II(?).
35.	Siikaniva	<u>"lapinpato".</u> II(?).
36.	Säynäjärvi	<u>kiviraunio?</u> II(?).
37.	Niemelä	= Ranua
38.	Juurikkaniemi	kivikautinen asuinpaikka? II(?).
39.	Joentauskangas	<u>"lappalaisten hautoja"/talonpaikka.</u> II.
40.	Alatalo	<u>kivikautinen asuinpaikka.</u> II.
41.	Mäntyniemi	kivikautinen löytöpaikka. II/III.
42.	Annala	<u>kivikautinen asuinpaikka.</u> II.
43.	Siuruankylä	kivikautinen löytöpaikka. III(?).
44.	Lapinsaari	<u>"lappalaiskalmisto"/maakuoppia.</u> II.
45.	Aho (Hakala)	<u>kivikautinen asuinpaikka.</u> II.

46. Tuulijärvi, E-ranta kivikautinen asuinpaikka. II.
47. Seurojentalon tontti kivikautinen asuinpaikka? II.
48. Kivarijärvi, S-ranta kivikautinen asuinpaikka ja
kivikautinen löytöpaikka. II.
49. Aittojärvi kvartsi-iskoksen löytöpaikka. II.
50. Karvalampi maakuoppia. II.
51. Koskenniemi kivikautinen asuinpaikka. II.
52. Riekinkangas E kivikautinen asuinpaikka. II.
53. ent. leirintäalue kivikautinen asuinpaikka. II.
54. Riekki kivikautinen asuinpaikka. II ja
kiviesineen löytöpaikka. II(?).
55. Leililahti NE kivikautinen asuinpaikka. II.
56. Varisnokka 2 kivikautinen asuinpaikka. II/III.
57. Varisnokka 3 kivikautinen asuinpaikka? II/III.
58. Korentojärvi, NW-ranta kivikautinen asuinpaikka. II.
59. Männistö röykkiö. II.
60. Lapinniemi "lappalaisasuinpaiikka"? II.
61. Pesälänniemi kivikautinen asuinpaikka. II.
62. Huopaja "lapinhautoja"/maakuoppia. II.
63. Rinne kvartsi-iskoksen löytöpaikka. II.
64. Siikalampi kivikautinen asuinpaikka. II-III.
65. Täperä kivikautinen asuinpaikka. II.
66. Lahtela kivikautinen asuinpaikka. II.
67. Hätälänvirta kivikautinen asuinpaikka. II.
68. Välikangas kivikautinen löytöpaikka. II.
69. Piiraa rautakautinen löytöpaikka. II.
70. Paukkerinvaara "lapinhautoja"/maakuoppia ja
kvartsilöytöpaikka. II.
71. Iso-Matkavaara kivilatomuksia. II?/hist.aikaa
72. Takakangas kivikautinen asuinpaikka ja
maakuoppia. II.
73. Pieni-Haukijärvi kivikautinen löytöpaikka ja
"lapinhautoja"/maakuoppia. II.
74. Kivikirkko kivikuoppia, latomuksia? II.
75. Leppälä, Rinnepelto kivikautinen löytöpaikka. II.
76. Aurala kivikautinen asuinpaikka. II.
77. Ruottisenjärvi muinaisjalaksen löytöpaikka. III.
78. Kipinä-Riepula kivikautinen asuinpaikka. II.
79. Puolakkavaara kiviraunio. II.
80. Riekinkangas SE kivikautinen asuinpaikka. II.
81. Auralankangas maakuoppia/pyyntikuoppia. II.
82. Itäperä kivikautinen löytöpaikka. II.
83. Ruunaharju varhaismetallik. asuinp. ja
"lapinhautoja"/maakuopanteita. II.
84. Kangaslampi E painanteita ja maakuoppia. II.
85. Naiskangas kivikuoppa, latomus? II.
86. Keinänen rautak./keskiaik. löytöpaikka. II.
87. Kangas asuinpainanteita. II.
- √ 88. Säynäjäkangas asuinpainanteita ja asuinpaikka. II.
89. Kangastalo maakuoppa ja epäm. kiveys. II.
90. Vanhala kivikautinen asuinpaikka. II.
- √ 91. Hetteenlahti kivikautinen asuinpaikka ja
asuinpainanteita. II.

✓ 92.	Poropellonsaaret	<u>kivikehä.</u> II.
✓ 93.	Välitalonkangas	<u>kivirakenteita, rakkakuoppia.</u> II.
94.	Kiiskikangas	<u>pyyntikuoppia.</u> II.
95.	Kynkään Leppälä	<u>kivikautinen löytöpaikka.</u> II(?).
96.	Mutkala	<u>kivikautinen asuinpaikka?</u> II.
97.	Hyötylä	<u>kivikautinen löytöpaikka.</u> II(?).
98.	Kettuharju	<u>maakuoppia/pyyntikuoppia?</u> II.
99.	Rauhanranta	<u>kivikautinen asuinpaikka.</u> II.
100.	Korkiamaa	<u>maakuoppia/"lapinhautoja".</u> II.
101.	Pesälän pelto	<u>kivikautinen asuinpaikka.</u> II.
102.	Sotka	<u>kivikautinen asuinpaikka.</u> II.
103.	Hirsikangas	<u>"lapinhautoja"/maakuoppia.</u> II.
104.	Haanela (Eeteni)	<u>kivikautinen asuinpaikka.</u> II.
105.	Rissanen	<u>kivikautinen löytöpaikka.</u> II(?).
106.	Kuusiniemi	<u>rautak./keskiaik.löytöp.</u> II.
107.	Penttilä	<u>kivikautinen asuinpaikka?</u> II.
108.	Hirvasvaara W-rinne	<u>"lapinhautoja"/maakuoppia.</u> II.
109.	Jaakola	<u>kivikautinen asuinpaikka.</u> II.
110.	Salmijärvi	<u>kivikautinen asuinpaikka.</u> II(?)
111.	Säynäjäsuo W-puoli	<u>"lapinhautoja"/maakuoppia.</u> II.
112.	Muikkula	<u>kivikautinen asuinpaikka?</u> II.
113.	Lamassaari	<u>"lapinhautoja"/maakuoppia.</u> II.
114.	Kolkkoniemi	<u>kivikautinen asuinpaikka.</u> II.
115.	Uutela, Jokirinne	<u>kivikautinen löytöpaikka.</u> II(?)
116.	Männikkö	<u>kiviesineen löytöpaikka.</u> III.
117.	Iso-Kuopusjärvi NW-rnt	<u>kivikautinen löytöpaikka.</u> II.
118.	Rytingin ranta	<u>kivikautinen löytöpaikka.</u> II(III)
119.	Nivala	<u>kivikautinen löytöpaikka.</u> II.
120.	Sarala	<u>kivikautinen asuinpaikka.</u> II(?)
121.	Uusi-Ihme	<u>kivikautinen asuinpaikka.</u> II.

KOHTEIDEN JAKAUTUMINEN PERUSKARTTALEHDILLE

3513 05	PANUMAJÄRVI	11 Levonoja
3513 06	KIPINÄ	8 Rantala, 51 Koskenniemi, 78 Kipinä-Riepula
3513 07	VIINIKOSKI	31 Poronpelto?, 32 Metelinkangas?
3513 08	HETEKYLÄ	18=20 Haaponiemi, 19 Petäjäniemi, 28 Haaponiemi, 74 Kivikirkko, 83 Ruunaharju
3513 09	KOLLAJA	6 Repola(Kantola), 7 Naisjärvi Hiuspää, 24 Heikkilä, 33 Marjosaarenpudas, 84 Kangaslampi E, 85 Naiskangas
3513 10	MÄÄTÄNPERÄ	86 Keinänen
3514 01	ISO-ISTERINJÄRVI	44 Lapinsaari, 87 Kangas
3514 02	KUIKKASUO	25 ja 36 Säynäjärvi Parsiaismaa, 88 Säynjäkangas
3514 03	PUOLAKKAVAARA	79 Puolakkavaara
3514 07	AITTOJÄRVI	49 Aittojärvi, 89 Kangastalo, 90 Vanhala 91 Hetteenlahti, 92 Poropellonsaaret, 93 Välitalonkangas
3514 10	PUDASJÄRVI	5 Hiltula, 16=27=29 Törrö, 17 Rauhala, 34 Kattilaniva, 35 Siikaniva, 46 Tuulijärvi E-ranta, 50 Karvalampi, 52 Riekinkangas E, 53 Ent. leirintäalue 54 Rieki, 55 Leililahti NE, 76 Aurala, 80 Riekinkangas SE, 81 Auralankangas, →94 Kiiskikangas, 95 Kynkään Leppälä
3514 11	ALA-LIVO	96 Mutkala
3523 07	KOKKOKYLÄ	45 Aho(Hakala), 97 Hyötylä
3531 02	RUOTTISENHARJU	15 Isosaari, 77 Ruottisenjärvi
3531 05	ISO JOUTENSUO	12 Ahokoski, 98 Kettuharju
3531 06	JONKU	3 Parkkila, 4 Koivuniemi, 42 Annala, 59 Männistö, 60 Lapinniemi, 61 Pesälänniemi, 67 Hätälänvirta, 69 Piiraa, 70 Paukkerinvaara, 72 Takakangas, 99 Rauhanranta, 100 Korkiamaa, 101 Pesälän pelto, 102 Sotka

3531 08	SIIVIKKO	9 Korpisjoki
3531 09	VENYMÄ	13 Veteläinen, 26 Kurjenkoski, 40 Alatalo, 75 Leppälä, 103 Hirsikangas
3531 12	TOLPANLEHTO	21 Kosamo, 73 Pieni-Haukijärvi
3532 01	KIVARIJÄRVI	14 Aalto, 47 Seurantalons tontti, 48 Kivarinjärvi S-ranta, 104 Haanela, 105 Rissanen
3532 03	PÄRJÄNSUO	22 Kipinäkangas, 106 Kuusiniemi
3532 04	HIRVASKOSKI	1 Varisnokka 1, 2 Korento, 39 Joentauskangas, 56 Varisnokka 2, 57 Varisnokka 3, 58 Korentojärvi NW-rnt, 62 Huopaja, 63 Rinne, 65 Täperä, 66 Lahtela, 107 Penttilä, 108 Hirvasvaara W, 109 Jaakola
3532 05	OHTAVAARA	71 Iso-Matkusvaara
3532 08	IINATTIJÄRVI	23 Harju, 64 Siikalampi
3532 10	YLI-KURKI	68 Välikangas
3532 11	PINTAMO	30 Pintamo?, 82 Itäperä
3533 02	OHTAKANGAS	110 Salmijärvi, 111 Säynäjäsuon W-puoli
3533 03	PUHOSJÄRVI	38 Juurikkaniemi, 112 Muikkula, 113 Lammassaari, 114 Kolkkoniemi
3541 01	UHKALANKYLÄ	41 Mäntyniemi, 115 Uutela
3541 04	RYTINKI	116 Männikkö, 117 Iso-Kuopusjärvi NW-rnt 118 Ryttingin ranta
3541 05	NUORUNKA	119 Nivala
3541 06	SARAJÄRVI	10 Ihme (Niemelä), 120 Sarala, 121 Uusi-Ihme

LÖYTÖLUETTELO

Kansallismuseon (KM, Helsinki) kokoelmissa olevat esineet:

KM 2-4	"kivinen sotakirves"	0	
KM 242	tasataltta	1	Varisnokka
KM 2266:16	tuura	120	Sarala
KM 2266:17	tasataltta	2	Korento
:18	tasataltta	2	Korento
KM 2266:19	oikokirves	3	Parkkila
KM 2266:20	lattea reikäkivi	4	Koivuniemi
KM 2266:21	tasataltta	5	Hiltula
KM 2266:22	kourutalтта	6	Kantola
KM 2432:1	silmäkirves	25	Parsiaismaa
:2	keihäänkärki	25	Parsiaismaa
:3	rautaveitsi	25	Parsiaismaa
:4	nuolenkärki	25	Parsiaismaa
:5	hihnahela	25	Parsiaismaa
KM 2508:124	miekka	26	Kurenkoski
KM 3282:15	hionkivi	37	Niemelä
KM 3296:7	putkikirves	27	Törrö
KM 3487:5	kourutalтта	7	Naisjärvi
KM 3638:1	kourutalтта	8	Rantala
KM 4012:1	kivinen reikäkirves	9	Korpisjoki
KM 6609:1	oikokirves	10	Ihme (Niemelä)
:2	kehdonjalaskuokka/kirves	10	Ihme (Niemelä)
KM 7764:2	tasataltta	11	Levonoja
KM 8710:1	poikkikirves	12	Ahokoski
:2	hioimen katkelmia, 2 kpl	12	Ahokoski
:3	hioimen katkelma	12	Ahokoski
:4	hioinkivi?	12	Ahokoski
KM 8845:1	poikkitaltta	1	Varisnokka
:2	hioimen katkelmia, 2 kpl	1	Varisnokka
KM 8982	iskoksia, 2 kiviliuskaa	1	Varisnokka
KM 9126:1-23	kvartsiesineitä/-iskoksia	110	Salmijärvi
KM 9137	pohjalainen kirves	13	Veteläinen
KM 9267:1	tasataltta	13	Veteläinen
KM 9267:2	kourutalтта	14	Aalto
KM 9267:4	luuta, hiiltä, hiekkää	15	Isosaari
KM 9704:1	keihäänkärki, kiveä	16	Törrö
:2	kivikirves	16	Törrö
KM 11797:1	reikäkirves	18	Haaponiemi
KM 17361	reikäkiven teelmä	9	Korpisjoki
KM 19317	reikäkivi	40	Alatalo
KM 20136	reikäkivi	42	Annala
KM 21239	reikäkiven teelmä	45	Aho (Hakala)
KM 21782:1-9	kvartsi,kivilaji-iskoksia	46	Tuulijärvi E-ranta
KM 21783:1-3	iskoksia, palanutta luuta	47	Seurojen talo
KM 21784:1-2	iskoksia	48	Kivarijärvi S-ranta
KM 21785	kvartsi-iskos	49	Aittojärvi
KM 21786	kvartsi-iskoksia	51	Koskenniemi
KM 21787:1-4	kivies.kpl, kvartsi, luuta	52	Riekinkangas E
KM 21788:1-4	kvartsi, kivil-isk., luuta	53	ent. Leirintäalue
KM 21789:1-5	piitä, kvartsi, pal. luuta	54	Rieki
KM 21790:1-3	kvartsi- ja kivilaji-isk:a	55	Leililahti NE

KM 21791:1-3	kv- ja kivil-isk:a., luuta	56	Varisnokka 2
KM 21792:1-3	kvartsia, rautakuonaa	1	Varisnokka 1
KM 21793	kiviesineen palanen	2	Korento
KM 21794:1-2	kvartsia	57	Varisnokka 3
KM 21795	kvartsi-iskoksia	58	Korentojärvi NW
KM 21796:1-3	kvartsia, kivil-isk:a	61	Pesälänniemi
KM 21797	kvartsi-iskos	63	Rinne
KM 21819	alk. kirves	48	Kivarijärvi S-ranta
KM 22820	alk. kirves, esineen pala	64	Siikalampi
KM 23432	asuinpaikkalöytöjä	64	Siikalampi
KM 23433	asuinpaikkalöytöjä	1	Varisnokka 1
KM 23434:1-4	asuinpaikkalöytöjä	65	Täperä
KM 23435:1-10	asuinpaikkalöytöjä	66	Lahtela
KM 23436:1-4	asuinpaikkalöytöjä	67	Hätälänvirta
KM 23582	asuinpaikkalöytö	57	Varisnokka 3
KM 23729	kivikirves	68	Varisnokka 1
KM 23801	asuinpaikkalöytöjä	53	ent. Leirialue
KM 23803	hevosenkenkäsolki	69	Piiraa
KM 24274:1	taltan puolikas	72	Takakangas
:2		72	Takakangas
KM 24467	keram., kvartsia, pal.luuta	72	Takakangas
KM 26381	hioinlaaka	73	Pieni Haukijärvi
KM 27208	alkeellinen taltta	75	Leppälä
KM 27936	asuinpaikkalöytöjä	76	Aurala
KM 28129:1-2	taltan teelmä, pora	78	Kipinä-Riepula
KM 28391	asuinpaikkalöytöjä	76	Aurala
KM 28427:1-3	kvartsiesineitä, -iskoksia	52	Riekinkangas E
KM 28428:1-2	kvartsikaavin, pal. luuta	80	Riekinkangas SE
KM 29661	alk. kirves	82	Itäperä
KM 31285:1-6	tuuria, kirves, kaavin, ym.	109	Jaakola
KM 31292:1-2	tasataltta, kvartsi-iskoksia	2	Korento
KM 31293:1-2	kivilajilohelma, kv.-iskos	6	Kantola
KM 31294	raaka-aine kpl/hioin	19	Petäjäniemi
KM 31295:1-2	kvartsiesine, -iskoksia	40	Alatalo
KM 31296:1-4	kvartsiesine, -iskoksia	45	Aho (Hakala)
KM 31297	tasataltta	46	Tuulijärvi E-ranta
KM 31298:1-2	kvartsi-iskoksia	55	Leililahti NE
KM 31299	kvartsi-iskoksia	65	Täperä
KM 31300	kvartsi-iskoksia	70	Paukkerinvaara
KM 31301:1-2	kivilajilohelmia, kv-isk:a	91	Hetteenlahti
KM 31302	kvartsikaavin	99	Rauhanranta
KM 31303	kvartsi-iskoksia	107	Penttilä
KM 31304	kvartsiesineitä, -iskoksia	116	Kolkkoniemi
KM 31305	kvartsikaavin	121	Uusi-Ihme

Pohjois-Pohjanmaan museon (PPM, Oulu) kokoelmissa olevat esineet:

PPM 59	rautainen keihäänkärki	29	Törrö
PPM 64	kivikirves	19	Petäjäniemi
PPM 65	tasataltta	20	Haaponiemi
PPM 66	reikäkivi 2 kpl?	2	Korento
PPM 251	rautakirves	30	Pintamo
PPM 3949	tasataltta	92	Leppälä
PPM 4209	reikäkivi	105	Rissanen

PPM 4219	reikäkivi	22 Tyvelä
PPM 4606	kourutaltoa	21 Kosamo
PPM 6129	kourutaltoa	23 Harju
PPM 6658	kivikirves	43 Siuruankylä
PPM 6756	tasataltoa	16 Törrö
PPM 7321	tasataltoa	117 Iso-Kuopusjärvi NW

Pudasjärven kotiseutumuseon (PudM) kokoelmat:

PudM 178	luonnonkivi	104 Haanela
PudM 496	(kivi)	0
PudM 540	suksen kärki (rtk.)	0 Siuruankylä
PudM 541	(kivi)	0
PudM 1263	(kivi)	0
PudM 1312	alk. kirves/taltoa	0
PudM 1313	tasataltan teräkatkelma	0
PudM 1314	reikäkivi	0 (54 Riekki?)
PudM 1315	liippa	0
PudM 1316	tasataltoa	0
PudM 1317	rautainen nuolenkärki	86 Keinänen
PudM 1387	tasataltoa	97 Hyötylä
PudM 1388	kiviesineen katkelma	0
PudM 1489	luonnonkivi	0
PudM 1667	luonnonkivi	0
PudM 2046	rautainen nuolenkärki	106 Kuusiniemi
PudM 2051	reikäkivi	96 Mutkala
PudM 2052	kourutaltoa	(96 Mutkala?)
PudM 2140	reikäkivi	96 Mutkala
PudM 2100?	tasataltoa	0
PudM 2179	hioin	0 (Tiirola)
PudM 2194	luonnonkivi	0 (Viianmaa)
PudM 2195	reikäkivi	54 Riekki
PudM 2221	(kivi)	0
PudM 3913=KM 21239	reikäkiven teelmä	45 Aho (Hakala)
PudM 4071	poikkikirves	104 Haanela
PudM 4072	tasataltoa	104 Haanela
PudM 4073	luonnonkivi	0 (A. Pönkkö)
PudM 4306a)	hioin	120 Sarala
PudM 4306b)	liippa	120 Sarala
PudM 4306c)	esineen teelmä	120 Sarala
PudM 4306d)	hioin/teelmä?	120 Sarala
PudM 4306e)	liippa	120 Sarala
PudM 4361	alk. taltoa/kirves	116 Kolkkoniemi
PudM 4362	lehdenm. liuskekärki	116 Kolkkoniemi
PudM 4339	liippa	0
PudM 4531	liippa	0
PudM 4740	liippa	0 (T.Vuojus)

Reijo Kosamon (Muikkula, 93390 PUHOSKYLÄ) hallussa:

reikäkivi 112 Muikkula

Lauri Hongan (Rytinkisalmentie 2888 1, 93280 SYÖTE) hallussa:

kiviesineen katkelma 116 Männikkö

VALOKUVAT - Dia-positiivit

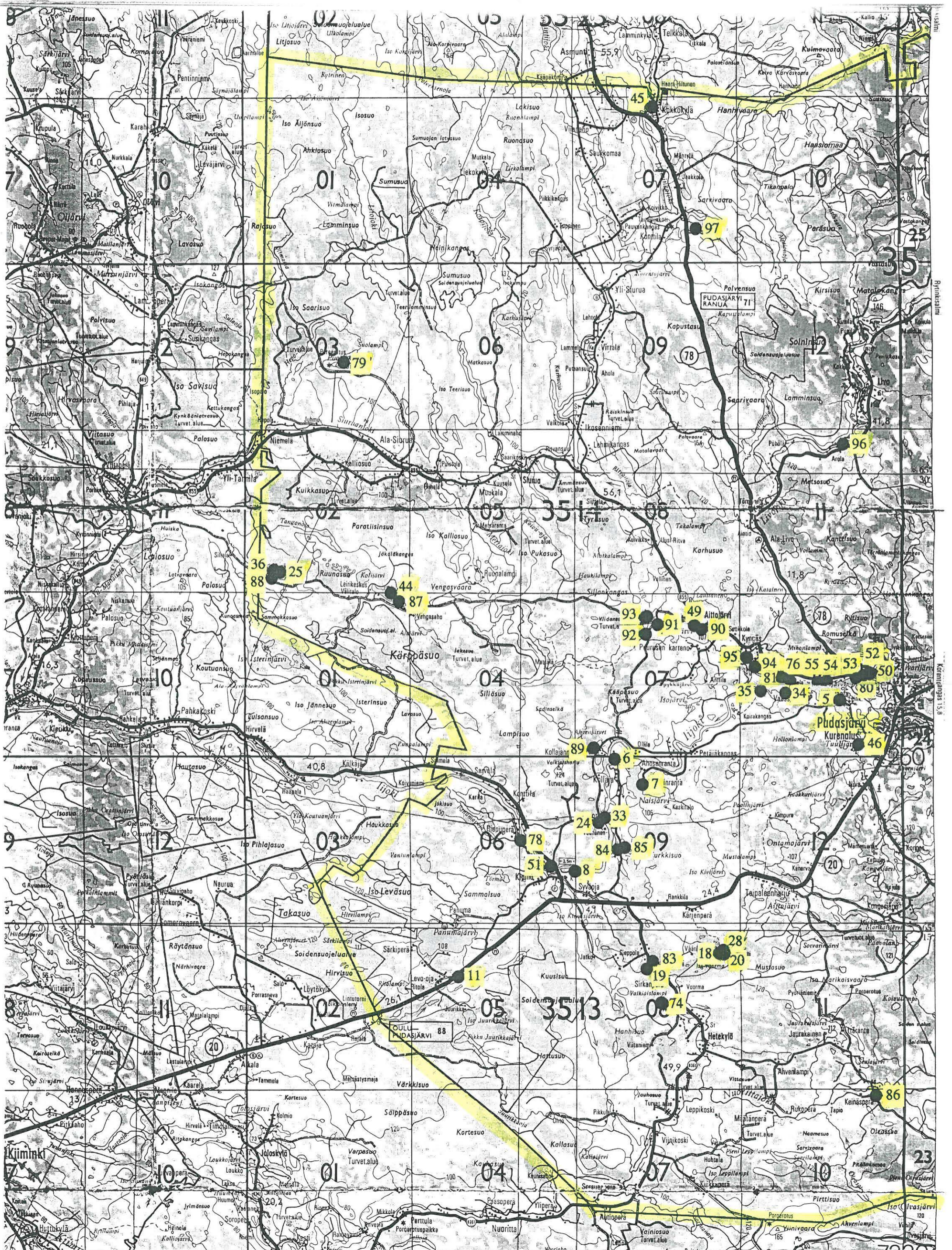
Kuvat on luetteloitu Pohjois-Pohjanmaan museon kuva-arkistoon Pohjois-Pohjanmaan liiton kokoelmana (PPL/PPM:n kuva-arkisto).

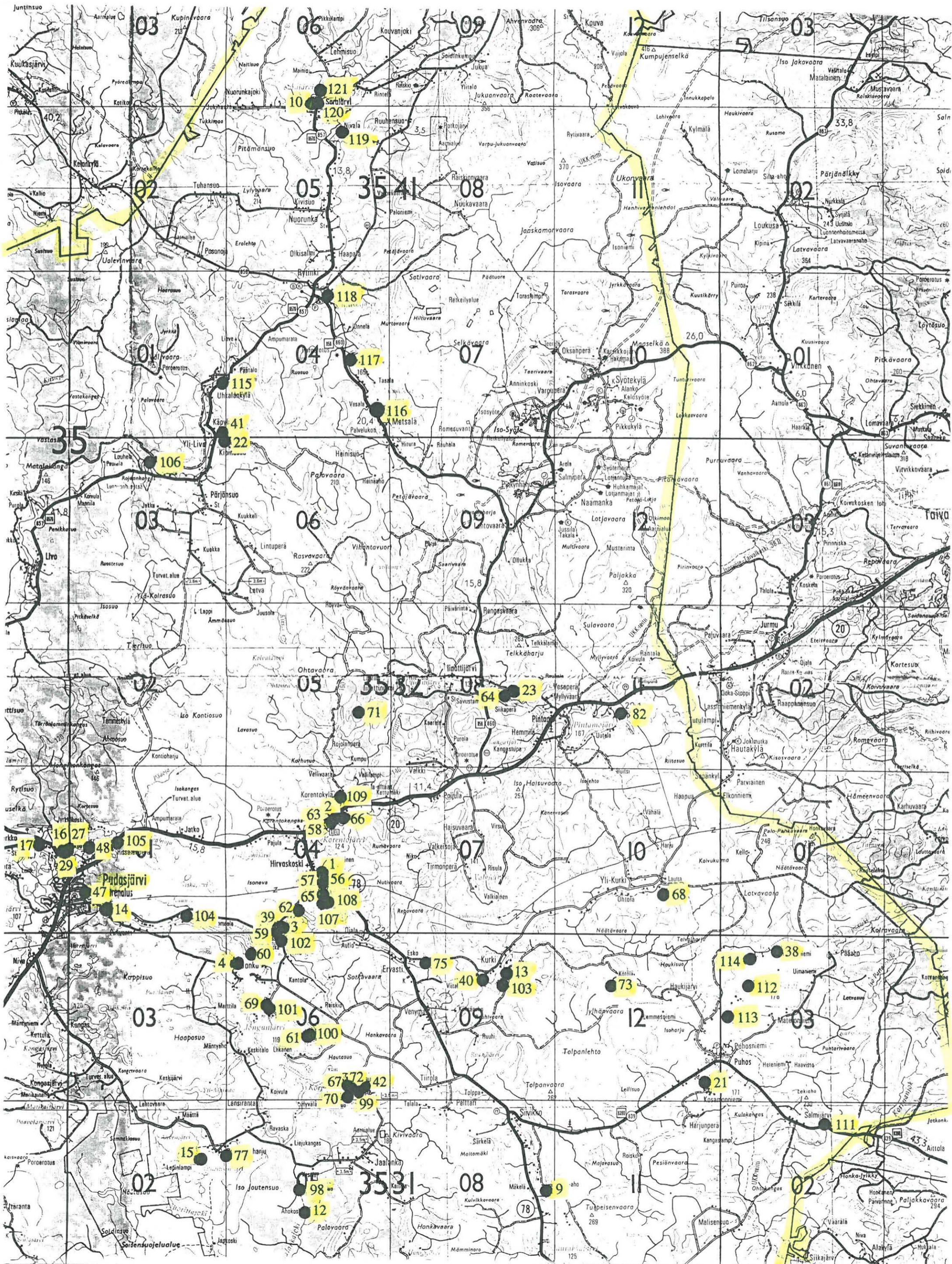
D+numero	Kuva-aihe
D 167	Pudasjärvi 2 Korento, asuinpaikka Kuusamontien eteläpuolelta, pohjoisesta.
D 168	Pudasjärvi 9 Virtala, löytöpaikka veden takana talosta oikealle, etelästä.
D 169	Pudasjärvi 10 Ihme (Niemelä), asuinpaikka järven ja talon välissä, lounaasta.
D 170	Pudasjärvi 23 Harju, asuinpaikka, kvartsinhavainnot talon kulman kasvimaasta, koillisesta.
D 171	Pudasjärvi 23 Harju, kohde veden takana oikealla, idästä.
D 172	Pudasjärvi 25 Parsiaismaa, yksi maakuopista, koillisesta.
D 173	Pudasjärvi 25 Parsiaismaa, yleiskuva, takana Säynäjärvi, pohjoiskoillisesta.
D 174	Pudasjärvi 28 Haaponiemi, suo-oja ja maastoa löytöpaikan tuntumassa, kaakosta.
D 175	Pudasjärvi 28 Haaponiemi, suo-ojan kerroksia löytöpaikan koillis/pohjoispuolisen kankaan reunassa, kaakosta.
D 176	Pudasjärvi 28 Haaponiemi, ojitetun suon reunaa, taustalla pellot ja Haaponiemen talo, koillisesta.
D 177	Pudasjärvi 40 Alatalo, talon poika Paavo Alatalo asuinpaikkahavaintojen tasalla, lännestä.
D 178	Pudasjärvi 44 Lapinsaari, lounaasta.
D 179	Pudasjärvi 45 Aho (Hakala), löytöpaikka ja asuinpaikkahavainnot rinnepellosta, etelästä.
D 180	Pudasjärvi 46 Tuulijärvi E, asuinpaikan eteläpään rantakivikkoja, jonka takana asuinpaikkaranta, etelästä.
D 181	Pudasjärvi 46 Tuulijärvi E, sama vaakakuvana.
D 182	Pudasjärvi 46 Tuulijärvi E, taltan löytöpaikka vesirajan yläpuolella vasemmalla, etelästä.

- D 183 Pudasjärvi 47 Seurojentalon tontti, aiemmat asuinpaikkahavainnot etualalta oikealta, vanha talo sijainnut kuvan keskiosan paikkeilla poikittain, lännestä.
- D 184 Pudasjärvi 48 Kivarijärvi S, etualan hietikosta asuinpaikkahavainnot, taustalla niemenkärjessä löytöpaikka, etelälounaasta.
- D 185 Pudasjärvi 50 Karvalampi, lähinnä lammentörmää oleva maakuoppa, kaakosta.
- D 186 Pudasjärvi 51 Koskenniemi, tämänkertaiset asuinpaikkahavainnot pellon keskivaiheilta ja rannempaa, takana Iijoki, pohjoisesta.
- D 187 Pudasjärvi 52 Riekinkangas E, asuinpaikkaa havaintoalueen itäpään tienoilta, idästä.
- D 188 Pudasjärvi 55 Leililahti NE, aiemmat havainnot mökin luota, nyt myös näkyvältä rannanosalta, kuvattu kohteen lounaispäästä, lounaasta.
- D 189 Pudasjärvi 58 Korentojärvi NW, asuinpaikkahavainnot rantatörmän alapuolelta, kuva kohteen koillispäästä, koillisesta.
- D 190 Pudasjärvi 62 Huopaja, pitkänomainen lapinhautausmaen laella, pohjoisesta.
- D 191 Pudasjärvi 66 Lahtela, asuinpaikkaa Korentojärven rannalla, pohjoisesta.
- D 192 Pudasjärvi 70 Paukkerinvaara, maakuopista läntisin, lännestä.
- D 193 Pudasjärvi 70 Paukkerinvaara, kvartsihavainto vasemmalle kääntyvän ajouran alun tummana erottuvalla kohdalla, maakuoppajakson kaakkoispään itäpuolella, pohjoisesta.
- D 194 Pudasjärvi 72 Takakangas, asuinpaikkahavainnot mökille johtavalta tieltä ja mökin pihalta, etelästä.
- D 195 Pudasjärvi 73 Pieni-Haukijärvi, hioinlaaån löytöpaikka keskellä näkyvän lahden perukasta, oikealla Lapinniemi, lounaasta.
- D 196 Pudasjärvi 73 Pieni-Haukijärvi, Lapinniemen lounaiskulmalla lähellä rantaa oleva pitkänomainen maakuoppa, jossa tulenpidon jälkiä, idästä.
- D 197 Pudasjärvi 74 Kivikirkko, kivikon kuopanteita koillisesta.

- D 198 Pudasjärvi 77 Ruottisenjärvi, muinaisjalaksen löytöpaikka lahden keskivaiheilla ikipetäjän (merkitty 1700-luvun karttaan) vasemmalla puolen, Ruottisen talon pellolta, lännestä.
- D 199 Pudasjärvi 78 Kipinä-Riepula (Lahdenperä), pelto, josta löydöt ja asuinpaikkahavainnot, kaakosta.
- D 200 Pudasjärvi 84 Kangaslampi, pyöreä painanne lammen eteläpuolisen polun varrella, etelästä.
- D 201 Pudasjärvi 84 Kangaslampi, asuin(?)painanne polun pohjoispuolella, kaakosta.
- D 202 Pudasjärvi 85 Naiskangas, vallillinen kuopanne kivikossa sivulta, pohjoisesta.
- D 203 Pudasjärvi 87 Kangas, itäisin asuinpainanne harjanteen päässä, takana Saunajärvi, kaakosta.
- D 204 Pudasjärvi 88 Säynäjäkangas, kvartsihavainnot yhdestä puunkaadosta, metsätieltä ja kämpän luota, asuinpainanteet tästä länteen, lounaasta.
- D 205 Pudasjärvi 89 Kangastalo, maakuoppa kankaan laella sorakuopan itäreunalla, etelästä.
- D 206 Pudasjärvi 90 Vanhala, löytöpaikka heinikon paikkeilla vasemmalla, asuinpaikkahavainnot keskeltä pellon päästä, koillisesta.
- D 207 Pudasjärvi 91 Hetteenlahti, vasemmalla Venkaantie oikealla rantaan johtava tie, molemmilta asuinpaikkahavainnoista, asuinpainanteet teiden välisellä kankaalla, lännestä.
- D 208 Pudasjärvi 91 Hetteenlahti, yksi asuinpainanteista, länsiluoteesta.
- D 209 Pudasjärvi 91 Hetteenlahti, palanutta kiveä ja kvartsi-iskoksia Kääpäsuolle johtavan tien leikkauksessa, idästä.
- D 210 Pudasjärvi 92 Poropellonsaaret, kivikehä pohjoisesta.
- D 211 Pudasjärvi 93 Välitalonkangas, röykkiömäinen rakenne 2, kaakosta.
- D 212 Pudasjärvi 93 Välitalonkangas, röykkiömäinen rakenne 2, lännestä.
- D 213 Pudasjärvi 93 Välitalonkangas, kehämäinen rakenne 1 etelästä.

- D 214 Pudasjärvi 94 Kiiskikangas, pyyntikuoppa kohteen itäosassa hakkuuaukean itäpuolella, idästä.
- D 215 Pudasjärvi 100 Korkiamaa, läntisin "kellarimainen" maakuoppa, etelästä.
- D 216 Pudasjärvi 101 Pesälän pelto, asuinpaikkahavainnot kynnökseltä ja talosta vasempaan olevalta kasvimaalta. Piiraan 69 solki naapurin puolelta aitan perustuksista, eteläkaakosta Harjun asuinrakennuksen tasalta.
- D 217 Pudasjärvi 102 Sotka, asuinpaikkahavainnot rantapellon mullalla olevasta perunamaasta, kuva Sotkan pihapiirin laidalta, etelästä.
- D 218 Pudasjärvi 104 Haanela, asuinpaikkahavainnot pihalla olevasta kasvimaasta, oikealla olevat rakennukset vanhan päärakennuksen paikalla, pohjoisluoteesta.
- D 219 Pudasjärvi 106 Kuusiniemi, rautakärjen löytöpaikka saunan edessä olevien viinimarjapensaiden luona, vasemmalla asuinrakennus, lännestä.
- D 220 Pudasjärvi 109 Jaakola, esineiden löytöpaikka ja asuinpaikkahavainnot oikealla erottuvalta matalalta kumpareelta, takana Iinattijoki, länsilounaasta.
- D 221 Pudasjärvi 111 Säynäjäsuon W-puoli, läntisempi maakuoppa, pohjoisesta.
- D 222 Pudasjärvi 112 Muikkula, reikäkiven löytöpaikka mökin lähimmän nurkan paikkeilla, alueelta myös kvartssia, asuinpaikka?, pohjoisesta.
- D 223 - 224 Pudasjärvi 112 Muikkula, reikäkivi, R. Kosamon hallussa, molemmin puolin kuvattuna.
- D 225 Pudasjärvi 114 Kolkkoniemi, Risto Honkanen esineiden löytöpaikalla, pellossa ja pihamaalla kvartssia, kohteen itäpää, lännestä.
- D 226 Pudasjärvi 114 Kolkkoniemi, kohteen länsipään Tervatupa nimisen mökin kasvimaata, jossa kvartssia, taustalla asuinpaikkarantaa, Puhosjärvi oikealla, lännestä.
- D 227 Pudasjärvi 121 Uusi-Ihme, Sarajärven itärantaa, asuinpaikkahavainnot keskellä näkyvästä mullalla olevasta peltotilkusta, pohjoisesta.
- D 228 Pudasjärvi 79 Puolakkavaara, kiviraunio lännestä.

PUDASJÄRVI 1

Kohteen nimi: Varisnokka 1

Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka ja kuopanteita. II.

Peruskartta: 3532 04 HIRVASKOSKI

Koordinaatit: x = 7253 37, y = 3516 23,
z = n. 127,5

Kylä, kylänosa: Sotkajärvi, Hirvaskylä

Tila, rek:no: 29:5

Maanomistaja: -

Pudasjärven kirkosta noin 20,5 km itään, Kuusamoon ja Puolangalle johtavien teiden risteyksestä 3 km eteläkaakkoon, Puolangantien pohjois- ja Hirvasjoen itäpuolisella kankaalla, joesta noin 100 metriä itään. Alue on hiekkaista mäntykangasta, joka kauempana etelässä nousee vähitellen ja muuttuu maaperältään karkeammaksi ja laeltaan kallioiseksi Hirvasvaaraksi. Kohde sijaitsee pohjoiseen kapenevalla, jokseenkin tasaisella kankaanosalla, jota ympäröi osin pelloksi raivattu metsäinen suo.

Kyseessä on esikeraamiseksi ajoitettu asuinpaikka, joka on osittain tuhoutunut paikalta hiekkaa otettaessa. Kohdetta on tutkittu kaivauksin vuosina 1986 - 1987. Tarkastuksen yhteydessä hiekkakuopan pohjoisreunalta tavattiin pari paikoilleen jätettyä kvartsi-iskosta. Asuinpaikka-alueella on myös useita pyöreitä kuopanteita, joiden halkaisija on 2 - 3 metriä ja syvyys vajaan 50 cm. Kahdesta tutkitusta kuopasta on saatu ajoitus varhaiselle metallikaudelle. Kaivausten jälkeen tilanne vaikuttaa säilyneen ennallaan. Ks. myös kohteet 56 ja 57.

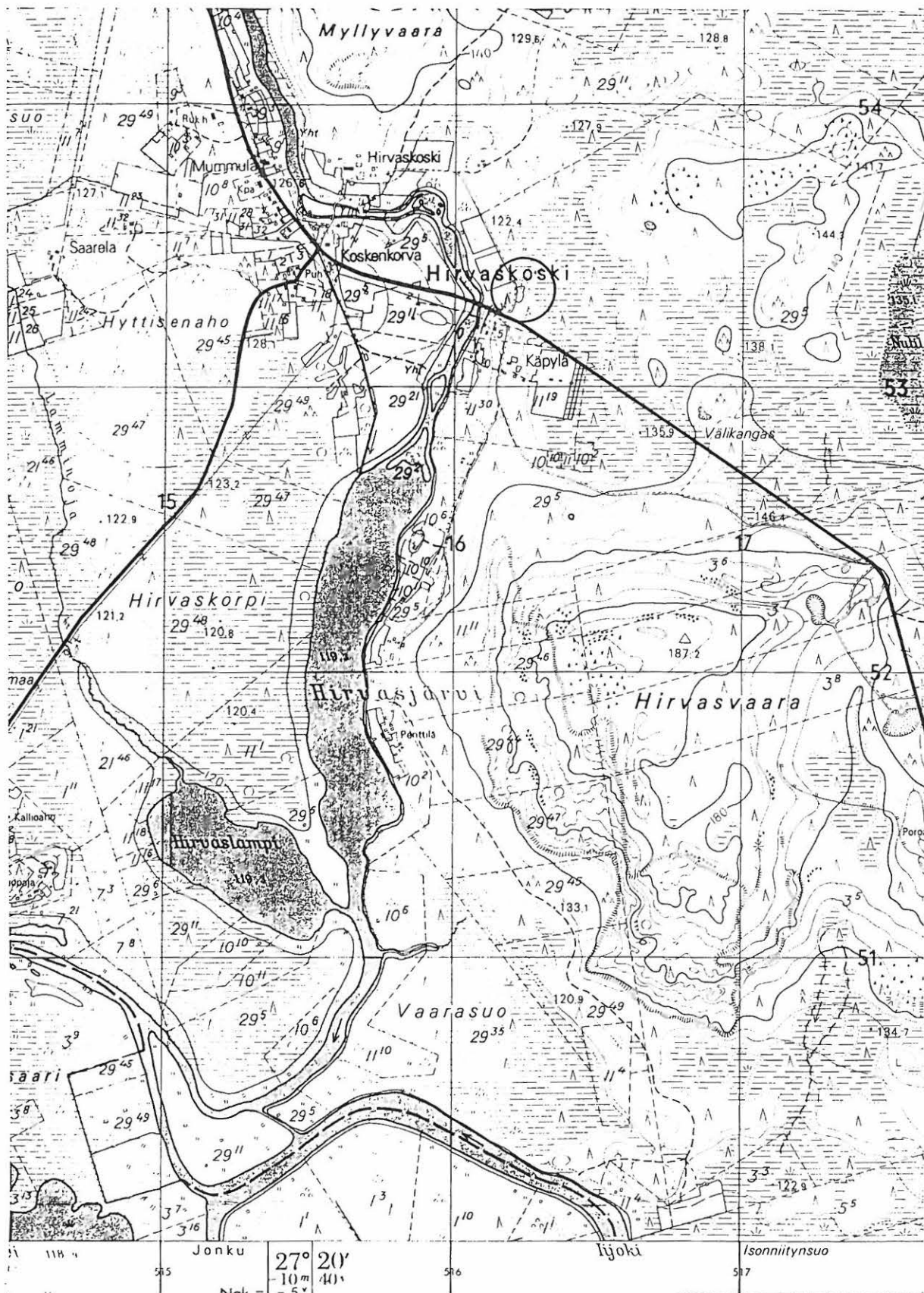
Kohde tarkastettu: 16.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1928, S. Pälsi
inv. 1982, M. Torvinen
Kaiv. 1986-7, T. Wallenius

Aiemmat löydöt: KM 242 taltta; KM 8845:1-2 taltta ja hioimen kpl,
KM 8982 iskoksia; KM 21792:1-3 kvartsikaavin, iskoksia ja rautakuonaa; KM 23433 ja KM 23730 kaivauslöytöjä

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3532 04 HIRVASKOSKI, p. 1971

PK 3532 04 HIRVASKOSKI
 M. Sarkkinen Pudasjärven
 inventointi 1998

x = 7253 37
 y = 3516 23
 z = n. 127,5

PUDASJÄRVI 2

Kohteen nimi: Korento
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.
 Peruskartta: 3532 04 HIRVASKOSKI
 Koordinaatit: x = 7257 04, y = 3516 70, z = n. 125
 Kylä, kylänosa: Sotkajärvi, Korentokylä
 Tila, rek:no: Ollila 12:5
 Maanomistaja: Lauri Tolkkinen
 93270 Sotkajärvi

Pudasjärven kirkolta noin 21 km itään, Korentojärven pohjoisrannalla Iinattijoen suusta 150 metriä koilliseen, Kuusamontien ja järven välisellä rantapellolla Ollilan talosta 100 - 200 metriä etelään. Alue on etelään kohti järveä viettävää hiekkamultaista rantapeltoa. Pelto oli kynnetty keväällä ja tarkastuksen aikana se kasvoi kesän ikäistä harvaa heinää ja rikkaruohoa, joten tarkastusolosuhteet olivat jokseenkin hyvät.

Ylimmät kvartsit tavattiin Ollilan pihasta pellolle ja alas rantaan pienelle mökille johtavan tilustien lounaispuolelta vajaat 10 m Kuusamontien alapuolelta. Pari yksittäistä kvartsi-iskosta tavattiin myös rantaan johtavan tien koillispuolelta pellon keskiosasta. Valtaosa havainnoista keskittyi koordinaattien osoittamalle alueelle, mistä tavattiin kvartsi-iskosten lisäksi myös pieni pohjalainen tasataltta. Vaikka pellon yläosastakin tavattiin yksittäisiä kvartsi-iskoksia keskittyvät havainnot 125 metrin korkeuskäyrän tuntumaan tai sen alapuolelle. Kohteen lounaispuoliselta palstalta ei tavattu mitään asuinpaikkaan viittaavaa.

Pelloissa myös merkkejä historiallisen ajan asutuksesta, jotka lienevät peräisin Ollilan vanhimmista taloista, joiden kerrottiin sijainneen rannassa. Kiviesineitä Snellmanin mukaan pellostä on ainakin yhdeksän, joista kaksi hän on saanut kokoelmiin (1887, s. 112). Lisäksi Snellman kertoo kohteen lähellä olevan maatuneita kuoppia (1887, s. 114), joita ei kuitenkaan onnistuttu paikantamaan.

Kohde tarkastettu: 22.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Inv. 1982, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: PPM 66:1-2 reikäkiviä (PPM 134 tasataltta ja PPM 135 reikäkivi = tuhoutuneet); KM 2266:17-18 tasatalttoja; KM 21793 hiotun kiviesineen sirpale

Inventointilöydöt: KM 31292:1-2 pienoistasataltta, kvartsi-iskoksia

Diat: D 167 Asuinpaikka Kuusamontien eteläpuolelta pohjoisesta.

Kartta: Peruskarttaote 3532 04 HIRVASKOSKI, p. 1971

PK 3532 04 HIRVASKOSKI
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

x = 7257 04
 y = 3516 70
 z = n. 125

PUDASJÄRVI 3

Kohteen nimi: Parkkila, Joentauskangas
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen löytöpaikka. II(?)
 Peruskartta: 3531 06 JONKU ja
 3532 04 HIRVASKOSKI
 Koordinaatit: ruudut 7249-7250/3513, z = 120-125
 Kylä, kylänosa: Sotkajärvi
 Tila, rek:no: (1:20 tai 1:22)
 Maanomistaja: -

Pudasjärven kirkosta noin 18 km itäkaakkoon, Sotkajärven luoteisrannalla, Iijoen niskan pohjoispuolella, joen eteläpuolisesta Parkkilan talosta puolisen kilometriä pohjoiseen. Joentauskangas on matala ja pienehkö, ainakin paikoin hiekkainen kangas, jonka joenpuoleisella eteläreunalla on Männistön talo ja itäreunalla Syrjälän talo. Alue on vanhaa Parkkilan maata.

Joentauskankaalta mainitsee Snellman löydetyksi kivikirveen KM 2266:19, minkä lisäksi hän mainitsee toisen hukkaan joutuneen esineen (1887, s. 11-12). Kummankaan esineen tarkempaa löytöpaikkaa ei kuitenkaan tiedetä. Todennäköisimmin esineen voisi ajatella löytyneen peltotöiden yhteydessä. Tarkastuksen aikana todettiin molempien talojen olevan tyhjillään. Männistön pelto oli ketona ja Syrjälän enimmäkseen kulokkona. Yrityksistä huolimatta kummankaan talon sinänsä maastollisesti otollisilta pelloilta ei onnistuttu löytämään mitään asuinpaikkaan viittaavaa.

Joentauskankaasta ks. myös kohteet 39 ja 59.

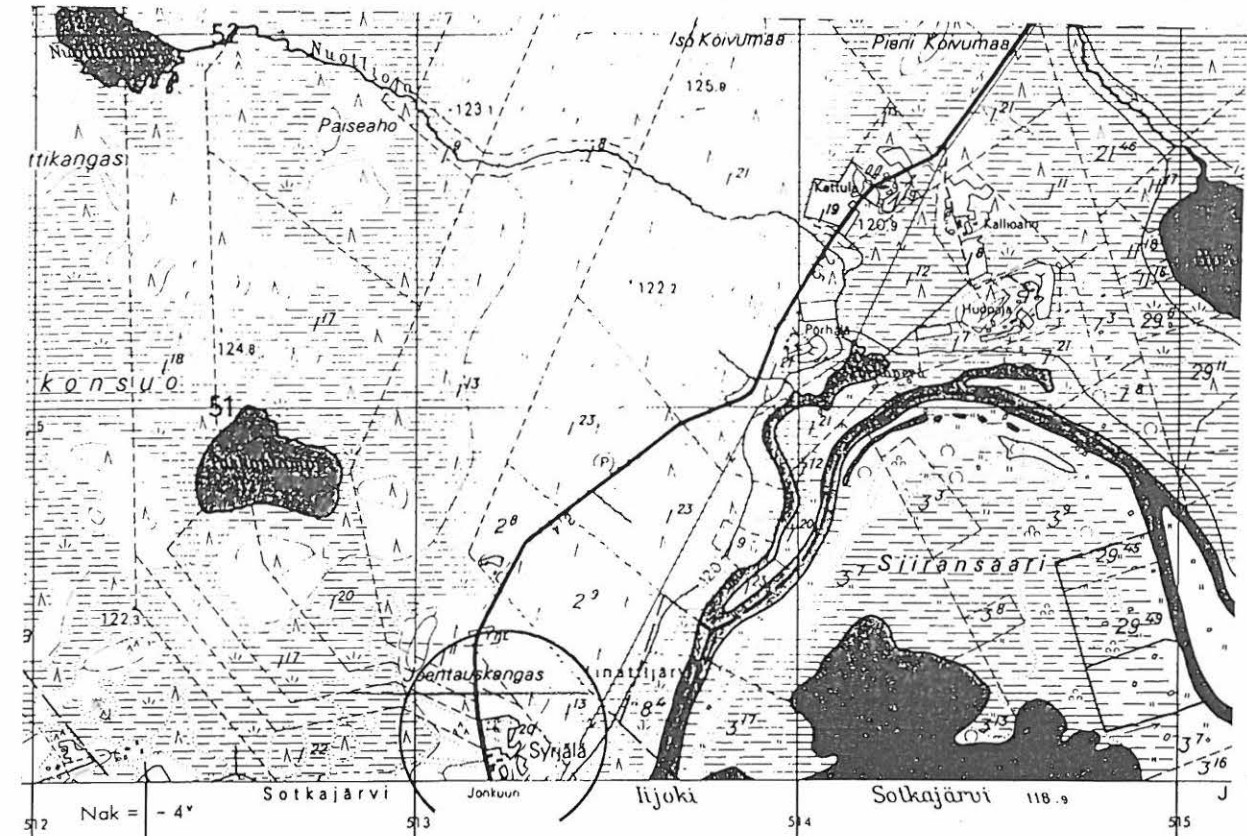
Kohde tarkastettu: 16.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1970, A. Sarvas

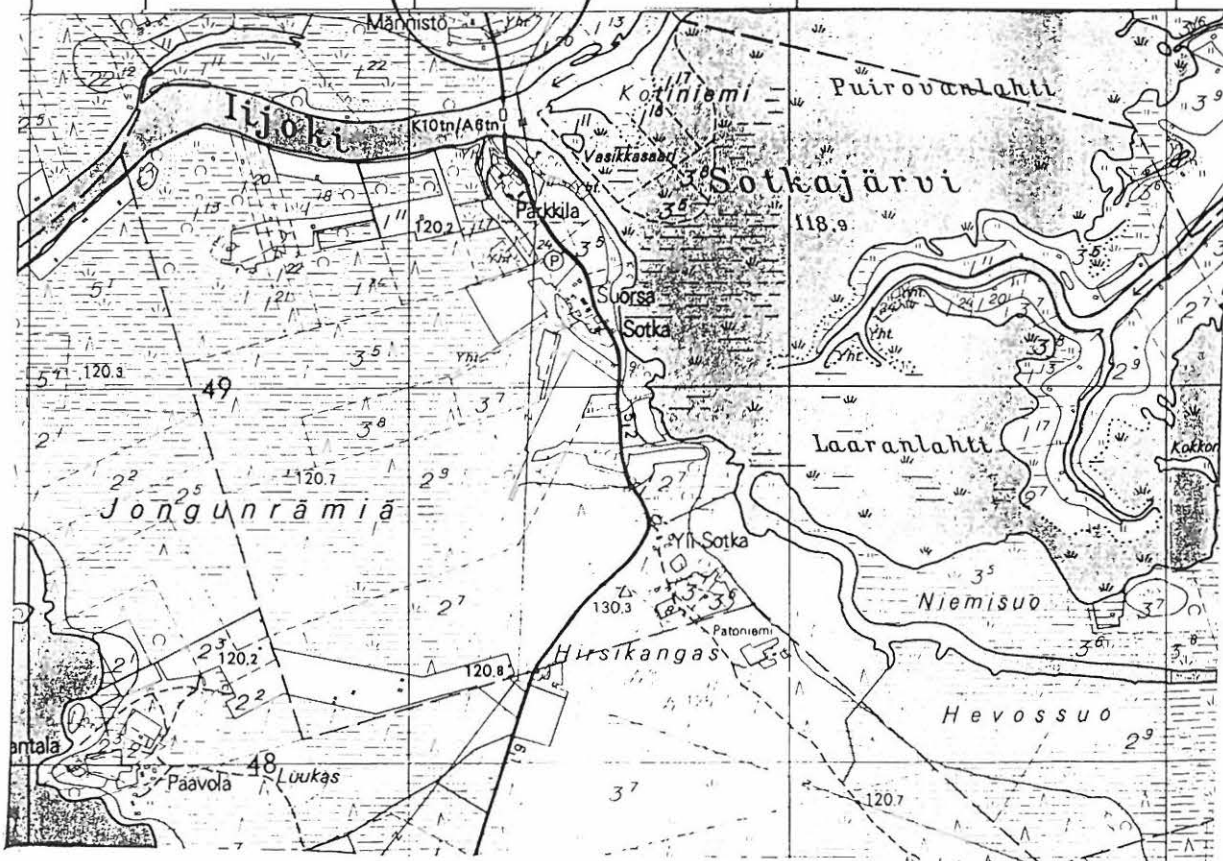
Aiemmat löydöt: KM 2266:19 oikokirves

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3531 06 + 3532 04, p. 1971

7250

PK 3531 06 JONKU ja

r. 7249-7250/3513

PK 3532 04 HIRVASKOSKI

z = 120 - 125

M. Sarkkinen, Pudasjärven inventointi 1998

PUDASJÄRVI 4

Kohteen nimi: Koivuniemi
 Määrittely ja mj-luokka: kiviesineen löytöpaikka. II(III).
 Peruskartta: 3531 06 JONKU
 Koordinaatit: x = n. 7248 18, y = n. 3510 50,
 z = n. 117,5 - 120
 Kylä, kylänosa: Jonku, Karvosenniemi
 Tila, rek:no: yhteismaa
 Maanomistaja: -

Pudasjärven kirkosta noin 16,5 km itäkaakkoon, Karvosenniemen vanhasta lossirannasta noin kilometri pohjoisluoteeseen, Jongunjärven pohjoisosan länsirannan Koivuniemen tyven kaakkoisrannalla. Alue on tasaista ja alavaa lehtipuuta kasvavaa järvenrantaa.

Paikalta on löydetty reikäkivi malmia nostettaessa nykyisen yhteismaan kohdalta. Alue tarkastettiin tuloksetta. Poikkeuksellisen korkealla ollut vesi aiheutti sen, että tarkastus rajoittui rantaan löytöpaikan läheisyyteen, esim. normaalia vesirajaa ei voitu tarkastaa.

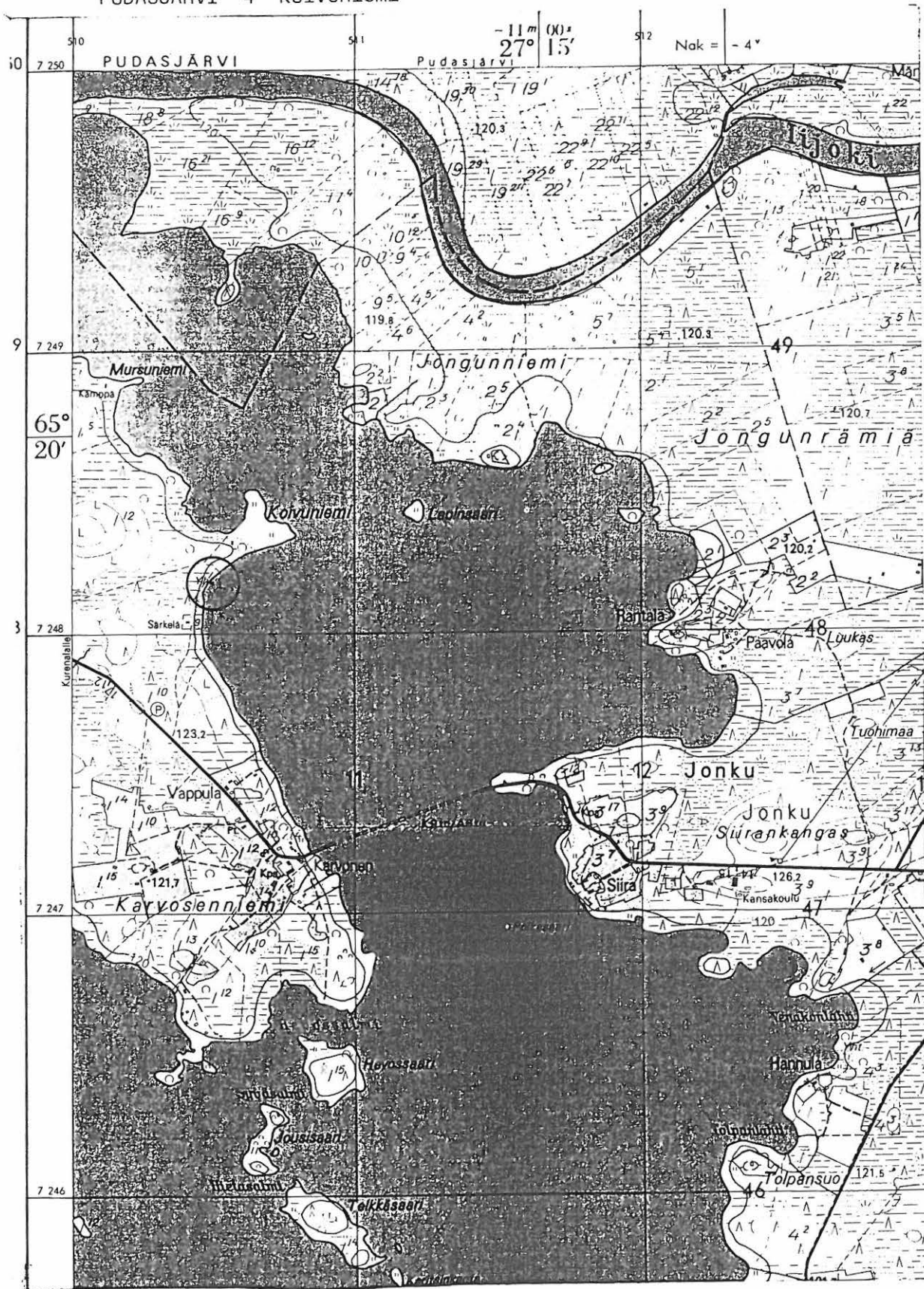
Kohde tarkastettu: 14.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Inv. 1982, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: KM 2266:20 reikäkivi

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3531 06 JONKU, p. 1971.

PK 3531 06 JONKU
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

x = n. 7248 18
 y = n. 3510 50
 z = n. 117,5 - 120

PUDASJÄRVI 5

Kohteen nimi: Hiltula

Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen löytöpaikka. II(?)

Peruskartta: 3514 10 PUDASJÄRVI

Koordinaatit: x = 7253 42, y = 3496 50, z = n. 112,5
(Hiltulan piha)

Kylä, kylänosa: Pudasjärvi, Hilturanta

Tila, rek:no: 8:?

Maanomistaja: -

Pudasjärven kirkosta noin 1,7 km kaakkoon, Pudasjärven etelärannalla Pudasjärven ja eteläpuolisen Tuulijärven välisellä kannaksella, Tuulisalmesta noin 850 metriä itään olevasta Hiltulan talosta on Snellman saanut mukaansa tasataltan, jonka tarkemmasta löytöpaikasta hän ei saanut tietoa (1887, s. 12). Myöhemmän inventoinnin yhteydessä on kirjattu tietoa, jonka mukaan löytöpaikaksi on arveltu Hiltulan eteläpuolisia peltoja.

Tarkastuksen aikana mahdollisia uusia havaintoja tiedusteltiin Hiltulan eteläpuolisesta uudesta Vähäkankaan talosta sekä tämän länsipuolisesta talosta Jussi Kipinältä. Mitään löytöä valaisevaa ei saatu selville, ikänsä Hilturannassa asuneen J. Kipinän tietojen mukaan alueelta ei ole kiviesineitä tms. tavattu. Ainoat kynnöksellä olleet pellot sijaitsivat aivan mainittujen talojen vierellä, eikä niistä tavattu mitään sellaista mikä olisi tuonut kohteeseen enempää selvyyttä. Vaikka alue on topografisesti varsin sopiva kivikautista asuinpaikkaa ajatellen, voi esine olla aivan hyvin muualtakin Hiltulaan aikoinaan kulkeutunut.

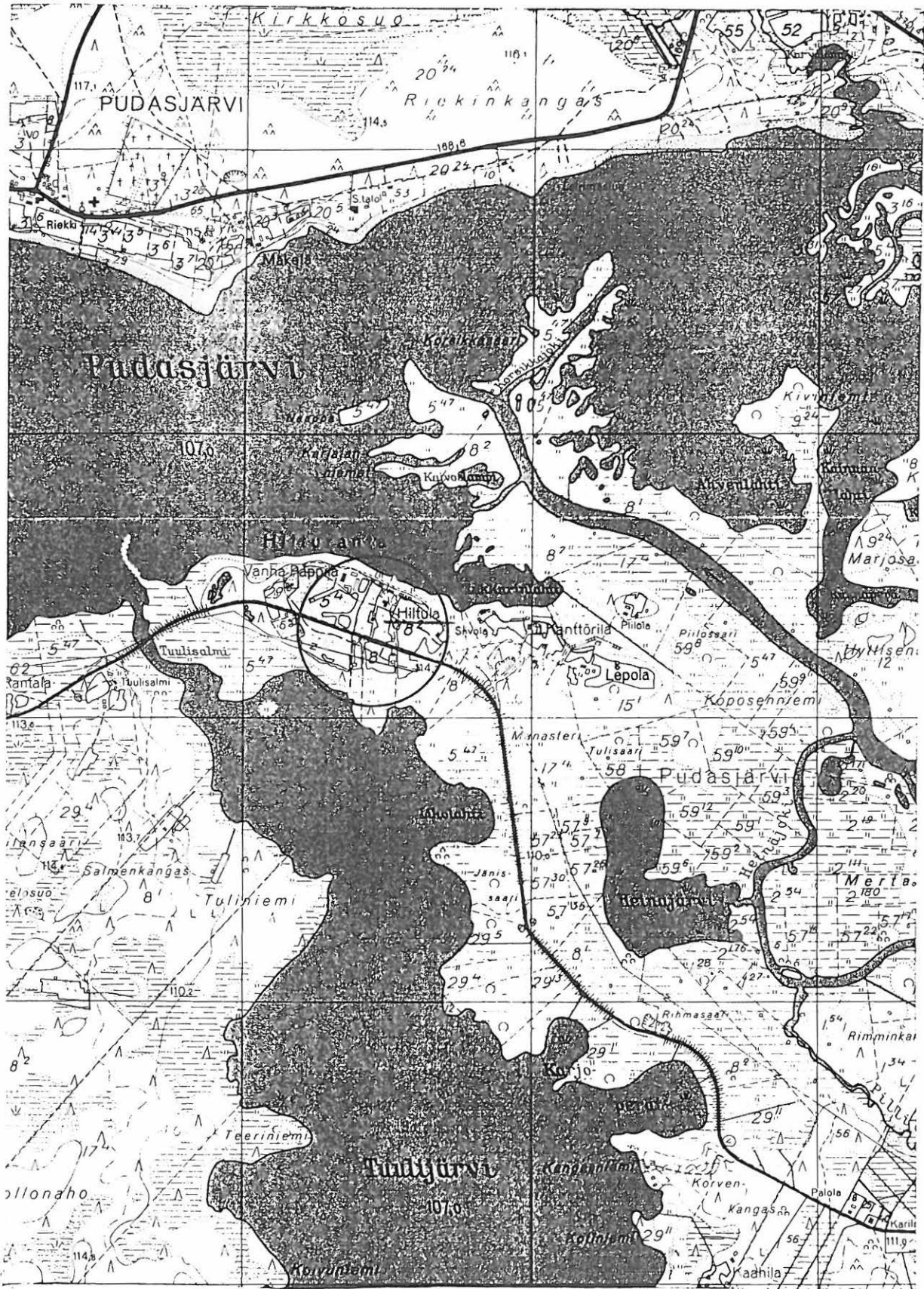
Kohde tarkastettu: 1.10.1998

Aiemmat tutkimukset: Inv. 1982, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: KM 2266:21 tasatalta

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3514 10 PUDASJÄRVI, p. 1966.

7253

3496

PK 3514 10 PUDASJÄRVI
M. Sarkkinen,
Pudasjärven inventointi 1998

x = 7253 42, y = 3496 50
z = n. 112,5
(= Hiltula)

PUDASJÄRVI 6

Kohteen nimi: Kantola (Repola)

Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka? II.

Peruskartta: 3513 09 KOLLAJA

Koordinaatit: a) x = 7249 58, y = 3482 50, z = n. 112,5
b) x = 7249 78, y = 3482 30, z = n. 112,5

Kylä, kylänosa: Kollaja, Kantolanharju

Tila, rek:no: 32:5 ja 31:15

Maanomistaja: Kantolan maat
Juha ja Jari Pikkuaho, Kantolanharju
93140 KIPINÄ

Pudasjärven kirkosta noin 14,5 km länsilounaaseen, Naisjärven ja Iijoen välissä olevan pohjoiseen pistävän niemen pohjoisosassa, Iijoen etelään kääntyvän jyrkän mutkan eteläpuolella Kantolanlammen pohjoispuolisella Kantolanharjulla. Alue on Kantolan ja Repolan taloja ympäröimää kumpuilemaa jokivarren viljelysmaata.

Alueelta on aiemmin löytynyt kourutaltoa. Pikkuahojen tiedossa ei ollut uudempia löytöjä tai muuta asuinpaikkaan viittaavaa. Ainoiksi mahdolliseen asuinpaikkaan viittaaviksi havainnoiksi jäivät liuskelohelma (a) ja pari kvartsi-iskosta (b).

Kantolan talon itäpuolelta uuden talon ja Kantolaan johtavan tien väliseltä kynökseltä etelään loivasti laskevalta pellolta koordinaattien a) osoittamalta paikalta tavattiin epämääräiset liuskelohelma ja pieni kvartsi-iskos. Vanhasta Kantolasta noin 200 metriä pohjoiskoilliseen (b) tavattiin pari kvartsi-iskosta. Yhtenäistä asuinpaikkaa ei havaintojen perusteella alueelle voi ajatella. Löytöpaikkojen väliin jäävä alueen korkein kohta on talojen pihapiiriä. Näiden lounaispuolella olleet pellot olivat ketona.

Kohde tarkastettu: 28.9.1998

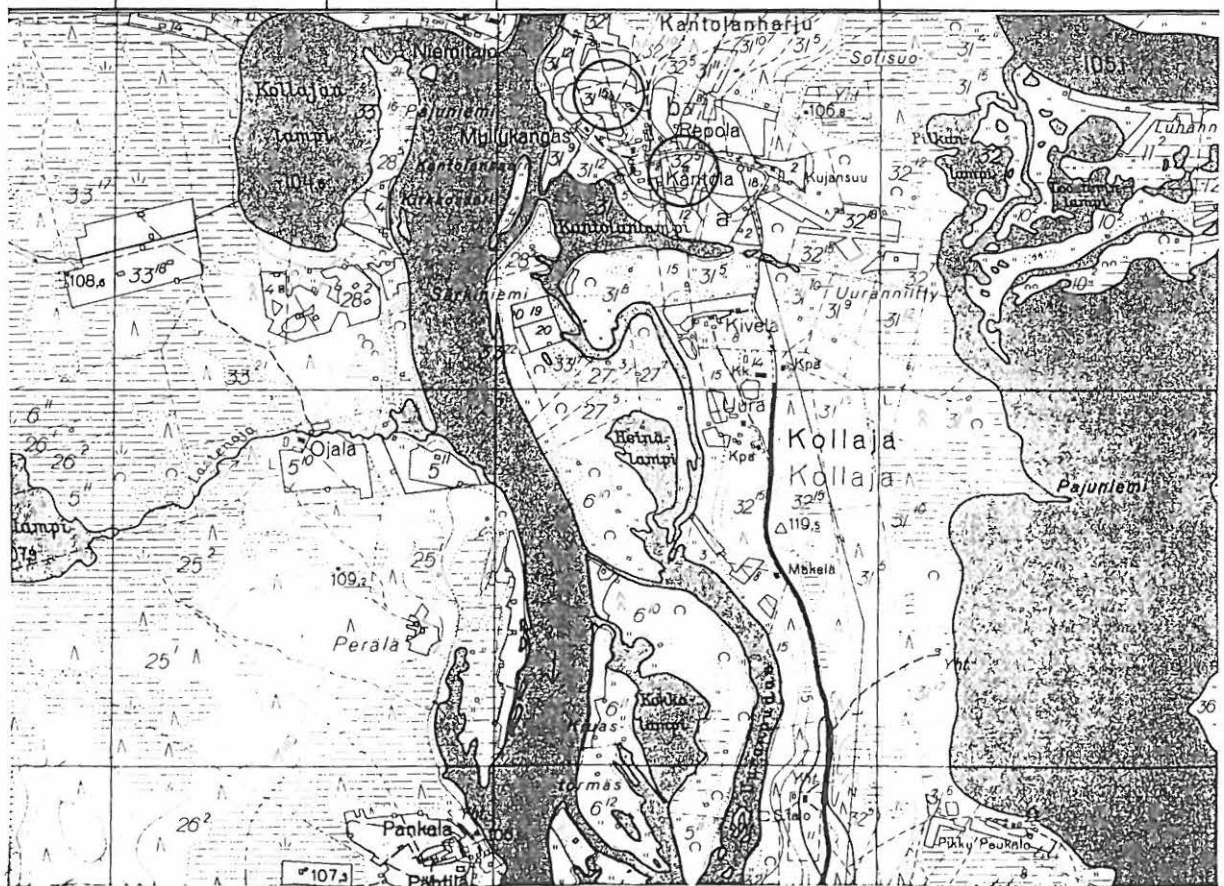
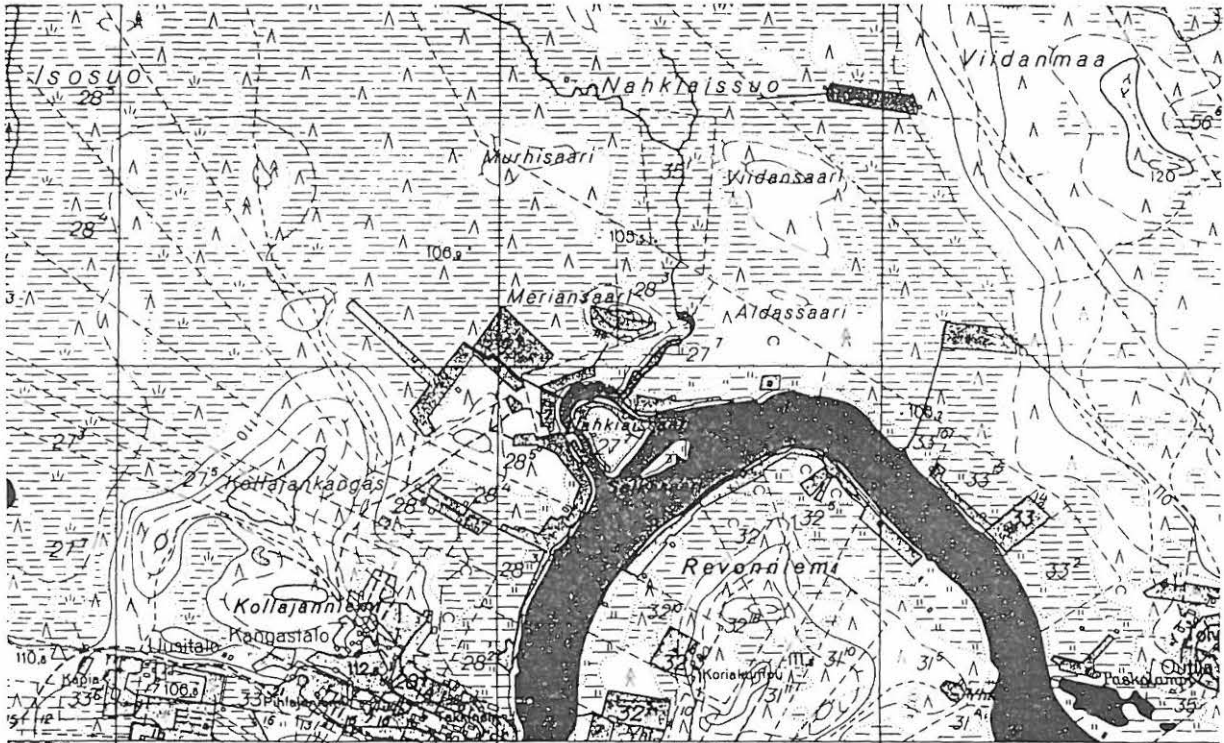
Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: KM 2266:22 kourutaltoa

Inventointilöydöt: KM 31293:1-2 kivilajilohelma ja kvartsi-iskos

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3513 09 KOLLAJA, p. 1966

PK 3513 09 KOLLAJA +
(3514 07 AIITTOJÄRVI)

a) x = 7249 58 b) x = 7249 78
y = 3482 50 y = 3482 30

M. Sarkkinen, Pudasjärven inventointi 1998

z = n. 112,5

PUDASJÄRVI 7

Kohteen nimi: Naisjärvi (Hiuspää)

Määrittely ja mj-luokka: kiviesineen löytöpaikka. II(?)

Peruskartta: 3513 09 KOLLAJA

Koordinaatit: x = 7248 20, y = 3484 02, z = 107,5-110
(Hiuspään vanha talo)

Kylä, kylänosa: Kollaja, Hakulinranta

Tila, rek:no: 36:?

Maanomistaja: Pääosa Hiuspäästä:
Jukka Puurunen, Naisjärventie 444
93140 KIPINÄ

Pudasjärven kirkosta noin 13 km länsilounaaseen, Naisjärven pohjoisimman lahden itärannalla sijaitsevan talon Taneli Hiuspää on löytänyt kourutaltan järven rannalta 1897.

Alue on tasaista, loivasti järveä kohti laskevaa viljelysmaata, jotka tarkastuksen aikana ovat pääosin ketona ja laitumena. Vanhan Hiuspään ja siitä pohjoiseen olevan T. Puurusen uuden talon välissä oli kynöksellä ollut perunapello. Samoin kynöksellä oli Harjulan talon länsipuolella ollut pieni peltoala. Puurusen kertoman mukaan ranta on ollut aiemmin paljas, mutta nyt sen peitti kasvillisuus. Maaperä vaikutti enimmäkseen paikoin savikkoiselta hiesulta. Alueelta ei onnistuttu löytämään mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa, vaikka maastollisesti paikka onkin sangen sopiva.

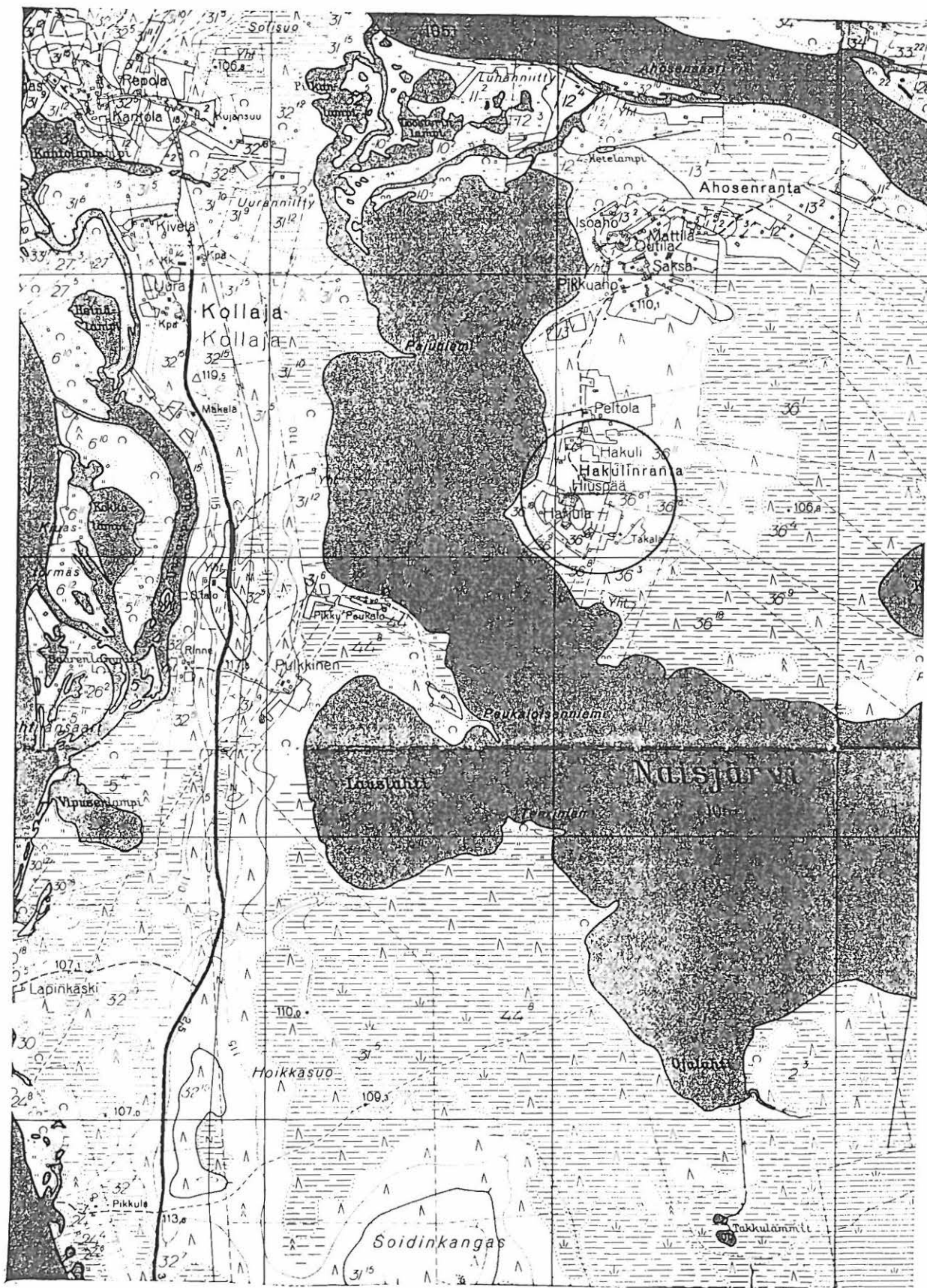
Kohde tarkastettu: 25.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: KM 3487:5 kourutaltta

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3513 09 KOLLAJA, p. 1966.

7248

3484

PK 3513 09 KOLLAJA
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

x = 7248 20, y = 3484 02,
 z = 107,5 -110
 (= Hiuspää)

PUDASJÄRVI 8

Kohteen nimi: Rantala
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen löytöpaikka. II.
 Peruskartta: 3513 06 KIPINÄ
 Koordinaatit: x = 7243 04, y = 3479 97, z = n. 105
 Kylä, kylänosa: Kollaja, Kipinä
 Tila, rek:no: Rantala 30:7
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 19,5 km lounaaseen, Kipinän koulusta noin 1050 m itäkoilliseen, Iijoen Vuormankosken eteläpuolisen pitkän Myllysaaren itäpäässä palstan 30:7 itäreunalla, saaren pohjoisrannalla kapean jokihaaran eteläpuolella. Alue on tasaista alavaa vanhaa peltoa, jonka ojissa nykyisin kasvaa 20 - 25 vuotista koivua. Kohteen luoteispuolella noin 100 metrin päässä on kesämökkejä, joille johtaa mökkitie jo kadonneen myllyn luota.

Paikalta on löydetty vuonna 1930-32 myöhemmin kadonnut kourutaltoa, jonka löytymisen yhteydessä havaittiin myös lieden sija. Jokitörmä ja ojat olivat kasvaneet täysin umpeen. Samoin pellot kasvoivat paksua kulokkoa. Paikalta ei löydetty mitään asuinpaikkaan viittavaa. Kansallismuseon kokoelmassa on lisäksi vuonna 1898 kokoelmiin saatu kourutaltoa 3638:1, jonka sanotaan olevan Kipinän Rantalalan maalta senkin. Sen löytöpaikkaa ei tarkemmin tunneta.

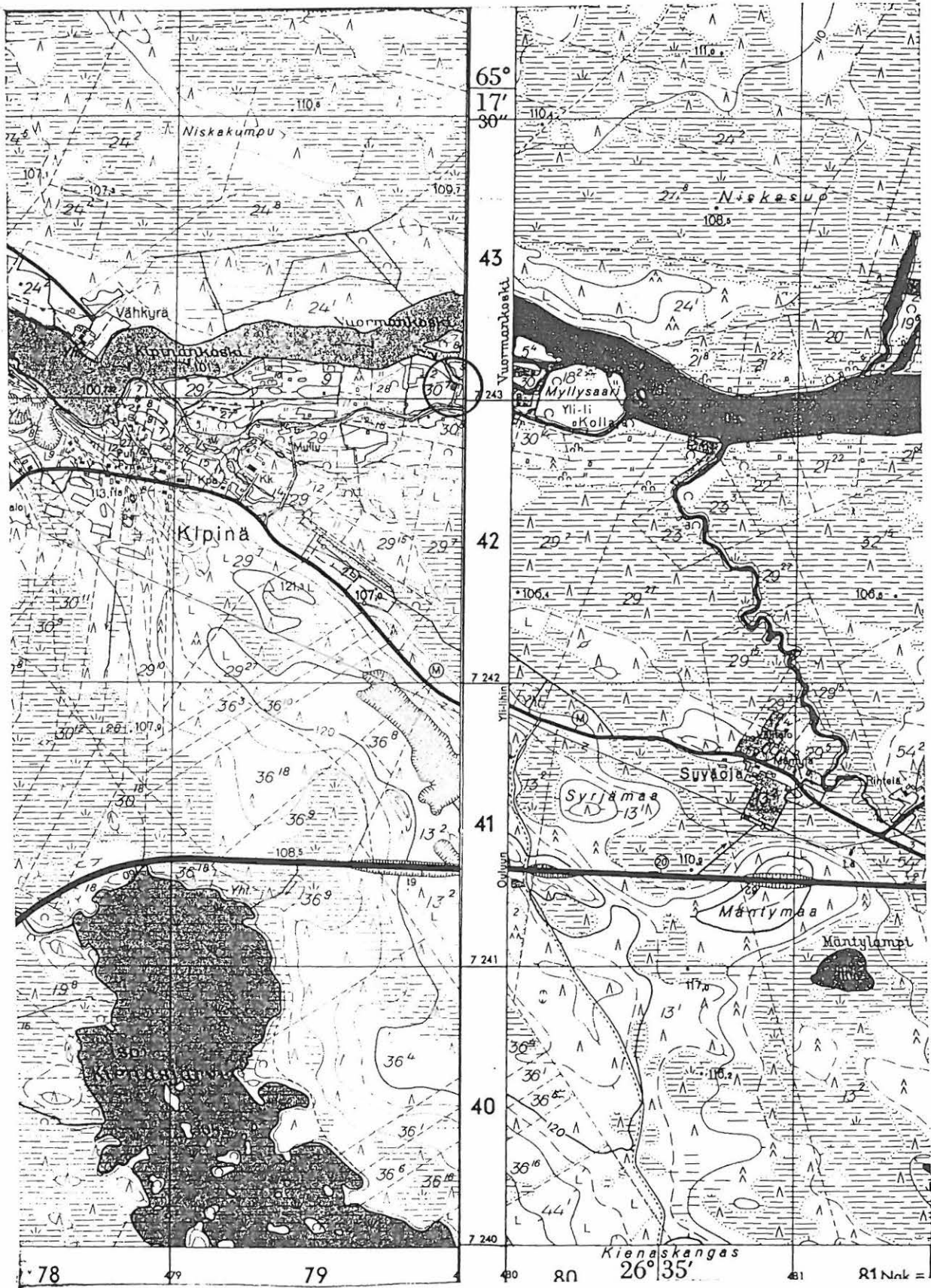
Kohde tarkastettu: 25.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1968, O. Keskitalo
 Inv. 1982, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: KM 3638:1 kourutaltoa(?)

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3513 06 KIPINÄ, p. 1966

PK 3513 06 KIPINÄ +
 (3513 12 TAIPALEENHARJU)
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

x = 7243 04
 y = 3479 97
 z = n. 105

PUDASJÄRVI 9

Kohteen nimi: Korpisjoki

Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen löytöpaikka. II.

Peruskartta: 3531 08 SIIVIKKO

Koordinaatit: x = 7234 43, y = 3539 36, z = 127,5

Kylä, kylänosa: Korpinen

Tila, rek:no: Virtala 42

Maanomistaja: Raimo Kosamo
Turpeisenvaarantie 398,
93350 Jaurakkajärvi

Pudasjärven kirkosta noin 39,5 km itäkaakkoon, Jaurakkajärven pohjoisimman Niskalahden ja tämän länsipuolisen Korpijoen suun välisen niemekkeen kaakkoisrannalla. Virtalan talon maalta, talosta noin 50 metriä itään ja noin 20 - 25 metriä järven rannasta on löydetty reikäkiven teelmä (KM 17361). Aiempien tarkastusten perusteella myös yksinkertainen reikäkirves KM 4012:1 on liitetty tähän kohteeseen.

Tarkastuksen aikana pellot olivat heinällä ja kulokkona. Talonväen mukaan myöhemmin ei ole havaittu tai löydetty mitään merkillistä. Paikalta ei tavattu mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Mainittakoon vielä, että kohteen eteläpuolisen Niskasaaren pohjoisranta tarkastettiin tuloksetta.

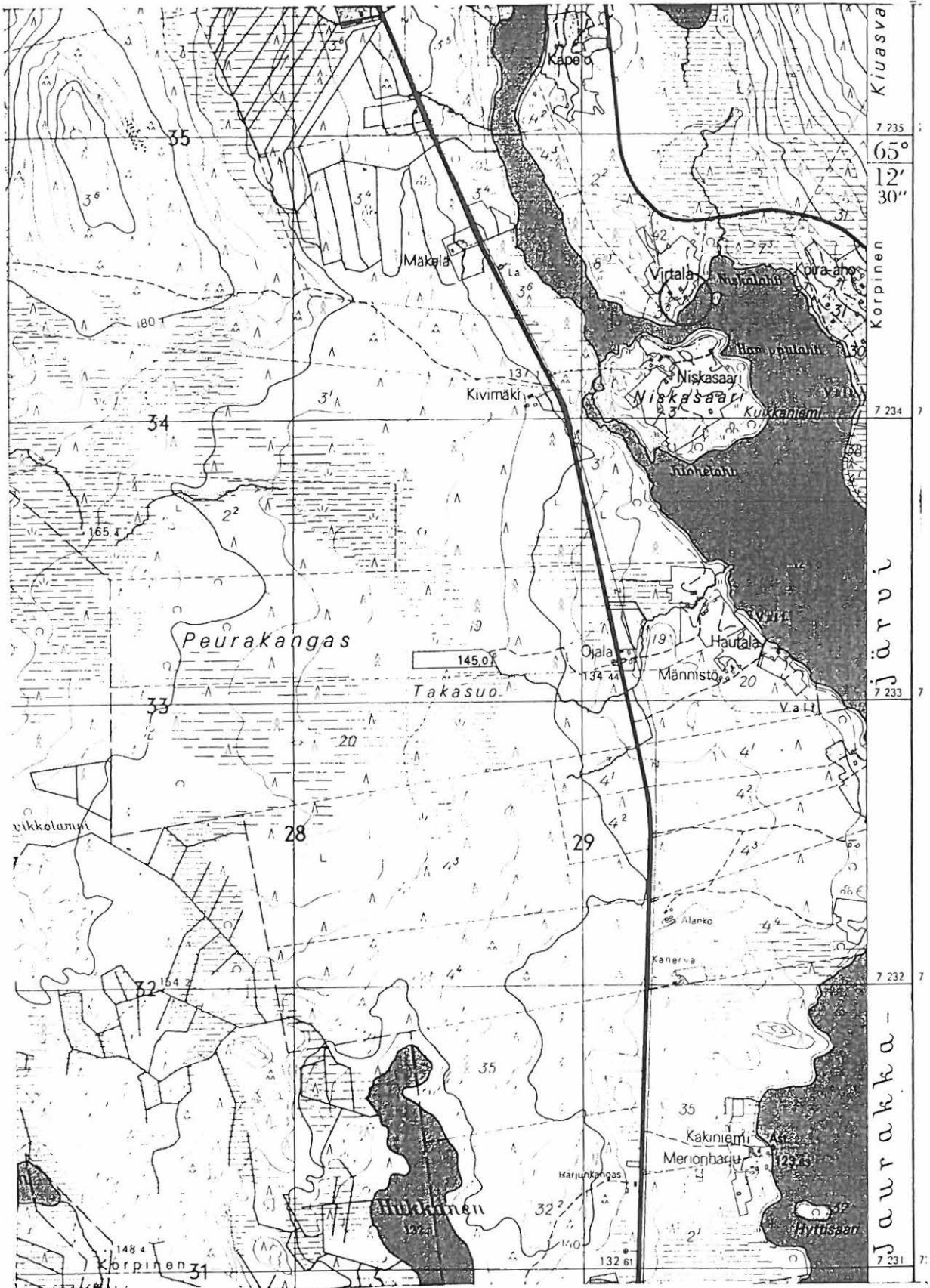
Kohde tarkastettu: 8.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1968, O. Keskitalo
Tark. 1970, A. Sarvas

Aiemmat löydöt: KM 4012:1 yksinkertainen reikäkirves(?) ja
KM 17361 reikäkirveen teelmä

Diat: D 168 Löytöpaikka talosta oikealle, etelästä Niskasaaresta
kuvattuna

Kartta: Peruskarttaote 3531 08 SIIVIKKO, p. 1971.

PK 3531 08 SIIVIKKO
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

x = 7234 43, y = 3539 36,
 z = n. 127,5

PUDASJÄRVI 10

Kohteen nimi: Ihme (Niemelä)
 Määrittys ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.
 Peruskartta: 3541 06 SARAJÄRVI
 Koordinaatit: x = 7300 36, y = 3515 26, z = 155
 Kylä, kylänosa: Sarajärvi
 Tila, rek:no: Niemelä 2:8
 Maanomistaja: Hannes Puhakka
 Sarakyläntie 5515, 93250 Sarajärvi

Pudasjärven kirkosta noin 49 km pohjoiskoilliseen, Sarajärven etelärannalla, Pudasjärven kirkolle johtavasta tiestä noin 300 metriä länteen. Alue on matalaa järvenrantaa. Kohde sijaitsee Niemelän talon ja järven välissä talon pohjoispuolella.

Ihmeen esineiden löytötiedoissa mainitaan niiden löytyneen järven etelärannalta Ihmeen talon mailta. Löytöpaikkaa selviteltäessä kävi ilmi, että löytäjä Aukusti Ihme on asunut Ihmeen taloa järven itärannalla, kuten A. Ihmeen pojan Veikon leski kertoi. Samaan taloon on kuulunut myös etelärannan Niemelä, jonka nykyisin omistaa H. Puhakka.

Niemelässä muistettiin, että talon pellosta on esineitä löydetty - esineet kuitenkin ovat hävinneet. Osoitetulta paikalta tavattiinkin sitten useita kvartsi-iskoksia, jotka jätettiin paikoilleen.

Mainittakoon, että myös itärannan Ihmeen naapurin Uuden-Ihmeen pellosta tavattiin asuinpaikan merkkejä (kohde 121). Nämä tilat ovat kuitenkin olleet erillään jo Auk. Ihmeen aikana vuosisadan alussa.

Pudasjärven Niemeläksi aiemmin merkitty kohde 37 on ennen vuotta 1917 Pudasjärveen kuuluneen nykyisen Ranuan Simojärven Niemelä.

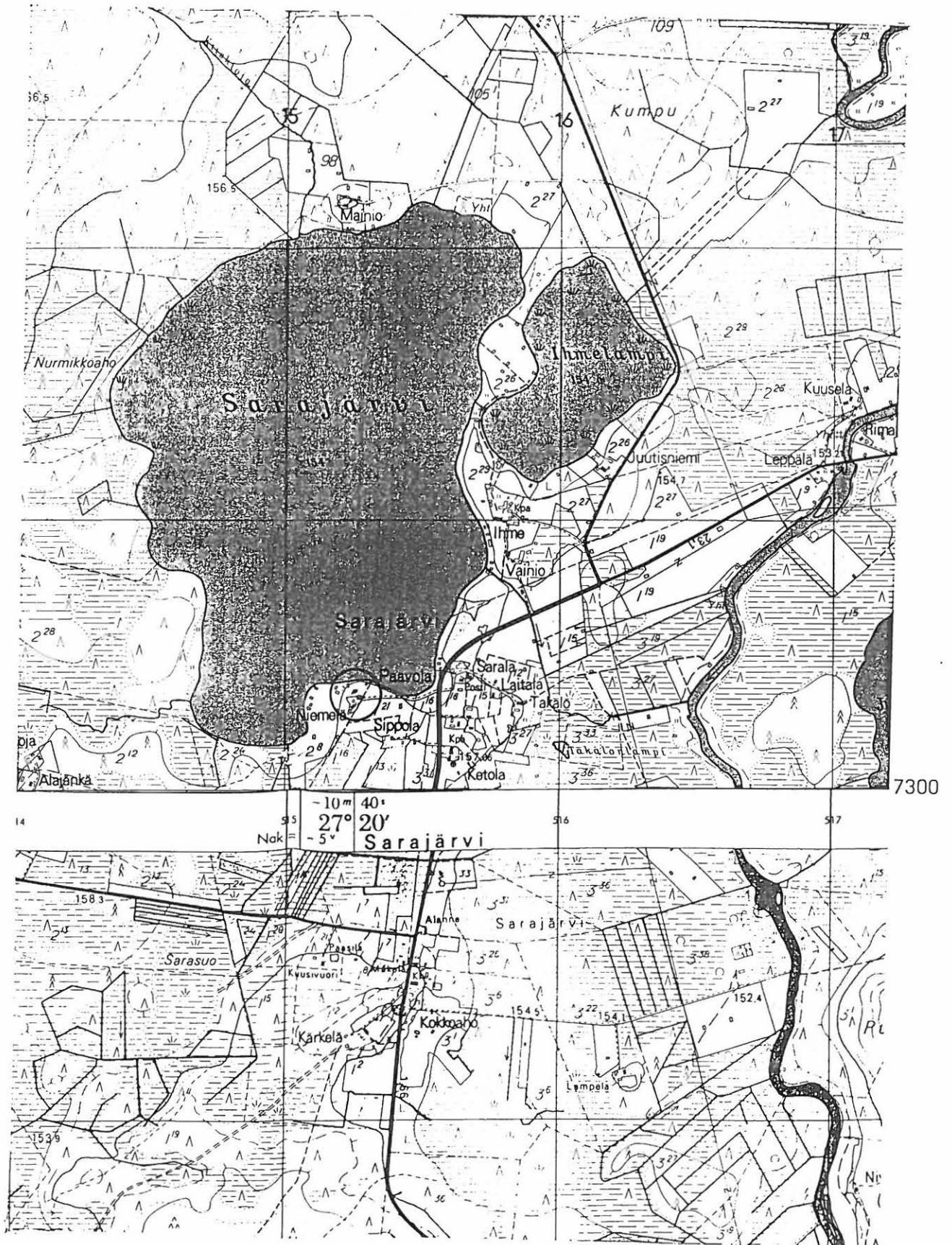
Kohde tarkastettu: 23.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: KM 3282:15 hioin, KM 6609:1 oikokirves ja
 KM 6609:2 kehdonjalaskuokan ja karjalaisen kirveen
 välimuoto

Diat: D 169 asuinpaikkahavainnot talon ja järven väliseltä pellolta, lounaasta.

Kartta: Peruskarttaote 3541 06 SARAJÄRVI, P. 1971.

PK 3541 06 SARAJÄRVI

(+ 3541 05 NUORUNKA)

M. Sarkkinen, Pudasjärven inventointi 1998

x = 7300 36, y = 3515 26,

z = n. 155

PUDASJÄRVI 11

Kohteen nimi: Levo-oja

Määrittely ja mj-luokka: kiviesineen löytöpaikka. II(?)

Peruskartta: 3513 05 PANUMAJÄRVI

Koordinaatit: x = 7236 86, y = 3472 99, z = n. 112,5
(vanha Levonojan talo)

Kylä, kylänosa: Kollaja, Levo-oja

Tila, rek:no: Levo-oja 52:1

Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 29 km lounaaseen, Kuusamontien varrella Panumajärvestä noin 1,1 km etelään ja Matkalammen pohjoiskulmasta noin 700 m pohjoiseen sijaitsevan Levo-ojan talosta on peräisin tasatalta. Taltan löytöpaikkaa ei tarkemmin tunneta, vaan esine mainitaan ostetuksi A. Levonojalta 1905. Kyseessä lienee oikeammin taloa tuolloin isännöinyt Aukusti Rantala. Vanha Levo-oja on purettu ja sen mailla tien kaakkoispuolella on kaksi uudempaa taloa. Näiden perunamaat tarkastettiin tuloksetta.

Uusista taloista eteläisemmän emäntä Lahja Riepula, joka oli A. Rantalan tytär, ei tiennyt alueelta mahdollisesti löytyneistä kiviesineistä. Hän epäili esineen mahdolliseksi löytöpaikaksi Levo-ojasta parisen kilometriä länsiluoteeseen alkuaan samaa kantatila olevaa Arolaa Panumajärven rannalla. Tähänkään ei saatu varmuutta, vaikka Arola onkin maastollisesti hyvä paikka. Pellot olivat pääosin viljelemättä.

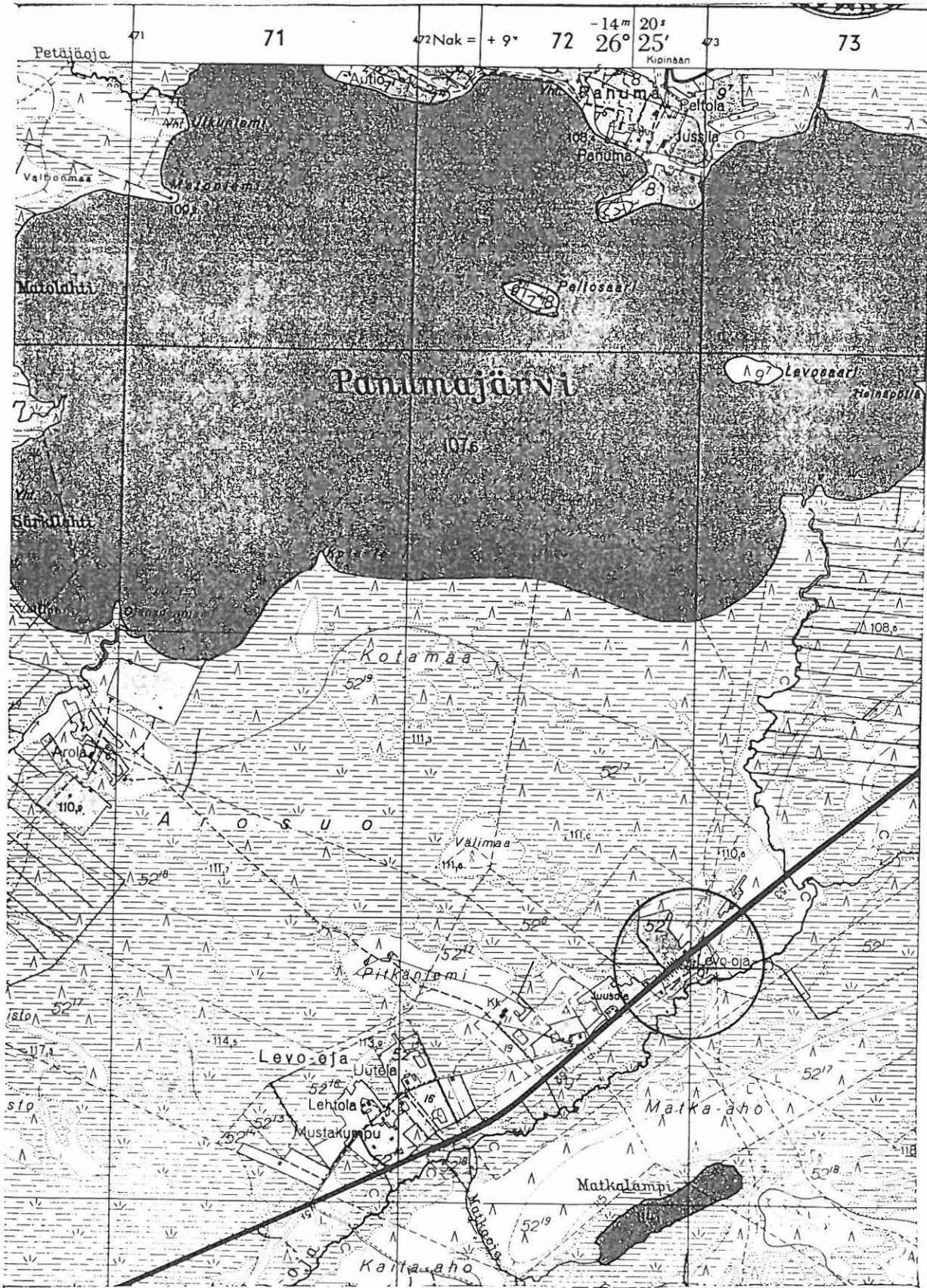
Kohde tarkastettu: 28.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: 7464:21 tasataltta

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3513 05 PANUMAJÄRVI, p. 1966.

7236

PK 3513 05 PANUMAJÄRVI
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

x = 7236 86, y = 3472 99,
 z = n. 112,5
 (= Levo-ojan talo)

PUDASJÄRVI 12

Kohteen nimi: Ahokoski

Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.

Peruskartta: 3531 05 ISO JOUTENSUO

Koordinaatit: x = n. 7233 04, y = n. 3514 76,
z = n. 125 (talo)

Kylä, kylänosa: Jonku, Ahokoski

Tila, rek:no: Ahokoski 29

Maanomistaja: -

Pudasjärven kirkosta noin 29 km kaakkoon, Jongunjärven eteläisimmästä Likoperästä noin 4,5 km eteläkaakkoon ja Palovaaran laelta noin 2,8 km länsiluoteeseen Jaalankajoen länsipuolella. Alue on matalaa soiden ympäröimää hiekkakangasta, jonka joenpuoleisella reunalla on sijainnut Ahokosken talo peltoineen. Nykyisin talon paikalla on rauniot ja pellot ovat paksua kulokkoa.

Talon pelloista on löydetty useita kivisineitä, jotka viittaavat asuinpaikkaan. Inventoinnin yhteydessä esineiden tarkkaa löytökohtaa ei kuitenkaan voitu yrityksistä huolimatta paikantaa. Muutamat lapiolla tehdyt koepistot paljastivat hiekkamultaisen peltokeroksen ja sen alapuolisen hiekkamaan, mutta asuinpaikkaa tukevia havaintoja ei onnistuttu tekemään. Kun peltoala kuitenkin on pituudeltaan vain noin 200 m ja leveydeltäänkin enimmillään vain noin 100 metriä, on kohteen sijainti kohtuullisesti määriteltävissä.

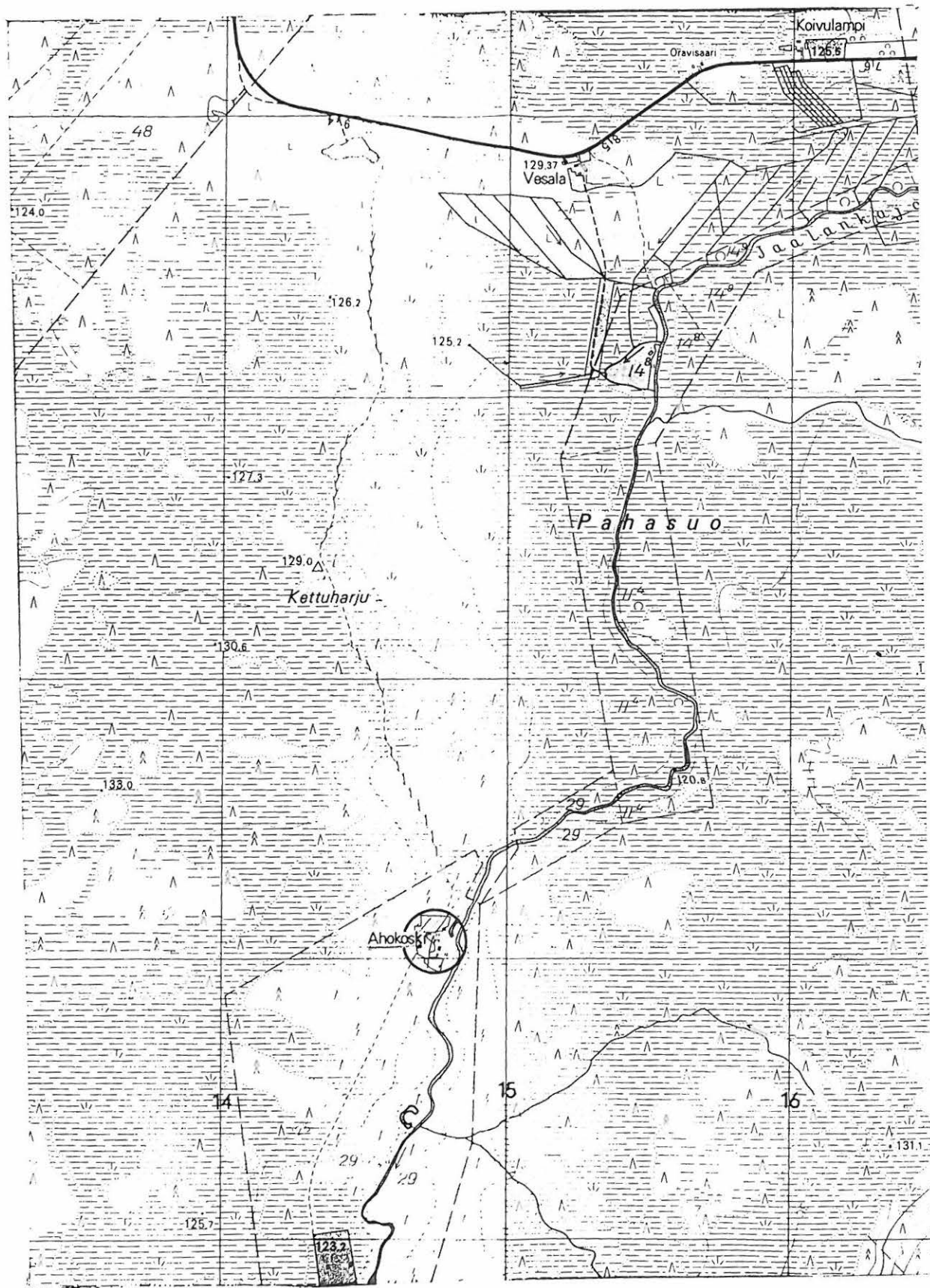
Kohde tarkastettu: 14.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: KM 8710:1 poikkikirves, -:2 hioinkiven katkelmia 2 kpl., -:3 hioimen katkelma ja -:4 asekilohelma

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3531 05 ISO JOUTENSUO, p. 1971

7233

PK 3531 05 ISO JOUTENSUO
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

x = 7233 04, y = 3514 76,
 z = n. 125
 (= Ahokosken talo)

PUDASJÄRVI 13

Kohteen nimi: Veteläinen
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka? II.
 Peruskartta: 3531 09 VENYMÄ
 Koordinaatit: x = 7247 60, y = 3526 92, z = n. 125
 Kylä, kylänosa: Kurki
 Tila, rek:no: Veteläinen 3:3
 Maanomistaja: Eino Veteläinen

Pudasjärven kirkosta noin 32 km itäkaakkoon, Iijokeen idästä laskevan Haukiojan ja Iijoen välisellä niemellä, Kurjenlammen yläpuolisen suvannon itärannalla. Alue on Puolangantieltä tulevan tien ja joen väliin jäävää viljelysmaata, joka oli tarkastuksen aikana ke-tona ja niittynä, joten havaintomahdollisuudet olivat heikot. Löytöpaikka on vajaan sadan metrin päässä joesta. Paikalta ei onnistuttu löytämään mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Kohteesta noin 400 metriä pohjoiseen asuva E. Veteläinen kertoi maata muokatessaan yrittäneensä tarkkailla mahdollisia uusia löytöjä, mutta tuloksetta. Tilanne aiempaan tarkastukseen verrattuna on pysynyt ennallaan. Kahden maastollisesti otolliselta paikalta löytyneen esineen perusteella kohdetta voi varauksellisesti pitää asuinpaikkana.

Kohde tarkastettu: 16.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Inv. 1982, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: KM 9137 pohjalainen kirves, KM 9267:1 tasataltta

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3531 09 VENYMÄ, p. 1971.

PK 3531 09 VENYMÄ

x = 7247 60, y = 3526 92,

M. Sarkkinen,

z = n. 125

Pudasjärven inventointi 1998

PUDASJÄRVI 14

Kohteen nimi: Aalto *1000006057 löytöpaikka*

Määrittely ja mj-luokka: kiviesineen löytöpaikka. II.

Peruskartta: 3532 01 KIVARIJÄRVI

Koordinaatit: x = 7251 45, y = 3502 22, z = 115-117,5

Kylä, kylänosa: Pudasjärvi

Tila, rek:no: Aalto 38:6

Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 7,5 km itäkaakkoon, Kurenalta noin 2,5 km Jonkuun päin, Iijoesta noin 90 m etelään. Nykyisin löytöpaikan lähelle on tullut jokunen uusi asuintalo, mutta löytöpaikka on rakentamaton. Löytöpaikka on hieman ympäröivää aluetta korkeampi maastonkohta, jonka läpi kulkee Jonkuun johtava tie.

Paikalta oleva kourutaltilta on löydetty maantien viereen aidantolppaa kaivettaessa. Inventoinnin yhteydessä paikalta ei onnistuttu löytämään mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Havaintomahdollisuudet tosin olivat varsin heikot. Edelliseen inventointiin nähden tilanne on säilynyt ennallaan.

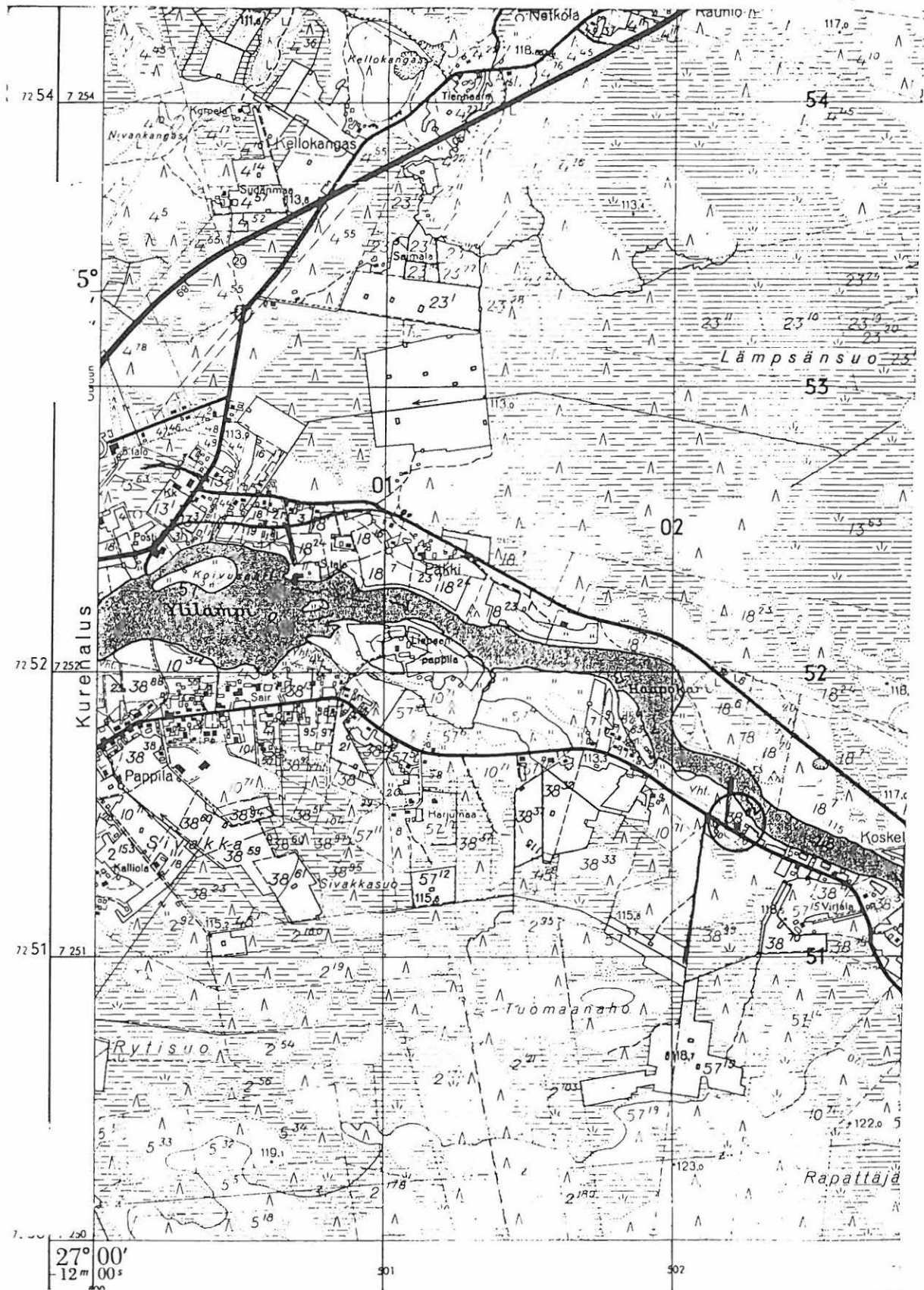
Kohde tarkastettu: 1.10.1998

Aiemmat tutkimukset: Inv. 1982, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: KM 9267:2 kourutaltilta

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3532 01 KIVARIJÄRVI, p. 1966.

PK 3532 01 KIVARIJÄRVI
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

x = 7251 45, y = 3502 22
 z = 115 - 117,5

PUDASJÄRVI 15

Kohteen nimi: Isosaari
 Määrittely ja mj-luokka: lappalaiskalmisto. II.
 Peruskartta: 3531 02 RUOTTISENHARJU
 Koordinaatit: x = 7236 46, y = 3508 48, z = n. 115
 Kylä, kylänosa: Jonku, Ruottisenjärvi
 Tila, rek:no: 17:16
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 23 km kaakkoon, Ruottisenjärven länsirannalla. Soisella rannalla on muutama nykyisin niemenä oleva saari. Saarten pohjoispuolelta lähtee Yläjoki kohti länttä, missä noin 2 kilometrin päässä on Lapinlampi ja samanniminen talo.

Ruottisenjärven eli Ala-Mainuan Isostasaaresta eli Kallosaaresta on tietoja, joiden mukaan paikalla on lappalaiskalmisto. Paikalta on löydetty luuta, jonka Eino Jokinen on ilmoituksensa yhteydessä toimittanut Kansallismuseoon. Lisäksi on kertomuksia paikalla nähdystä pääkallosta. Aiemman tarkastuksen mukaan paikalla on matalia painaumia ja kiveyksiä. Kohdetta tiedusteltaessa 14.9. inventoinnin aikana selvisi, että alue on saanut olla rauhassa, joten kohde jätettiin maastossa tarkastamatta.

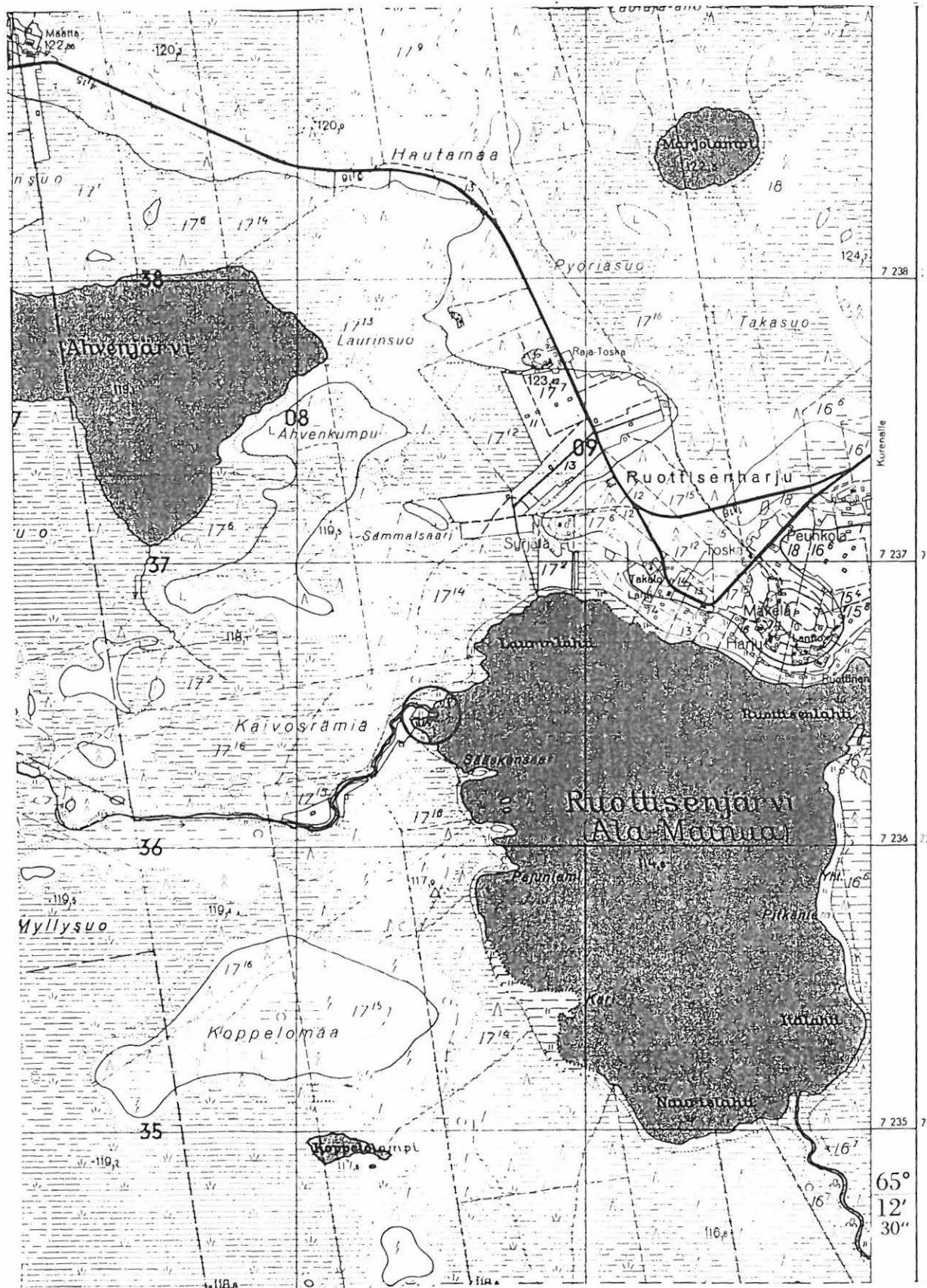
Kohde ei tarkastettu inventoinnin yhteydessä.

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1970, A. Sarvas ja A. Erä-Esko

Aiemmat löydöt: KM 9267:4 luuta, hiiltä

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3521 02 RUOTTISENHARJU, p. 1966.

PK 3531 02 RUOTTISENHARJU
M. Sarkkinen,
Pudasjärven inventointi 1998

x = 7236 46, y = 3508 48
z = n. 115

PUDASJÄRVI 16

Kohteen nimi: Törrö
 Määrittely ja mj-luokka: kivekautinen asuinpaikka? II/III(?)
 Peruskartta: 3514 10 PUDASJÄRVI
 Koordinaatit: ruutu 7254/3499, Törrön talo
 Kylä, kylänosa: Pudasjärvi, Kivarijärvi
 Tila, rek:no: 9:24?
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 4,5 km itään olevan Törrön talon mailta on löydetty kaikkiaan kolme kiviesinettä. Niiden löytöpaikkaa ei kuitenkaan tarkemmin tunneta, vaikka kahden sanotaankin löytyneen Törrön talon metsämaalta.

Törrö on Pudasjärven vanhoja kantataloja ja sen maita on suhteellisen laajalti Pudasjärven koillisrannalla ja Kivarijoen varrella. Laajalla Törrönkankaalla on nykyisin mm. suuria hiekkakuoppia, leirintäalue, maatalausoppilaitos, vanhainkoti, teollisuus- ja asuinalueet sekä lentokenttä, kulkepa sen halki Ranualle johtava tiekin. Löytöpaikkaa ei enää voida määrittellä.

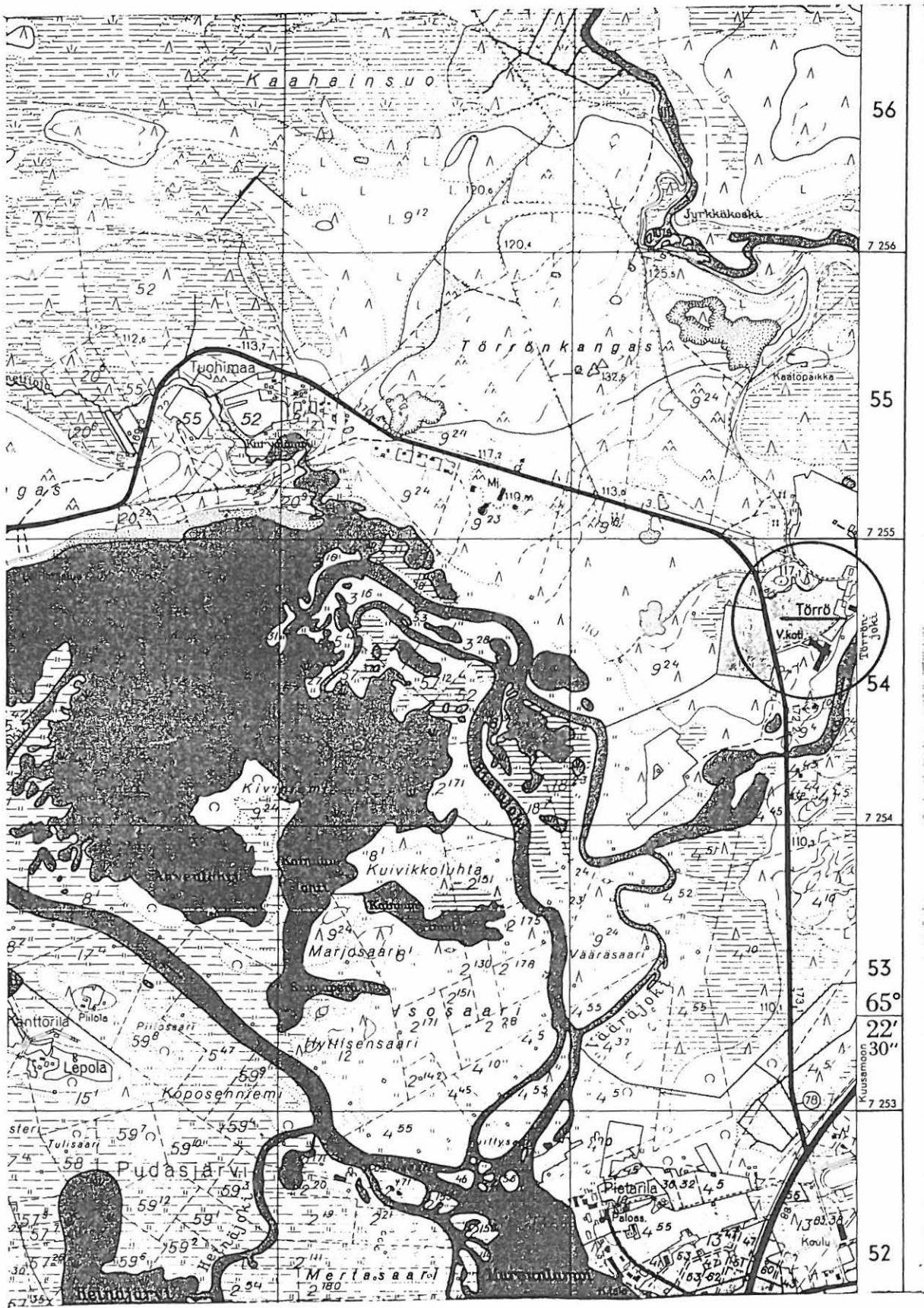
Kohde tarkastettu: 30.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: PPM 6756 tasataltta, KM 9704:1 keihäänkärki ja
 -:2 kivikirves

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3514 10 PUDASJÄRVI, p. 1966.

PK 3514 10 PUDASJÄRVI

r. 7254/3499

M. Sarkkinen,

(=Törrön talo)

Pudasjärven inventointi 1998

PUDASJÄRVI 17

Kohteen nimi: Rauhala
Määrittely ja mj-luokka: kiviesineen löytöpaikka. III.
Peruskartta: 3514 10 PUDASJÄRVI
Koordinaatit: x = 7255 30, y = 3498 14, z = 110-112,5
Kylä, kylänosa: Pudasjärvi, Kirkonkylä
Tila, rek:no: 9:24
Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 2,7 km itään, Pudasjärven koilliskulmalla olevaan Karvalampeen johtavan salmen itärannalla, vanhan Kurenalta kirkolle johtaneen tien varrella olleesta talosta on saatu kokoelmiin kiviesine vuonna 1896. Esineen löytöpaikasta ei ole tietoa. Lähialueilta tunnetaan kuitenkin useita asuinpaikkoja, joilta se on voinut löytötiedoissa mainitun vallesmannin ullakolle kulkeutua (mm. Riekinkankaan ja Törrön löytö- ja asuinpaikat).

Jo hävinneen Rauhalan ympäristöstä ei tavattu mitään kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavaa. Kyseistä kohdetta on löytötietojensa nojalla pidettävä irtolöytöpaikkana ja esinettä todennäköisesti muualta paikalle tuotuna.

Kohde tarkastettu: 11.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Inv. 1982, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: PPM/ museon palossa 1929 tuhoutunut oikokirves

Diat: -

Kartta: -

PK 3514 10 PUDASJÄRVI
M. Sarkkinen,
Pudasjärven inventointi 1998

x = 7255 30
y = 3498 14
z = 110 - 112,5

PUDASJÄRVI 18

Kohteen nimi: Haaponiemi
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen löytöpaikka. II(?)
 Peruskartta: 3513 08 HETEKYLÄ
 Koordinaatit: x = 7238 06, y = 3438 94, z = n. 107,5
 (Haaponiemen talo)
 Kylä, kylänosa: Hetejärvi, Iso-Vuorma
 Tila, rek:no: 19:4
 Maanomistaja: Kalle Taipale, Taipaleenharju

Pudasjärven kirkosta noin 18 km etelälounaaseen, Kuusamontien varrella olevalta Kärenperältä linnuntietä noin 3,3 km kaakkoon, kuivatun Iso-Vuormajärven pohjoisrannan niemessä. Paikalle pääsee Kärenperän Kärjen talon luota lähtevää ajouraa, jota pitkin käveltävää tulee noin 4 km. Haaponiemen talo on nykyisin tyhjillään, pelot kulokkona ja ojat pensoittumassa.

Haaponiemen perunapellosta on löydetty rombimainen reikäkirves 1947. Haaponiemen talon koillispuolisille pelloille oli vastikään kaivettu yksi kuivatusoja, joka paljasti pellon ainakin sillä kohdin olevan suopeltoa. Hiekkavaa maata tavattiin ainakin talon luona ja tästä noin 300 metriä pohjoiseen kohdissa, missä maasto on hie- man korkeampaa. Peltoaukean pohjoispuolella metsän sisässä oleva pelto oli sekin kulokkona. Alueelta ei tavattu mitään sellaista, mikä olisi viitannut kivikautiseen asuinpaikkaan. Havaintomahdollisuudet olivat tosin heikot.

Haaponiemestä on toinenkin kiviesinelöytö (kohde 20) sekä rautakautinen löytöpaikka (kohde 28).

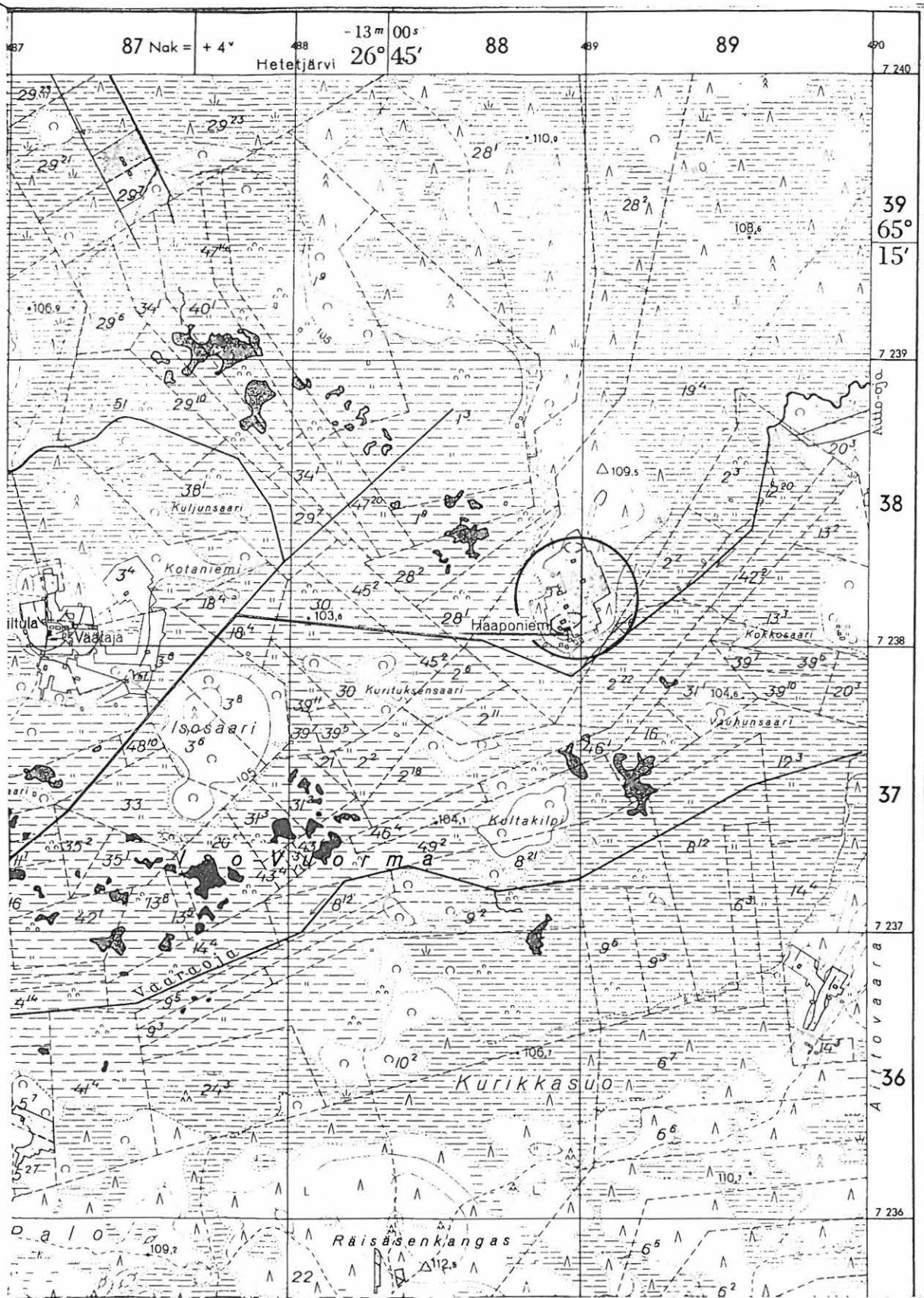
Kohde tarkastettu: 18.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: KM 11797 rombimainen reikäkirves

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3513 08 HETEKYLÄ, p. 1966.

PK 3513 08 HETEKYLÄ
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

x = 7238 06, y = 3438 94,
 z = n. 107,5
 (= Haaponiemen talo)

PUDASJÄRVI 19

Kohteen nimi: Petäjäniemi (Kaatamo)

Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka ja kuopanteita/"lappalaisten hautoja". II.

Peruskartta: 3513 08 HETEKYLÄ

Koordinaatit: x = 7237 40, y = 3484 35, z = n. 112,5 kuopanteet

Kylä, kylänosa: Hetekylä, Vähä-Vuormajärvi

Tila, rek:no: 26:?

Maanomistaja: Toivo Koskelainen
Isokatu 90 A 8, 90120 OULU

Pudasjärven kirkosta noin 21 km etelälounaaseen, Hetekylään johtavan tien länsipuolella, Kuusamontieltä noin 5,5 km kohti Hetekylää. Petäjäniemi on kuivatun Vähävuormajärven pohjoispuolinen kangas, jonka eteläosassa on vanha Kaatamon eli Petäjäniemen talo. Hiekka-multaiset vanhat pellot laskevat loivasti länteen ja etelään.

Inventoinnin aikana pellot olivat kulokkona ja ketona. Petäjäniemen pelloista on löydetty kolme kiviesinettä: kivikirves, rombimainen reikäkivi ja hioin. Aikaisemmin Mikko Purkajakoskelle kuuluneen tilan ostaneen Ahosen pojan Kaarle Ahosen (n. 80-90 v) mukaan talon pellosta on löydetty kiviesineitä, mutta tarkkaa löytöpaikkaa hän ei muistanut. Mukaan saatiin kookas hion. Paikalla oppaana toiminut T. Koskelainen ja vaimonsa K. Ahosen siskokaan eivät löytöpaikkoja tiedäneet. He kuitenkin kertoivat "lappalaisten haudoista".

Pellon pohjoiskulmalla, heti pohjoiseen johtavan polun länsipuolella oli kodanpohjamainen painanne, jonka koko oli n. 4 x 5 ja syvyys 40 - 50 cm (x=7237 42/y=3484 32). Lastalla tehty kuoppa paljasti harmaan huuhtoutumiskerroksen. Tämän itä/kaakkoispuolisella kan-kaalla, kapeamman polun tuntumassa, tavattiin ainakin kolme kuopannetta, joiden halkaisija oli noin 1,5 metriä, sekä nuoremmilta näyttäviä kaivantoja. Ks. myös kohde 81.

Kohde tarkastettu: 21.9.1998

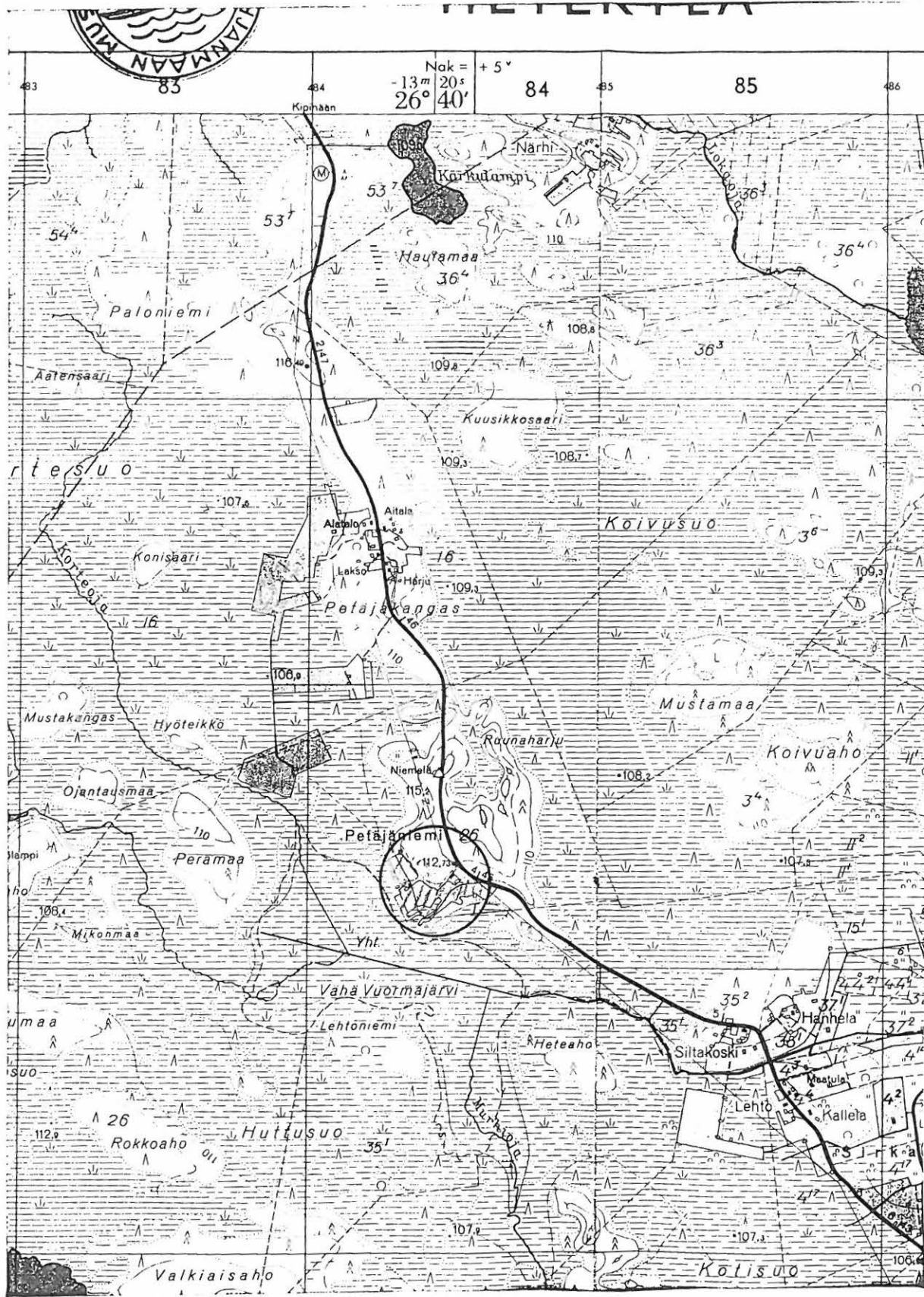
Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: PPM 64 (=132) kivikirves ja rombin muotoinen reikäkivi hetekylän kansakoululla(?)

Inventointilöydöt: KM 31294 hioimena käytetty raaka-ainekappale, ase-asekiveä

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3513 08 HETEKYLÄ, p. 1966.

7237

PK 3513 08 HETEKYLÄ
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

x = 7237 40, y = 3484 35,
 z = n. 112,5
 (= kuopat)

PUDASJÄRVI 20

Kohteen nimi: Haaponiemi
 Määrittely ja mj-luokka: kiviesineen löytöpaikka. II(?)
 Peruskartta: 3513 08 HETEKYLÄ
 Koordinaatit: x = 7238 06, y = 3438 94, z = n. 107,5
 (Haaponiemen talo)
 Kylä, kylänosa: Hetejärvi, Iso-Vuorma
 Tila, rek:no: 19:4
 Maanomistaja: Kalle Taipale, Taipaleenharju

Pudasjärven kirkosta noin 18 km etelälounaaseen, Kuusamontien varrella olevalta Kärenperältä linnuntietä noin 3,3 km kaakkoon, kuivatun Iso-Vuormajärven pohjoisrannan niemessä. Paikalle pääsee Kärenperän Kärjen talon luota lähtevää ajouraa, jota pitkin käveltävää tulee noin 4 km. Haaponiemen talo on nykyisin tyhjillään, pelot kulokkona ja ojat pensoittumassa.

PPM:n kokoelmissa oleva kiviesine on löytötietojen mukaan löydetty Aitto-ojan kuivatusojaa kaivettaessa 1800-luvun lopulla. Löytäjäksi mainitaan J. Haaponiemi. Kyseinen oja kulkee Haaponiemen talon eteläpuolitse talosta noin 150 metrin päässä. Itse Aitto-oja on useamman metrin levyinen vetinen kanava. Talon eteläpuolella kankaanreunan ja ko. ojan väliltä tavattiin vanha umpeen kasvanut oja ja uusi vastikään aukaistu oja. Tämän reunoilta ei kuitenkaan löydetty mitään kiinteään muinaisjäänökseen viittaavaa. Näiden pienempien ojien ja Aitto-ojan maasto ei vaikuttanut asuinpaikkaa ajatellen kovinkaan suotuisalta. Ks. myös kohteet 18 ja 28.

Kohde tarkastettu: 18.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: PPM 65 (=133) tasataltta

Diat: -

Kartta: ks. kohteen 18 karttaote.

PUDASJÄRVI 21

Kohteen nimi: Kosamo

Määrittely ja mj-luokka: kiviesineen löytöpaikka. II.

Peruskartta: 3531 12 TOLPANLEHTO

Koordinaatit: x = n. 7241 14, y = n. 3538 95,
z = n. 180

Kylä, kylänosa: Puhos, Kosamonjärvi

Tila, rek:no: 4:22

Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 45,5 km itäkaakkoon, Näljängäntieltä Kosamonniemeen johtavan tien varrella, Roviomaan kaakkoisreunalta Kosamojärven Jussilanlahteen laskevan Välijoen suusta noin 900 metriä länsilounaaseen ja Korpelaan johtavan tien pohjoispuolelta.

- Löytötietojen mukaan Kosamonniemestä löydetty kourutaltoa on esi-
neen koulupoikana 1950-luvun taitteessa löytäneen Pentti Kosamon
mukaan löydetty koordinaattien osoittamasta paikasta. Esineen hän
oli tavannut 1949/1950 rakennetun/parannetun tien tiemaista. Kun
löytöpaikalta ei mitään tavattu ja se vaikutti epätodennäköiseltä
ja kun löytöyhteys oli mikä oli, pyrittiin selvittämään tiemaiden
alkuperää. Kyläläisten muistelujen mukaan maata otettiin tuolloin
Pajalan talon mailta nykyisen Kosamontien ja järven eteläpuolelle
johtavan tien risteyksen tienoilta sekä Roviomaan laelta nykyisen
metsästysmajan tuntumasta heti niemeen johtavan tien koillispuolel-
ta. Edellinen alue on nykyisin risteysaluetta ja kasvillisuuden
peittämää, eikä paikalta tavattu mitään. Jälkimmäisen alueen kuopat
on täytetty ja paikoin näkyvillä olleet reunat olivat kasvillisuu-
den peittämät. Alueelle tehtiin pari lapionpistoa, mutta nekin tu-
loksetta. Esineen alkuperä jäi tietämättömäksi.

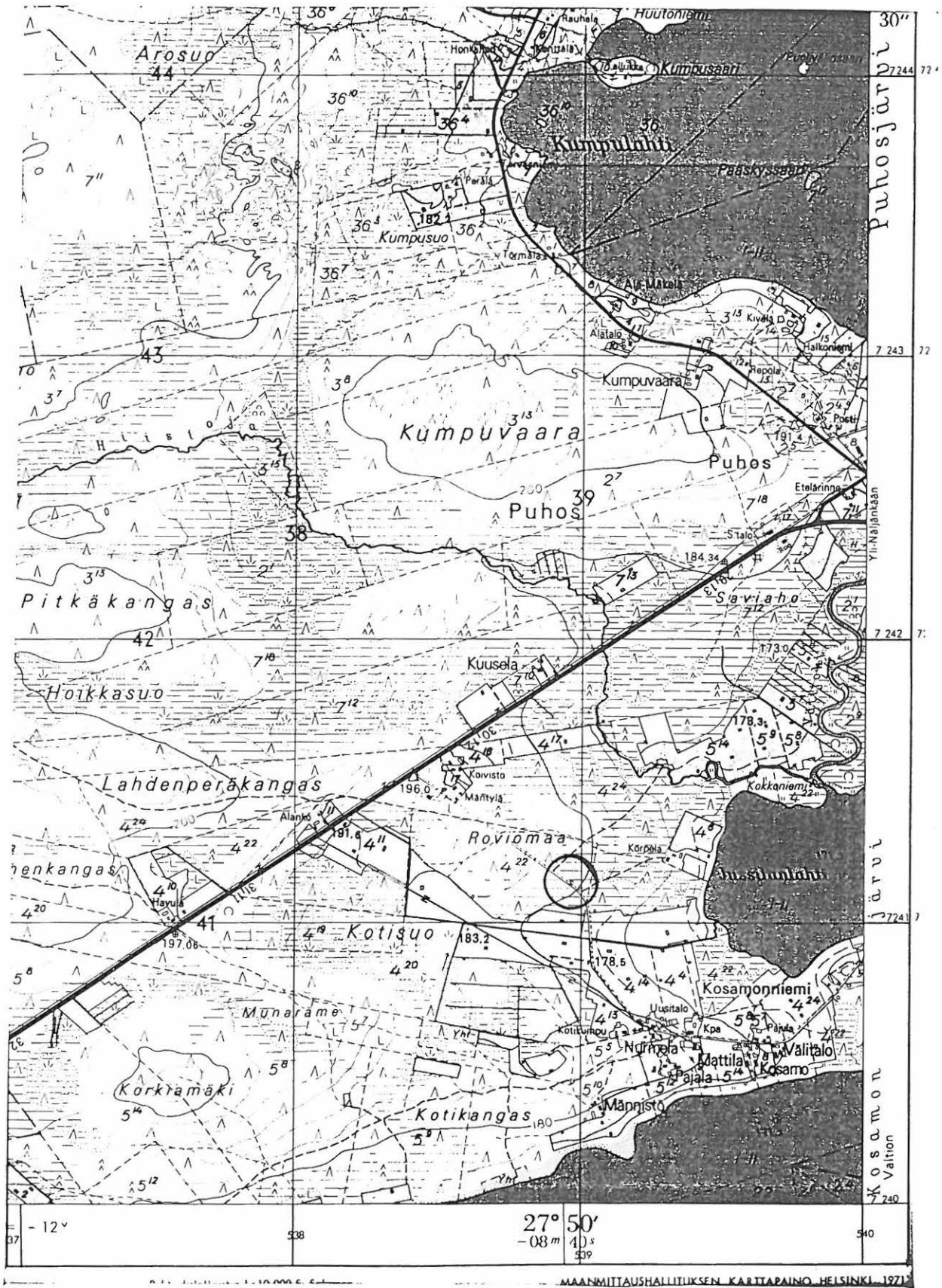
Kohde tarkastettu: 9. ja 10.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: PPM 4606 kuperaselkäinen kourutaltoa

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3531 12 TOLPANLEHTO, p. 1971.

PK 3531 12 TOLPANLEHTO
 M. Sarkkinen
 Pudasjärven inventointi

x = n. 7241 14
 y = n. 3538 95
 z = n. 180

PUDASJÄRVI 22

Kohteen nimi: Tyvelä
 Määrittys ja mj-luokka: kiviesineen löytöpaikka. II/III.
 Peruskartta: 3532 03 PÄRJÄNSUO
 Koordinaatit: x = 7279 73, y = 3509 98, z = n. 135
 Kylä, kylänosa: Livo, Kipinäsuu
 Tila, rek:no: Tyvelä 51
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 28 km pohjoiskoilliseen, Livojoesta 900 metriä itään ja Tyvelän talosta vajaan 200 metriä kaakkoon. Alue on Kipinäkankaan eteläpuolella olevan pienemmän kankaan reunaa. Paikalla on pieni kankaan reunaan raivattu pelto heti Palovaaraan johtavan tien eteläpuolella. Pellolta on löydetty reikäkivi noin 50 metriä etelään tiestä.

Tarkastuksen aikana alavan sekametsän ympäröimä pelto oli kasvillisuuden peittämä, eikä paikalta löydetty mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Lähin löytö on kohteesta noin 400 metriä luoteeseen saman kankaan länsireunalta tavattu toinen reikäkivi, kohde 41.

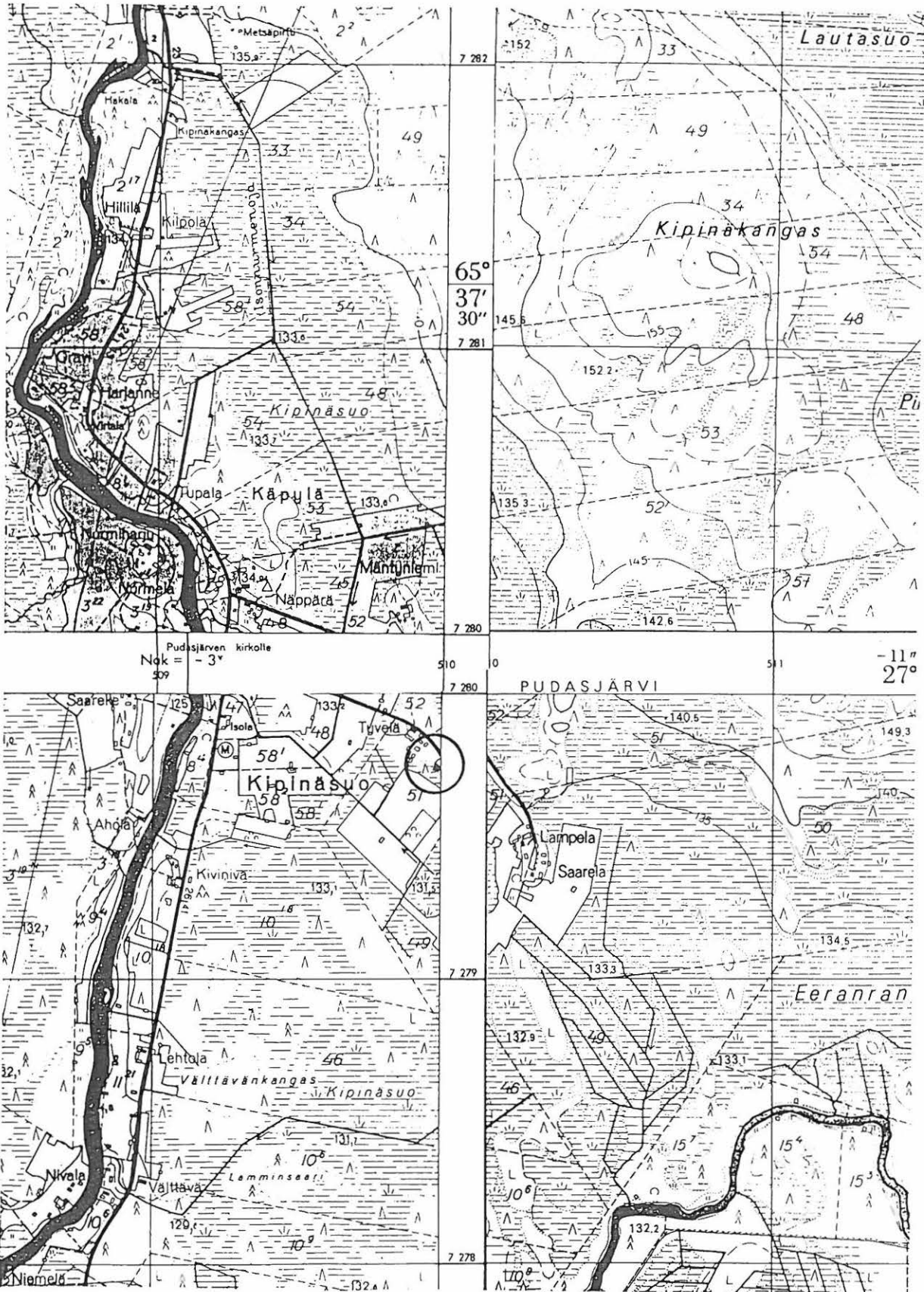
Kohde tarkastettu: 22.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: PPM 4219 lattea reikäkivi

Diat: -

Peruskarttaote 3532 03 PÄRJÄNSUO (+ -06 + 3541 01 + -04), p. 1966.

PK 3532 03 PÄRJÄNSUO
 (+ 3532 06 + 3241 01 + 3241 04)
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

x = 7279 73
 y = 3509 98
 z = n. 135

PUDASJÄRVI 23

Kohteen nimi: Harju
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.
 Peruskartta: 3532 08 IINATTIJÄRVI
 Koordinaatit: x = 7264 48, y = 3527 36, z = 140-142,5
 Kylä, kylänosa: Iinattijärvi, Hampuslampi
 Tila, rek:no: Harju 24:2
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 33 km itäkoilliseen, Iinattijärvestä noin 2 km itään, Naamanganjoen pohjoispuolisen Hampuslammen pohjoisrannalla, Pintamosta Iinattijärvelle johtavan tien eteläpuolella. Alue on Harjun talon pihapiiriä, jota ympäröivät nurmella olleet pellot. Harjun talo sijaitsee laeltaan tasaisen, mutta eteläsyryltään jyrkästi etelään kohti lampea viettävän mäen eteläreunalla.

Inventoinnin yhteydessä tavattiin talon päärakennuksen vieressä, sen koillispuolella, olleesta kasvi-/perunamaasta kolme - neljä kvartsi-iskosta, jotka jätettiin paikoilleen. Muualla lähialueella ei mullalla ollutta peltoa ollut, vaan ne olivat ketona. Talonväki ei ollut paikalla, mahdollisesti paikka on kesäasuntona.

PPM:n kokoelmissa on kourutaltoa, jonka sanotaan löydetyn Iinattijärven Harjun maalta Siikajärven rannalta. Ellei kyseessä ole sekaannus vesistöjen nimissä, voi kyseessä olla Hampuslammen länsipuolinen Siikalampi. Ainakaan se palsta, jolla Harjun talo sijaitsee ei ulotu Siikalammen rantaan, joten todennäköisin löytöpaikka on Harjun talon tienoo. Kourutalton osalta vrt. kuitenkin kohde 64.

Kohde tarkastettu: 17.9.1998

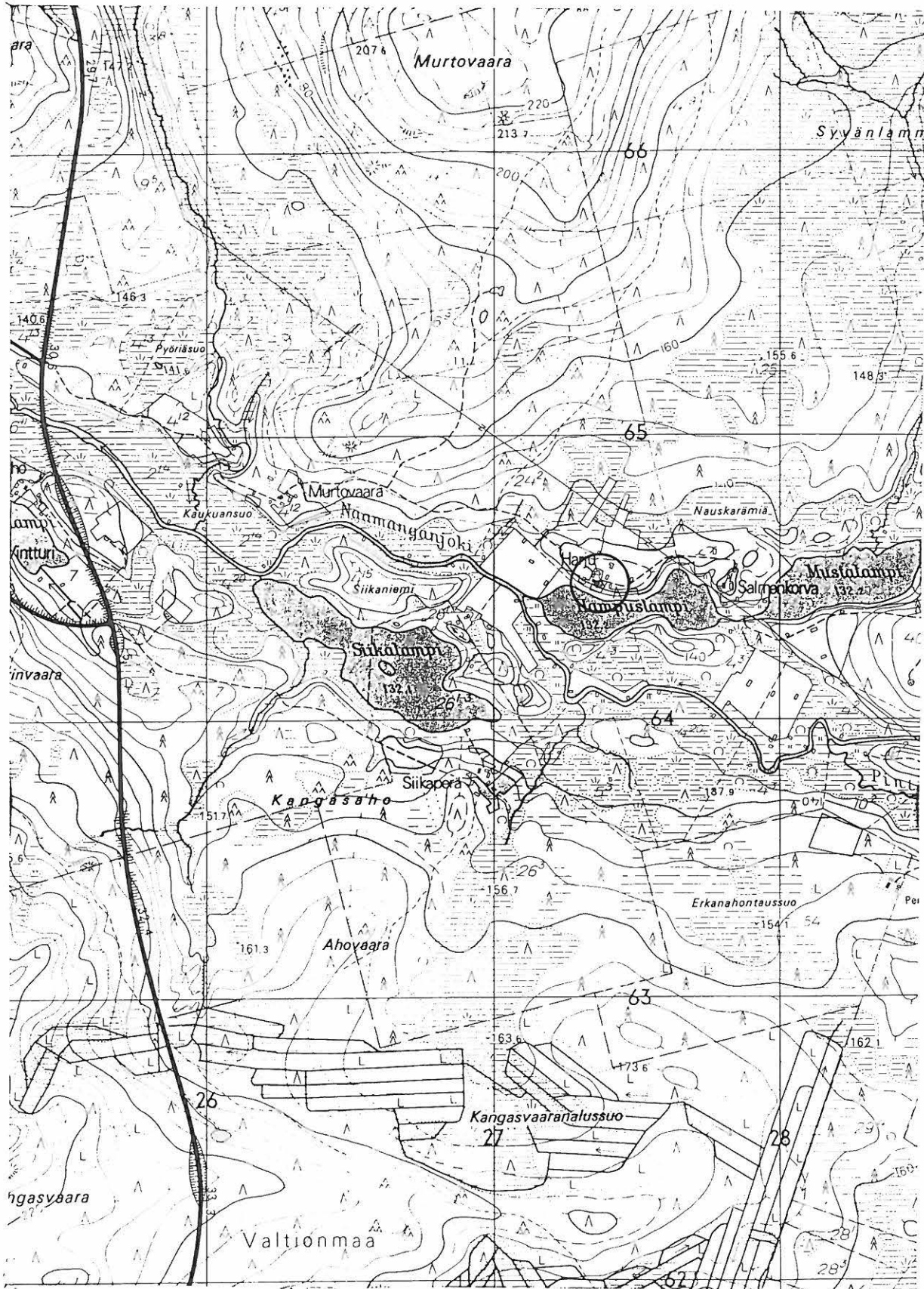
Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: PPM 6129 kuperaselkäinen kourutaltoa

Diat: D 170 asuinpaikkahavainnot talon kulman kasvimaasta, koillisesta.

D 171 Harjun tila veden takana, idästä Salmenkorvan pihalta.

Kartta: Peruskarttaote 3532 08 Iinattijärvi 1971

PK 3532 08 IINATTIJÄRVI

M. Sarkkinen,

Pudasjärven inventointi 1998

x = 7264 48

y = 3527 36

z = 140 - 142,5

PUDASJÄRVI 24

Kohteen nimi: Heikkilä

Määrittys ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.

Peruskartta: 3513 09 KOLLAJA

Koordinaatit: a) x = 7245 88, y = 3481 56, z = n. 110
b) x = 7245 76, y = 3481 66, z = n. 110

Kylä, kylänosa: Kollaja

Tila, rek:no: 6:10

Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 15,5 km lounaaseen, Kollajaniemelta Kipinään johtavan tien itäpuolella, Iijoesta noin 200 - 300 metriä länteen. Alue on Vuormankosken talojen ympäröimää loivasti kumpuilevaa viljelysmaata. Aiemman tarkastuksen yhteydessä saatujen tietojen perusteella alueella on todettu kaksi asuinpaikkaa.

Tarkastuksen aikana molemmat kohdat olivat ketona. Molemmat paikat sijaitsevat ympäristöään korkeammilla kumpareilla. Paikalta ei tavattu mitään asuinpaikkaan viittaavaa. Läntisemmän paikan pohjoispuolinen pelto, palsta 6:2, oli mullalla, mutta senkään alueelta ei tavattu merkkejä asuinpaikasta.

Heikkilän isäntä kertoi joskus löytämästään kivisestä kärjestä, jonka hän on muurannut saunan perustuksiin.

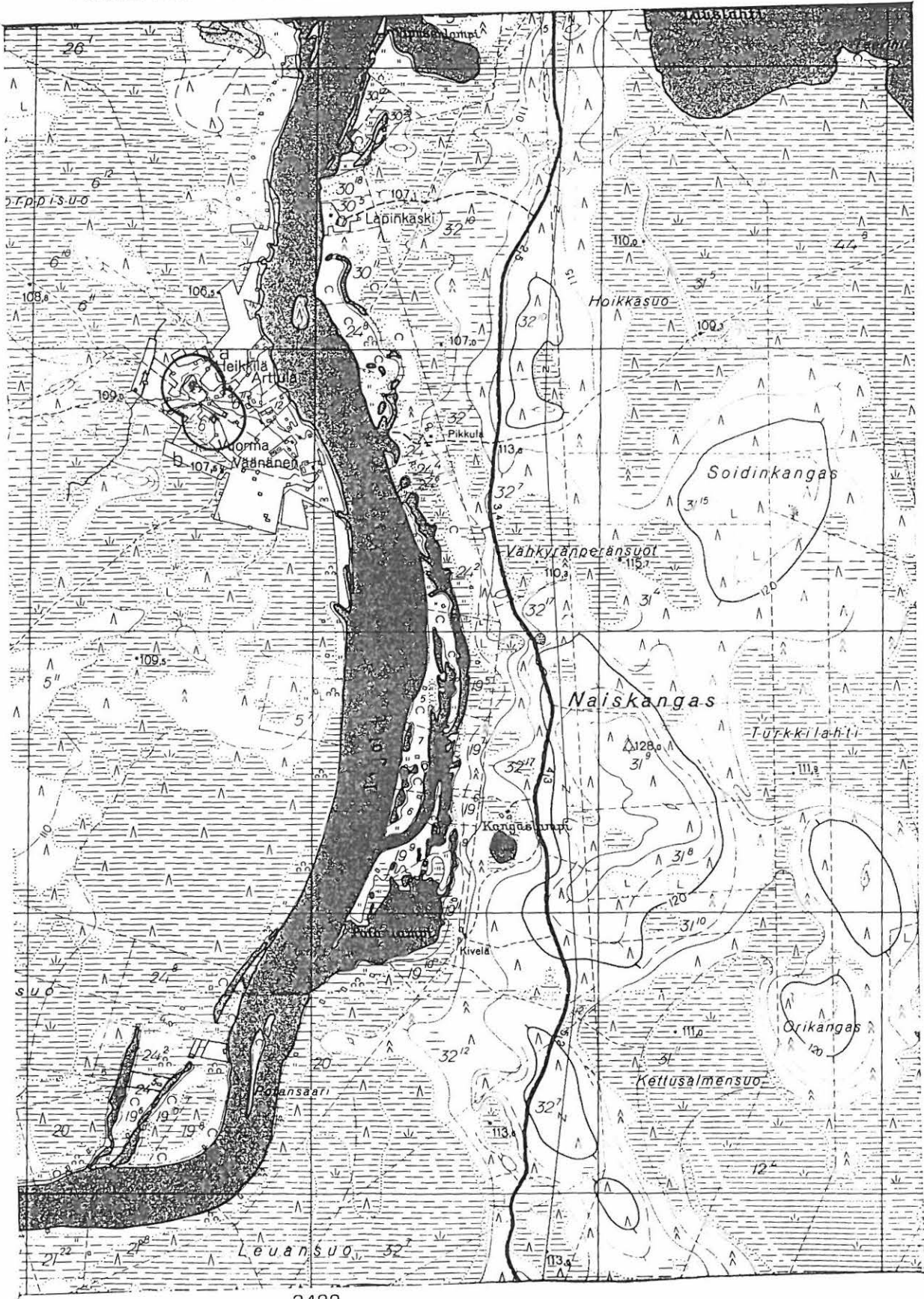
Kohde tarkastettu: 25.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1961, P. Sarvas

Aiemmat löydöt: kadoksiin joutunut kiviesine, tuura?

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3513 09 KOLLAJA, p. 1966.

7245

PK 3513 09 KOLLAJA
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

a) x = 7245 88 b) x = 7245 76
 y = 3481 56 y = 3481 66
 z = n. 110

PUDASJÄRVI 25

Kohteen nimi: Parsiaismaa

Määrittely ja mj-luokka: rautakautinen löytöpaikka ja maakuoppia. II.

Peruskartta: 3514 02 KUIKKASUO

Koordinaatit: x = 7261 05, y = 3462 19, z = n. 97,5

Kylä, kylänosa: Siurua, Säynäjäjärvi

Tila, rek:no: Kotirinne 31:7

Maanomistaja: Heikki Lahdenperä

Pudasjärven kirkosta noin 33,5 km länteen, Yli-Iin rajasta noin 1,3 km itään, Venkaantien pohjoispuolisen Säynäjäjärven pohjoisrannalla, Mäntylän talosta noin 100 metriä länteen. Alue on mäntyä ja kuusta kasvavaa rakentamatonta kangasta jyrkähkön rantatörmän parilla. Kohde sijaitsee mäntylän taloon johtavan tien ja alhaalla törmänrinteessä kulkevan polun välissä jokseenkin tasaisella kankaalla ja osin törmän loivasti laskevassa yläosassa.

Paikalta tavattiin ainakin puolentusinaa pyöreähköä kuopannetta, joiden halkaisija on noin 1,5 metriä sekä ainakin yksi soikea, pitkänomainen kuopanne. Kuoppien syvyys on enimmillään noin 50 cm. Kuopat sijaitsevat noin 50 x 50 alalla epäsäännöllisin välein. Alueella voi olla kuoppia enemmänkin, mutta runsas aluskasvillisuus ja kankaan luontainen(?) epätasaisuus hankaloittivat niiden hahmottamista. Kuopat ovat vastaavia kuin Pudasjärvellä yleensä lapin tai lappalaisten haudoiksi mainitut kuopat. Ainakin yhtä kuopista on kauan sitten kaivettu.

Samalta paikalta on 1880-luvulla kokoelmiin saatu rautakauden lopulle ajoittuva esinesikermä, joka kerrotaan löydetyn kangasmaata kaivettaessa. Olisiko uteliaisuus usuttanut kuopan kimppuun?

A. Erä-Eskon mainitsemaa mahdollista asunnonpohjaa ei tavattu, ellei kyseessä ole lähellä Mäntylän tietä oleva soikeahko painanne, joka poikkesi muista kuopanteista. Koekuoppia ei alueelle tehty.

Kohde tarkastettu: 6.10.1998

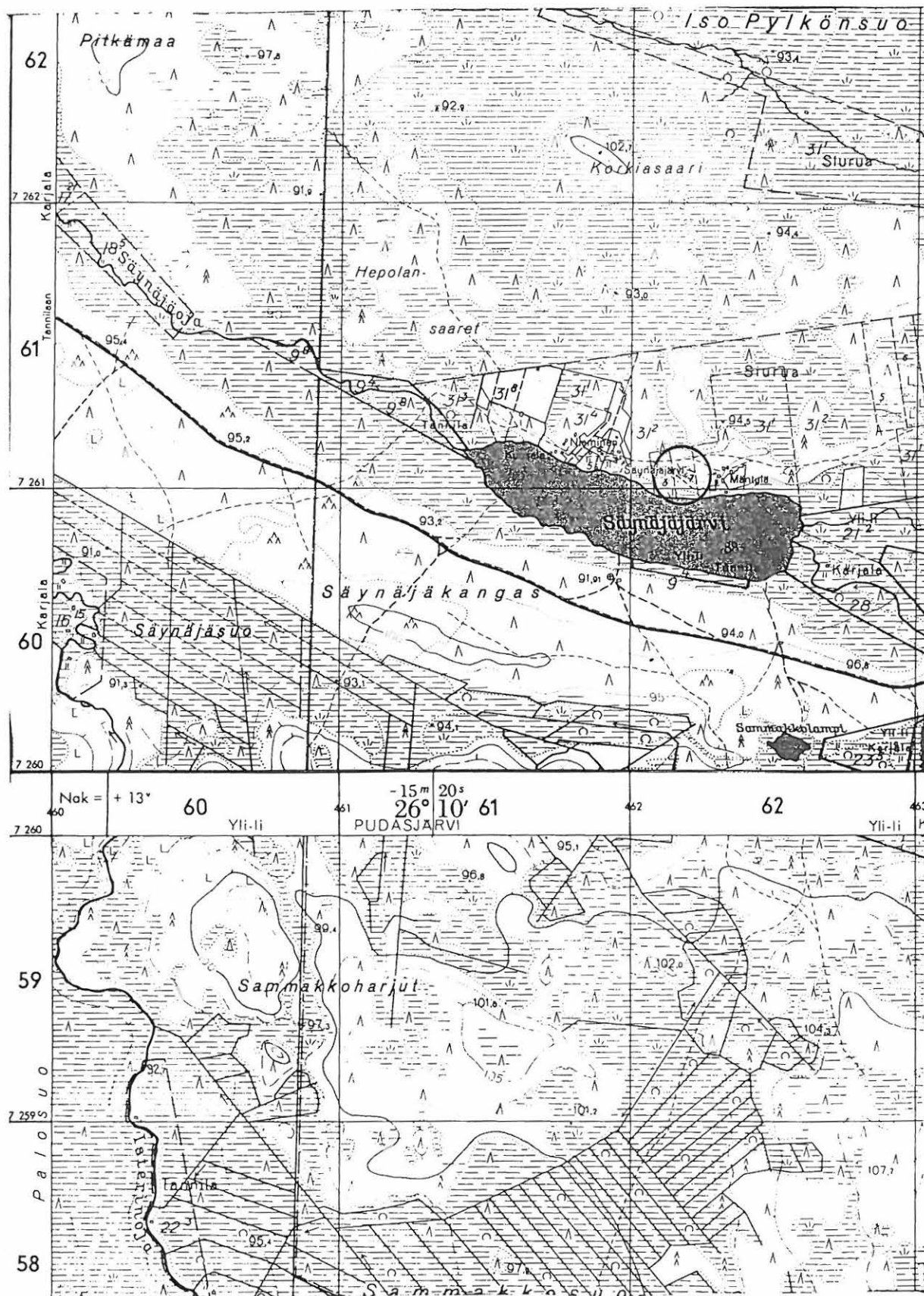
Aiemmat tutkimukset: Tark. 1979, A. Erä-Esko

Aiemmat löydöt: KM 2432:1-4 (rautakirves, putkellinen keihääkärki, ruodollinen veitsi ja renkaallinen hihnahela/solitus)

Diat: D 172 Yksi kuopista koillisesta.

D 173 Yleiskuva, takana Säynäjäjärvi, pohjoiskoillisesta.

Kartta: Peruskarttaote 3514 02 KUIKKASUO, p. 1966.

PK 3514 02 KUIKKASUO
 (+ 3514 01 ISI ISTERINJÄRVI)
 M. Sarkkinen
 Pudasjärven inventointi 1998

x = 7261 05
 y = 3452 19
 z = n. 97,5

PUDASJÄRVI 26

Kohteen nimi: Kurenkoski

Määrittely ja mj-luokka: rautakautinen löytöpaikka. II(?)

Peruskartta: 3532 01 KIVARIJÄRVI tai
3531 09 VENYMÄ

Koordinaatit: ?

Kylä, kylänosa: ?

Tila, rek:no: ?

Maanomistaja: ?

Pudasjärven Kurjenkoskesta mainitaan löydetyksi rautakauden lopulle ajoittuva katkenneen miekan kahvapuoli. Toisaalta on kerrottu järven pohjasta löytyneestä miekasta (ks. Snellman 1887, s. 42). Kurjenkoski sijaitsee Pudasjärven taajamasta runsaan kilometrin verran ylävirtaan. Tämän lisäksi Kurjenkylällä, taajamasta noin 27 km itään, on Iijoessa Kurjenkoski niminen koski.

Pudasjärveläinen Pekka Tiirola muisteli kuulleen kerrottavan, että taajaman yläpuolelta olisi joskus löydetty miekka. Onko kertomus aitoa vai oppitekoista perimätietoa ei ole tiedossa. Samaan koskeen viittäisi myös Snellmanin kertomuksen liitteenä oleva kartta, mihin hän on merkinnyt rautakautisen löytöpaikan nykyisen taajaman lähelle. Tämä lienee luotettavin vihje löytöpaikasta.

Kurjenkylästä ei miekasta kertovaa perimätietoa saatu kiinni. Ehkä voidaan todeta Eino Veteläisen maininta, että vanhojen mukaan olisi Vesainen joukkoineen kahakoinut venäläisten kanssa isonvihan (sic!) aikana Kurjenkylän tienoilla ja että kaksi venäläisten ruumista olisi ollut säilytteillä talon aitassa, joka lienee 1700-luvulta. Kun Vesaisen, saati isonvihan, ja miekan ajoituksessa on melkoinen ero, ei tämäkin tarina muiden joukossa.

Kohde tarkastettu: -

Aiemmat tutkimukset: Inv. 1982, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: KM 2508:124, miekan kahvapuoli

Diat: -

Kartta: -

PUDASJÄRVI 27

Kohteen nimi: Törrö (Navettapelto)
 Määrittely ja mj-luokka: rautakautinen löytöpaikka. II(?)
 Peruskartta: 3514 10 PUDASJÄRVI
 Koordinaatit: x = 7254 76, y = 3499 98, z = 115-117,5
 (talon paikka)
 Kylä, kylänosa: Pudasjärvi, Kirkonkylä
 Tila, rek:no: Törrö 9:24
 Maanomistaja: Pudasjärven kunta

Pudasjärven kirkosta noin 4,5 km itään, Kivarijärvestä Pudasjärven itäpäähän laskevan Törrönjoen luoteisrannalla. Törrön talon "Navettapellon sakasti" -nimisestä paikasta on löydetty rautakautinen fransiskaa muistuttava silmäkirves.

Törrön talo on nykyisin hävinnyt ja sen paikalla on kunnan asuntola ja tämän lounaispuolella vanhainkoti. Vaikka Törrön tila on alkuaan huomattavan laaja, voidaan esineen ajatella löytyneen varsin läheltä taloa. Ensinnäkin talon pellot sijaitsevat vanhan pihapiirin ympärillä ja toisaalta edellä mainittu pellon nimi on sellainen, että se tuskin on sijainnut kovin kaukana talosta. Talon pellot ovat nykyään maatalousoppilaitoksen käytössä. Inventoinnin aikana talon pohjoispuoliset pellot olivat laitumena ja lounaispuoliset kynnöksellä. Talon lähialueen tarkastuksessa ei kuitenkaan tavattu mitään löytöä valottavaa.

Vrt. myös kohde 29, rautakautinen löytöpaikka.

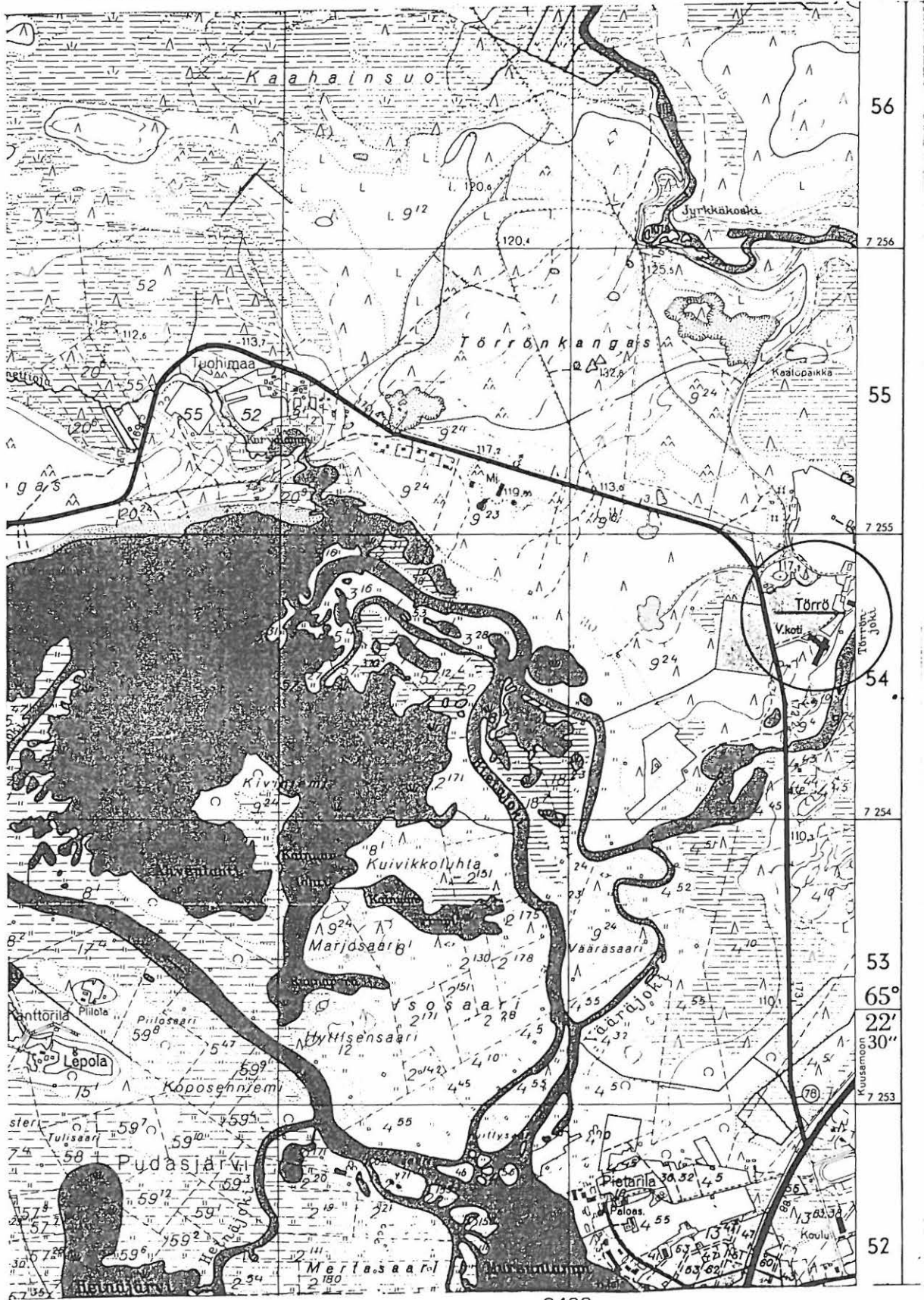
Kohde tarkastettu: 30.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Inv. 1982, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: KM 3296:7 silmäkirves

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3514 10 PUDASJÄRVI, p. 1966.

3499

PK 3514 10 PUDASJÄRVI

r 7254/3499 ?

M. Sarkkinen,

Pudasjärven inventointi 1998

PUDASJÄRVI 28

Kohteen nimi: Haaponiemi

Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen löytöpaikka. II(?)

Peruskartta: 3513 08 HETEKYLÄ

Koordinaatit: x = 7238 06, y = 3438 94, z = n. 107,5
(Haaponiemen talo)

Kylä, kylänosa: Hetejärvi, Iso-Vuorma

Tila, rek:no: 19:4

Maanomistaja: Kalle Taipale, Taipaleenharju

Pudasjärven kirkosta noin 18 km etelälounaaseen, Kuusamontien varrella olevalta Kärenperältä linnuntietä noin 3,3 km kaakkoon, kuivatun Iso-Vuormajärven pohjoisrannan niemessä. Paikalle pääsee Kärenperän Kärjen talon luota lähtevää ajouraa, jota pitkin käveltävää tulee noin 4 km. Haaponiemen talo on nykyisin tyhjillään, pelot kulokkona ja ojat pensoittumassa.

Haaponiemen talosta on löydetty rautakautiset suksi, pulkanpohja, vakankansi ja valinkivi. Esineet on löydetty noin "200 syltä talosta itäpohjaa kohden" noin 20 sylen levyiseltä alueelta. Löytöpaikka voidaan määrittellä tämän perusteella noin 350 metriä talosta koilliseen. Alue on peltoauekan itäpuolella ja pienen kankaan eteläreunalla ja -puolella olevaa suomaata, joka on ojitettu ilmeisesti kuluneena kesänä tai keväänä. Havaintomahdollisuudet olivat siis poikkeuksellisen otolliset, tosin poikkeuksellisen kesän jälkeen ojat olivat melko vetisiä, mikä hieman rajoitti ojien tarkastelua. Ojapenkat paljastivat paksuimmillaan noin metrisen turvemurakkokerroksen, joka oheni kohti pohjoisessa olevaa kangasta. Ojamaissa oli jonkun verran myös puuta, mutta esineitä niistä ei löydetty. Ojissa havaitut kerrokset sopivat hyvin Appelgrenin kuvaukseen, joka kaikinensa on tarkka kuvaus alueen yleisluonteesta. Yksi kuivatusoja oli kaivettu myös pellon keskiosaan vajaan 100 metrin päähän läntisimmästä suo-ojasta. Se paljasti pellon olevan samanlaista murakkoa kuin suokin.

Vaikka alueen tarkastamiseen käytettiin melkoisesti aikaa, ei paikalta onnistuttu löytämään mitään löytöjä selittävää. Mainittakoon Kaarle Ahosen (ks. kohde 19) maininta, että vesikulkuajen aikaan Pudasjärvellä olisivat tärkeitä paikkoja olleet Rieki ja Haaponiemi. Jälkimmäinen sijaitsee Iijoen ja Kiiminkijoen yhdistävän vesireitin varrella, johon liittyy myös Taipaleenharjun telatie.

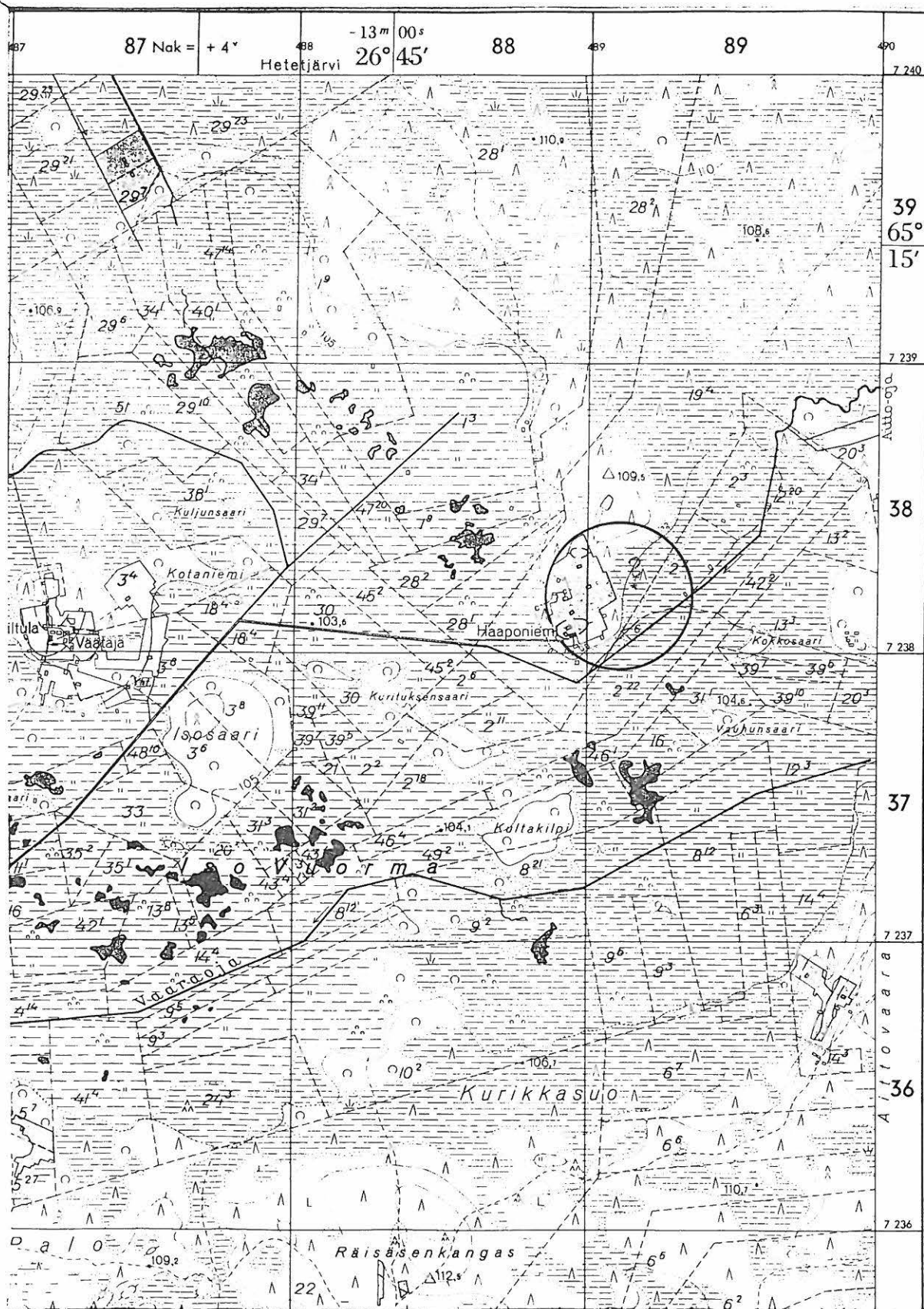
Kohde tarkastettu: 18.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1898, Hj. Appelgren

Aiemmat löydöt: KM 3487:9 koristeltu vakankansi, -: 12 valinkivi, KM 3638 pulkanpohja ja suksi (kansat.os.).

Diat: D 174-5 Suo-omia ja maastoa löytöpaikan tienoilla, kaakosta.

D 176 Ojitetun suon reunaa, takana pelot ja talo, koillisesta
Kartta: Peruskarttaote 3513 08 HETEKYLÄ, p. 1966.

PK 3513 08 HETEKYLÄ

x = 7238 06

M. Sarkkinen,

y = 3438 94

Pudasjärven inventointi 1998

z = n. 107,5

(= Haaponiemen talo)

PUDASJÄRVI 29

Kohteen nimi: Kirkonkylä, Törrö

Määrittys ja mj-luokka: rautakautinen löytöpaikka. II(?)

Peruskartta: 3514 10 PUDASJÄRVI

Koordinaatit: x = 7254 76, y = 3499 98, z = 115-117,5
(talon paikka)

Kylä, kylänosa: Pudasjärvi, Kirkonkylä

Tila, rek:no: Törrö 9:24

Maanomistaja: Pudasjärven kunta

Pudasjärven kirkosta noin 4,5 km itään, Kivarijärvestä Pudasjärven itäpäähän laskevan Törrönjoen luoteisrannalla. Pohjois-Pohjanmaan museon kokoelmissa on rautakautinen keihäänkärki, jonka on löytänyt "talollinen Sakari Törrö Pudasjärven kirkonkylästä" 1800-luvun lopulla. Löytötiedoissa ei mainita tarkkaa löytöpaikkaa. Koska Törrön mailta on toinenkin rautakautinen esine (ks. kohde 27), on mahdollista, että keihäänkärkikin olisi löydetty Törrön maalta.

Törrön talo on nykyisin hävinnyt ja sen paikalla on kunnan asuntola ja tämän lounaispuolella vanhainkoti. Talon pellot ovat nykyään maatalousoppilaitoksen käytössä. Inventoinnin aikana talon pohjoispuoliset pellot olivat laitumena ja lounaispuoliset kynnöksellä. Talon lähialueen tarkastuksessa ei kuitenkaan tavattu mitään löytöä valottavaa.

Vrt. myös kohde 27, rautakautinen löytöpaikka.

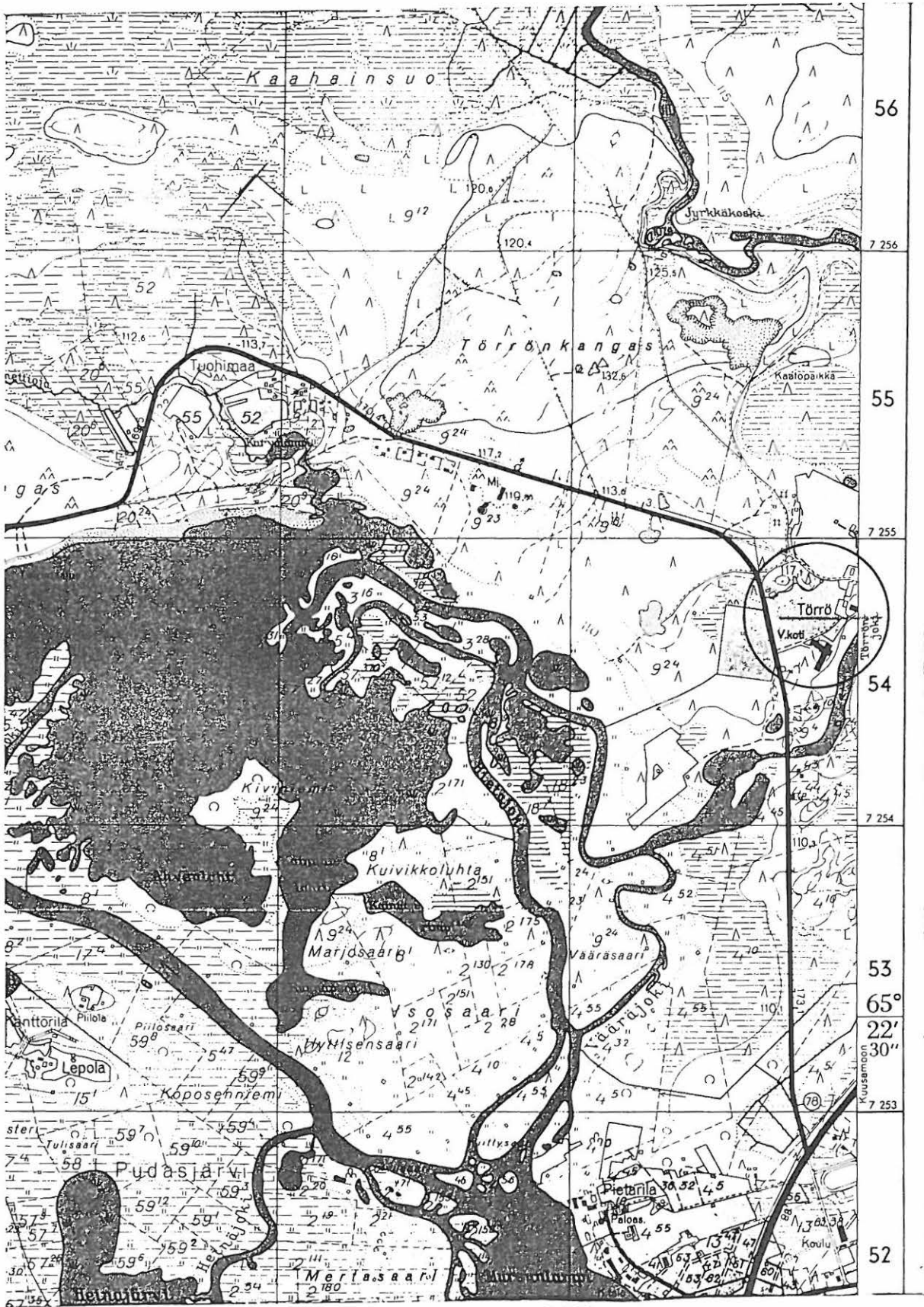
Kohde tarkastettu: 30.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Inv. 1982, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: PPM 59, putkellinen keihäänkärki

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3514 10 PUDASJÄRVI, p. 1966.

3499

3514 10 PUDASJÄRVI

M. Sarkkinen,

Pudasjärven inventointi 1998

x = 7254 76

y = 3499 98

z = 115 - 117,5

(=Törrön talo)

PUDASJÄRVI 30

Kohteen nimi: Pintamojärvi
 Määrittys ja mj-luokka: rautakautinen löytöpaikka. II/III(?)
 Peruskartta: 3532 11 PINTAMO?
 Koordinaatit: ?
 Kylä, kylänosa: Iinattijärvi, Pintamo?
 Tila, rek:no: ?
 Maanomistaja: ?

Pudasjärven kirkosta noin 37 km itään Kuusamontien varrella olevan Pintamonjärven läheltä on löydetty rautakautinen kirves. Löytötietojen mukaan esine on torppari Juho Erkki Hulkkosen maalta kesällä 1897.

Hulkkosen maata paikallistettaessa kävi ilmi, että Hulkkokset ovat aikoinaan asuneet Kotimäen tilaa järvestä noin 1 km etelään (7260/3550-1). Paikka sijaitsee Autiovaaran itäpuolella. Tila on jaettu ja pellot pääosin viljelemättä. Paikalta ei löydetty mitään löytöä valottavaa. Myöhemmin läheisen Takalan talon Esko Kenttälä kertoi, että kyseinen tila on perustettu vasta 1930-luvun alussa eikä ilmeisesti kyseinen Juho Erkki ole sitä asunut lainkaan ja että muita kuin Hulkkosia Kotimäen ei Pintamojärven ympärillä hänen tietääkseen ole aiemmin tai muualla asunut, joten se lienee väärä paikka. Sen sijaan E. Kenttälä kertoi, että Hulkkosia asuu Taivalkosken Jurmussa, joka sijaitsee Pintamosta vain runsaan 10 km päässä.

Kohde tarkastettu: 17.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: PPM 251 silmäkirves, parraton nelikorvakeinen

Diat: -

Kartta: -

PUDASJÄRVI 31

Kohteen nimi: Hetetjärvi
 Määrittely ja mj-luokka: "poronpelto". II(?)
 Peruskartta: ?
 Koordinaatit: ?
 Kylä, kylänosa: Hetejärvi?
 Tila, rek:no: ?
 Maanomistaja: ?

Hj. Appelgren mainitsee teoksessaan Suomen muinaislinnat (SMYA 1891, s. 218) C.A. Gotlundin muistiinpanoihin nojautuen Hetetjärven kylässä tavattavan poropelloksi kutsutun kiviaituuksen, jonka mitaksi hän antaa noin 50 kyynärää (= n. 30 m).

Tällaista muinaisjäännöstä ei myöhemmin ole Pudasjärveltä paikan-
 taa. Tieto voi tarkoittaa Utajärven puolella olevaa Laajamännikön
 kiviaituuta, joka mitoiltaan vastaa Appelgrenin ja Gotlundin poro-
 peltoa. Laajamänniköstä (PK 3513 07, r 7121/3487) ks. A. Forssin
 artikkelia vuosikirjassa Faravid 15/1991.

PUDASJÄRVI 32 = 74

Kohteen nimi: Metelinkangas
 Määrittely ja mj-luokka: "jättiläisten kirkko". II/III(?)
 Peruskartta: 3513 08 HETEJÄRVI
 Koordinaatit: ?
 Kylä, kylänosa: Hetekylä
 Tila, rek:no: ?
 Maanomistaja: ?

Hetejärven kylästä ei ainakaan nykyään tunneta Metelinkangas nimistä paikkaa. A.H. Snellman on kuitenkin kirjannut tiedon (SMYA 1887, s. 101) Metelinmäki nimisestä paikasta. Snellmanin mukaan se sijaitsee puolen neljänneksen (peninkulmasta) päässä Oinaan talosta länteen. Edelleen hän kertoo, että paikalla sanotaan olleen "jättiläisten kirkon", minkä vuoksi paikkaa kutsutaan Kivikirkoksi. Kyseessä on siis nykyisin kartalle merkitty Kivikirkko niminen korkea mäki, joka sijaitsee Oinaan talosta noin 1,4 km länsiluoteeseen.

Paikalla on kivikkoon tehtyjä kuoppia ja mahdollinen/-sia latomuksia. Kohde on sama kuin jäljempänä tarkemmin esiteltävä kohde 74 Kivikirkko, ks. se.

PUDASJÄRVI 33

Kohteen nimi: Marjosaarenpudas
 Määrittely ja mj-luokka: kivipato, "lapinpato". II.
 Peruskartta: 3513 09 KOLLAJA
 Koordinaatit: x = 7246 20, y = 3481 97, z = n. 105
 Kylä, kylänosa: Kollaja, Vuormankoski
 Tila, rek:no: -
 Maanomistaja: -

Pudasjärven kirkosta noin 16 km lounaaseen, Kollajanniemeltä noin 4 km Iijokea alas etelään olevan saaren pohjoispään ja joen itärannan välissä. A.H. Snellman kertoo Marjosaarenputaassa Väänäsen talon yläpuolella olevasta kivipadosta, joka on noin 12 sylvä (n. 20 m) ja 2 kyynärää (n. 1,20 m) leveä ja jossa on yksi aukkopaiikka (SMYA 1887, s. 121).

Marjosaarenputaan länsirannan Heikkilän asuinpaikkaa tarkastettaessa kertoi Heikkilän isäntä padon sijainnin. Hänen mukaansa pato on vielä näkyvissä matalan veden aikaan, mutta nyt vesi oli niin korkealla, ettei patoa voitu nähdä. Edelleen tiesi Heikkilän isäntä kertoa, että vielä 70 - 80 vuotta sitten on Pönkö-Paavo pyytänyt kalaa padon aukkoon asettamallaan merralla.

Kohde tarkastettu: 25.9.1998

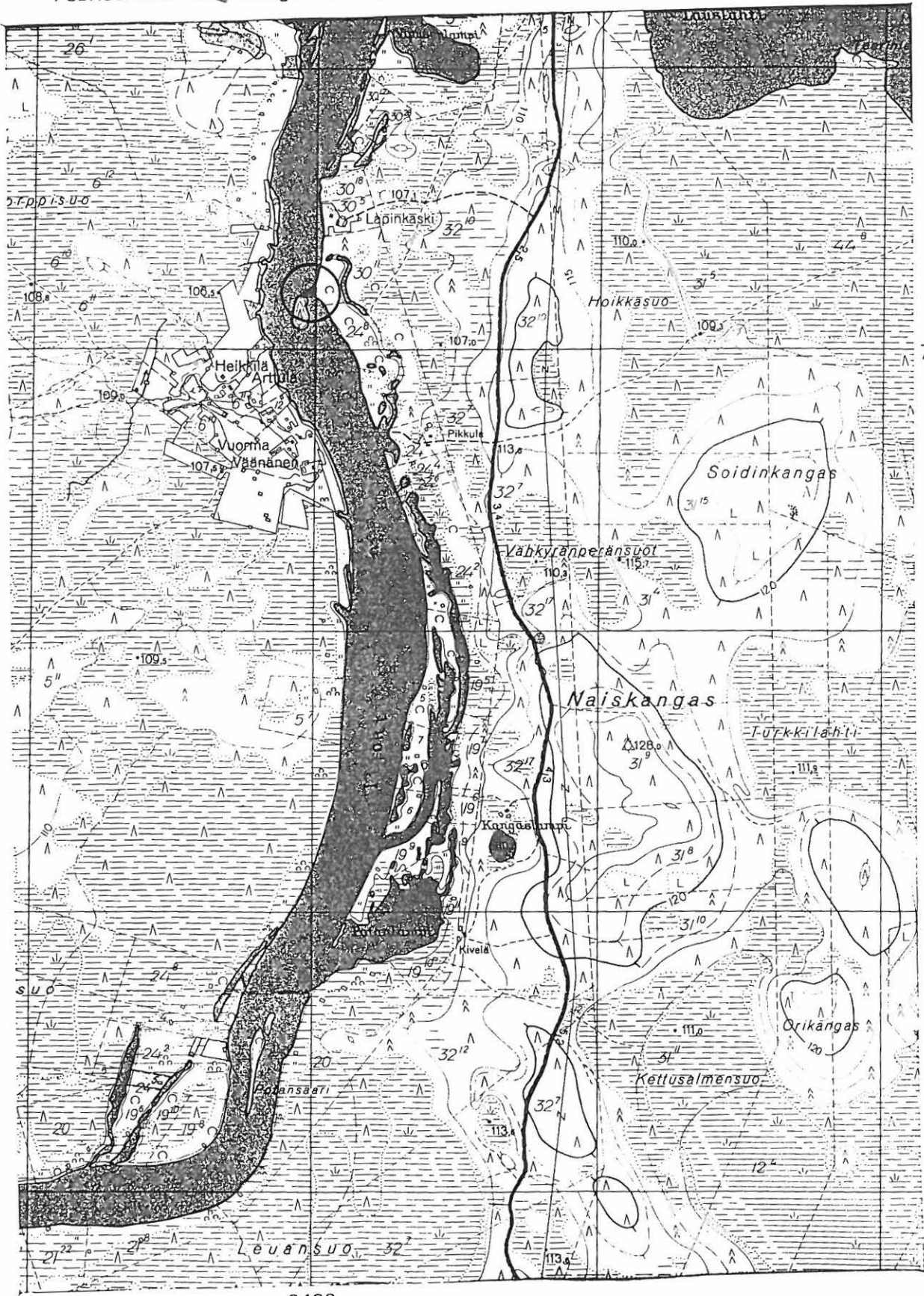
Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3513 09 KOLLAJA, p. 1966.

7246

3482

3513 09 KOLLAJA

M. Sarkkinen,

Pudasjärven inventointi 1998

x = 7246 20

y = 3481 97

z = n. 105

PUDASJÄRVI 34

Kohteen nimi: Kattilaniva
 Määrittely ja mj-luokka: kivipato, "lapinpato". II.
 Peruskartta: 3514 10 PUDASJÄRVI
 Koordinaatit: (x = 7253 80, y = 3492 72, z = n. 107?)
 Kylä, kylänosa: Pudasjärvi, Livonsaari
 Tila, rek:no: -
 Maanomistaja: -

Pudasjärven kirkosta noin 2,5 - 3 km länsilounaaseen, Livonsaaren kaakkoisrannalla Iijoen ja Härmänjoen haaran ja Yli-Siikalammen välissä. A.H. Snellmanin mukaan paikalla on kivipato, jonka pituus on noin 40 sylvä (n. 70 m) ja jossa on "kaksi aukkoa eli fysiänsijaa" (SMYA 1887, s. 121).

Kyseessä on ilmeisesti peruskartalle Kattilammen pohjoispuolelle merkitty koskipaikka (x = 7253 80, y = 3492 72, z = n. 106-107). Inventoinnin aikana Iijoen vesi oli poikkeuksellisen korkealla, joten katsottiin, että kohteen tarkastaminen maastossa ei tuottaisi toivottua tulosta.

Kohde tarkastettu: -

Aiemmat tutkimukset: (Inv. 1982, M. Torvinen)

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: Ks. kohteen 35 peruskarttaotetta.

PUDASJÄRVI 35

Kohteen nimi: Siikaniva
 Määrittys ja mj-luokka: kivipato, "lapinpato". II(?)
 Peruskartta: 3514 10 PUDASJÄRVI
 Koordinaatit: r 7253-4/3491
 Kylä, kylänosa: Pudasjärvi, Livonsaari
 Tila, rek:no: -
 Maanomistaja: -

Pudasjärven kirkosta noin 3,7 - 4,7 km länteen, Iijoen ja Härmänjoen välisellä Livonsaaren eteläpuolella, Iijoessa olevien Ala- ja Yli-Siikalampien välissä olevassa Siikanivassa. A.H. Snellmanin mukaan paikalla on kivipato, jonka pituus on noin 30 sylvä (= n. 55 m) ja jossa on yksi aukko.

Inventoinnin aikana Iijoen vesi oli poikkeuksellisen korkealla, joten katsottiin, että kohteen tarkastaminen maastossa ei tuottaisi toivottua tulosta.

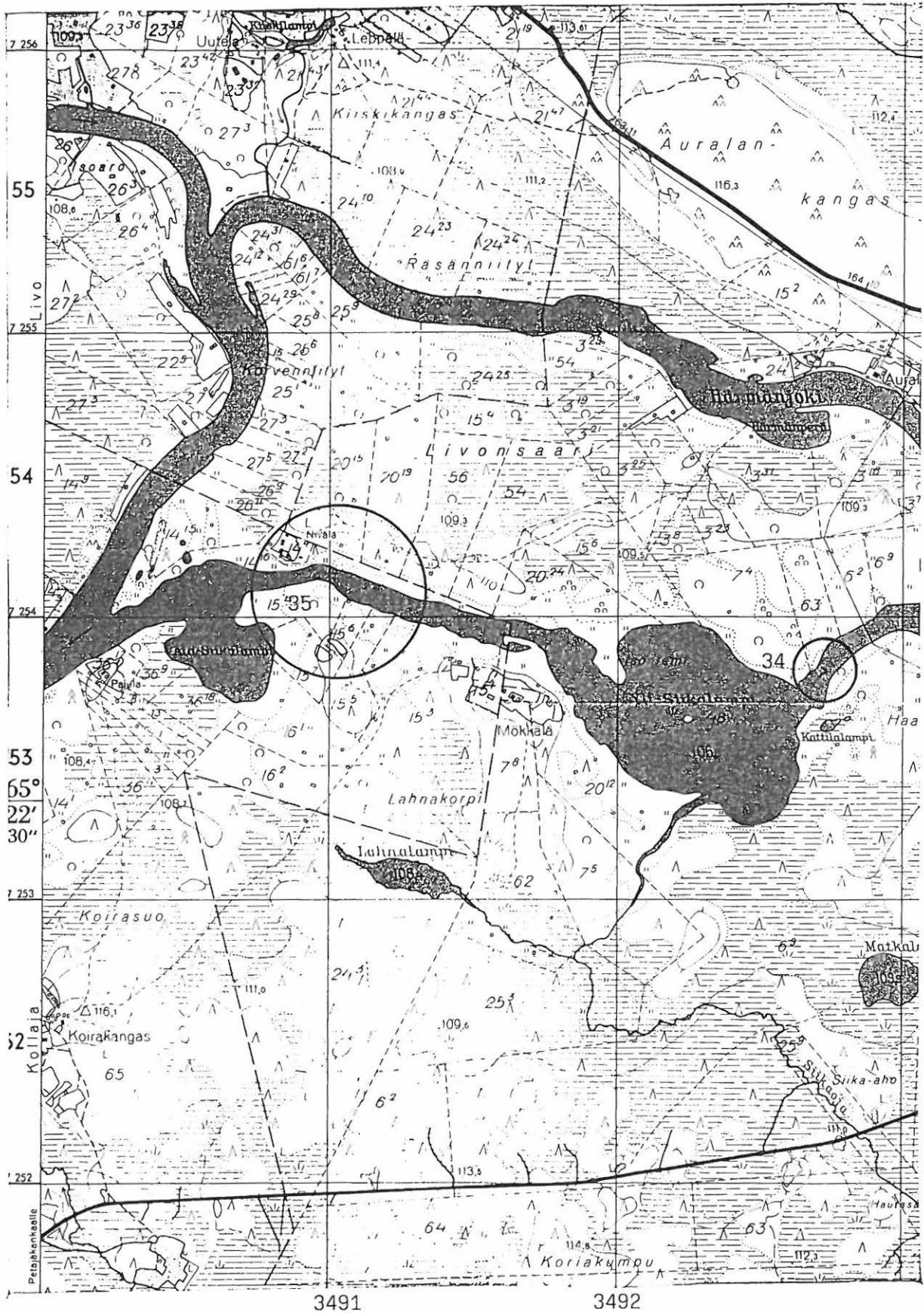
Kohde tarkastettu: -

Aiemmat tutkimukset: (inv. 1982, M. Torvinen)

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3514 10 PUDASJÄRVI, p. 1966.

3514 10 PUDASJÄRVI

M. Sarkkinen,

Pudasjärven inventointi 1998

34. r 7253/3492

35. r 7253-4/3491-2

PUDASJÄRVI 36

Kohteen nimi: Säynäjäjärvi
 Määrittys ja mj-luokka: kiviraunio. II(?)
 Peruskartta: 3514 02 KUIKKASUO
 Koordinaatit: noin 7261/3462
 Kylä, kylänosa: Siurua (?)
 Tila, rek:no: ?
 Maanomistaja: ?

Pudasjärven kirkosta noin 34 km länteen sijaitsevan Säynäjäjärven luona, Yli-Iin rajasta noin 1 km itään.

J.H. Karvonen mainitsee muinaistieteellisessä tarkoituksessa Kuusamoon tekemästään matkasta kertovassa käsikirjoituksessa vuodelta 1900 myös muutamia Pudasjärven kohteita. Näiden joukossa on seuraavanlainen maininta: "Säynäjäjärven torpan lähellä on kivirauniosta löydetty pronssiveitsi". Veitsi lienee hukkaantunut.

Säynäjäjärven talon väki ei tarkastuksen aikana ollut paikalla, eikä kivirauniota paikalta löydetty. Toisaalta määritelmä "lähellä" on varsin suhteellinen, joten paikkaa ei voida kovin tarkasti määritellä. Karvosen mainitseman pronssiveitsen voisi ajatella tarkoittavan pronssikahvaista veitsee. Tieto on sikäli kiinnostava, että Säynäjäjärven pohjoisrannalta tunnetaan rautakautinen löytöpaikka ja kuopanteita eli ns. "lapinhautoja" (kohde 25).

Kohde tarkastettu: 6.10.1998

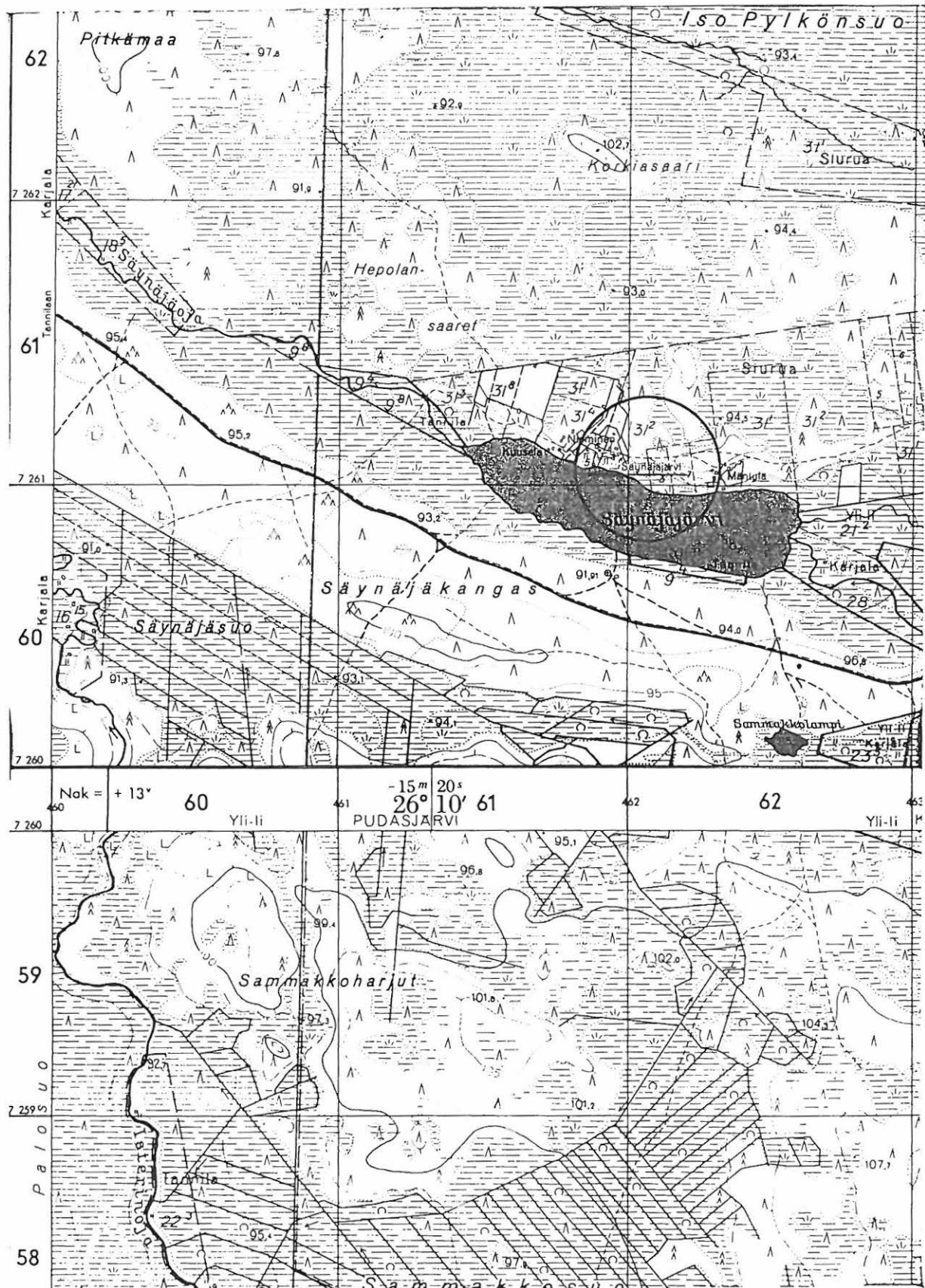
Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: "pronssiveitsi" (?)

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3514 02 KUIKKASUO, p. 1966.

PUDASJÄRVI 36 Säynäjärvi

PK 3514 02 KUIKKASUO

(+ 3514 01 ISO ISTERINJÄRVI)

noin 7261/3462

M. Sarkkinen, Pudasjärven inventointi 1998

PUDASJÄRVI 37 = RANUA

Kohteen nimi:	Niemelä
Määrittely ja mj-luokka:	kiviesineen löytöpaikka.
Peruskartta:	-
Koordinaatit:	-
Kylä, kylänosa:	-
Tila, rek:no:	-
Maanomistaja:	-

Sarajärven Niemelään on yhdistetty hioinkivi KM 3282:15. Löytötietojen mukaan esineen on kuitenkin löytänyt metsänvahti Jaakko Niemelä Simojärven kylän Niemelän pellosta. Kokoelmiin esine on saatu 1896 K. Moilasan kautta.

Esineen löytämisen aikoihin on Simojärven kylä kuulunut vielä Pudasjärveen, mutta se on liitetty pian tämän jälkeen syntyneeseen Ranuan kuntaan. Kyseessä on siis Ranualla sijaitseva kohde.

Sarajärven Niemelän osalta ks. kohde 10 Ihme (Niemelä).

PUDASJÄRVI 38

Kohteen nimi: Juurikkaniemi
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka? II(?)
 Peruskartta: 3533 03 PUHOSJÄRVI
 Koordinaatit: x = 7248 98, y = 3543 39, z = n. 180
 (Juurikan talo)
 Kylä, kylänosa: Puhos, Juurikkaniemi
 Tila, rek:no: Juurikka 29:(1-2)
 Maanomistaja: -

Pudasjärven kirkosta noin 48 km itään, Puhosjärven Hautasaaresta noin 1 km pohjoiseen, järven pohjoisrannan korkeimman kohdan, Reinikankankaan itäpuolella. Juurikkaniemi on kaakkoon pistävä niemi, jonka korkein kohta sijaitsee niemen keskiosan eteläreunalla. Paikalla on Juurikan talo, jonka pellot sijaitsevat talon itä- ja länsipuolella. Niemen itäkärjessä on kesämökki, samoin talon länsipuolella.

A.H. Snellmanin mukaan paikalta on löydetty peltoa tehtäessä kaksi kiviesinettä, joista toinen reiällinen ja pyöreä, noin 15 cm halkaisijaltaan ja tuumaa paksu, ja toinen sileä "muodoltaan kuin ihmisen jalkaterä" (SMYA 1887, s. 12). Ainakin ensimmäinen selvä esine. Esineitä ei ole saatu kokoelmiin.

Tarkastuksen aikana talo ja itäinen kesämökki olivat tyhjillään. Läntisen mökin omistaja ei tiennyt paikalta mahdollisesti tehdyistä löydöistä. Pellot olivat enimmäkseen paksua kulokkoa. Vanhan talon ja itäkärjen mökin välillä oli kaksi pientä perunamaata, joista kummastakaan ei tavattu mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Kuitenkin kaksi(?) kiviesinettä yhdessä paikan topografian kanssa, joka on asuinpaikkaa ajatellen hyvin sovelias, viittanevat asuinpaikkaan.

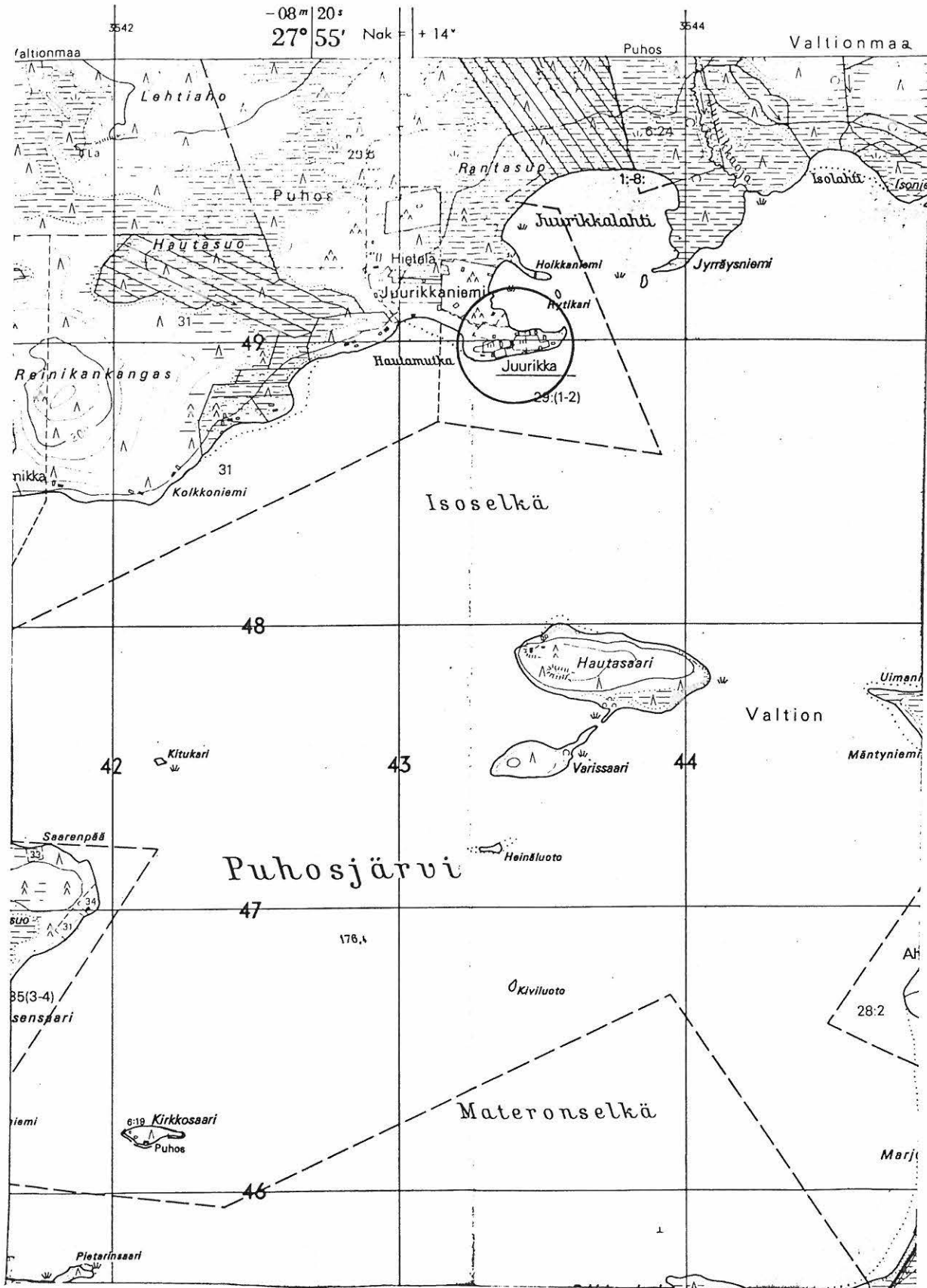
Kohde tarkastettu: 10.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: ks. edellä

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3533 03 PUHOSJÄRVI, p. 1988.

PK 3533 03 PUHOSJÄRVI

M. Sarkkinen,

Pudasjärven inventointi 1998

x = 7248 98

y = 3543 39

z = n. 177,5

(= Juurikan talo)

PUDASJÄRVI 39

Kohteen nimi: Joentauskangas

Määrittely ja mj-luokka: "lappalaisten hautoja"/talonpaikka ja viljelysraunioita. II.

Peruskartta: 3532 04 HIRVASKOSKI

Koordinaatit: x = 7250 18, y = 3513 06, z = 122,5-125

Kylä, kylänosa: Sotkajärvi, Parkkila

Tila, rek:no: 1:18

Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 18 km itäkaakkoon, Sotkajärven luoteisrannalla, Iijoen niskan pohjoispuolella, joen eteläpuolisesta Parkkilan talosta puolisen kilometriä pohjoiseen. Joentauskangas on matala ja pienehkö, ainakin paikoin hiekkainen kangas, jonka joenpuoleisella eteläreunalla on Männistön talo ja itäreunalla Syrjälän talo. Alue on vanhaa Parkkilan maata. Kohde sijaitsee kankaan länsireunalla, missä maasto laskee loivasti kohti viereistä metsittyntä suota. Maasto kohteen luona on hiekkavaa, vähäkivistä nuorehkoa mäntymetsää kasvavaa kangasmaata.

Heti Syrjälän talon pohjoispuolelta, Hirvaskoskelle johtavan tien länsipuolelta lähtee rajalinja luoteeseen. Tämän pohjoispuolella, noin 60 - 70 metriä tiestä ja 6 - 8 metriä rajasta, on ainakin neljä matalaa turpeen peittämää muodoltaan epäsäännöllistä kivirauniota, joiden koko on noin 2 - 3 x 3 - 4 metriä. Raunioiden keskinäinen etäisyys on 6 - 10 metriä. Niiden keskelle jää kivetön alue, jolle tehty lapionpisto paljasti ohuen sekoittuneen kerroksen, ilmeisesti peltokerroksen. Harmaata huuhtoutunutta ei turpeen alla ollut. Raunioista noin 50 metriä luoteeseen on kivetty kuoppa, jonka halkaisija on noin 3 - 4 metriä. Tästä 5 metriä pohjoiseen on halkaisijaltaan noin 4 metriä ja korkeudeltaan noin 40 cm oleva kiviraunio, jonka viereen tehdystä lapionpistosta huuhtoutumiskerros tavattiin. Kyseessä lienee vanha talonpaikka viljelysraunioineen.

Parkkilan talon Eino Nevala kertoi Syrjälän vanhasta emännästä, joka pikkutyttönä 1800-luvun lopulla oli poiminut marjoja pienten "hautakumpujen" päältä. Kumpujen kerrottiin maatuneen, sillä kertoja ei sellaisia ollut paikalta tavannut. Ns. hautakummut hän yhdisti Parkkilan 1690 - 1837 saarnatupaan ja piti niitä tuon aikaisina hautoina. Edelleen Parkkilassa kerrottiin lappalaisten tekemästä kivistä ladotusta kaivosta, jota kutsuttiin Kivikehdoksi. Kertomuksen haudat lienevät paikalla olevia raunioita ja Kivikehto sopii kivetyksi kuopaksi, alkuaan ehkä kaivoksi, jonka sijainti vastaa E. Nevalan kertomaa.

Samasta kohteesta Snellman antaa kuvauksen, joka pääpiirteissään vastaa inventoinnin aikana tehtyjä havaintoja. Raunioita hän mainitsee olevan kymmenkunta ja kuopassa on ilmeisesti tuolloin ollut näkyvillä puuseinämiä. Lisäksi hän on kirjannut tiedon paikalta löydetyistä "suuren korvarenkaan tapaisesta vaskisesta" esineestä (SMYA 1887, s. 48-49).

Vaikka kohteen raunioita kutsutaankin "lappalaisten haudoiksi", eroavat ne siitä muinaisjäännöstyyppistä, jota seudulla yleensä tällä nimellä kutsutaan. "Lapin tai lappalaisten haudoilla" tarkoitetaan näet muodoltaan, kooltaan ja ilmeisesti käyttötarkoitukseltaan vaihtelevia maakuoppia. Aiemmassa tarkastuksessa paikka on luokiteltu "lapinkentäksi".

Joentauskankaasta ks. myös kohteet 3 ja 59.

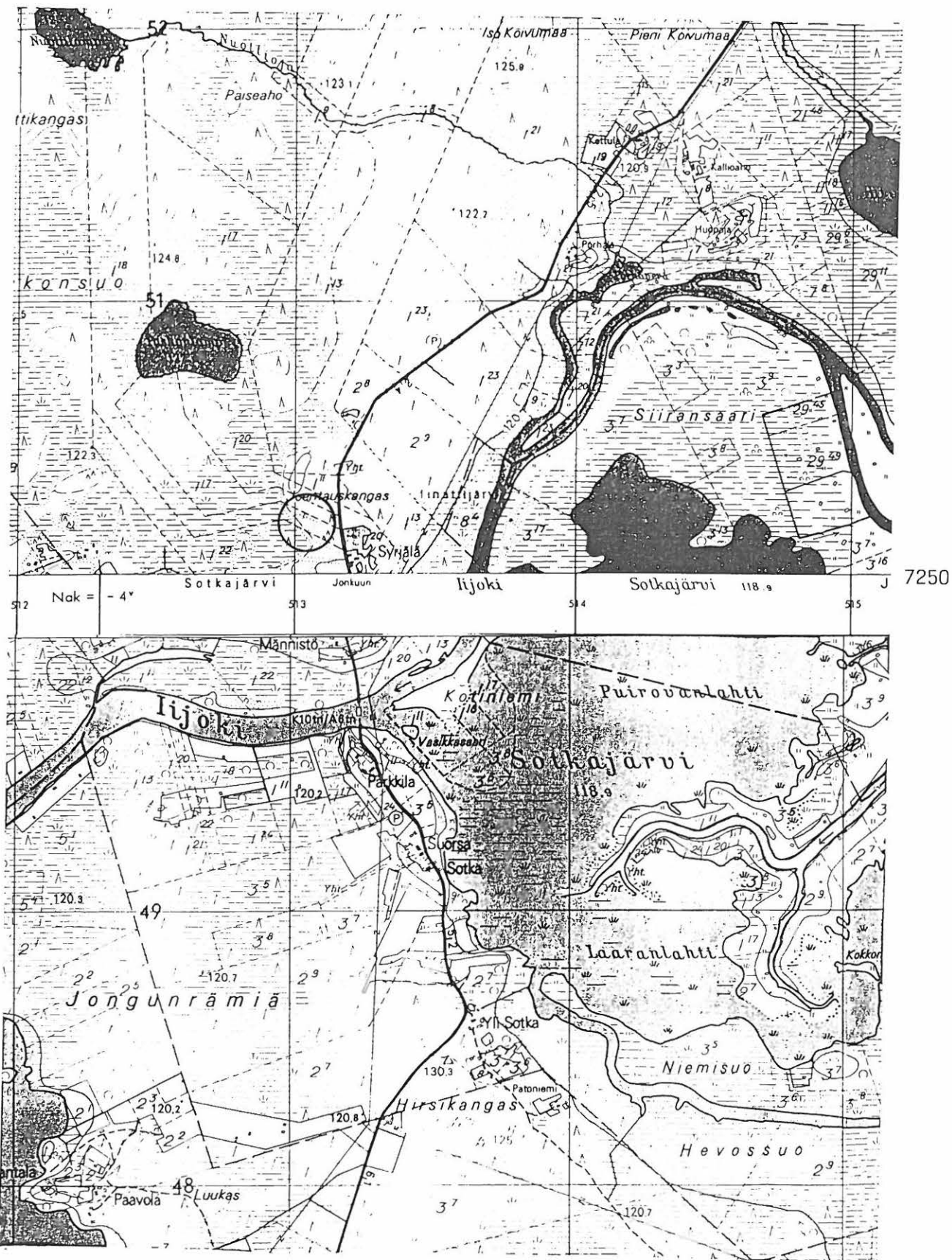
Kohde tarkastettu: 16.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1970, A. Sarvas

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3531 06 + 3532 04, p. 1971

PK 3532 04 HIRVASKOSKI

x = 7250 18

(+ 3531 06 JONKU)

y = 3513 06

M. Sarkkinen,

z = 122,5 - 125

Pudasjärven inventointi 1998

PUDASJÄRVI 40

Kohteen nimi: Alatalo
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.
 Peruskartta: 3531 09 VENYMÄ
 Koordinaatit: x = 7247 06, y = 3525 62, z = 132,5-135
 Kylä, kylänosa: Kurki
 Tila, rek:no: 1:13
 Maanomistaja: Vesa Alatalo
 Alatalonharjuntie 37, 93270 SOTKAJÄRVI

Pudasjärven kirkosta noin 31 km itäkaakkoon, Puolangantien Iijoen ylittävästä Ervastin sillasta noin 4,8 km itäkaakkoon, Iijoen Kurjenlammen länsipuolella Iijoen pohjoisrannalla. Kohde sijaitsee Alatalon pihapiiristä noin 200 metriä lounaaseen olevalla etelään viettävällä pellolla Takalammen ja joen välisen mäen etelärinteellä.

Inventoinnin yhteydessä kynöksellä olleelta hiekkamultaiselta vähäkiviseltä pellolta löydettiin useita kvartsi-iskoksia, joista osa otettiin talteen. Löytökohta sijaitsee vanhan rantatörmän yläpuolella noin 30 - 40 metriä joenrannasta. Tämän länsipuolella on koi-vua kasva vesakko ja itäpuolinen pelto oli ketona, joten kohteen laajuutta ei voitu tarkemmin määrittää.

Alatalosta on aiemmin saatu kokoelmiin reikäkivi, joka löytötiedoissa mainitaan löydetyksi talon pihamaalta kukkapenkkiä tehtäessä. Löytäjä on edesmennyt Maija Alatalo. Talon vanha isäntä Osmo Alatalo kertoi löytäjän kuitenkin joskus maininneen löytöpaikaksi jokseenkin saman alueen mistä asuinpaikan merkit tavattiin. Kyseiseltä paikalta näet oli tuotu multaa pihapiiriin kukkapenkin paikalle sitä tehtäessä. Pihapiiristä ei tiettävästi ole mitään erikoista löydetty, mainittua reikäkiveä lukuunottamatta.

Kohde tarkastettu: 6.9.1998

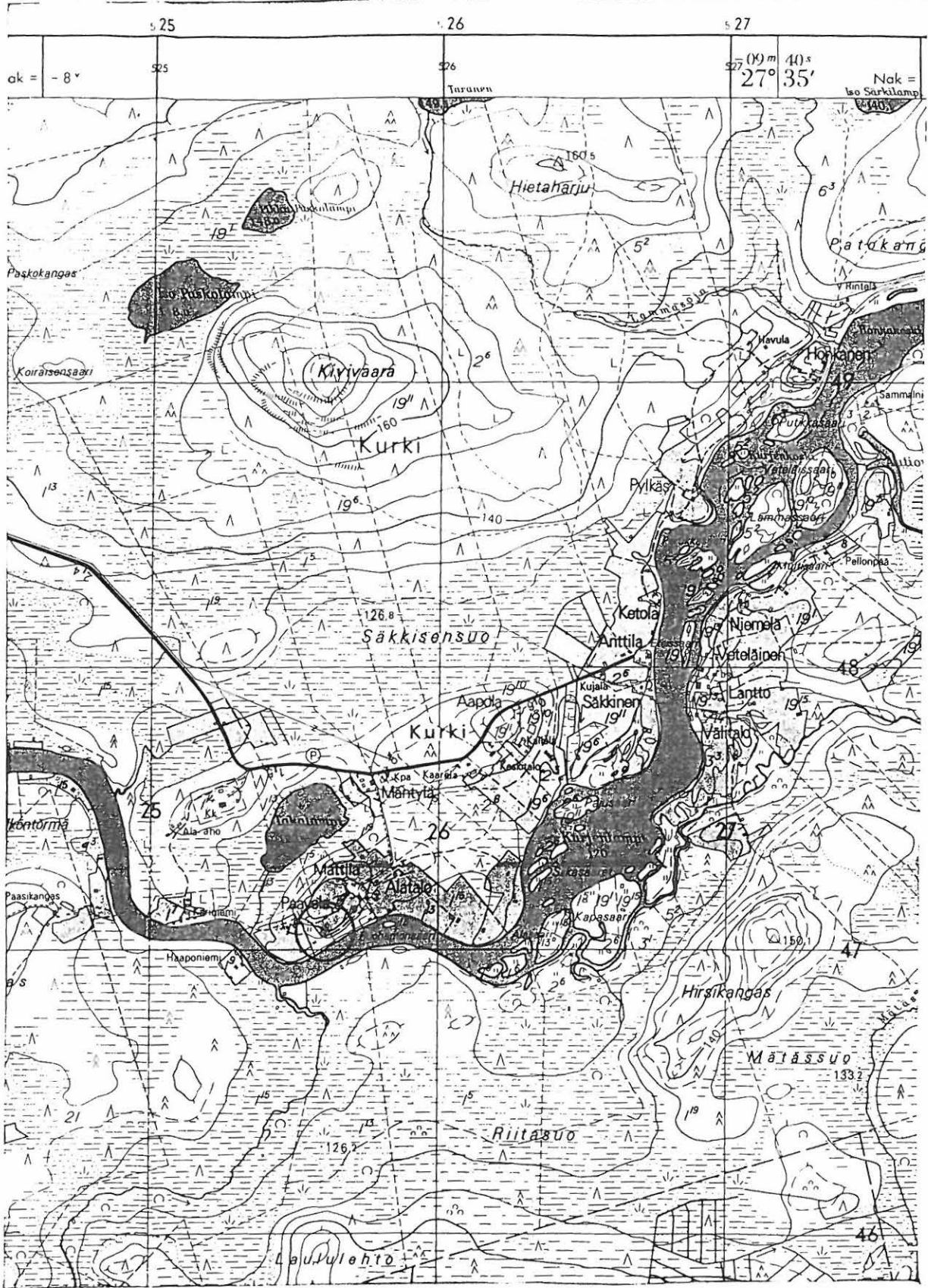
Aiemmat tutkimukset: Tark. 1975, P. Purhonen
 Inv. 1982, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: KM 19317 reikäkivi

Inventointilöydöt: KM 31295:1-2 retusoitu kvartsi ja -iskoksia

Diat: D 177 Koululainen Paavo Alatalo löytöpaikalla, lännestä

Kartta: Peruskarttaote 3531 09 VENYMÄ, p. 1971.

PK 3531 09 VENYMÄ
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

x = 7247 06
 y = 3525 62
 z = 132,5 - 135

PUDASJÄRVI 41

Kohteen nimi: Mäntyniemi
 Määrittely ja mj-luokka: kiviesineen löytöpaikka. II/III.
 Peruskartta: 3541 01 UHKALANKYLÄ
 Koordinaatit: x = 7280 06, y = 3509 80, z = 132,5-135
 Kylä, kylänosa: Livo, Yli-Livo
 Tila, rek:no: Mäntyniemi 52
 Maanomistaja: Kalle Koivukangas
 Kipinäsuontie 55, 93220 LIVO

Pudasjärven kirkosta noin 28,5 km koilliseen, Iijoesta noin 600 metriä itään, Kipinäkankaan lounaispuolisen pienen kankaan länsireunalla, Kipinäsuontien pohjoispuolella. Alue on loivasti länteen laskevaa kankaan laidalla olevaa savimuraista peltoa.

"Kiilteinen reikäkivi" on löytynyt koordinaattien osoittamalta paikalta sähkötolpan juurelle pellolta heiteltyjen kivien joukosta, kun sade oli kivet puhdistanut. Paikka oli inventoinnin aikana kynöksellä, mutta mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa ei löydetty. Asuinpaikaksi kohde ei ole kovinkaan sovelias, joten kyseessä lienee yksittäinen irtolöytö.

(Peltoa on raivattu tässä käytetyn kartan painamisen jälkeen.)

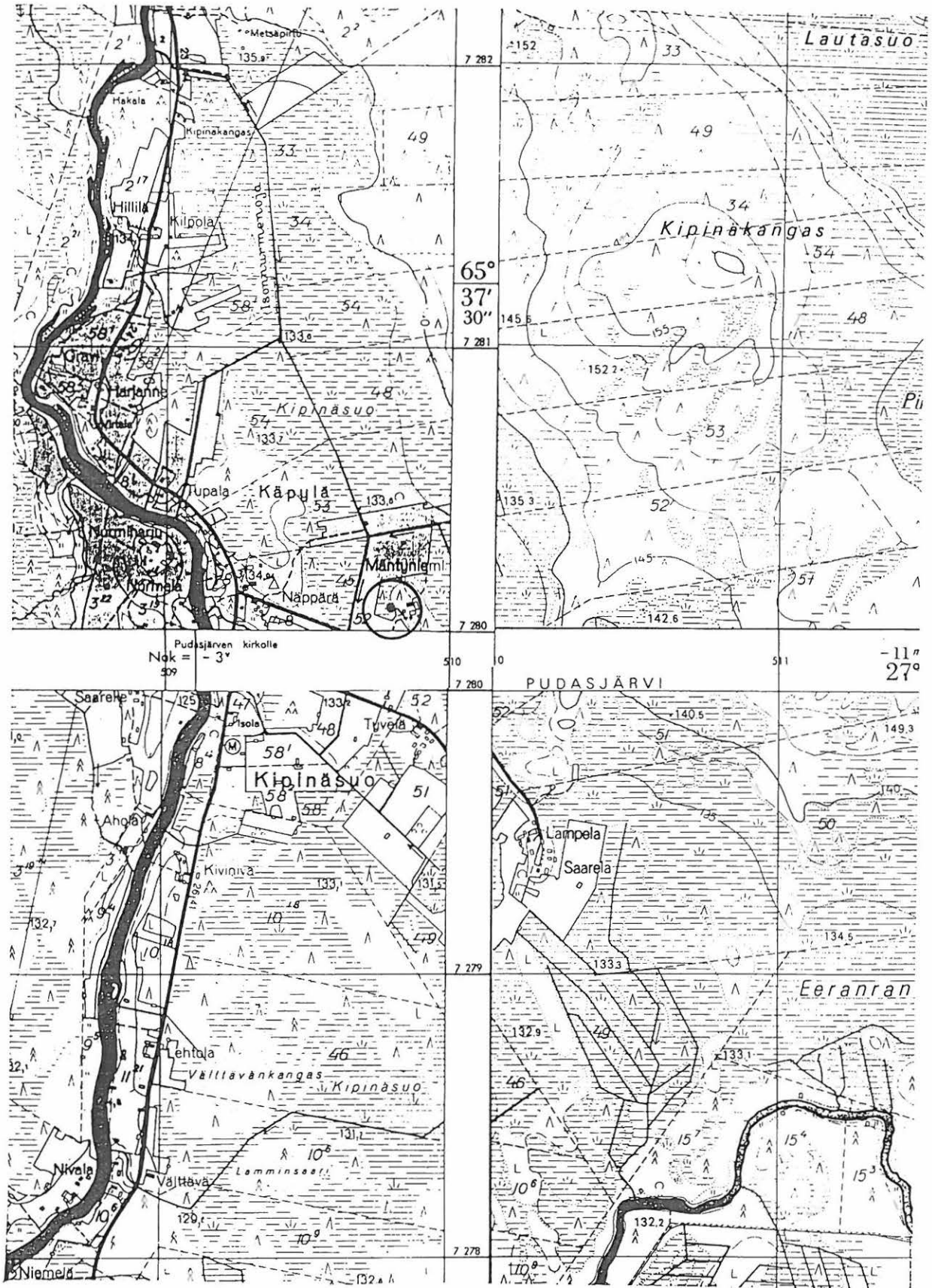
Kohde tarkastettu: 22.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: PudM 2195 tai 1314 reikäkivi, esineen numerosta ei saatu varmuutta. Löytäjän kuvauksen perusteella kyseessä ilmeisesti n:o 2195, joka merkitty löydetyksi Riekistä, kohde 54. Tätä tukenee se, että pitkäaikainen museonhoitaja Hilma Räisänen osoitti Riekin reikäkiveksi numerolla 1314 ilman paikkatietoja olevaa reikäkiveä. Ilmeisesti kyseessä luetteloinnissa tapahtunut sekaannus.

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3541 01 UHKALANKYLÄ + 3532 03, p. 1966.

PK 3541 01 UHKALANKYLÄ
 (+ 3532 05 + 3532 06 + 3541 04)
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven Inventointi 1998

x = 7280 06
 y = 3509 80
 z = 132,5 - 135

PUDASJÄRVI 42

Kohteen nimi: Annala
 Määrittys ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.
 Peruskartta: 3531 06 JONKU
 Koordinaatit: x = 7240 64, y = 3518 48, z = n. 125
 Kylä, kylänosa: Jonku, Paukkeri
 Tila, rek:no: Annala 19:2
 Maanomistaja: Eero Ronkainen, 94400 LAURILA ja
 Martta Ronkainen
 Honkavaarantie 473, 93100 PUDASJÄRVI

Pudasjärven kirkosta noin 27 km itäkaakkoon, Paukkerin uudensta sillasta noin 100 metriä luoteeseen, Korpipoen pohjoisrannalla. Alue on loivasti kohti jokea laskevaa peltoa Annalan talon eteläpuolella. Löytöpaikan itäpuolella on Eero Ronkaisen mökki Jaalan-kaan johtavan tien länsipuolella, pohjoispuolella on kaksi uutta kesämökkiä tien eteläpuolella kankaan reunassa. Lännessä maasto jatkuu rantapeltona.

Paikalta on aiemmin löydetty reikäkivi, jonka löytöpaikka, E. Ronkaisen mökin pihamaa, oli nurmikkona. Pihamaalta noin 20 - 30 metriä länteen sijaitsevasta M. Ronkaisen perunamaasta löydettiin puolenkymmentä kvartsi-iskosta, jotka jätettiin paikoilleen. Maaperä paikalla oli hiekkamultaa. Kohteen laajuutta ei voitu tarkemmin määrittää, sillä peltoalue oli muutoin ketona ja kulokkona.

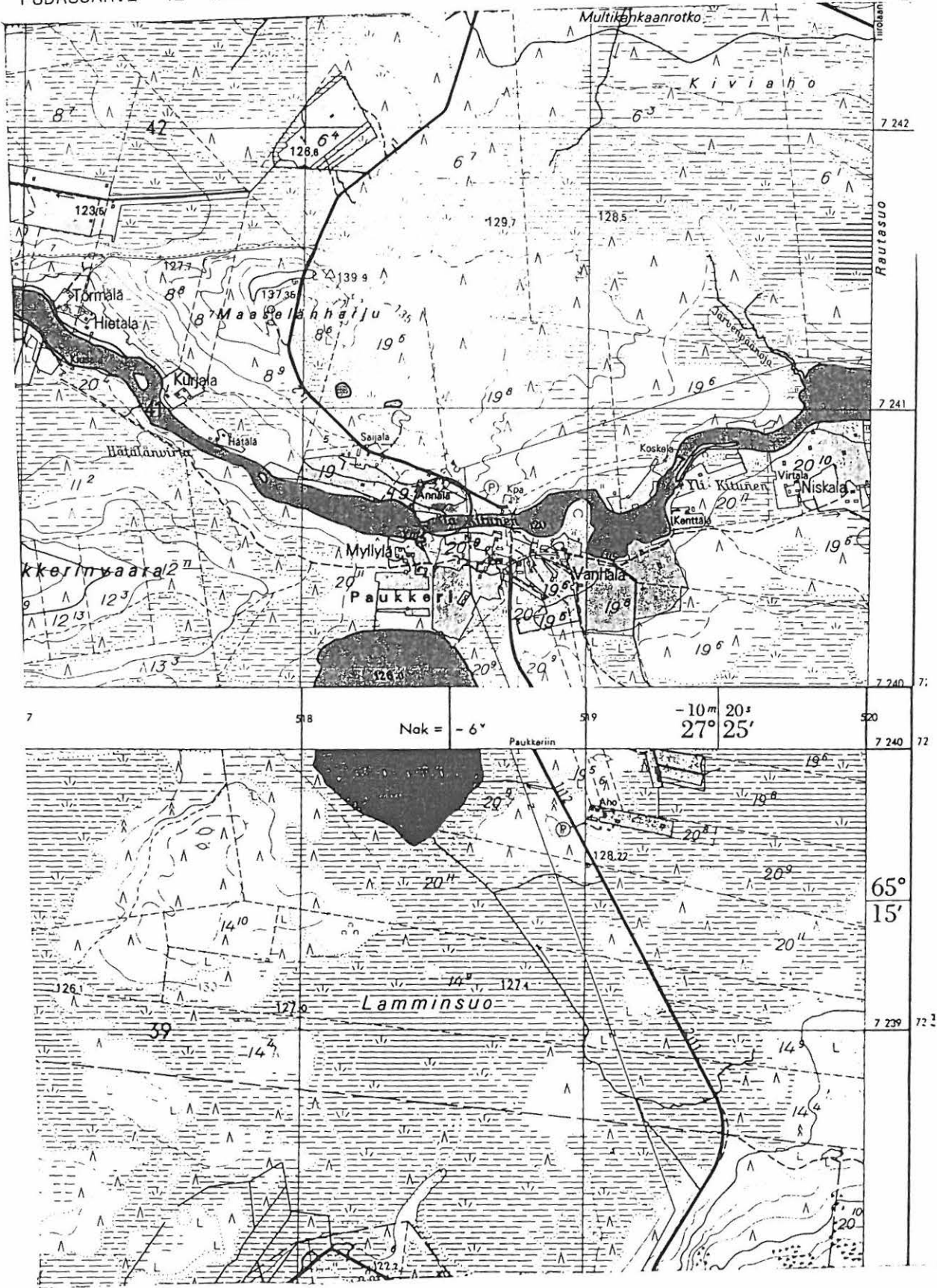
Kohde tarkastettu: 15.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: KM 20136 reikäkivi

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3531 06 JONKU, p. 1971.

PK 3531 06 JONKU
 (+ 3531 05 ISO JOUTENSUO)
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

x = 7240 64
 y = 3518 48
 z = n. 125

PUDASJÄRVI 43

Kohteen nimi: Siuruankylä
 Määrittys ja mj-luokka: kiviesineen löytöpaikka. III(?)
 Peruskartta: ?
 Koordinaatit: ?
 Kylä, kylänosa: Siurua
 Tila, rek:no: ?
 Maanomistaja: ?

Pudasjärven kirkosta parisenkymmentä kilometriä luoteeseen, Siuruanjokea ympäröivän Siuruankylän alueelta on löydetty kivikirves. Pohjois-Pohjanmaan museon kokoelmiin kuuluvan kirveen löytöpaikka tai löytäjä ei ole tiedossa, vaan ainoastaan on mainittu esineen löytyneen Pudasjärven Siuruankylältä. Löytöpaikkaa ei voida tarkemmin määrittää.

Kohde tarkastettu: -

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: PPM 6658 kivikirves

Diat: -

Kartta: -

PUDASJÄRVI 44

Kohteen nimi: Lapinsaari
 Määrittely ja mj-luokka: "lappalaishaudausmaasto"/kuopanteita. II.
 Peruskartta: 3514 01 ISO-ISTERINJÄRVI
 Koordinaatit: x = 7259 90, y = 3468 92, z = n. 110
 Kylä, kylänosa: Kollaja, Saunajärvi
 Tila, rek:no: ?

Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 27 km länteen, Venkaantien pohjoispuolisen Saunajärven kaakkoisosassa olevalla saarella. Vankkaa havumetsää kasvava saari on kooltaan noin 100 x 150 metriä. Aiemman tarkastuksen aikana paikalla on todettu puolisen tusinaa suurehkoa kookasta kuoppaa, joiden uskotaan olevan jälkiä lappalaisten hautausmaasta.

Inventoinnin aikana saareen ei päästy, sillä järven etelärannan huvilat olivat tyhjillään ja nähdyt veneet jo järvestä ylös nostettuja. Rannalta kiikaroiden todettiin saaren eteläpäässä ja länsirannalla ainakin neljä rakennusta, jotka ovat kaiketi samat kuin A. Erä-Eskon karttaluonnokseen merkityt. Uusia mökkejä ei havaittu. Mökkien omistajatiedot on mainittu Erä-Eskon kertomuksessa.

Eräs Yli-Iissä metsäreissulla tavattu tuntemattomaksi jäänyt kulki- ja kertoi jutustelun aikana, että saaren "lappalaishaudat" ovat vanhoilla paikkakuntalaisilla hyvin tiedossa ja että paikkaa on näihin päiviin saakka varottu. Mökkien rakentamista saareen hän hieman kummasteli. Saaren laen hän kertoi olevan jokseenkin tasainen. Alueella on useita kuopanteita, joista osa pienehköjä kuoppia ja osa suurempia ja syvempiä. Tämän perusteella em. karttaluonnoksen kookkaiden kuoppien lisäksi paikalla on ilmeisesti pienempiäkin kuoppia.

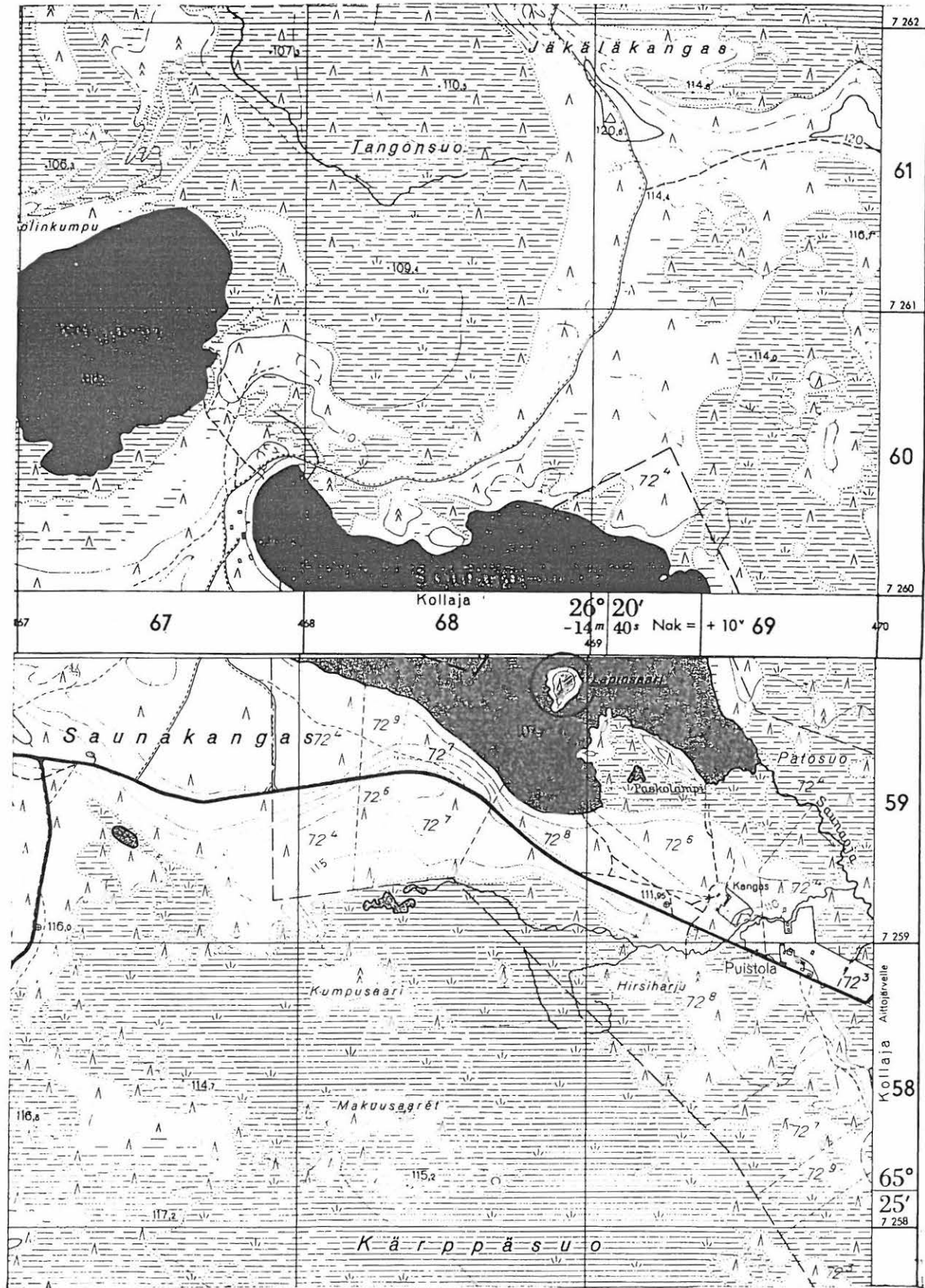
Mainittakoon lisäksi J.H. Karvosen Kuusamon retken matkakertomuksessa vuodelta 1900 oleva muistiinpano, jonka mukaan Saunajärven rannalla on pyöreitä kuoppia, joista on löydetty kiviaseita. Saarta Karvonen tosin ei erikseen mainitse. Muistiinpanon voisi katsoa viittaavan paremminkin asuin- kuin hautapainanteisiin, ellei paikalla sitten ole molempia. Saunajärven rannan asuinpainanteista ks. kohde 85 Kangas.

Kohde tarkastettu: (6.10.1998)

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1978, A. Erä-Esko
 Aiemmat löydöt: -

Diat: D 178 Lapinsaari lounaasta kuvattuna

Kartta: Peruskarttaote 3541 01 ISO-ISTERINJÄRVI, p. 1966.

PK 3514 01 ISO ISTERINJÄRVI

x = 7259 90

(+ 3514 02 KUIKKASUO)

y = 3468 92

M. Sarkkinen,

z = n. 110

Pudasjärven inventointi 1998

PUDASJÄRVI 45

Kohteen nimi: Aho (Hakala), Rinnepelto
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.
 Peruskartta: 3523 07 KOKKOKYLÄ
 Koordinaatit: x = 7289 59, y = 3485 09, z = 122,5-125
 Kylä, kylänosa: Siurua, Kokkokylä
 Tila, rek:no: Aho 39:4
 Maanomistaja: Eero Kokko
 93195 KOKKOKYLÄ, p. 08-836316

Pudasjärven kirkosta noin 36 km pohjoisluoteeseen, Kokkokylän kautta Ranualle kulkeneen, nykyisin paikallistienä olevan tien ja Siuruanjoen välissä, noin 200 metriä joesta kaakkoon ja tiestä noin 50 metriä luoteeseen aivan Ranuan kunnan rajan lounaispuolella. Alue on luoteeseen kohti jokea viettävää rinnepeltoa Eero Kokon asuinrakennuksesta itäkoilliseen. Maaperä paikalla on vähäkivistä hiekkamultaa.

Paikalta on aiemmin löydetty reikäkiven teelmä. Inventoinnin aikana mansikkamaana ollut peltoala oli tuoreella kynöksellä, joten havaintomahdollisuudet olivat hyvät. Pellosta tavattiin kvartsi-iskoksia ja mahdollisia kvartsisiesineitä rinteensuuntaisesti noin 80 metriä pituisella ja 20 - 30 metriä levellä vyöhykkeellä. Alue sijaitsee pellon yläosassa, ei kuitenkaan aivan kankaanreunassa. alemmas mentäessä löydöt loppuivat hieman 120 metrin yläpuolella. Sivuttaissuunnassa asuinpaikan laajuutta ei voitu varmuudella todeta.

Kohde tarkastettu: 24.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: PudM 3913 = KM 21239 reikäkiven teelmä

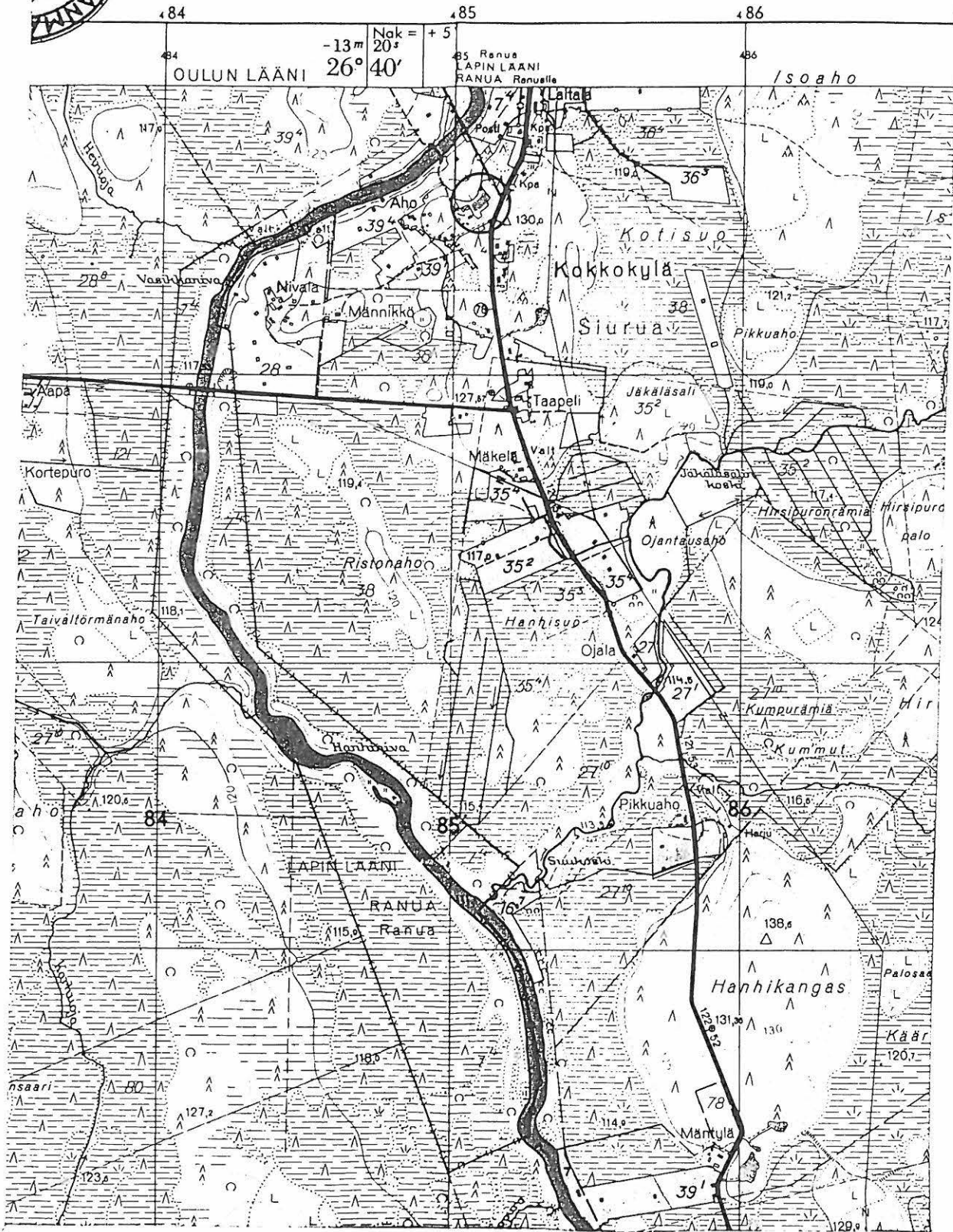
Inventointilöydöt: KM 31296:1-4 kvartsisiesine, -lohelmia ja iskoksia

Diat: D 179 Asuinpaikkahavainnot rinnepellosta, takana Siuruanjoki, etelästä.

Kartta: Peruskarttaote 3523 07 KOKKOKYLÄ, p. 1966.

KOKKOKYLÄ

PK 3523 07 KOKKOKYLÄ

x = 7289 59

M. Sarkkinen,

y = 3485 09

Pudasjärven inventointi 1998

PUDASJÄRVI 46

Kohteen nimi: Tuulijärvi, E-ranta
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.
 Peruskartta: 3514 10 PUDASJÄRVI
 Koordinaatit: x = 7250 41-68, y = 3497 20-35,
 z = n. 107 - 110
 Kylä, kylänosa: Pudasjärvi, Kurenalus
 Tila, rek:no: 25:4
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 4,7 km eteläkaakkoon, Tuulijärven itäran-
 nan Pirttiniemen koillispuolisella hiekkarannalla. Paikalla on ny-
 kyään yleinen uimaranta, jolle erkaneet tie Kurenalta Hilturantaan
 kulkevalta tieltä Korvenkankaan itäreunalta. Alueella on runsaan
 puolen kilometrin pituinen hiekkaranta, joka pohjoispäästään on
 kasvamassa vähitellen umpeen. Hiekkarannan yläpuolella on tasainen
 kosteahko männikkökangas.

Inventoinnin aikana tavattiin vain harvoja iskoksia rantaan johta-
 van tien pohjoispuolelta. Sen sijaan tien eteläpuolella kvartsia
 esiintyi runsaammin noin 10 metrin levyisellä vyöhykkeellä, joka
 rajoittui vesirajaan. Ilmeisesti vesi peitti osan asuinpaikkavyö-
 hykkeestä, sillä se vaikutti kapeammalta kuin edellisen inventoin-
 nin aikana todettu. Havainnot loppuivat tullessa kohteen eteläpää-
 hän, joka rajoittui selvästi erottuvan rantakivikon tienoille.
 Kivikosta noin 30 - 40 metriä rantaa pohjoiseen, paikalla olevasta
 mökistä luoteeseen, lähes vesirajasta löydettiin pohjalainen pie-
 noistaltta. Aiempaan inventointiin verrattuna kohde jatkuu hieman
 kauemmas etelään.

Kohde tarkastettu: 1.10.1998

Aiemmat tutkimukset: Inv. 1982, M. Torvinen

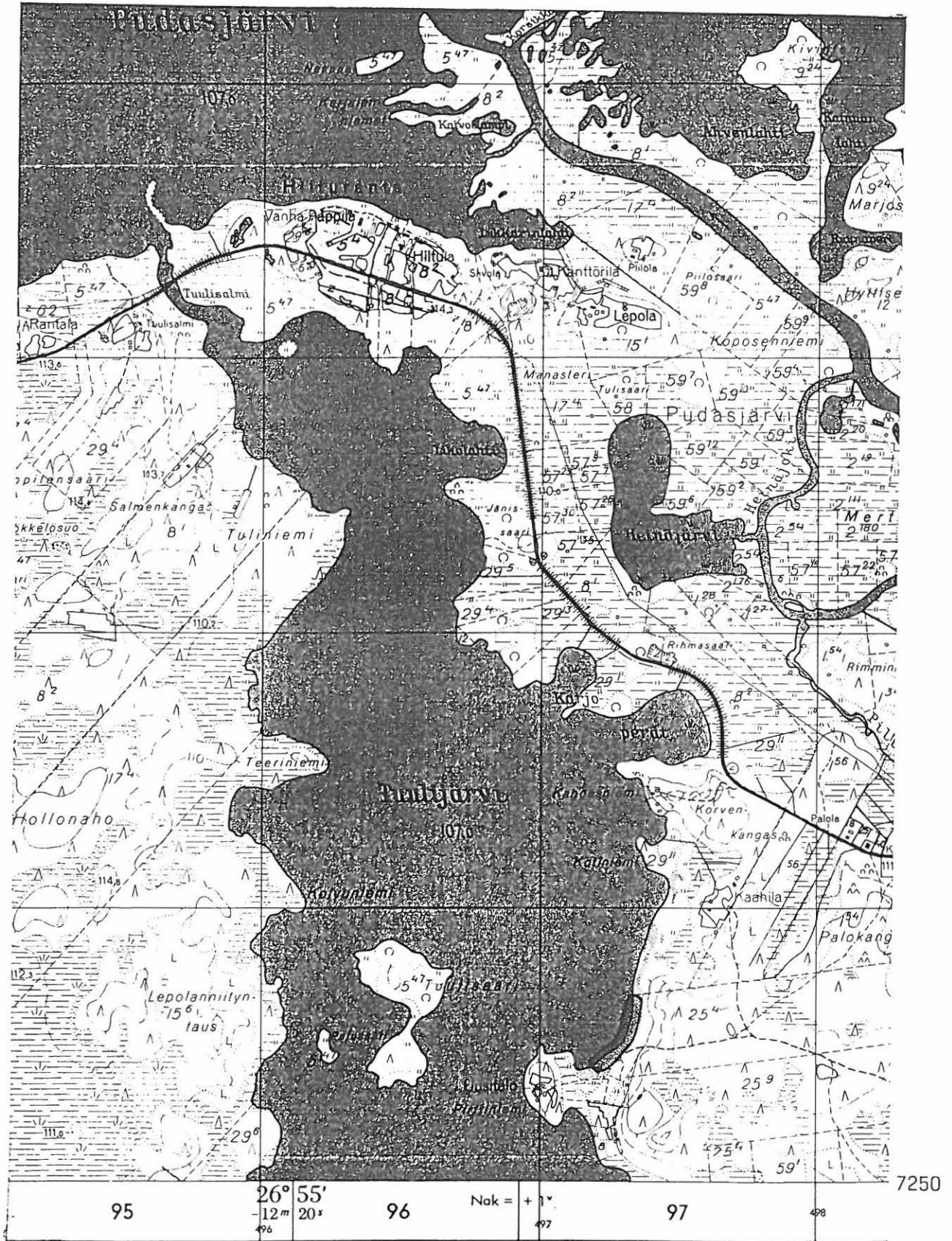
Aiemmat löydöt: KM 21782:1-9 kvartsiesineen katkelmia, kvartsi- ja
 kivilaji-iskoksia

Inventointilöydöt: KM 31297 tasataltta

Diat: D 180-181 Etualalla kohteen eteläpään rantakivikkoa, asuin-
 paikka etelästä.

D 182 Taltan löytöpaikka vesirajan yläpuolella vasemmalla,
 etelästä.

Kartta: Peruskarttaote 3514 10 Pudasjärvi, p. 1966.

PK 3514 10 PUDASJÄRVI
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

x = 7250 41 - 68
 y = 3497 20 - 35
 z = n. 107

PUDASJÄRVI 47

Kohteen nimi: Seurantalons tontti
 Määrittys ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka? II.
 Peruskartta: 3532 01 KIVARIJÄRVI
 Koordinaatit: x = 7252 32, y = 3500 70, y = 110-112,5
 Kylä, kylänosa: Pudasjärvi, Kurenala
 Tila, rek:no: 18:11
 Maanomistaja: Pudasjärven nuorisoseura ja
 Pudasjärven näyttämö

Pudasjärven kirkosta noin 6 km itäkaakkoon, Iijoen Ylilammen koillirannalla sijaitsevan Seurantalons pihamaalla. Aiemman inventoinnin yhteydessä on tuolloin palaneen seurantalons tasatulta pihamaalta, talons perustusten lounaiskulmalta ja niemen länsirannalta tehty asuinpaikkaan viittaavia löytöjä.

Alueelle on rakennettu uusi seurantalo, joka sijaitsee entiseen nähden poikittain ja sen itäpuolella. Pihamaa on tasattu kentäksi ja jokirantoja on kivetty. Ainoastaan rantakiveyksen yläpuolella oli paikoin nähtävillä alkuperäistä rikkoutunutta maanpintaa. Paikalta ei löydetty mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Mahdollinen asuinpaikka on ilmeisesti peittynt pihaa tasoiteltaessa.

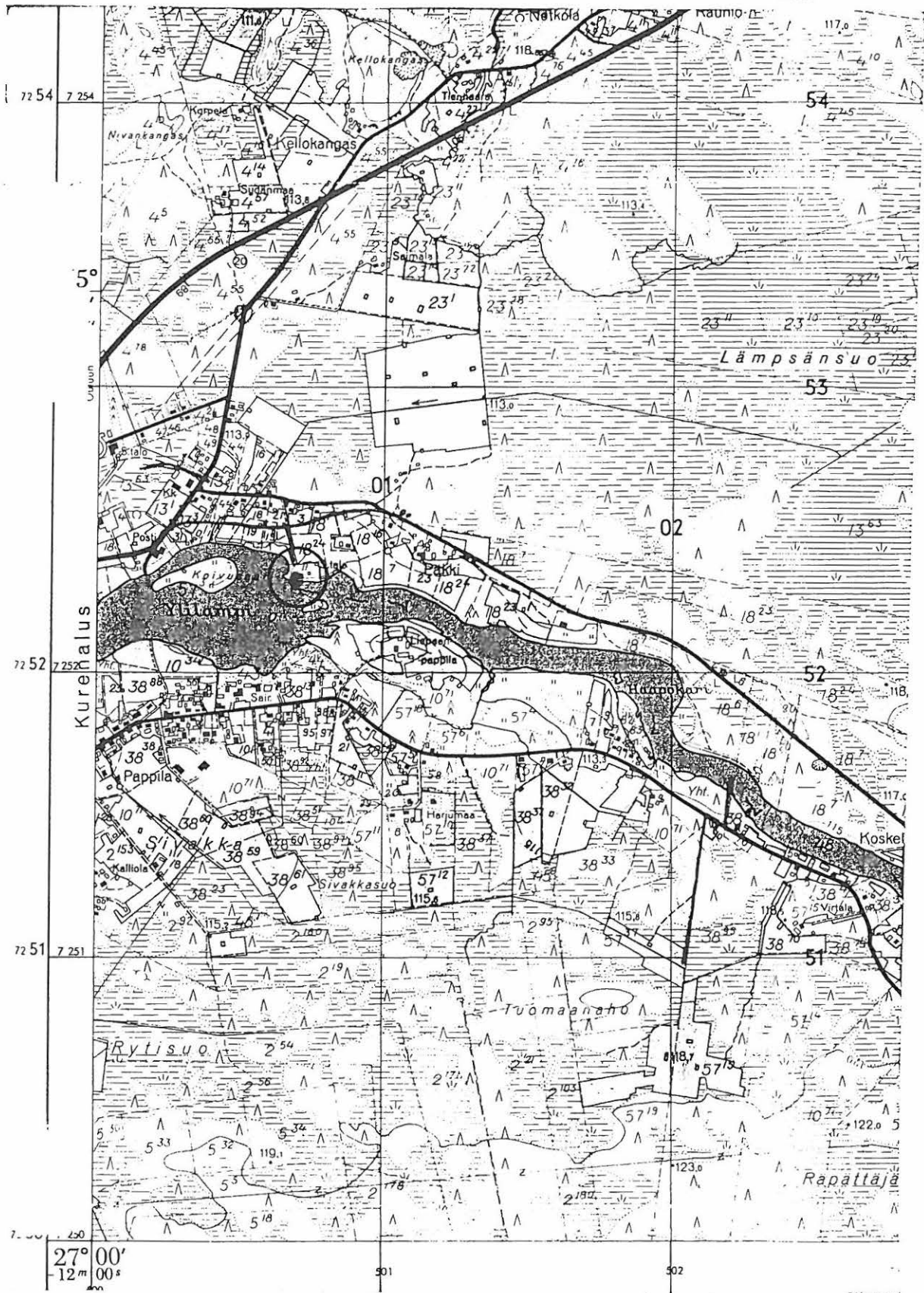
Kohde tarkastettu: 30.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Inv. 1982, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: KM 21783:1-3 kvartsi- ja kivilaji-iskoksia, palanutta luuta

Diat: D 183 Pihamaa ja uusi seurantalo, aiemmat havainnot etualalta oikealta, lännestä.

Kartta: Peruskarttaote 3532 01 KIVARIJÄRVI, p. 1966

3532 01 KIVARIJÄRVI

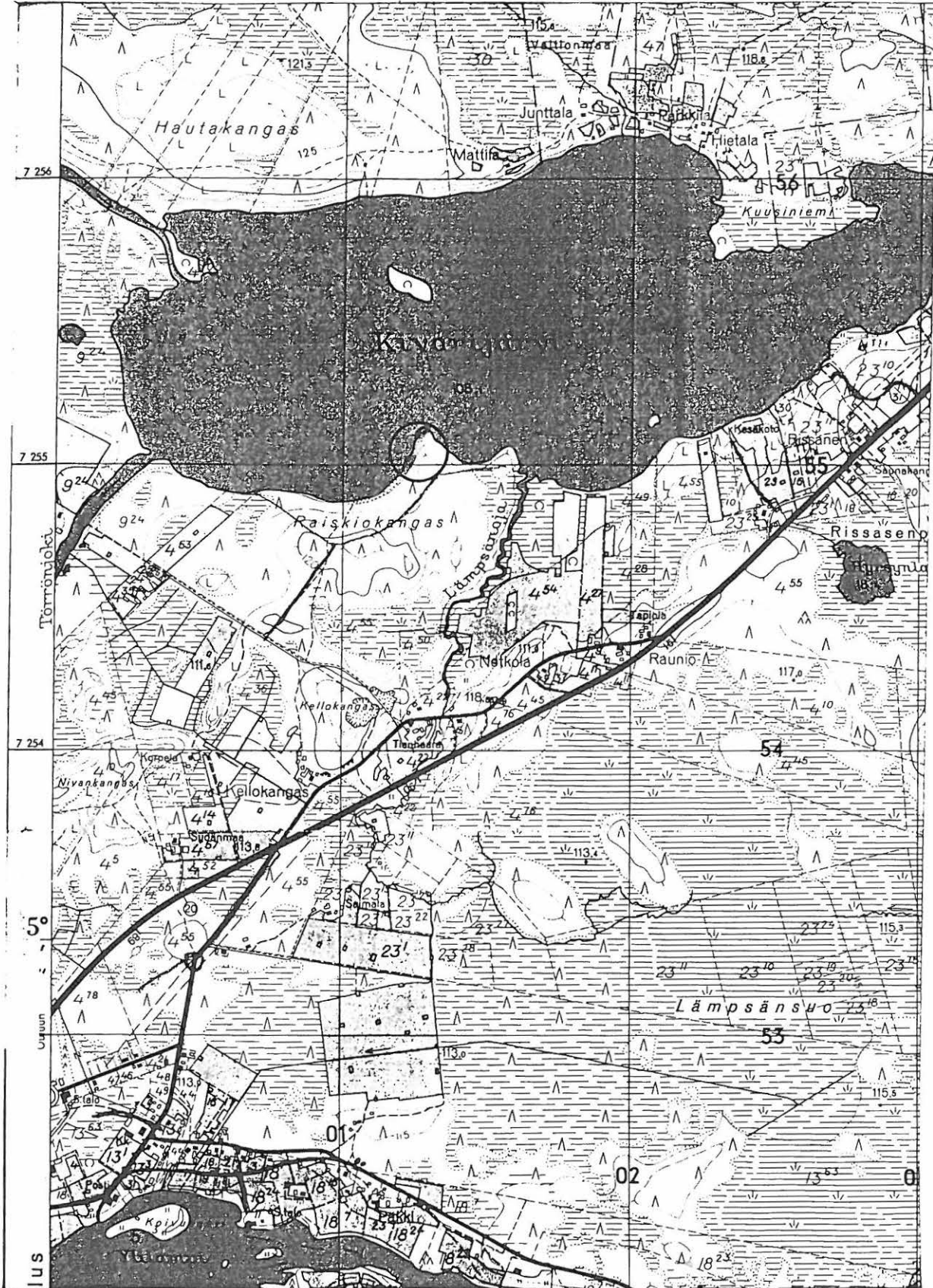
M. Sarkkinen,

Pudasjärven inventointi 1998

x = 7252 32

y = 3500 70

z = 110 - 112,5

PK 3532 01 KIVARIJÄRVI

a) x = 7255 00 b) x = 7255 12

M. Sarkkinen,

y = 3501 22

y = 3501 28

Pudasjärven inventointi 1998

z = 108 - 110

PUDASJÄRVI 48

Kohteen nimi: Kivarijärvi, S-ranta

Määrittely ja mj-luokka: a) kivikautinen asuinpaikka ja
b) kivikautinen löytöpaikka. II.

Peruskartta: 3532 01 KIVARIJÄRVI

Koordinaatit: a) x = 7255 00, y = 3501 22, z = 108-110
b) x = 7255 12, y = 3501 28, z = 108-110

Kylä, kylänosa: Pudasjärvi

Tila, rek:no: Pietari 190

Maanomistaja: Aukusti Pietarilan perikunta (1982)

Pudasjärven kirkosta noin 4,5 km itään, Kivarijärven etelärannalla olevan niemen luoteisrannalla, Kivarijärveen etelästä laskevan Lämpsänojan suusta noin 400 metriä itään. Matalanveden aikana paikalla on kapea hiekkaranta. Hiekkarannan yläpuolella on alava koi-vikko kasvava rantakangas. Raiskionkankaan reunalla on pari kesä-mökkiä.

Aivan niemen kärjestä on löydetty alkeellinen poikkikirves. Inventoinnin aikana heinä ja pajukkoa kasvava niemennokka oli veden ympäröimä. Niiltä parilta paikkaa, jotka olivat paljaana hietikkona, ei löydetty mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa (kohta b).

Aiemman inventoinnin yhteydessä löydetyllä asuinpaikalla, löytöpaikasta noin 100 - 150 metriä etelään, oli kapealla rantavyöhykkeellä muutamia kvartsi-iskoksia, jotka jätettiin paikoilleen.

Aiempaan tarkastukseen verrattuna tilanne ei ole muuttunut.

Kohde tarkastettu: 30.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Inv. 1982, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: KM 21810 alkeellinen poikkikirves ja
KM 21784:1-2 kvartsi- ja kivilaji-iskoksia

Diat: D 184 Kohde etelälounaasta, asuinpaikkahavainnot rantahietikosta, löytöpaikka takana niemen kärjessä, etelälounaasta.

Kartta: Peruskarttaote 3532 01 KIVARIJÄRVI, p. 1966.

PUDASJÄRVI 49

Kohteen nimi: Aittojärvi
 Määrittely ja mj-luokka: kvartsi-iskoksen löytöpaikka. II.
 Peruskartta: 3514 07 AITTOJÄRVI
 Koordinaatit: x = 7257 98, y = 3487 32, z = n. 112,5
 Kylä, kylänosa: Livo, Aittojärvi
 Tila, rek:no: 25:8
 Maanomistaja: Nyströmit

Pudasjärven kirkosta noin 8,5 km länsiluoteeseen, Aittojärven pohjoisrannalla, Aittojärven koulusta noin 160 metriä lounaaseen. Alue on jyrkähkösti järveä kohti viettävää rinnettä. Alueelta on aiemman inventoinnin yhteydessä löydetty kvartsi-iskos.

Tarkastuksen aikana paikalla oli pieni kasvima, josta ei tavattu mitään asuinpaikkaan viittaavaa. Kohteen itäpuolista taloa asuvat Nyströmit eivät olleet paikalla. Länsipuolelle, pienen notkelman taakse, on rakennettu uusi kesämökki, jonka viereinen pelto tarkastettiin tuloksetta. Myöskään löytöpaikan alapuoliselta venepaikalta ei löydetty mitään kiinteästä muinaisjäännöksestä kertovaa.

Uuden kesämökin Aila Väisänen, joka on lähtöisin läheisestä Mikkolan talosta mainitsi, että Mikkolan eteläpuolisista pelloista olisi joskus löydetty mahdollisia kiviesineitä. Asiaan ei saatu varmistusta. Alueen pellot olivat ketona ja heinäällä.

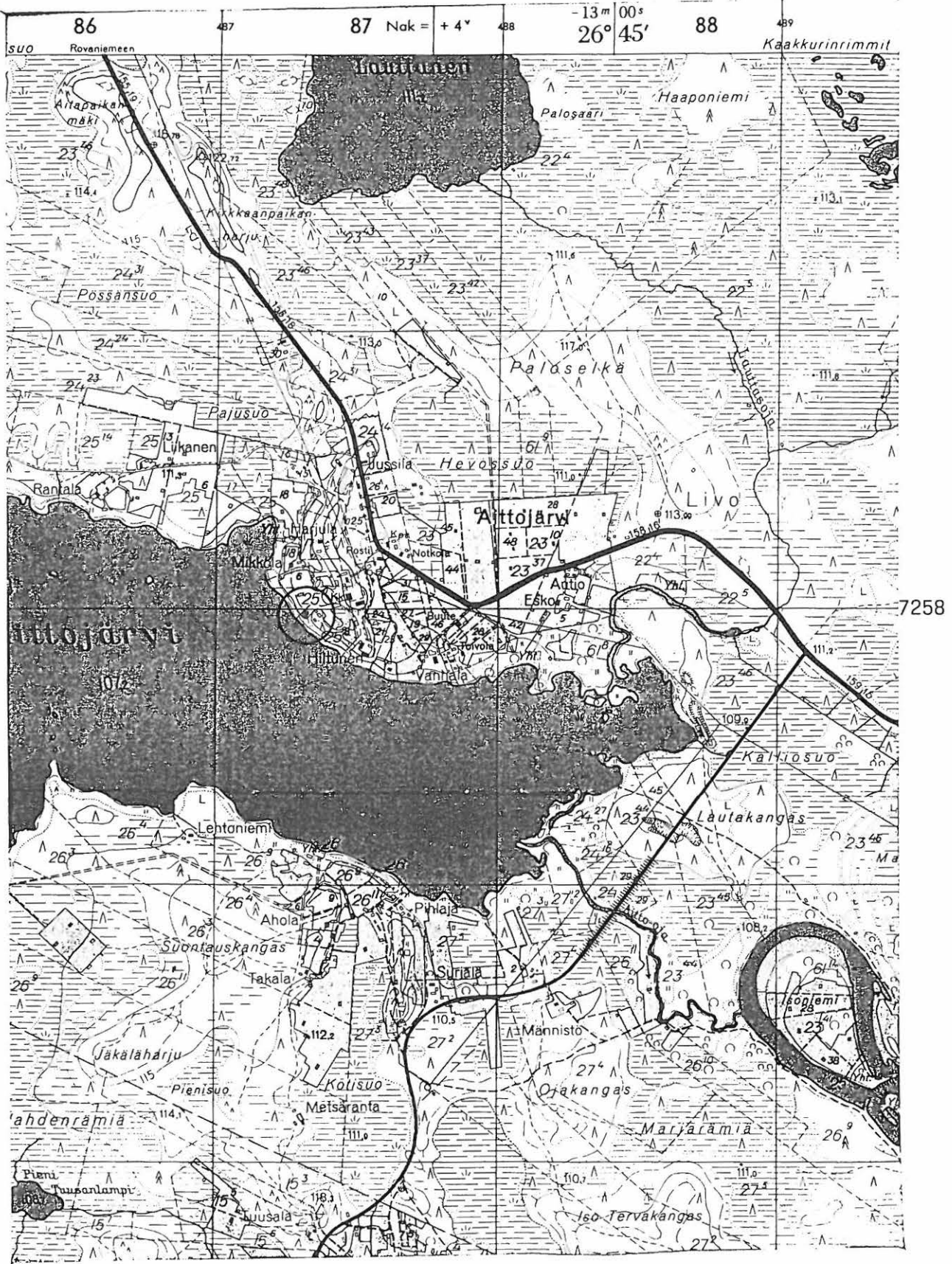
Kohde tarkastettu: 30.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Inv. 1982, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: KM 21785 kvartsi-iskos

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3514 07 AITTOJÄRVI, p. 1966.

PK 3514 07 AITTOJÄRVI
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

x = 7257 98
 y = 3487 32
 z = n. 112,5

PUDASJÄRVI 50

Kohteen nimi: Karvalampi
 Määrittely ja mj-luokka: maakuoppia. II.
 Peruskartta: 3514 10 PUDASJÄRVI
 Koordinaatit: x = 7255 25, y = 3598 00, z = n. 110
 Kylä, kylänosa: Pudasjärvi, Kirkonkylä
 Tila, rek:no: 55
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 2,5 km itään, Pudasjärven koilliskulmassa olevien lampien länsipuolella, lampien väliin jäävän niemekkeen pohjoisreunalla, Karvalammen etelärannalla jyrkän rantatörmän päällä. Alue on mäntyä kasvavaa hiekkakangasta. Niemen läpi kulkee vanha kirkkotie.

Tieuran pohjoispuolella on puolentusinaa kooltaan ja muodoltaan vaihtelevaa kuoppaa ja painannetta. Kuoppien halkaisija tai ala on noin 3 - 4 x 3 - 5 metrin luokkaa ja syvyys puolisen metriä tai vähemmän. Ainakin osassa kuopista on selvä turpeenalainen huuhtoutumiskerros ja yhdessä oli tämän alla heikkoa likamaata. Kuitenkaan mitään löytöjä ei tehty. Osa painanteista muistuttaa asuinpainanteita, mutta ovat kuitenkin luettavissa ns. "lapinhaudoiksi". Kuopat sijaitsevat noin 50 x 50 metrin alueella. Aivan tien tuntumassa on pari nuorempaa kuoppaa.

Kohteesta noin 200 metriä länteen, Karvalammen länsipuolisella hakatulla kankaalla, lähellä kankaan reunaa (noin x = 7255 22, y = 3497 82) tavattiin vielä pari epämääräistä kuopannetta.

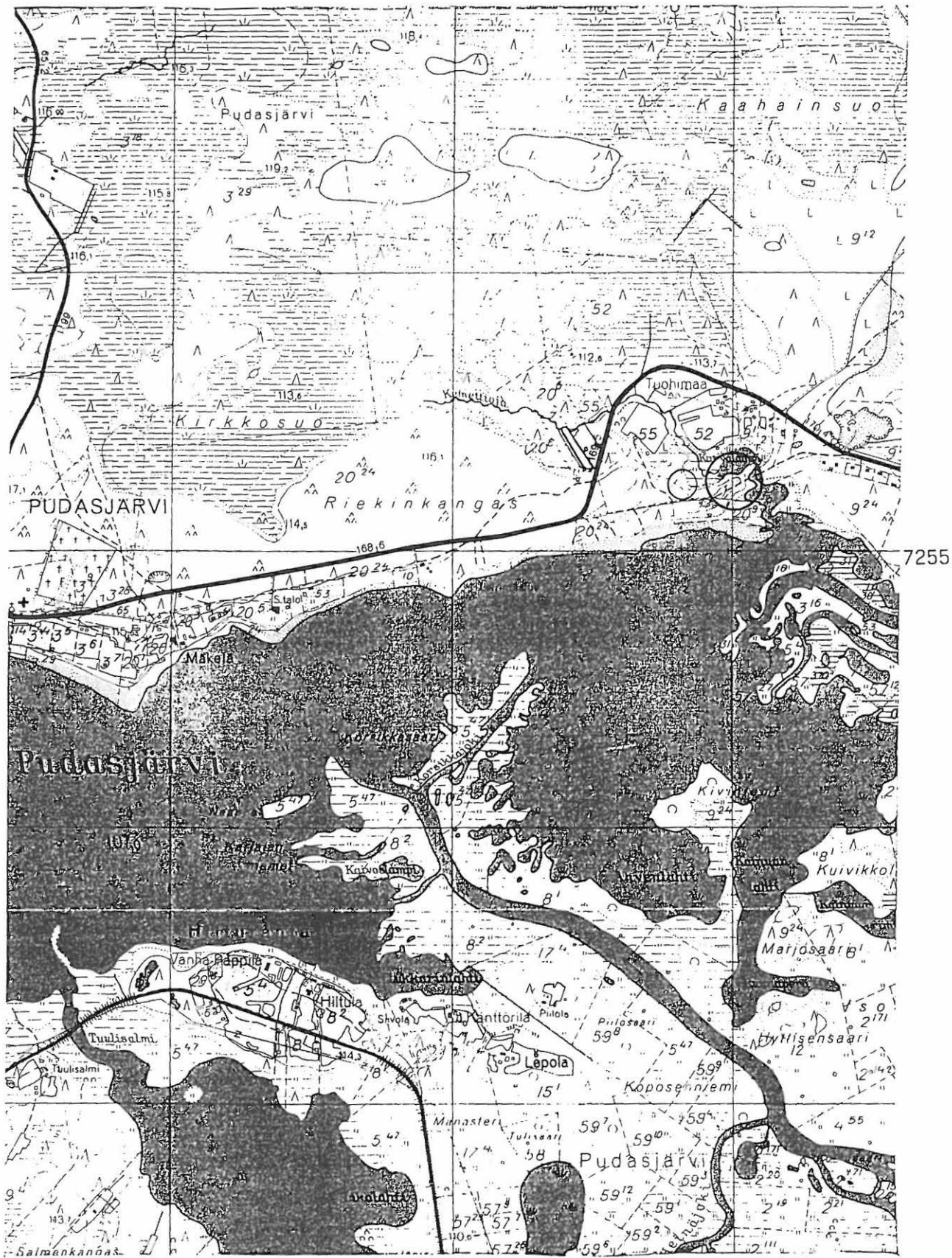
Kohde tarkastettu: 11.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Inv. 1982, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 185 Pohjoisin lammen törmän lähellä oleva kuopanne kaakosta

Kartta: Peruskarttaote 3514 10 PUDASJÄRVI, p. 1966.

3514 10 PUDASJÄRVI

M. Sarkkinen,

Pudasjärven inventointi 1998

x = 7255 25

y = 3598 00

z = n. 110

PUDASJÄRVI 51

Kohteen nimi: Koskenniemi
 Määrittely ja mj-luokka: kivistä asuinpaikka. II.
 Peruskartta: 3513 06 KIPINÄ
 Koordinaatit: x = 7243 22, y = 3478 62, z = 102,5-105
 Kylä, kylänosa: Kollaja, Kipinä
 Tila, rek:no: Vähkyrä 24:2
 Maanomistaja: Lauri Vähkyrä
 93140 KIPINÄ

Pudasjärven kirkosta noin 20,5 km lounaaseen, Iijoen Kipinänkosken alaosassa ylittävältä maantiesillasta noin 200 metriä länteen, Iijoen pohjoisrannalla, Vähkyrän talon pihapiirissä ja sen länsipuolisella pellolla. Alue on joentörmän yläpuolella olevaa loivasti jokea kohti viettävää hiekkamultaista peltoa.

Paikalta kerrotaan löydetyn kiviesineitä (Karvonen 1900). Aiemman inventoinnin yhteydessä tavattiin kvartsi-iskoksia noin 5 - 10 m talosta länsiluoteeseen pihapiirissä olleelta kasvi- ja perunamaalta. Nyt tehdyn tarkastuksen aikana oli pihapiirin luoteispuolinen pelto kynöksellä. Pellosta tavattiin useita paikoilleen jätettyjä kvartsi-iskoksia. Kauimmat sijaitsivat rannasta noin 30 metrin etäisyydellä pihapiirissä pellon reunalla olevan ulkorakennuksen tasalla. Poikittain jokeen nähden ollut pelto oli suhteellisen kapea ja kauempana luoteessa pellot olivat ketona, joten asuinpaikan laajuutta ei tässä suunnassa voitu tarkemmin määrittellä.

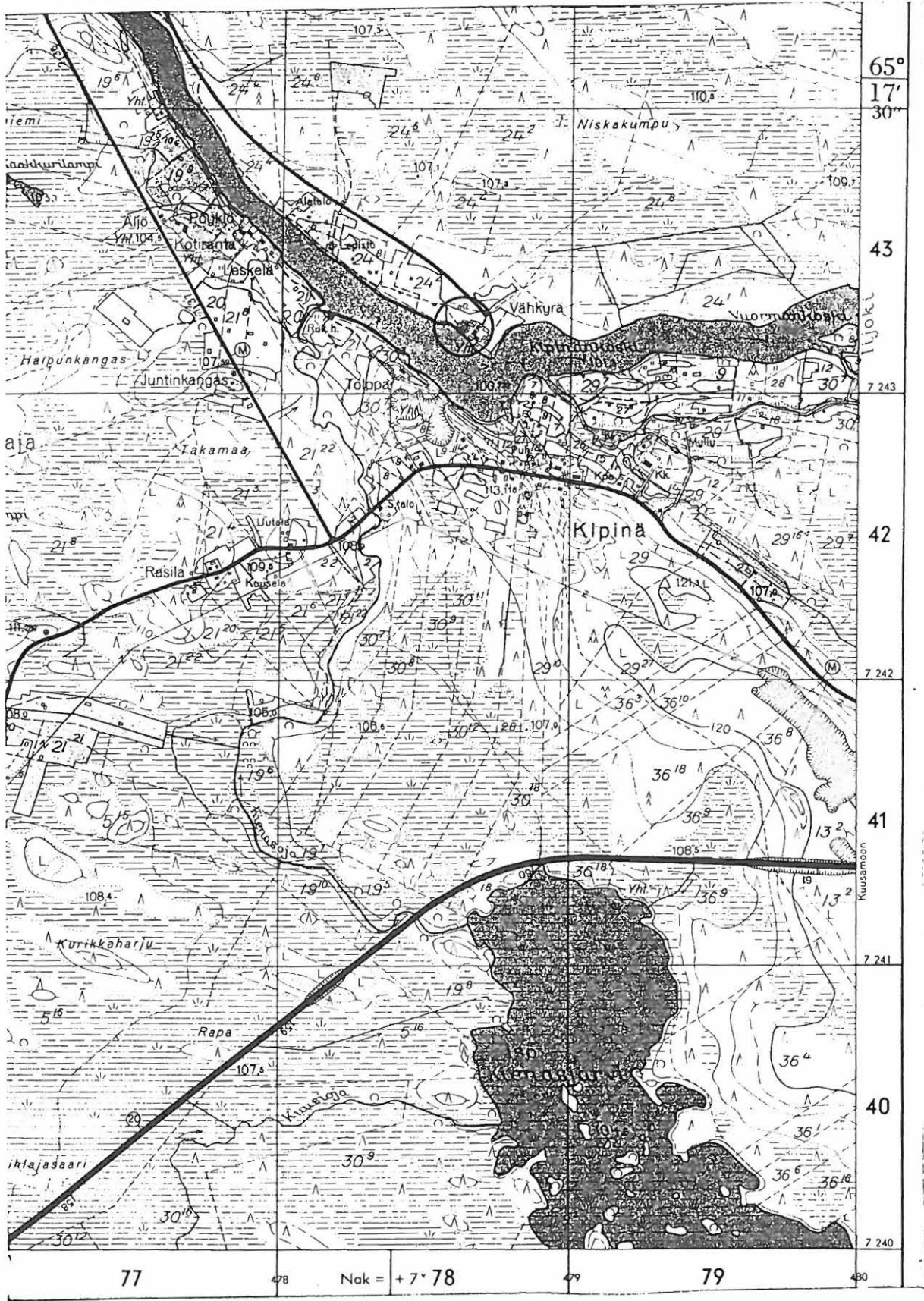
Kohde tarkastettu: 25.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Inv. 1982, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: kiviesineitä?/Karvonen 1900
 KM 21786 kvartsi-iskoksia

Diat: D 186 Asuinpaikkaa pohjoisesta, havainnot pellon keskivaiheilta ja siitä takana näkyvän Iijoen rantaan.

Kartta: Peruskarttaote 3513 06 KIPINÄ, p. 1966.

PK 3513 06 KIPINÄ

x = 7243 22

M. Sarkkinen,

y = 3478 62

Pudasjärven inventointi 1998

z = 102,5 - 105

PUDASJÄRVI 52

Kohteen nimi: Riekinkangas E
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.
 Peruskartta: 3514 10 PUDASJÄRVI
 Koordinaatit: x = 7255 06-13, y = 3497 64-82,
 z = 107 - 112,5
 Kylä, kylänosa: Pudasjärvi, Kirkonkylä
 Tila, rek:no: 20:24
 Maanomistaja: Pudasjärven kunta

Pudasjärven kirkosta noin 2,3 km itään, vanhan kirkolle johtavan tien eteläpuolella, Karvalammesta noin 300 metriä lounaaseen, Pudasjärven itäosan pohjoisrannalla. Alue on hiekkaisen mäntyä kasvavan Riekinkankaan itäosaa. Rannassa on pitkä loiva hiekkaranta, jonka yläpuolella on noin metrin rantatörmä. Törmän yläpuolisella kankaalla risteilee useita kuluneita ajouria. Paikalla on nykyisin uimaranta.

Törmän alapuolisen hietikon yläosassa ja veden kuluttamassa törmässä esiintyy pesäkkeellisesti asuinpaikasta kertovia löytöjä, lähinnä kvartsiä, noin 150 metrin matkalla. Palanutta kiveä on melko runsaasti, mutta paikalla on kaiketi nuotioitu muulloinkin kuin kivikaudella. Kohteen itäosassa rantatörmän päällä lähellä palstan 20:9 länsipäätä, jokseenkin itäisimmän uimakopin tasalla, tavattiin kvartsi-iskoksia vielä noin 25 - 30 metrin päässä rantatörmästä. Vaikka kulunutta törmänpäällystä oli lännempänäkin, ei sieltä törmänpäällisiä asuinpaikkamerkkejä löydetty.

Edellisiin tarkastuksiin verrattuna tilanne on pysynyt ennallaan.

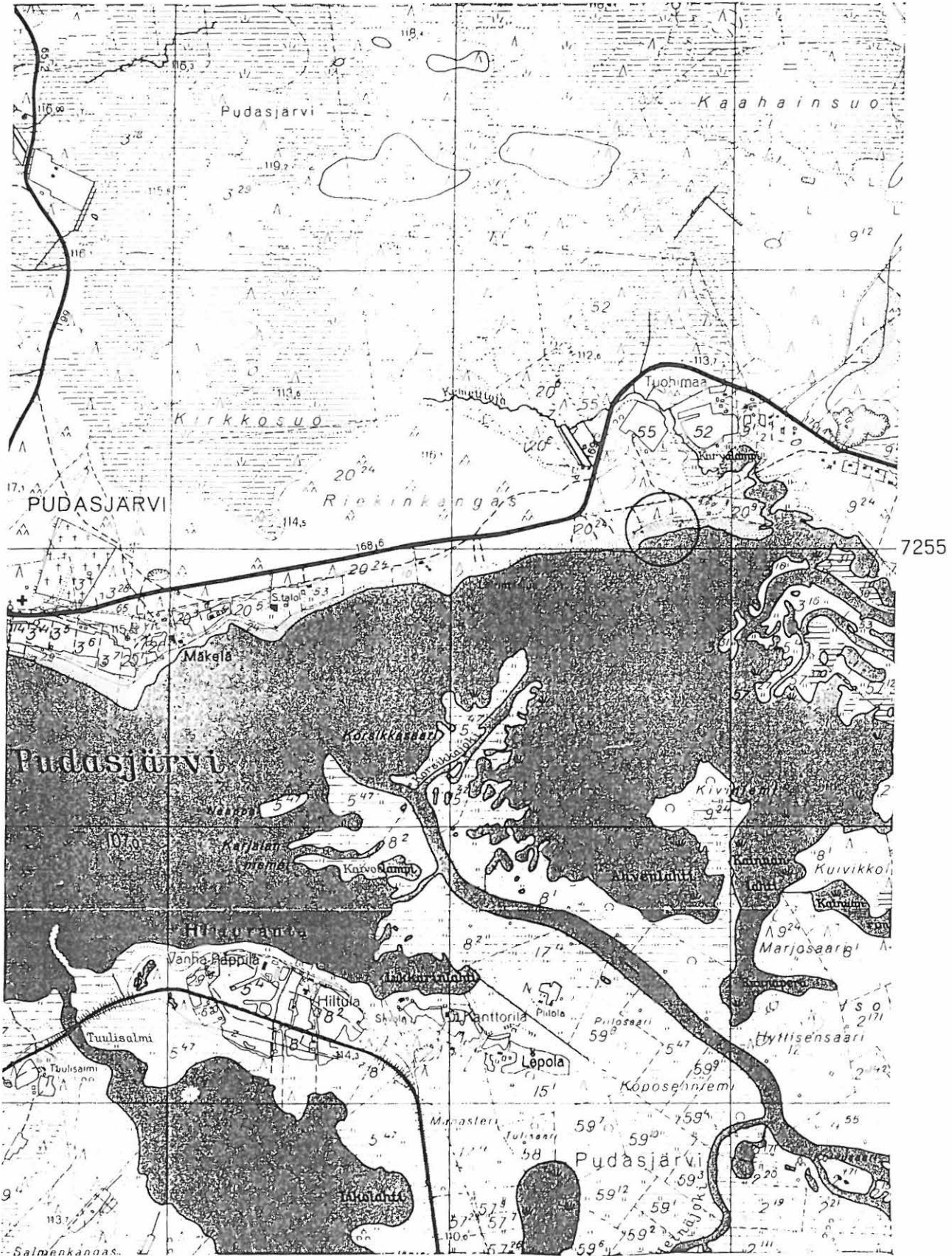
Kohde tarkastettu: 11.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Inv. 1982, M. Torvinen
 Tark. 1994, P. Pesonen

Aiemmat löydöt: KM 21787:1-4 kvartsi-kaavin, -iskoksia, hiotun kiviäseen kappale ja palanutta luuta
 KM 28427:1-3 kvartsiäseenä ja -iskoksia

Diat: D 187 Asuinpaikkarantaa kohteen itäpäästä, idästä.

Kartta: Peruskarttaote 3514 10 PUDASJÄRVI, p. 1966.

3497

PK 3514 10 PUDASJÄRVI

M. Sarkkinen,

Pudasjärven inventointi 1998

x = 7255 06 - 13

y = 3497 64 - 82

z = 107 - 112,5

PUDASJÄRVI 53

Kohteen nimi: Ent. Leirintäalue
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.
 Peruskartta: 3514 10 PUDASJÄRVI
 Koordinaatit: x = 7254 91, y = 3497 09, z = 107-110
 Kylä, kylänosa: Pudasjärvi, Kirkonkylä
 Tila, rek:no: 20:24
 Maanomistaja: Pudasjärven kunta

Pudasjärven kirkosta noin 1,6 km itään, Pudasjärven pohjoisrannalla Korsikkasaaren kohdalla, Karvalammesta noin kilometri länsilounaaseen. Entisen leirintäalueen rannassa on järven rantaa kulkevaan luontoreittiin liittyvä laavu tulipaikkoineen. Jykevää mäntymetsää kasvavan hiekkakankaan rantatörmä on kasvanut umpeen. Samoin törmän alapuolinen entinen hiekkaranta on vesottunut ja heinittynyt.

Aiemman inventoinnin yhteydessä paikalta on löydetty kivikautisia asuinpaikkalöytöjä. Tuolloin näkösällä ollut tulvan kuluttama törmänkohta on umpeutunut, eikä silmämääräinen tarkastelu paljastanut enempää asuinpaikan merkkejä. Muutoin tilanne ei edelliseen tarkastukseen verrattuna ole paikalla muuttunut.

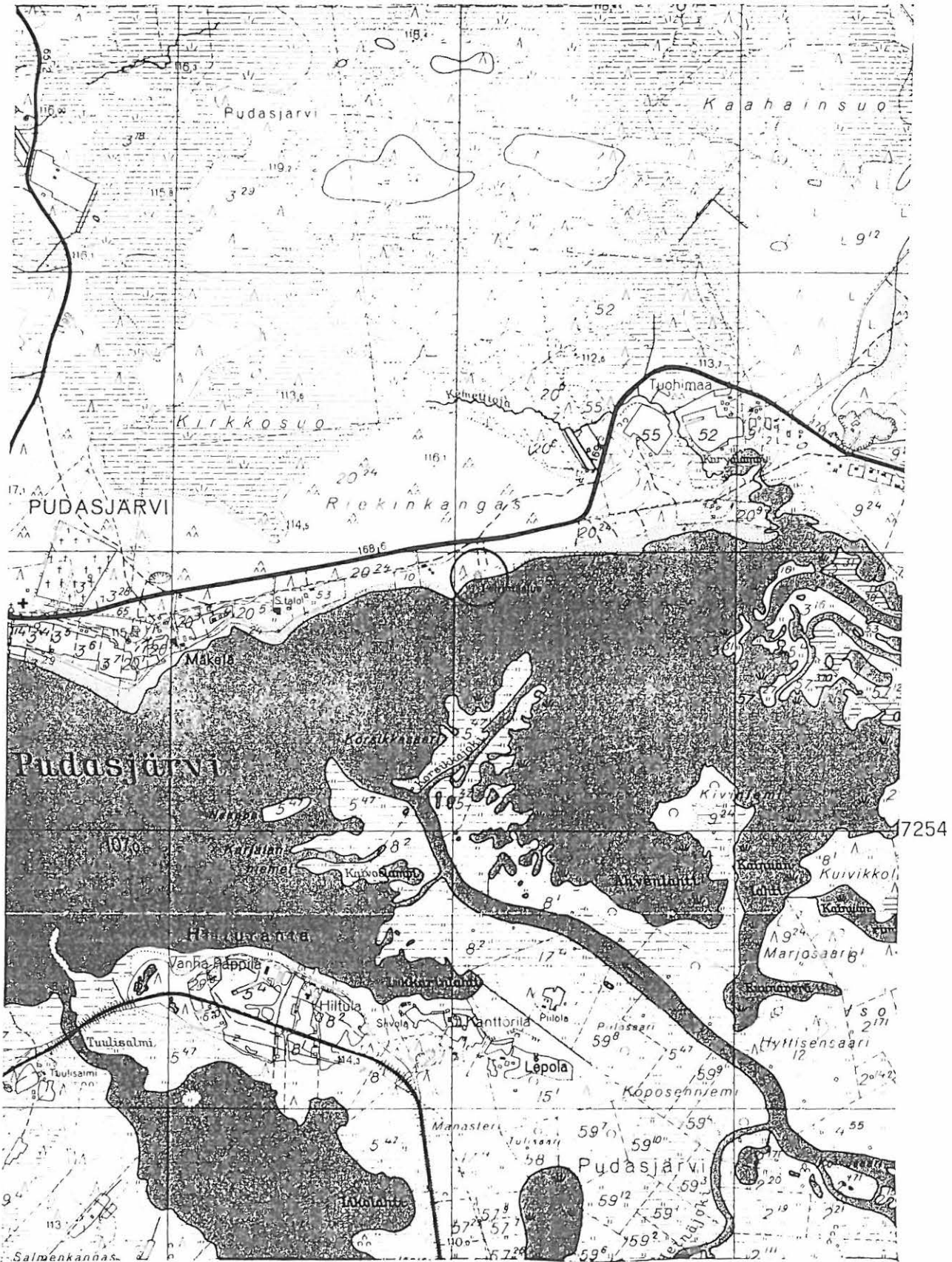
Kohde tarkastettu: 11.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Inv. 1982, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: KM 21788:1-4 kvartsikaavin, kvartsi- ja kivilaji-iskoksia sekä palanutta luuta

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3514 10 PUDASJÄRVI, p. 1966

3497

PK 3514 10 PUDASJÄRVI

M. Sarkkinen,

Pudasjärven inventointi 1998

x = 7254 91

y = 3497 09

z = 107 - 110

PUDASJÄRVI 54

Kohteen nimi: Riekki (Helmiranta)

Määrittely ja mj-luokka: a) kivikautinen asuinpaikka. II. ja
b) kivikautinen löytöpaikka. II(?)

Peruskartta: 3514 10 PUDASJÄRVI

Koordinaatit: x = 7254 65, y = 3495 39, z =107-110

Kylä, kylänosa: Pudasjärvi, Kirkonkylä

Tila, rek:no: Helmiranta 3:?

Maanomistaja: Huovinen Arvo ja Helmi
Huuhtotie 4, 93100 PUDASJÄRVI

Pudasjärven kirkosta noin 170 metriä etelälounaaseen, tapulin kohdalta Pudasjärven rantaan johtavan tien länsipuolella, noin 230 metriä Riekin asuinrakennuksesta kaakkoon. Alue on rannan ja pellon välissä olevaa loivaa umpeenkasvavaa hiekkarantaa ja puustoa kasvavaa rantatörmää.

Aiemman inventoinnin yhteydessä paikalta on tavattu kivikautisia asuinpaikkalöytöjä. Vuonna 1984 löytöpaikalle on rakennettu mökki pienelle Riekin tilasta erotetulle palstalle. Paikalla on kaksi kevytrakenteista, betonijalkojen varaan perustettua rakennusta. Mökillään olleen Arvo Huovisen mukaan kovin suuria kaivuutöitä ei paikalla ole tehty. Ne ovat rajoittuneet pääasiassa rakennusten aloille. Muuten rantahietikko on jätetty luonnontilaan. Mökin pihalta ei tällä kertaa löydetty mitään asuinpaikkaan viittaavaa. Mahdollisesti osa pienialaista asuinpaikkaa on mökin rakentamisen yhteydessä tuhoutunut.

Riekin talon mailta on löydetty Pudasjärven kotiseutumuseossa oleva reikäkivi, jonka tarkkaa löytöpaikkaa ei talon isäntä tiennyt. Esiin on ilmeisesti löytänyt hänen isänsä. Riekin tilan omistavat Pauli ja Simo Riekki, Siuruan tie 293.

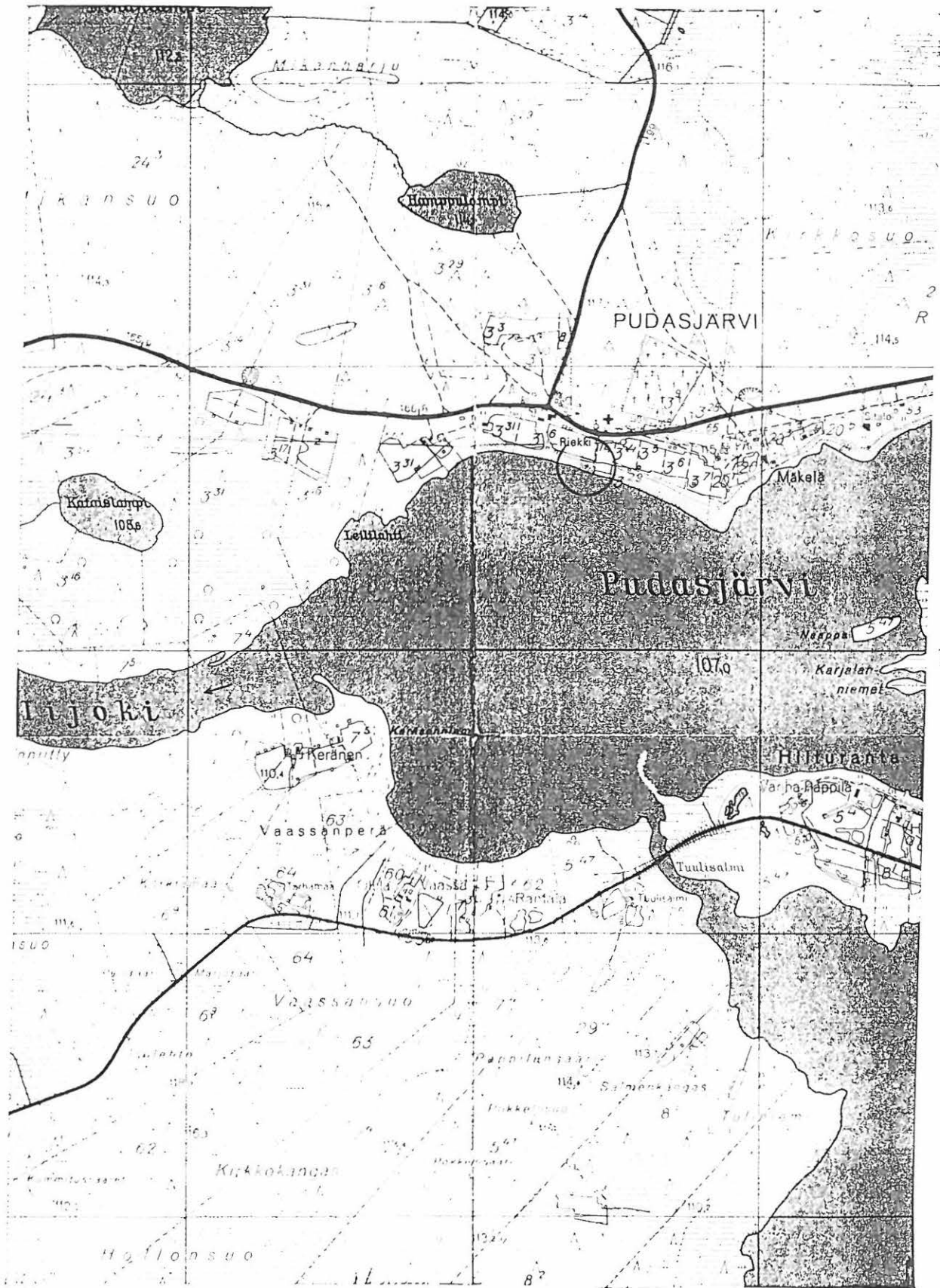
Kohde tarkastettu: 11.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Inv. 1982, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: a) KM 21789:1-5 retusoidun piiesineen katkelma, kvartsikaavin, piilastu, kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta
b) PudM 2195 reikäkivi (luettelon mukaan, toisaalta museonhoitaja Hilma Räisänen kertoi Riekistä olevan reikäkiven 1314)

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3514 10 PUDASJÄRVI, p. 1966.

7254

3495

PK 3514 10 PUDASJÄRVI

x = 7254 65

M. Sarkkinen,

y = 3495 39

Pudasjärven inventointi 1998

z = 107 - 110

PUDASJÄRVI 55

Kohteen nimi: Leililahti NE
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.
 Peruskartta: 3514 10 PUDASJÄRVI
 Koordinaatit: x = 7254 72, y = 3494 92 - 3495 10,
 z = 107 - 110
 Kylä, kylänosa: Pudasjärvi, Kirkonkylä
 Tila, rek:no: Päiväranta 3:42
 Maanomistaja: Tapani Rieki
 Siuruan tie 317, 93100 PUDASJÄRVI

Pudasjärven kirkosta noin 450 metriä länsilounaaseen, Pudasjärven länsiosan pohjoisrannalla, Leililahdesta noin 400 metriä koilliseen ja Päivärannan tilan päärakennuksesta noin 70 metriä etelään. Alue on peltojen ja järven väliin jäävää petäjikköistä rantatörmää ja hietikkoa. Kohteen länsiosan yläpuoli on laitumena, itäpäässä on uudehko vuokramaalla oleva Haukiputaalla asuvan Pekka Riekin mökki.

Aiemman inventoinnin yhteydessä on kohteen länsipäästä nykyisen mökin lähistöltä tavattu kivikautisia asuinpaikkalöytöjä. Tällä kertaa kvartsi-iskoksia havaittiin rantahietikolla, selvästi rantatörmää alempana vanhan löytökohdan länsipuolella aina hieman palstan rajan ulkopuolelle saakka. Yhdessä havainnot muodostavat parisensataa metriä pitkän, tosin pesäkkeellisen, rannanmyötäisen vyöhykkeen rantatörmän alapuolelle.

Talon väen tietämän mukaan paikalta ei ole kiviesineitä löydetty. Sen sijaan rannassa kerrottiin olevan heteitä, jotka vähän veden aikaan pulputtavat lähteinä.

Kohde tarkastettu: 11.9.1998

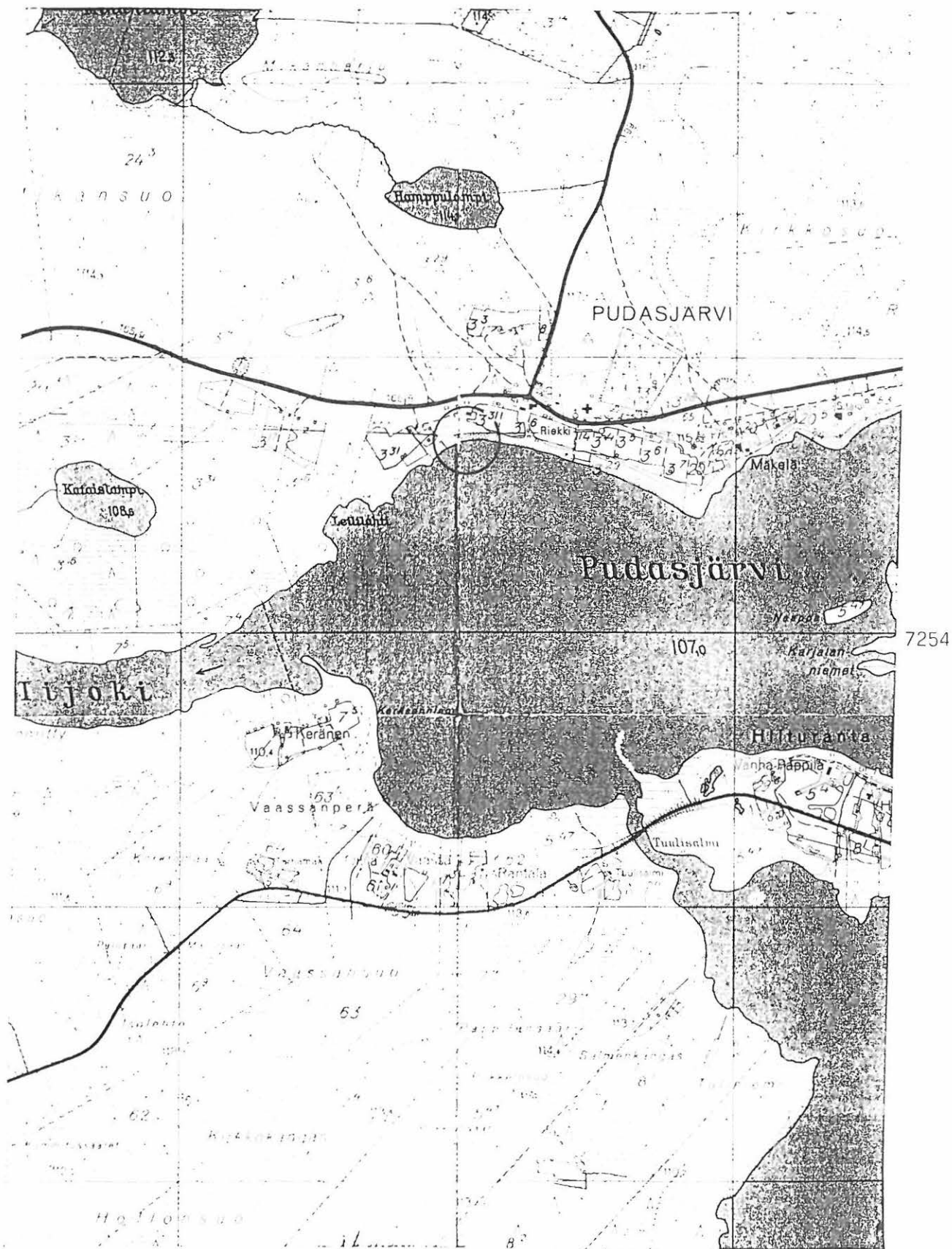
Aiemmat tutkimukset: Inv. 1982, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: KM 21790:1-3 kvartsi- ja kivilajiiskoksia

inventointilöydöt: KM 31298:1-2 työstetty kvartsi ja -iskoksia

Diat: D 188 Asuinpaikkarantaa kohteen lounaispäästä, aiemmat havainnot takana näkyvän mökin tienoilta, lounaasta.

Kartta: Peruskarttaote 3514 10 PUDASJÄRVI, p. 1966.

3514 10 PUDASJÄRVI

M. Sarkkinen,

Pudasjärven inventointi 1998

3495

x = 7254 74

y = 3494 92 - 3495 10

z = 107 - 110

PUDASJÄRVI 56

Kohteen nimi: Varisnokka 2
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.
 Peruskartta: 3532 04 HIRVASKOSKI
 Koordinaatit: x = 7253 26, y = 3516 15, z = 127,5-130
 Kylä, kylänosa: Sotkajärvi, Hirvaskylä
 Tila, rek:no: 29:5
 Maanomistaja: -

Pudasjärven kirkosta noin 20,5 km itään, Kuusamoon ja Puolangalle johtavien teiden risteyksestä 3 km eteläkaakkoon, Hirvasjoen ylittävältä sillasta noin 70 metriä itäkaakkoon. Alue on Hirvasjoen itäpuolista mäntyä kasvavaa hiekkakangasta, jonka lävistää Puolangalle johtava tie. Maasto nousee vähitellen eteläänpäin ja muuttuu maaperältään karkeammaksi ja laeltaan kallioiseksi Hirvasvaaraksi.

Paikalla olevan tieleikkauksen pohjoisreunasta on aiemman inventoinnin yhteydessä löydetty kivikautisia asuinpaikkalöytöjä. Tällä kertaa löytöpaikka oli sammaloitunut, eikä silmämääräisessä tarkastelussa havaittu mitään asuinpaikkaan viittavaa. Kohde on luettavissa osaksi Varisnokan esikeraamista asuinpaikkaa, jota on tutkittu kaivauksin vuosina 1986-7.

Ks. myös kohteet 1 ja 57.

Kohde tarkastettu: 16.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Inv. 1982, M. Torvinen
 (Kaiv. 1986-7, T. Wallenius)

Aiemmat löydöt: KM 21791:1-3 kvartsi- ja kivilaji-iskoksia ja palanutta luuta

Diat: -

Kartta: ks. seuraava, kohteen 57 kartta.

PUDASJÄRVI 57

Kohteen nimi: Varisnokka 3
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka? II/III.
 Peruskartta: 3532 04 HIRVASKOSKI
 Koordinaatit: x = 7253 22, y = 3516 10, z = 125-130
 Kylä, kylänosa: Sotkajärvi, Hirvaskylä
 Tila, rek:no: 29:5
 Maanomistaja: -

Pudasjärven kirkosta noin 20,5 km itään, Kuusamoon ja Puolangalle johtavien teiden risteyksestä 3 km eteläkaakkoon, Hirvasjoen ylittävältä sillasta noin 70 metriä itäkaakkoon. Alue on Hirvasjoen itäpuolista mäntyä kasvavaa hiekkakangasta, jonka lävistää Puolangalle johtava tie. Maasto nousee vähitellen eteläänpäin ja muuttuu maaperältään karkeammaksi ja laeltaan kallioiseksi Hirvasvaaraksi.

Heti sillan jälkeen kääntyy Puolangantieltä etelään tie, joka johtaa joen rannassa olevan omakotitalon pihaan. Talo sijaitsee jokseenkin vanhan peruskartalle merkityn rakennuksen paikalla. Pihaan johtavalta tieltä on aiemman inventoinnin yhteydessä löydetty kvartsi-iskoksia. Paikalla olevalle pihalle on ajettu kivimurskettä ja osin piha on nurmikkona. Tien ja pihamaan välissä oli paikoin rikkoutunutta maanpintaa, mutta alueelta ei tavattu enempää löytöjä. Kohteen pohjoispuolella on Varisnokan esikeraaminen asuinpaikka, jota on tutkittu kaivauksin vuosina 1986-7, ks. kohteet 1 ja 56.

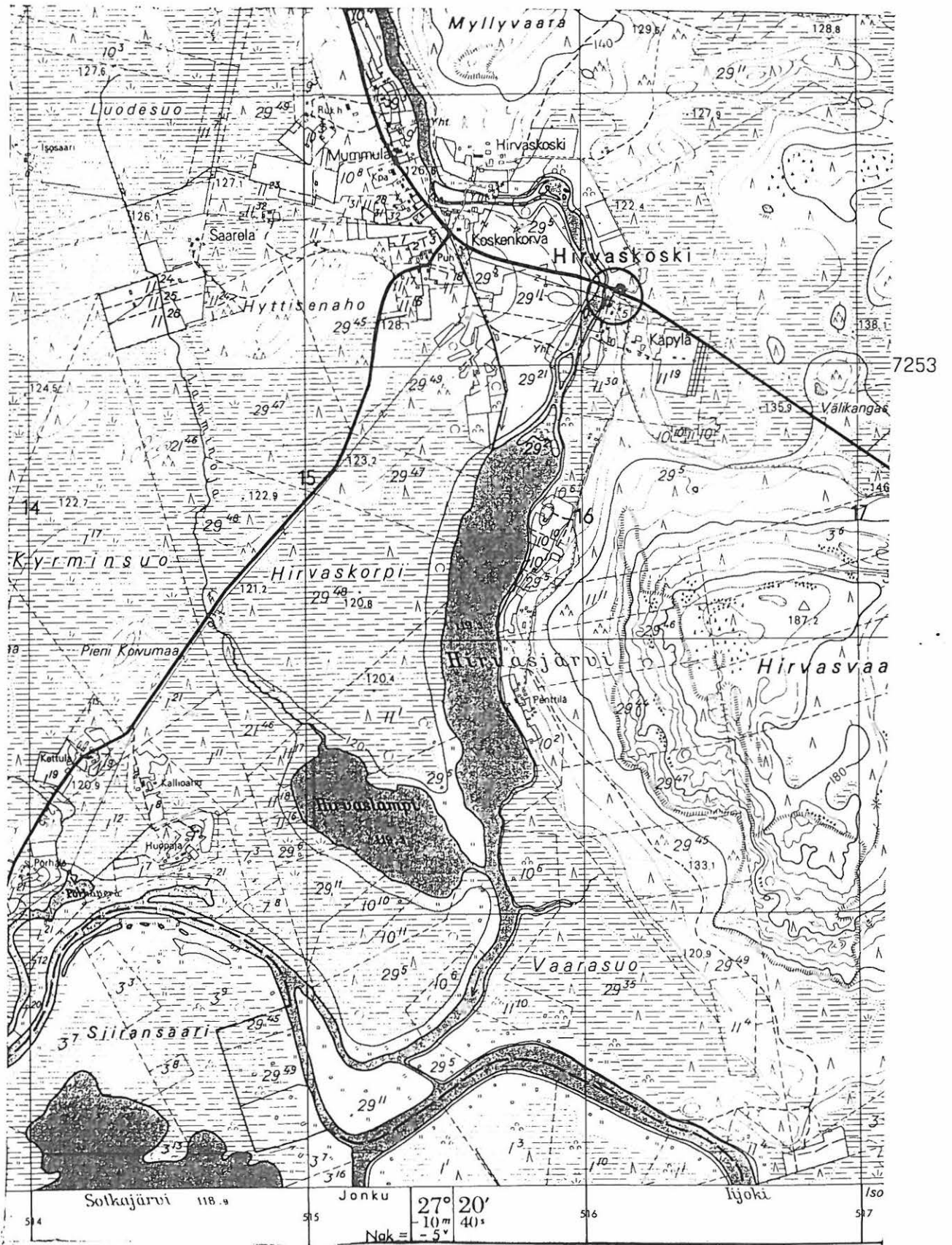
Kohde tarkastettu: 16.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Inv. 1982, M. Torvinen
 (Kaiv. 1986-7, T. Wallenius)

Aiemmat löydöt: KM 21794:1-2 kvartsikaavin ja -iskoksia

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3532 04 HIRVASKOSKI, p. 1971

PK 3532 04 HIRVASKOSKI

56. x = 7253 26 57. x = 7253 22

M. Sarkkinen,

y = 3516 15 y = 3516 10

Pudasjärven inventointi 1998

z = 127,5 - 130 z = 125 - 130

PUDASJÄRVI 58

Kohteen nimi: Korentojärvi, NW-ranta
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.
 Peruskartta: 3532 04 HIRVASKOSKI
 Koordinaatit: x = 7256 48-68, y = 3516 26-32,
 z = n. 124
 Kylä, kylänosa: Sotkajärvi, Korentokylä
 Tila, rek:no: -
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 20,5 km itään, Korentojärveen pohjoisesta laskevan Iinattijoen suusta noin 400 metriä lounaaseen, Kuusamon-tien kaakkoispuolella Korentojärven luoteisrannalla. Järven länsipuolinen laaja Korentokangas ulottuu aivan järven rantaan, missä se laskee varsin jyrkästi nykyiseen vesirajaan. Vesirajan yläpuolella on runsaan metrin korkuinen lähes pysty törmä, jonka alapuolella on kapea vesirajassa oleva rantatasanne, jonka jälkeen pohja näytti jälleen jyrkkenevän.

Aiemman inventoinnin yhteydessä on törmän juurelta ja rantahietikolta tavattu kivikautisia asuinpaikkalöytöjä. Tällä kertaa rantaan laskeuduttiin ylempänä rinteessä olevan omakotitalon pihan läpi, aiemmassa inventoinnissa mainitun huvilan eteläpuolella. Vesirajaa käytiin läpi tämän molemmiin puolin, jolloin matalasta rantavedestä tavattiin muutamia paikoin, ilmeisesti pesäkkeellisen asuinpaikan jäljiltä, joitakin kvartsi-iskoksia. Paikalleen jätetyistä kvartseista enin osa oli vedessä hioutuneita. Löytöalueella on pituutta rannanmyötäisesti noin 200 metriä, välillä oli tosin pitkiäkin löydöttömiä välejä. Veden korkeuden vuoksi tarkastettu kaistale jäi hyvin kapeaksi.

Mainittakoon, että koordinaattien rajaaman löytöalueen molemmissa päissä rantatörmän päällä olleista pelloista ei tavattu asuinpaikan merkkejä.

Kohde tarkastettu: 22.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Inv. 1982, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: KM 21795 kvartsi-iskoksia

Diat: D 189 Asuinpaikkarantaa pohjoiskoillisesta, havainnot rantatörmän alta.

Kartta: Peruskarttaote 3532 HIRVASKOSKI, p. 1971.

PK 3532 04 HIRVASKOSKI
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

x = 7256 48 - 68
 y = 3516 26 - 32
 z = n. 124

PUDASJÄRVI 59

Kohteen nimi: Männistö
 Määrittely ja mj-luokka: röykkiö. II.
 Peruskartta: 3531 06 JONKU
 Koordinaatit: x = 7249 97, y = 3513 18, z = n. 125
 Kylä, kylänosa: Sotkajärvi, Parkkila
 Tila, rek:no: Männistö 1:22
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 18 km itäkaakkoon, Sotkajärven luoteisrannalla, Iijoen niskan pohjoispuolella, joen eteläpuolisesta Parkkilan talosta puolisen kilometriä pohjoiseen. Joentauskangas on matala pienehkö ainakin paikoin hiekkainen kangas, jonka joenpuoleisella eteläreunalla on Männistön talo ja itäreunalla Syrjälän talo. Alue on vanhaa Parkkilan maata. Kohde sijaitsee kankaan eteläreunalla, missä maasto laskee loivasti kohti jokea.

Männistön talon ja Jonkuun johtavan tien välisessä metsikössä, talon eteläpäästä noin 20 metriä itään, on halkaisijaltaan noin 4 metriä oleva röykkiö. Se on koottu läpimitaltaan keskimäärin 30 - 40 cm olevista kivistä niin, että keskiosa on reunoja matalampi. Rakenne muistuttaa toisaalta rannikon röykkiöitä, mutta toisaalta myös esimerkiksi samalla kankaalla olevan talonpaikan rauniota (vrt. kohde 39). Viljelysraunio se tuskin on, vaikka noin 10 metrin päässä olevan pellon reunalla sellainen ilmeisesti onkin.

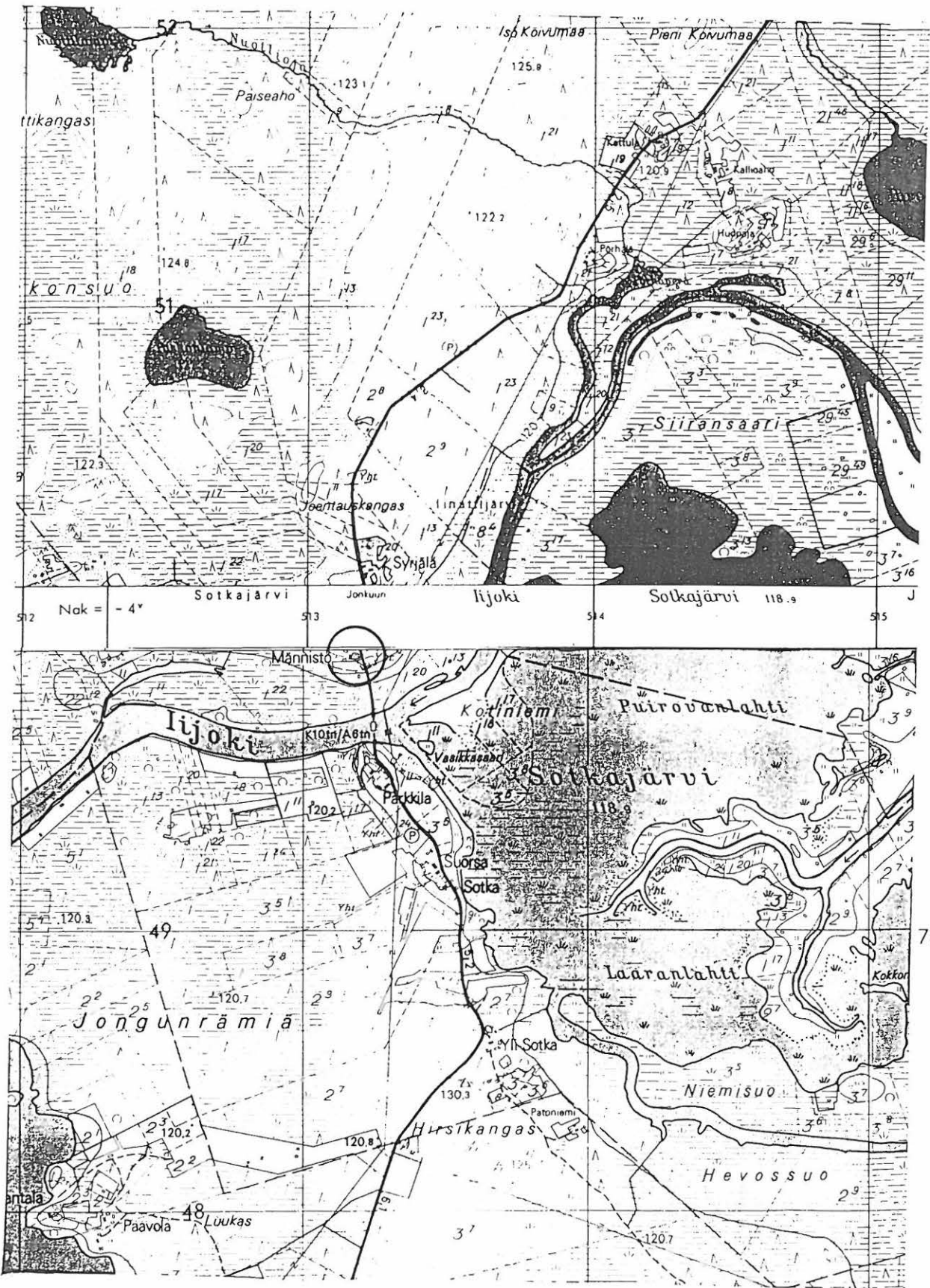
Kohde tarkastettu: 16.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Inv. 1982, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3531 06 JONKU, p. 1971

PK 3531 06 JONKU

(+ 3532 04 HIRVASKOSKI)

M. Sarkkinen,

Pudasjärven inventointi 1998

x = 7249 97

y = 3513 18

z = n. 125

PUDASJÄRVI 60

Kohteen nimi: Lapinniemi
 Määrittely ja mj-luokka: "lappalaisasuipaikka"? II.
 Peruskartta: 3531 06 JONKU
 Koordinaatit: x = 7248 60, y = 3511 54, z = 120-122,5
 Kylä, kylänosa: Jonku, Jongunniemi
 Tila, rek:no: 2:4
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 18 km itäkaakkoon, Jongun Siirankankaan vanhasta lossirannasta kilometri pohjoiseen, Jongunjärven pohjoisrannalla Lapinniemessä. Kohteesta noin 400 metriä lounaaseen on Lapsaari -niminen pieni saari.

Aiemman inventoinnin mukaan niemessä olevan niityn kaakkoislaidan metsikössä on epämääräisiä kivikasoja ja kuoppia. Maaperä on kivikoista soraa.

Kohdetta ei maastossa tarkastettu, lähinnä hankalan kulun vuoksi, mutta myös siksi, että jonkulainen Veikko Pesälä kertoi paikan saaneen olla rauhassa, eikä paikalla tiettävästi ole tapahtunut muutoksia edellisen käynnin jälkeen. Edelleen hän kertoi Lapinniemen olleen joku aika sitten myynnissä, mutta koska tien teko paikalle on hankalaa, on paikka jäänyt rauhaan ja myyntihankekin ilmeisesti rauennut.

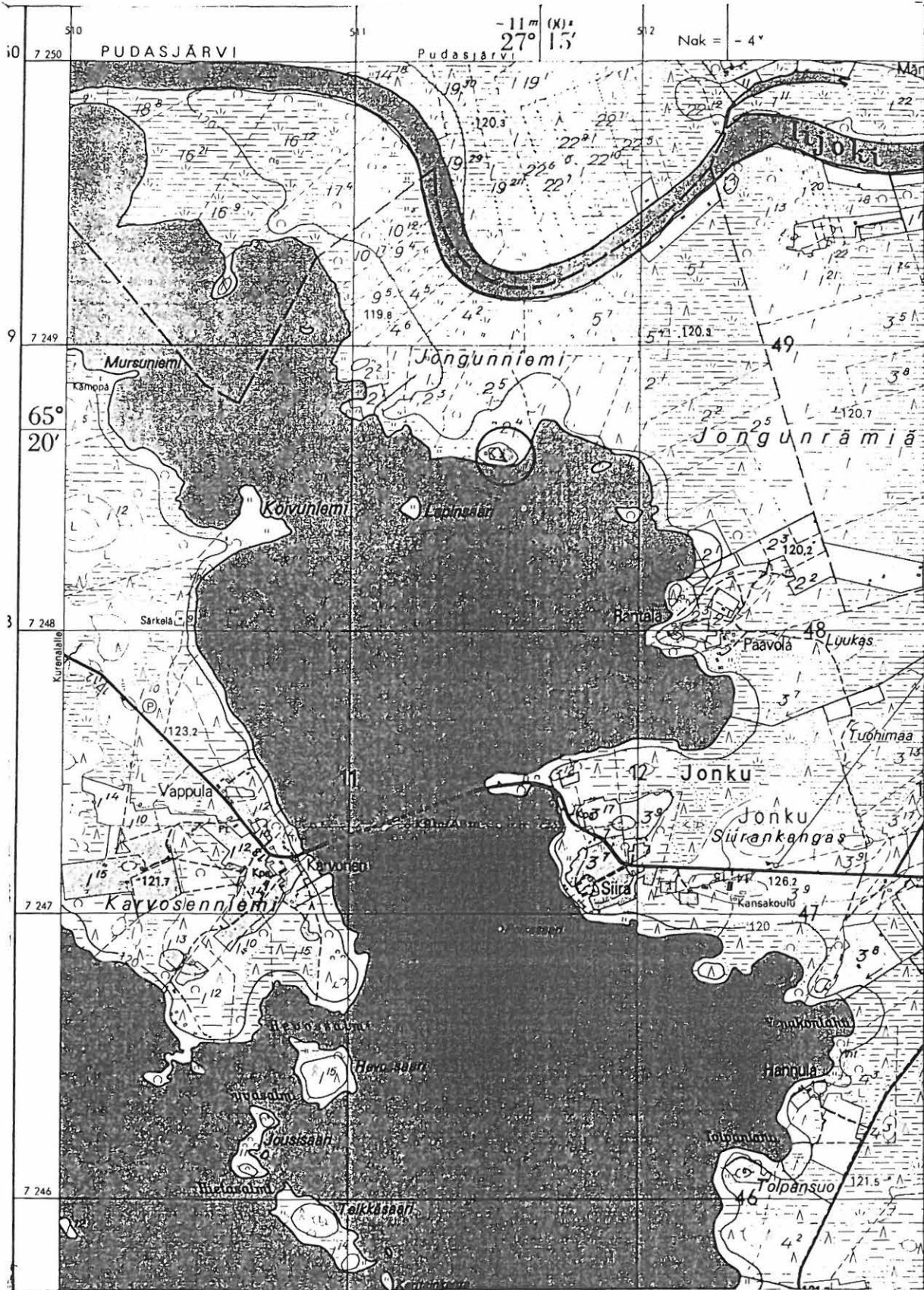
Kohdetta ei tarkastettu.

Aiemmat tutkimukset: Inv. 1982, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3531 06 JONKU, p. 1971.

PK 3531 06 JONKU

x = 7248 69

M. Sarkkinen,

y = 3511 54

Pudasjärven inventointi 1998

z = 120 - 122,5

PUDASJÄRVI 61

Kohteen nimi: Pesälänniemi
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.
 Peruskartta: 3531 06 JONKU
 Koordinaatit: x = 7243 74, y = 3514 80, z = 118,8-120
 Kylä, kylänosa: Jonku
 Tila, rek:no: Katajaniemi 24:12,
 (Haapaniemi 24:7 ja Onkala 24:16)
 Maanomistaja: Eino Lyttinen
 Kapriskuja 4, 90480 OULUNSALO

Pudasjärven kirkosta noin 22 km itäkaakkoon, Siirankankaan vanhasta lossirannasta noin 5 km kaakkoon, Jongunjärven keskiosan itärannan Juurikkaniemen ja Liikasenniemen välisen laajan lahden perukassa olevan Pesälänniemen pohjoiskärjen lounaisrannalla. Pesälänniemi eli Korkiamaa muodostaa korkean niemenä olevan mäen, jonka etelärannalla on vanhaa viljelysmaata. Muut rannat ovat jyrkempiä ja niillä on mökkiasutusta.

Kohde sijaitsee vanhojen peltojen länsipuolella. Paikalta on aiemman inventoinnin yhteydessä löydetty asuinpaikkalöytöjä 2 - 3 metrin laajuiselta alueelta kivikkoiselta rantahietikolta. Nyt rantojen kasvillisuus on rehevöitynyt ja korkea vesi peitti rantahietikon. Löytöpaikan kaakkoispuolelle on rakennettu mökki (=Katajaniemi). Mökin pohjoispuolella oli avoinna viemärikaivanto, jonka rannanpuoleisissa maissa pyöri pari kvartsi-iskosta. Jokunen paikalleen jätetty kvartsi tavattiin myös viemärikaivannon ja rannan välissä olevalta pieneltä kasvimaalta. Rinteenpuolelta ei kvartseja löydetty.

Mökistä kauempana pohjoisessa ja pohjoiskoillisessa sijaitsevien uusien ja rakenteilla olevien mökkien (Haapaniemi ja Onkala) luona olevista viemärikaivannoista ei asuinpaikan merkkejä löydetty. Molemmat mökit sijaitsevat korkeammalla rinteessä, minne aivan rantaan ja rantahietikolle rajoittuva asuinpaikka ei näyttänyt ulottuvan.

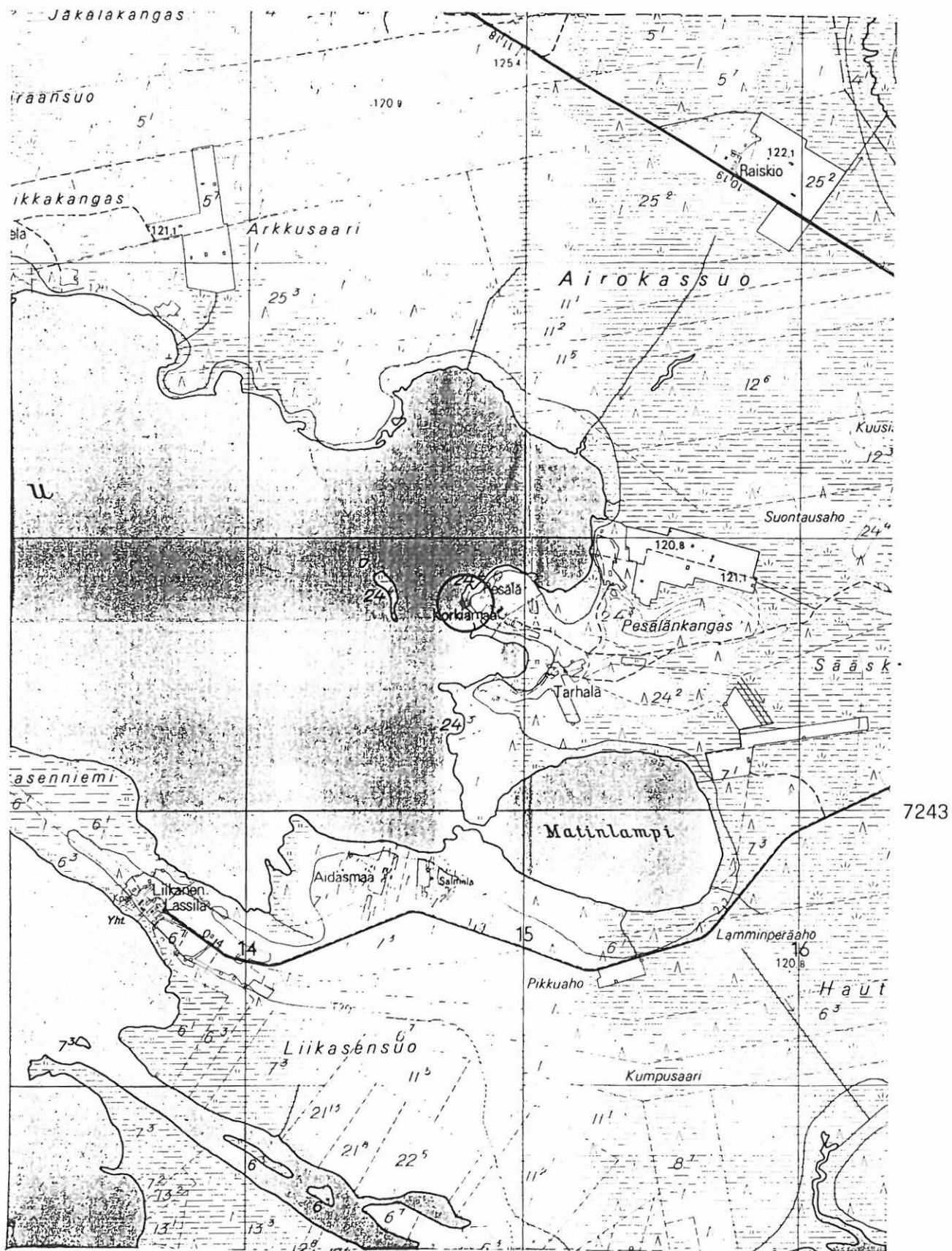
Kohde tarkastettu: 15.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Inv. 1982, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: KM 21796:1-3 kvartsikaavin, kvartsi- ja kivilaji-iskoksia

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3531 06 JONKU, p. 1971.

PK 3531 06 JONKU

x = 7243 74

M. Sarkkinen,

y = 3514 80

Pudasjärven inventointi 1998

z = 118,5 - 120

PUDASJÄRVI 62

Kohteen nimi: Huopaja

Määrittely ja mj-luokka: maakuoppia, "lapinhautoja". II.

Peruskartta: 3532 04 HIRVASKOSKI

Koordinaatit: a) x = 7251 25, y = 3514 48, z = 125-130
b) x = 7251 25, y = 3514 55, z = 125

Kylä, kylänosa: Sotkajärvi, Hirvaskoski

Tila, rek:no: a) 1:12 ja b) 1:7

Maanomistaja: a) Eino Nevala
Sotkajärventie 429, 93100 PUDASJÄRVI

Pudasjärven kirkosta noin 19 km itään, Hirvaskoskelta Parkkilaan johtavan tien ja Hirvasjoen välisellä Huopajankankaalla, Hirvaslamesta noin 500 metriä länteen. Kyseessä on kivikkoinen havupuuta kasvava mäki, jonka eteläreunalla on Huopajan talo. Karvosen (1900) maininnan mukaan Huopajankankaalla on "lapinhautoja".

Aiemman inventoinnin aikana on yhytetty Huopajan talosta länsiluoteeseen, mäen lounaisosassa olevalta alueelta a) 8 - 10 kuoppaa. Ne ovat melkoisen epämääräisiä, etenkin kun kangas vaikutti muutenkin kuoppaiselta. Selvimmät painanteet ovat lähinnä soikeita tai pitkänomaisia kuopanteita. Pituutta niillä on 3 - 4 metriä ja leveyttä 1,5 - 3 metriä. Syvyyttä niillä on puolisen metriä. Lisäksi paikalla on jokunen pyörä pienempi kuopanne. Kuopanteet sijoittuvat kankaan halki kulkevan sähkölinjan lounaispuolelle linjan tuntumaan. Aivan linjan alla kulkevan polun vierellä olleesta pitkänomaisesta painaumasta tavattiin palanutta kiveä. Karvonenkin mainitsee kuopista hiiliä löydetyn.

Tarkastuksen aikana talon ja taloon johtavan tien pohjoispuolelta, alueelta b), tavattiin lisäksi ainakin kolme pyöreää, lähes metrin syvyyttä kuopannetta, joiden halkaisija on noin 2,5 - 3 metriä.

Kohde tarkastettu: 16.9.1998

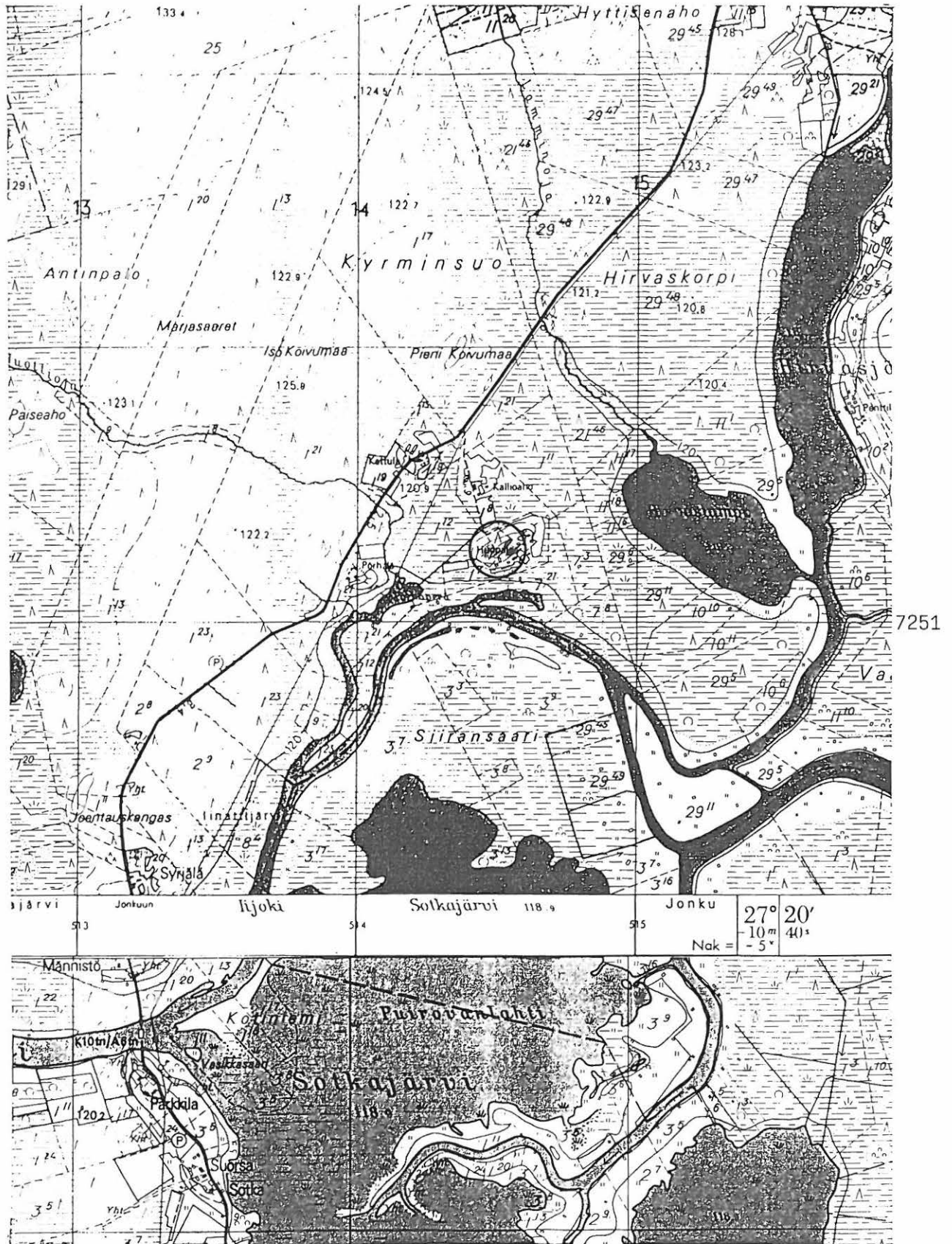
Aiemmat tutkimukset: Inv. 1982, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 190 Kankaan laella oleva pitkänomainen kuopanne pohjoisesta

Kartta: Peruskarttaote 3532 04 HIRVASKOSKI, p. 1971.

PUDASJÄRVI 62 Huopaja

PK 3532 04 HIRVASKOSKI
 (+ 3531 06 JONKU)
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

a) x = 7251 25 b) x = 7251 25
 y = 3514 48 y = 3514 55
 z = 125 - 130 z = n. 125

PUDASJÄRVI 63

Kohteen nimi: Rinne
 Määrittely ja mj-luokka: kvartsi-iskoksen löytöpaikka. II
 Peruskartta: 3532 04 HIRVASKOSKI
 Koordinaatit: x = 7257 02, y = 3516 57, z = 125-130
 Kylä, kylänosa: Sotkajärvi, Korentokylä
 Tila, rek:no: Rinne 29:1
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 20, 5 km itään, Kuusamontien pohjoispuolella, luoteesta Korentojärveen laskevan Iinattijoen suusta noin 120 metriä koilliseen, Rinteen asuinrakennuksesta noin 20 metriä kaakkoon. Alue on talon pihamaata, hiekkaperäistä järveä kohti loivasti viettävää kankaanreunaa.

Paikalta on aiemman inventoinnin yhteydessä löydetty yksi kvartsi-iskos, mutta ei muuta asuinpaikkaan viittaavaa. Tämänkertaisen tarkastuksen aikana talonväki ei ollut paikalla. Löytöpaikalla oli hieman rikkoontunutta hiekan paljastanutta maanpintaa, mutta nytään ei löydetty mitään kiinteästä muinaisjäännöksestä kertovaa. Kohteesta vajaan 100 metriä kaakkoon on suhteellisen laaja kivikautinen Korennon asuinpaikka, kohde 2, jonka liepeiksi nähtävästi yksittäinen iskos on varauksellisesti laskettavissa.

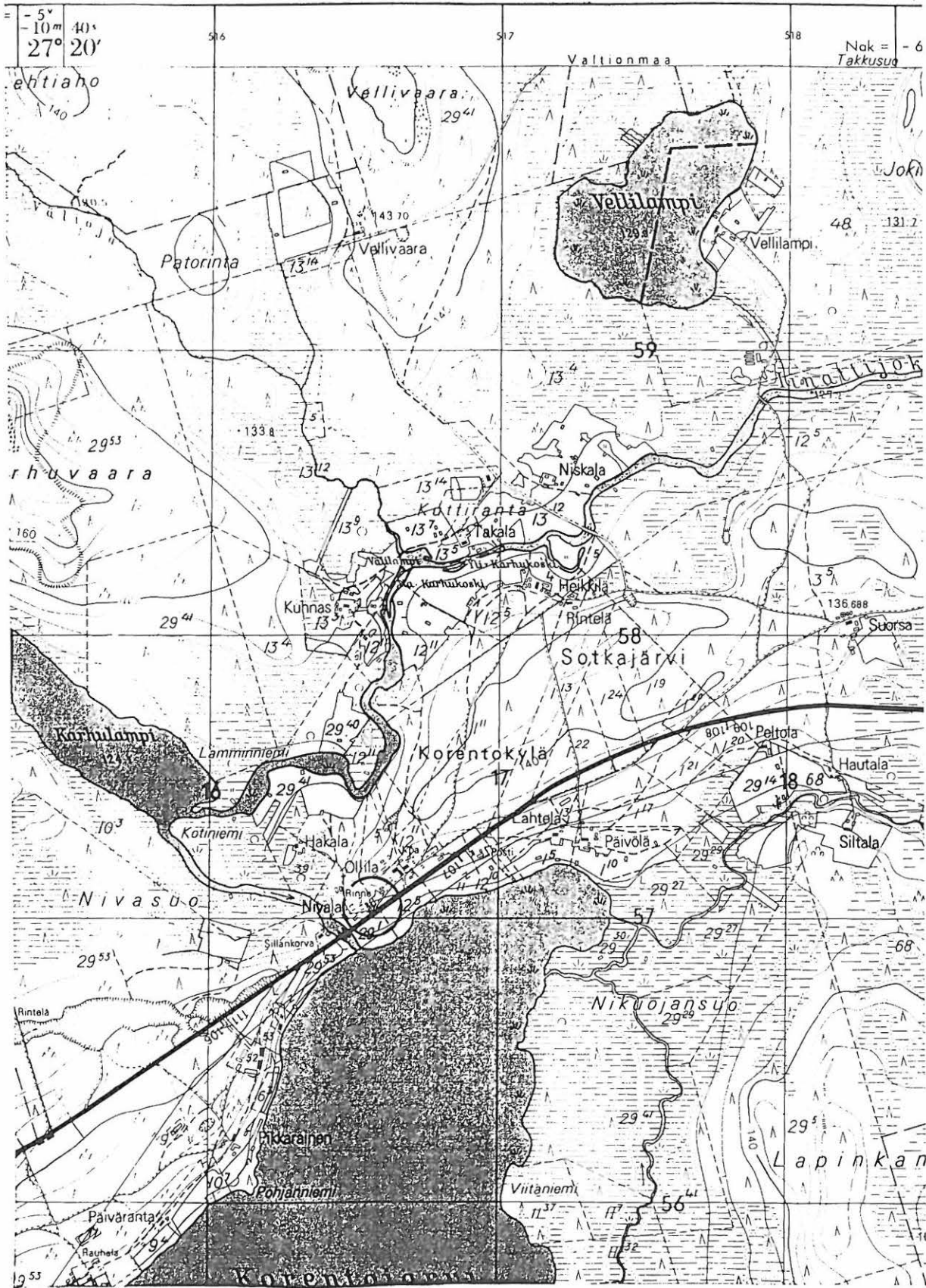
Kohde tarkastettu: 22.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Inv. 1982, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: KM 21797 kvartsi-iskos

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3532 04 HIRVASKOSKI, p. 1971.

PK 3532 04 HIRVASKOSKI

x = 7257 02

M. Sarkkinen,

y = 3516 57

Pudasjärven inventointi 1998

z = 125 - 130

PUDASJÄRVI 64

Kohteen nimi: Siikalampi
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.
 Peruskartta: 3532 08 IINATTIJÄRVI
 Koordinaatit: x = 7264 37, y = 3526 80, z = 134
 Kylä, kylänosa: Iinattijärvi
 Tila, rek:no: 26:1
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 32,5 km itäkoilliseen, Iinattijärvestä ja Kuusamontieltä Rytinkiin johtavasta tiestä noin kilometri itään olevan Naamankajoen eteläpuolisen Siikalammen luoteisrannalla, rannasta noin 60 metrin päässä. Kohde sijaitsee pienten kankaiden välisessä notkelmassa, notkelman pohjoispuolisen Siikaniemen etelälaidalla. Maaperä paikalla on savikkoa.

Kohdetta on tutkittu kaivauksin vuonna 1986. Tuolloin selvitettiin koeojien avulla kohteen laajuus. Pienialaiselta asuinpaikalta löydettiin runsaasti kvartsi-esineitä ja -iskoksia sekä palanutta luuta, joitakin liuskeiskoksia, liuske-esineiden katkelmia sekä kaksi talttaa. Aiemmin paikalta on löydetty alkeellinen kirves. Ajoitukseltaan kohde on esikeraaminen.

Inventoinnin aikana kostean notkelman alueelta ei voitu todeta mitään asuinpaikkaan viittaavaa, ja kaivausjälkien todettiin jääneen kasvillisuuden peittoon. Kohteen itäpuolelle noin 50 metrin päähän on tehty Siikaniemeen johtava tie, mutta tämänkään luota ei asuinpaikkahavaintoja tehty.

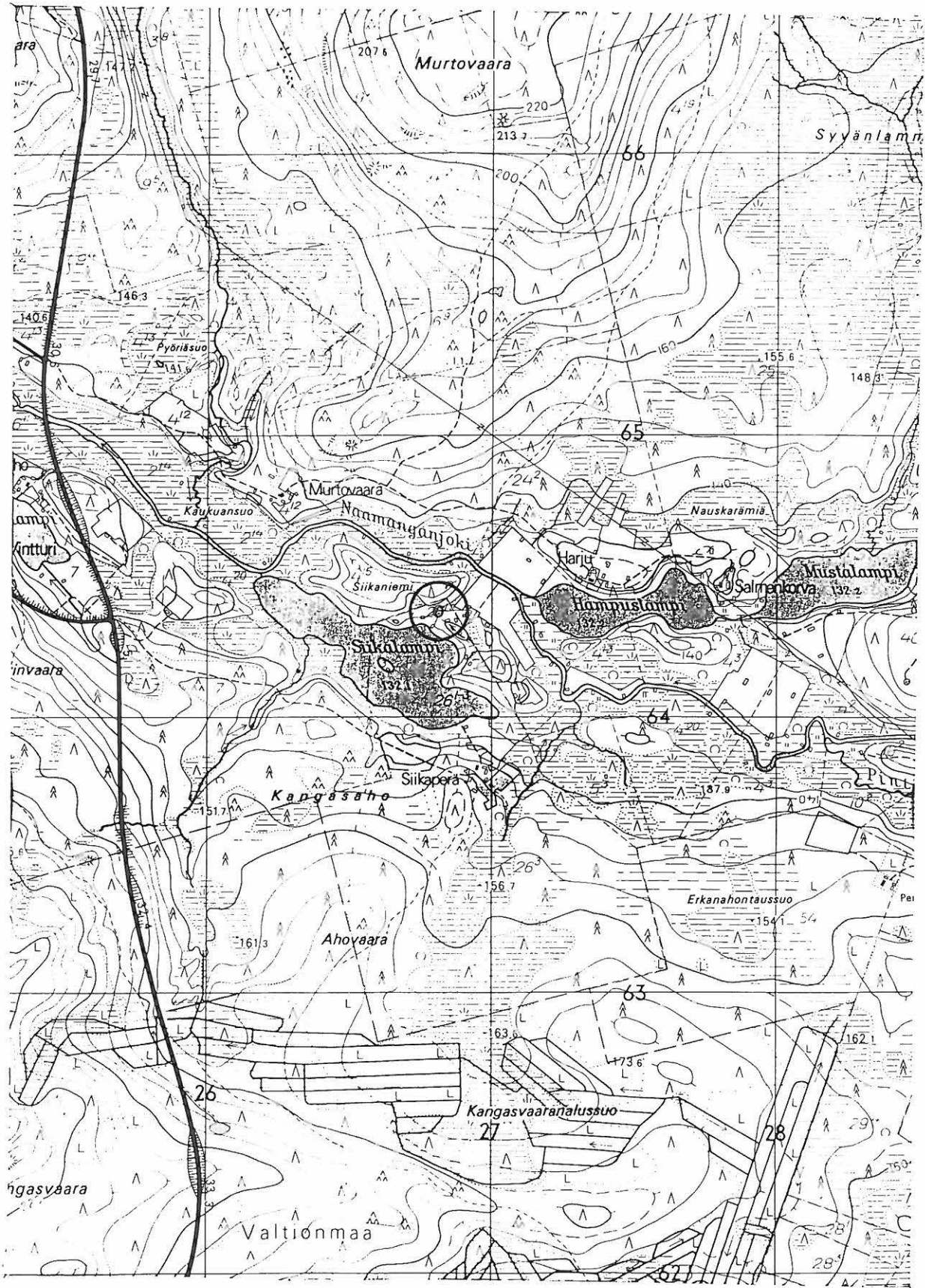
Kohde tarkastettu: 17.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Kaiv. 1986, T. Wallenius

Aiemmat löydöt: KM 22820:1-2 alkeellinen kirves ja kiviesineen siru
 KM 23432:1-19 kaivauslöytöjä, ks. yllä

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3532 08 IINATTIJÄRVI, p. 1971

PK 3532 08 IINATTIJÄRVI

x = 7264 37

M. Sarkkinen,

y = 3526 80

Pudasjärven inventointi 1998

z = 134

PUDASJÄRVI 65

Kohteen nimi: Täperä
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.
 Peruskartta: 3532 04 HIRVASKOSKI
 Koordinaatit: x = 7252 20, y = 3515 78, z = n. 120
 Kylä, kylänosa: Sotkajärvi, Hirvaskoski
 Tila, rek:no: Täperä 27:75
 Maanomistaja: Juha ja Maija Hukari
 Mäntyrinne 93270 Sotkajärvi

Pudasjärven kirkosta noin 20,5 km itään, Kuusamontieltä Puolangalle johtavan tien Hirvasjoen ylittävältä sillalta noin kilometri etelään, Hirvasjärven itärannan puolimaissa. Järven ranta laskee paikalla suhteellisen jyrkästi. Aivan rannan tuntumassa on kapeahko rantatasanne, joka laajenee pohjoiseen. Täperän pohjoispuolella rannat ovat peltona, peltojen yläosassa on pari mökkiä.

Aiemmat asuinpaikkalöydöt ja havainnot ovat Täperän tontin eteläosassa mökistä lounaaseen lähellä rantaa koordinaattien osoittamassa kohdassa. Täperän kohdalla rannasta on nostettu mutaa rantaterasille, joten tämä kohta jäi vanhojen tietojen varaan.

Täperän koillispuoliset pellot olivat kynnöksellä. Märkää savensekaista kynnöstä tarkastettaessa löydettiin yksittäisiä kvartsi-iskoksia parista kohtaa, molemmat muutaman metrin päässä rannasta. Täperästä kauimmainen löytöpaikka sijaitsee rannassa olevan kapean metsikön eteläreunalla (x = 7252 28, y = 3515 80, kvartsit otettu talteen). Toinen löytöpaikka on Täperän ja viimeksi mainitun löytöpaikan puolivälissä. Rannasta on siis pesäkkeellisiä(?) asuinpaikkahavaintoja noin 100 metrin matkalta. Iskosten lisäksi paikalta ei löydetty mitään muita asuinpaikan merkkejä. Täperän koillispuoliset palstat ovat Paavo ja Timo Laakkosen omistuksessa.

Kohde tarkastettu: 16.9.1998

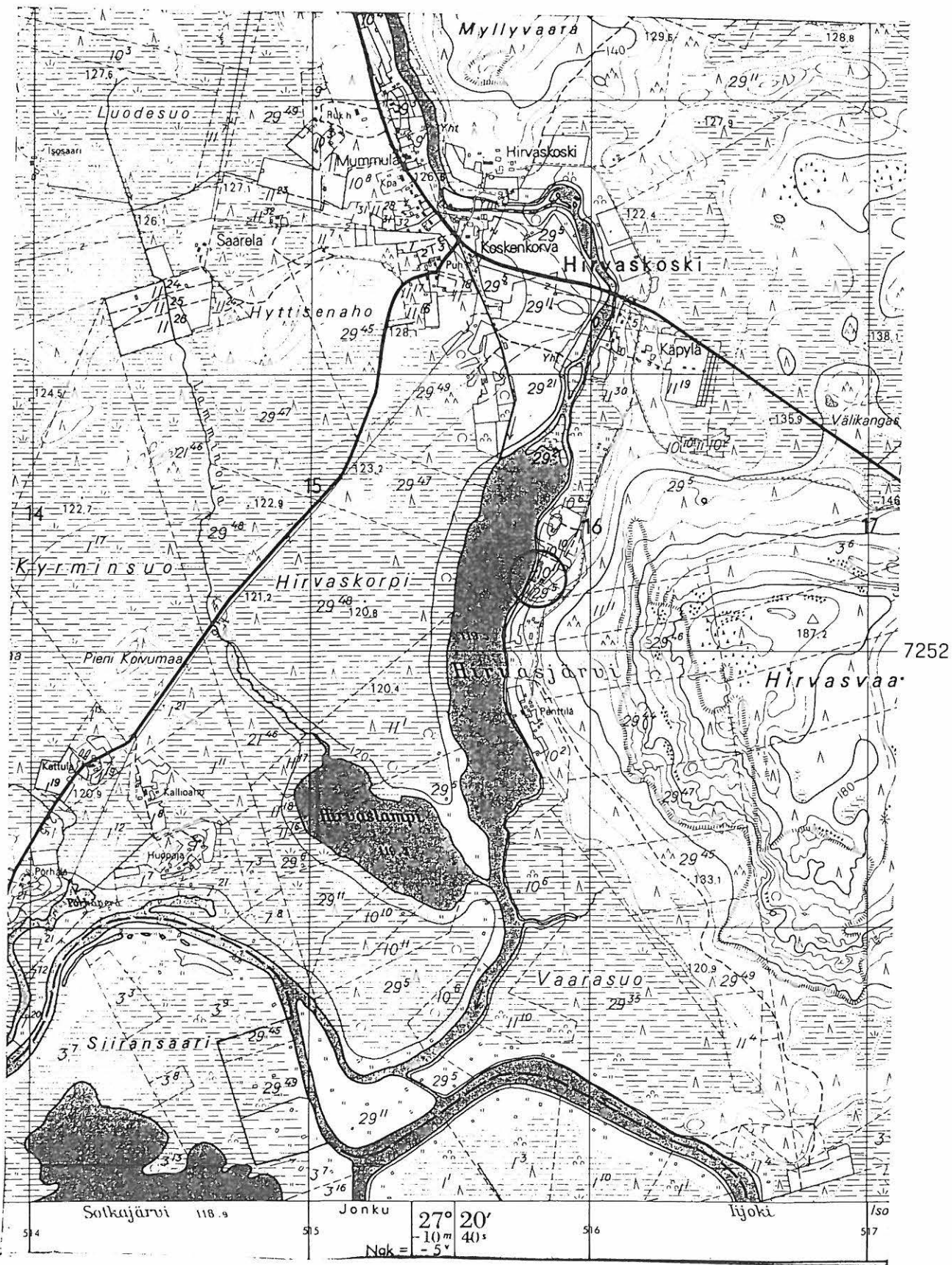
Aiemmat tutkimukset: Tark. 1986, T. Wallenius

Aiemmat löydöt: KM 23434:1-4 asuinpaikkalöytöjä

Inventointilöydöt: KM 31299 kvartsi-iskoksia

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3532 04 HIRVASKOSKI 1971.

PK 3532 04 HIRVASKOSKI

M. Sarkkinen,

Pudasjärven inventointi 1998

x = 7252 20

y = 3515 78

z = n. 120

PUDASJÄRVI 66

Kohteen nimi: Lahtela
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.
 Peruskartta: 3532 04 HIRVASKOSKI
 Koordinaatit: x = 7257 23, y = 3517 22, z = n. 125
 Kylä, kylänosa: Sotkajärvi, Korentokylä
 Tila, rek:no: Lahtela 1:5
 Maanomistaja: Mauno Blomster
 93270 SOTKAJÄRVI

Pudasjärven kirkosta noin 21,5 km itään, Korentojärven pohjoisrannalla, luoteesta Korentojärveen laskevan Iinattijoen suusta 800 metriä itäkoilliseen, Kuusamontien eteläpuolella. Alue on loivasti etelään kohti järveä laskevaa rantapeltoa hiekkavan Korentokankaan eteläreunalla. Kohde sijaitsee Lahtelan päärakennuksesta noin 60 metriä kaakkoon. Paikalta on aiemmin löydetty kiviesineitä ja vuoden 1986 tarkastuksen aikana asuinpaikkalöytöjä.

Inventoinnin aikana pelto ei ollut aivan rantaan asti kynnettyä, mutta asuinrakennuksen kaakkoispuolisen ulkorakennuksen itä - kaakkoispuolella oli perunannoston jäljiltä ollut pelto, josta tavattiin 3 - 4 paikoilleen jätettyä kvartsi-iskosta. Löydöt tavattiin hieman ylempää kuin aiemman tarkastuksen yhteydessä. Muuten pellot olivat ketona eikä asuinpaikan laajuutta voitu tarkemmin määrittää. Lahtelan väki ei käynnin aikana ollut paikalla. Löytöpaikasta noin 60 - 80 metriä itäkaakkoon olleesta Päivölän perunamaasta ei löydetty mitään asuinpaikkaan viittaavaa.

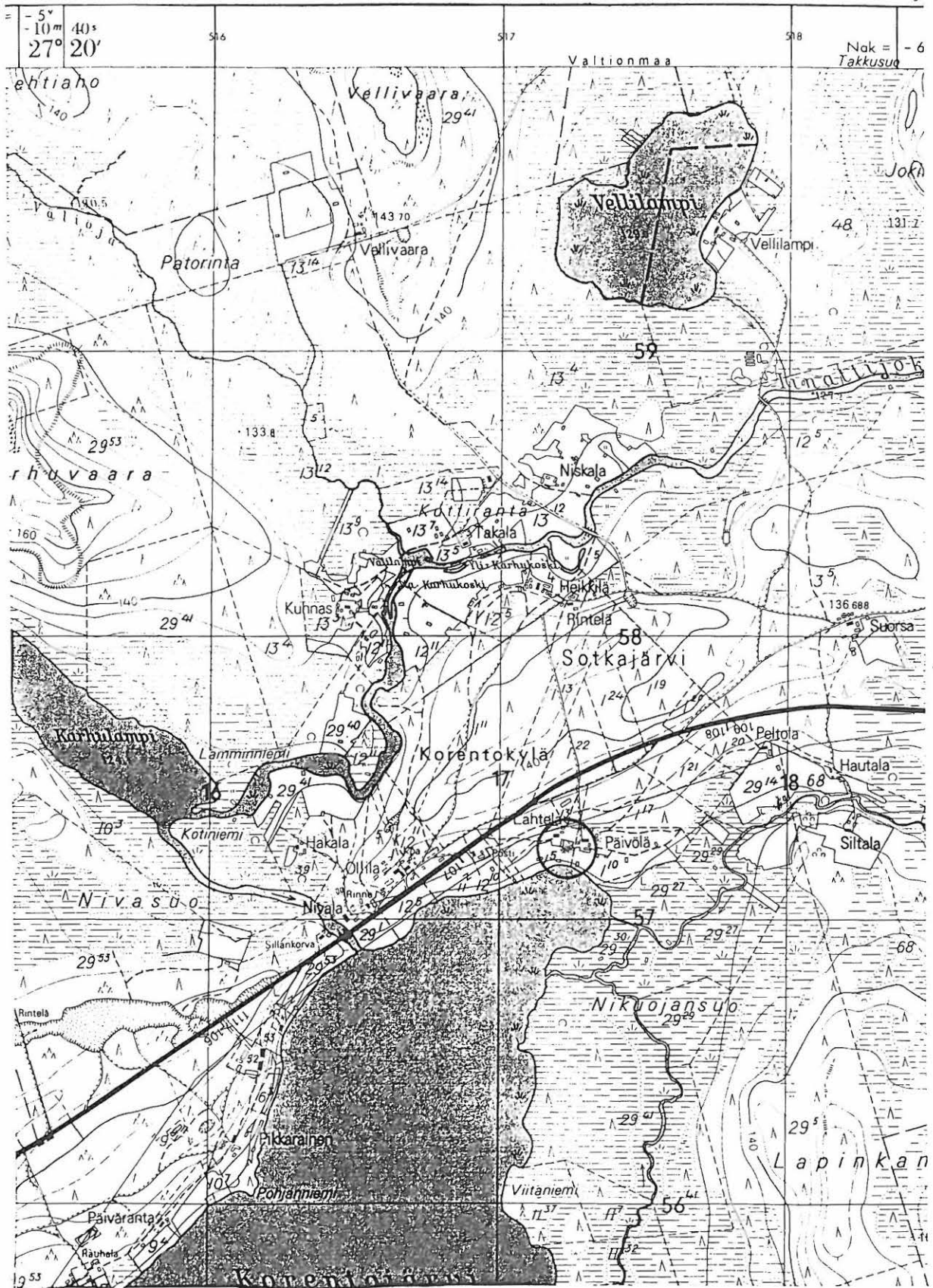
Kohde tarkastettu: 22.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1986, T. Wallenius

Aiemmat löydöt: KM23435:1-10, kiviesineitä ja kvartsi-iskoksia

Diat: D 191 Asuinpaikkaa pohjoisesta.

Kartta: Peruskarttaote 3532 04 HIRVASKOSKI, p. 1971.

PK 3532 04 HIRVASKOSKI

x = 7257 23

M. Sarkkinen,

y = 3517 22

Pudasjärven inventointi 1998

z = n. 125

PUDASJÄRVI 67

Kohteen nimi: Hätälänvirta
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II/III.
 Peruskartta: 3531 06 JONKU
 Koordinaatit: x = 7240 80-93, y = 3517 44-56,
 z = n. 125
 Kylä, kylänosa: Jonku, Paukkeri
 Tila, rek:no: Hätälänvirta 20:35
 Maanomistaja: Kalle Pekkala
 Rahkatie 4, 93100 PUDASJÄRVI

Pudasjärven kirkosta noin 26 km kaakkoon, Jongunjärvestä vajaat 3 km itään, idästä järveen laskevan Korpijoen lounaisrannalla, Paukkerin koulusta noin 1,3 km länsiluoteeseen. Alue on joen etelärannalla olevaa hiekkakangasta lännessä olevaan Jokelan taloon johtavan uuden tien varrella. Tie noudattaa vanhan metsätien paikkaa. Joen rantakankaita ympäröivät metsäiset korvet. Paukkerinvaaran korkein kohta sijaitsee kohteesta 800 metriä lounaaseen.

Paikalta on löydetty kiviesineitä kesämökin varastorakennuksen perustuksia kaivettaessa aivan alueen luoteispäästä. Aiemman tarkastuksen yhteydessä löytöpaikan läheltä tavattiin myös kvartsi-iskoksia.

Tällä kertaa tien eteläpuolinen havumetsä havaittiin hakatuksi. Hakkuille oli kuljettu koordinaattien osoittaman alueen kaakkoispuolisen pienen kosteikon luoteispuolelta, missä maan pinta oli rikkoutunut. Paikalta tavattiin kvartsi-iskoksia, jotka jätettiin paikoilleen. Kauimmat kvartsit olivat metsäkoneen ajouralla noin 10 metrin päässä tiestä. Likamaata ei paikalla havaittu. Maasto laskee terassimaisesti heti tien joenpuolella. Ilmeisesti keskeisin osa asuinpaikkaa on tuhoutunut tien teossa.

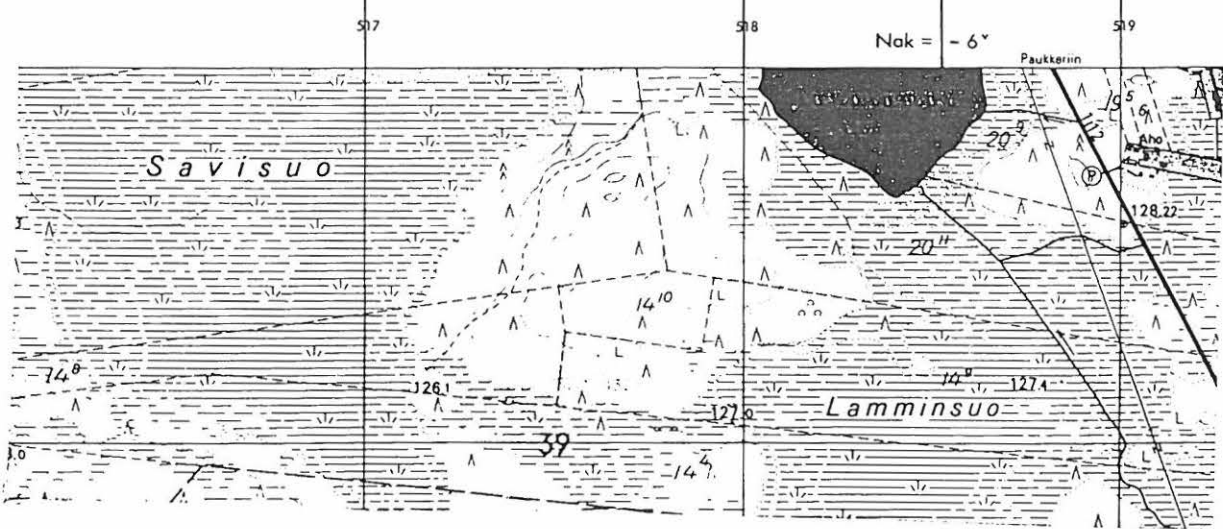
Kohde tarkastettu: 15.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1986, T Wallenius

Aiemmat löydöt: KM 23436:1-4 kiviesineitä ja kvartsi-iskoksia

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3531 06 JONKU, 1971.

PK 3531 06 JONKU

(+ 3531 05 ISO JOUTENSUO)

M. Sarkkinen,

Pudasjärven inventointi 1998

x = 7240 80 - 93

y = 3517 44 - 56

z = n. 125

PUDASJÄRVI 68

Kohteen nimi: Välikangas
 Määrittely ja mj-luokka: kiviesineen löytöpaikka. II.
 Peruskartta: 3532 10 YLI-KURKI
 Koordinaatit: x = 7252 21, y = 3536 43, z = n. 155
 Kylä, kylänosa: Kurki, Yli- Kurki
 Tila, rek:no: Korpela 14:6
 Maanomistaja: Eetu Alatalo
 93270 Sotkajärvi

Pudasjärven kirkosta noin 40,5 km itään, Iijoen Kellolammesta noin 1 km lounaaseen, Iijoesta 500 metriä kaakkoon, joen kanssa samansuuntaisen Tallukkaon pohjoispuolisen Välikankaan eteläosassa, Tallukkalampien ja Paskonlammen puolimaissa.

Loivasti lounaaseen viettävältä mäenrinteeltä on metsäauratulta alueelta löydetty alkeellinen kivikirves vuonna 1987. Koska alue on tarkastettu pian esineen löytymisen jälkeen, jolloin äestysurat ovat olleet tuoreita ja havaintomahdollisuudet näin huomattavasti paremmat kuin nyt kymmenen vuoden kuluttua, jätettiin kohde tarkastamatta inventoinnin yhteydessä. Aiemman tarkastuksen yhteydessä paikalta ei löydetty mitään kivikautiseen asuinpaikkaan viittavaa.

Kohdetta ei tarkastettu inventoinnin aikana

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1987, T. Wallenius

Aiemmat löydöt: KM 23729:1 alkeellinen kivikirves

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3532 10 YLI-KURKI

PK 3532 10 YLI-KURKI
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventoiti

x = 7252 21
 y = 3536 43
 z = n. 155

PUDASJÄRVI 69

Kohteen nimi: Piiraa
 Määrittely ja mj-luokka: rautakautinen löytöpaikka. II.
 Peruskartta: 3531 06 JONKU
 Koordinaatit: x = 7245 49, y = 3512 32, z = n. 122,5
 Kylä, kylänosa: Jonku
 Tila, rek:no: Piiraa 4:18
 Maanomistaja: Veli ja Sirpa Liikanen
 PPA 1 Piiraa, 93100 PUDASJÄRVI

Pudasjärven kirkosta noin 19 km itäkaakkoon, Jongunjärven itäran-
 nalla, Jongun vanhasta lossilaiturista noin 2,1 km eteläkaakkoon,
 Piiraan tilan etelärajalalla, järven rannasta noin 50 metriä. Alue on
 vanhojen talojen pihapiiriä, jota ympäröivät talojen viljelysmaat.

Paikalta on löydetty hevosenkenkäsolkki. Aiemman tarkastuksen yhtey-
 dessä ei ole tavattu mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaa-
 vaa. Nyt rakennuksen, jonka perustuksia kaivettaessa esine löytyi,
 ympäristö oli nurmella. Löytöpaikan eteläpuolisen tilan pellot oli-
 vat kynnöksellä ja sieltä todettiin kvartsiasuinpaiikka, kohde 101,
 mikä vahvistaa edellisen tarkastuksen aikana tehdyt kvartsihavain-
 not.

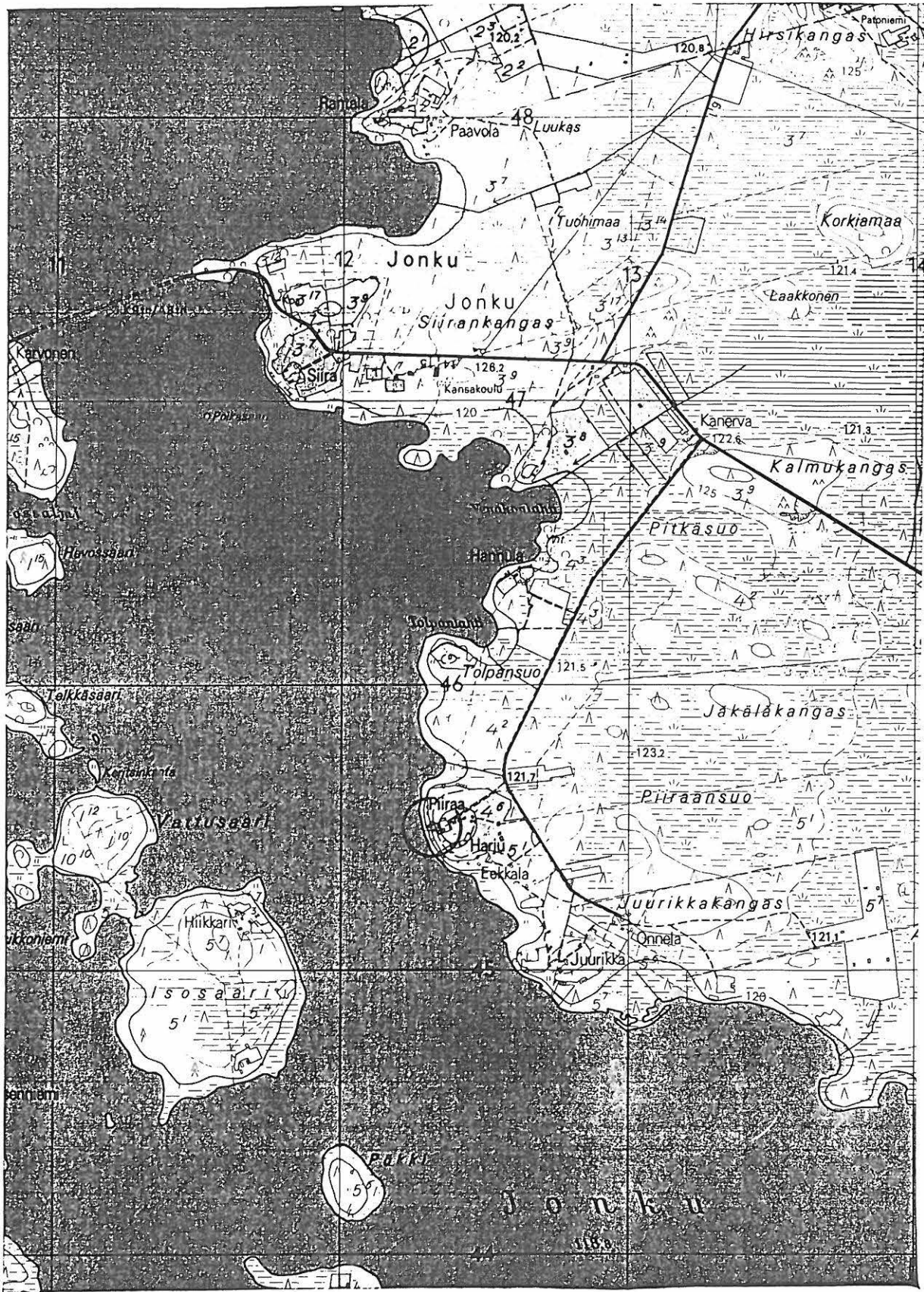
Kohde tarkastettu: 15.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1987, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: KM 23803 hevosenkenkäsolkki

Diat: (D 216 Löytöpaikka Pesälän pellon asuinpaikan, kohde 101,
 taustalla)

Kartta: Peruskarttaote 3531 06 JONKU, p. 1971.

PK 3531 06 JONKU

x = 7245 49

M. Sarkkinen,

y = 3512 32

Pudasjärven inventointi 1998

z = n. 122,5

PUDASJÄRVI 70

Kohteen nimi: Paukkerinvaara

Määrittely ja mj-luokka: maakuoppia/"lapinhautoja" ja kvartsilöytöpaikka. II.

Peruskartta: 3531 06 JONKU

Koordinaatit: x = 7240 26-40, y = 3517 40-77,
z = n. 127,5 - 135

Kylä, kylänosa: Jonku, Paukkeri
Tila, rek:no: 20:11(?) ja 12:11
Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 26 km kaakkoon, Jongunjärvestä noin 3 km itään, Korpiljoen eteläpuolisen Paukkerinvaaran länsiosassa. Vaaran korkeimmalta kohdalta länteen ulottuu korkea, laeltaan kapea harjanne itään. Karkeaa moreenia olevan harjanteen itäreuna on loivahkoa hiekkarinnettä, joka laskee ympäröiville metsittyneille soille.

Maakuopat sijaitsevat rivissä itään pistävän harjanteen laella. Seuraavassa kuoppien koko ja keskinäinen etäisyys lännestä lukien:

1. halk. n. 3,5 m, syvyys 80 cm, tästä 50 - 60 m ESE
2. halk. n. 3 m, syvyys 40 - 50 cm, tästä 6 m ESE
3. halk. n. 3 m, syvyys 50 - 60 cm, tästä 5 m ESE
4. halk. n. 2 m, syvyys 30 - 40 cm, tästä 6 - 7 m ESE
5. halk. n. 1,5 m, syvyys 30 - 40 cm, tästä 7 - 8 m ESE
- 6? halk. n. 1,5 m, syvyys 20 - 30 cm, tästä 7 m ESE
7. halk. n. 2 m, syvyys 30 - 40 cm, tästä 10 m ESE
8. halk. n. 2 m, syvyys 40 cm, tästä 5 m ESE
9. halk. n. 2,5 m, syvyys 40-50 cm, tästä 40 m ESE tie, josta 30 m
- 10? halk. n. 2 m, syvyys 20 - 30 cm, osin tien alla, tästä n. 10 m
11. halk. n. 4 m, syvyys 30 cm, laakea painanne, josta noin 60 m toisen hiekkakuopan kohdalla moderni? kuoppa ja tästä 15 m edelleen noin ESE pitkänomainen painanne tien N-puolella. Alueen päässä kohdassa, missä tien tekee mutkan noustuaan kankaalle koillisesta, on mutkan ES puolella rinteen partaalla halkaisijaltaan 4-4,5 metrin painanne, jolla syvyyttä noin 50 cm ja jonka turpeen alla podsoli-maannos, ei palanutta kiveä, jota muutamista ylemmistä kuopista tavattiin.

Kvartsilöytöpaikka a) kankaan reunassa lounaaseen kääntyvän ajouran alkupäässä (7240 26/3517 77), ei likamaata tai palanutta kiveä. Lisäksi tavattiin kvartsi-iskoksia metsätieltä noin 125 metriä Paukkeriin päin hieman ylävammältä kohdalta b) (7240 33/3517 92), ei likamaata eikä palanutta kiveä.

Kohde tarkastettu: 15.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1988, K. Katiskoski

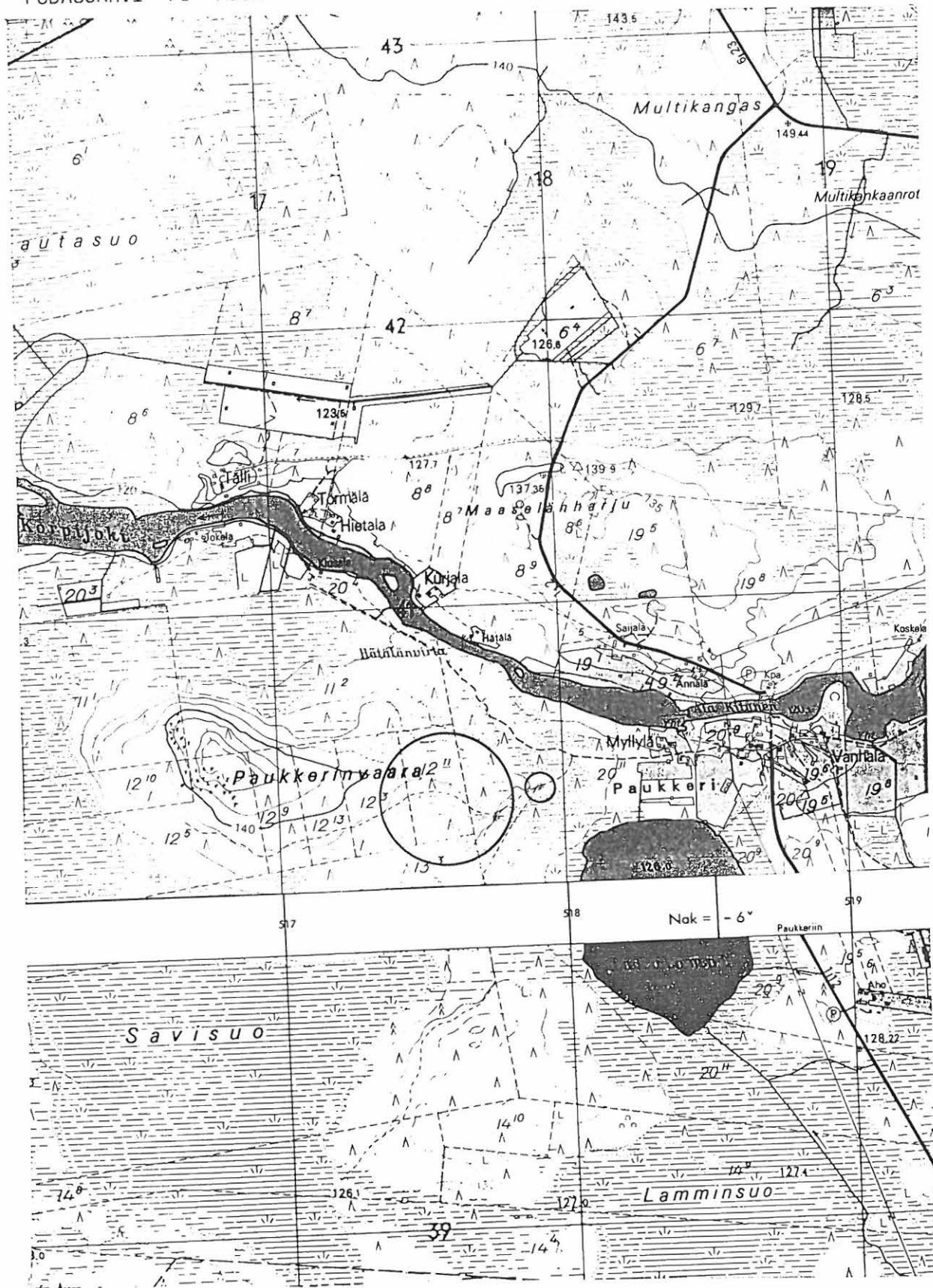
Inventointilöydöt: KM 31300:1-2 kvartsi-iskoksia

Diat: D 192 Läntisin maakuoppa lännestä.

D 193 kvartsia vasemman ajouran tummassa kohdassa,
pohjoisesta

Kartta: Peruskarttaote 3531 06 JONKU

PUDASJÄRVI 70 Paukkerinvaara

PK 3531 06 JONKU

x = 7240 26 - 40

(+ 3531 05 ISO JOUTENSUO)

y = 3517 40 - 77

M. Sarkkinen,

z = n. 127,5 - 130

Pudasjärven inventointi 1998

PUDASJÄRVI 71

Kohteen nimi: Iso-Matkavaara
 Määrittely ja mj-luokka: kivilatomuksia. II?/hist.aikaa
 Peruskartta: 3532 05 OHTAVAARA
 Koordinaatit: x = 7263 23, y = 3517 94, z = n. 180
 Kylä, kylänosa: Valtionmaa
 Tila, rek:no:
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 23,5 km itäkoilliseen, Iinattijärvestä 3 km lounaaseen, Iinattijoen ja laajan Ohtavaaran välisen Ison-Matkavaaran laella. Paikalla olevassa kivikossa on aiemman tarkastuksen mukaan puolenkymmentä rakkaan tehtyä runsaan 0,5 metrin korkuista pientä "kummelia" eli kumpumaista röykkiötä.

Kunnaksen talon (PK 3532 08, r. 7264/3520), joka kohdetta lähin talo, vanha isäntä Kalle Iinatti (synt. 1923) kertoi vaaran kivikasoista ja niiden synnystä. Entisaikoina taloa tehtäessä tai uunin korjausta valmisteltaessa on kesäaikana kerätty vaaroihin kiviä kasoihin. Talvella ne on rekikelillä vedetty pois rakennukselle. Menettelyn syynä oli se, että kasakivet oli helppo löytää ja irrottaa. Näin oli isänsä kertojaa valistanut Matkavaaran kasojen luona. Vaarakivistä tehtyjä uuneja on ilmeisesti vieläkin alueen vanhoissa taloissa, olipa sellainen ollut Kalle Iinatinkin jo puretussa kotitalossa Iinattijärven itärannan Kankaassa. Samanlaisia uunikiviladelmia pitäisi olla muillakin alueen vaaroilla, mm. Ohtavaarassa.

Matkavaaran nimen sama mies kertoi johtuvan siitä, että ennen kuljettiin Iinattijärveltä Korennolle. Matka kulki kankaita pitkin Rojolan kautta Korennolle. Talvitie noudatteli samaa suuntaa.

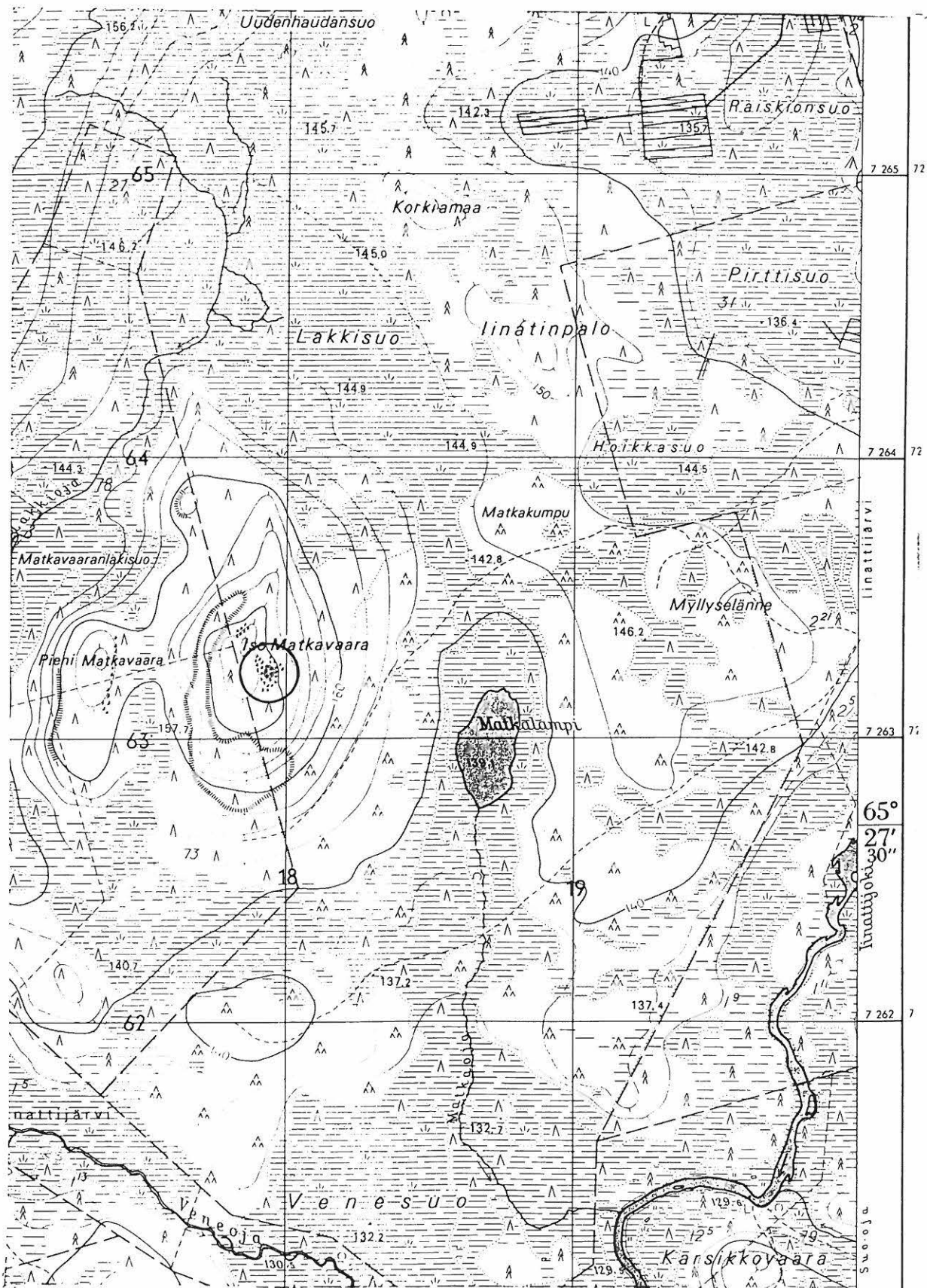
Kohdetta ei tarkastettu maastossa.

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1985, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3532 05 OHTAVAARA, p. 1971.

PK 3532 05 OHTAVAARA

x = 7263 23

M. Sarkkinen,

y = 3517 94

Pudasjärven inventointi 1998

z = n. 180

PUDASJÄRVI 72

Kohteen nimi: Takakangas

Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka ja maakuoppia. II

Peruskartta: 3531 06 JONKU

Koordinaatit: x = 7240 66-79, y = 3517 66-83, z = n. 125 - 127,5

Kylä, kylänosa: Jonku, Paukkeri

Tila, rek:no: Takakangas 20:42 ja erotettu tontti

Maanomistaja: Reino Pekkala,
Liistokuja 2 90650 OULU 65 ja
Sulo Kärkinen Kivikkotie 90450 KEMPELE

Pudasjärven kirkosta noin 27 km kaakkoon, Jongunjärvestä noin 3 km itään, idästä järveen laskevan Korpipoen lounaisrannalla, Paukkerin koulusta noin 1 km länsiluoteeseen. Alue on joen etelärannalla olevaa hiekkakangasta lännessä olevaan Jokelan taloon johtavan uuden tien varrella. Tie noudattaa jokseenkin vanhan metsätien paikkaa. Joen rantakankaita ympäröivät metsäiset korvet. Paukkerinvaaaran korkein kohta sijaitsee kohteesta 950 metriä länsilounaaseen.

Paikalta on löydetty kiviesine. Aiemman tarkastuksen yhteydessä löytöpaikan läheltä tavattiin myös kvartsi-iskoksia ja kaavin, keramiikan paloja, kivilaji-iskos ja palanutta luuta. Nyt tehdyn tarkastuksen yhteydessä tavattiin Jokelaan johtavalta tieltä pohjoiseen mökille johtavalta tieltä ja mökin pihalta kvartsi-iskoksia noin 70 metrin matkalta. Jokelantien koillispuolella, alas rantaan mökille johtavan tien länsi/luoteispuoliselta matalalta kankaan selänteeltä tavattiin useita maakuoppia, joista ainakin kahdessa podsolimaannos ja yhdessä palanutta kiveä. Kuopat kaakosta lukien:

1. halkaisija n. 2,5 - 3 m, syv. 60 cm, tästä 6 - 7 m
2. halkaisija n. 3 - 3,5 m, syv. 50 cm, tästä 5 m
3. ala noin 4 x 5 m, syvyys n. 1 m, palanutta kiveä, tästä n. 12 m
- 4? halkaisija n. 2,5 m, syv. 40 cm, tästä n. 35 m
5. ala n. 2 x 3 m, s. 50 - 60 cm (kvartssia lähellä vanhalla kärrytiellä)

Lisäksi mökistä n. 80 - 100 m NW rantatörmällä halkaisijaltaan noin 5 metriä oleva metrinen painanne. Vieressä uusi kuoppa.

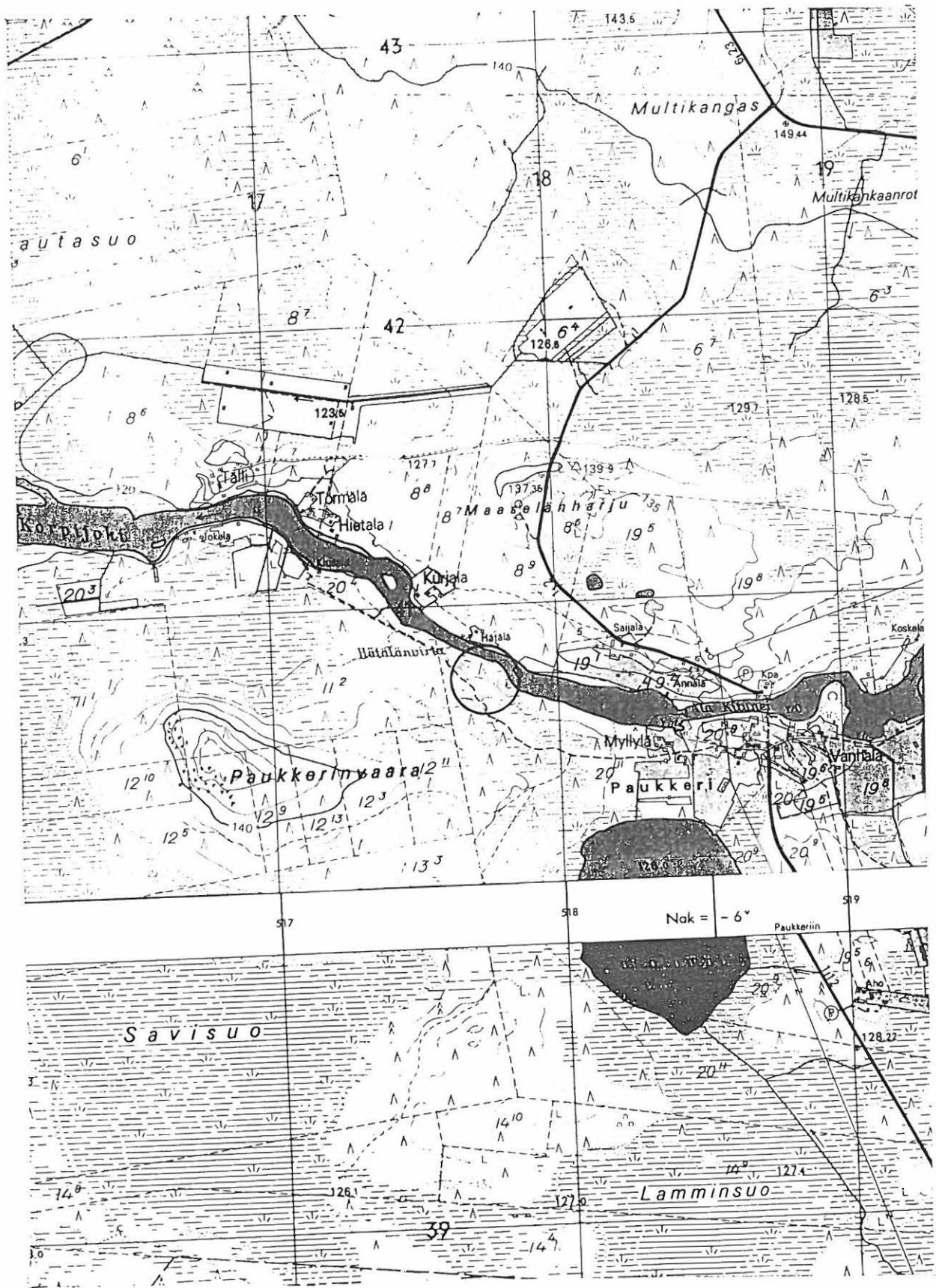
Kohde tarkastettu: 15.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1988, K. Katiskoski

Aiemmat löydöt: KM 24274:1-2 ks. yllä.

Diat: D 194 Asuinpaikkahavaintoja mökkitieltä ja mökin pihamaalta, etelästä.

Kartta: Peruskarttaote 3531 06 JONKU, p. 1971.

PK 3531 06 JONKU
 (+ 3531 05 ISO JOUTENSUO)

M. Sarkkinen,

Pudasjärven inventointi 1998

x = 7240 66 - 79

y = 3517 66 - 83

z = n. 125 - 127,5

PUDASJÄRVI 73

Kohteen nimi: Pieni-Haukijärvi, Lappalaisniemi
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen löytöpaikka ja "lapinhautoja". II.
 Peruskartta: 3531 12 TOLPANLEHTO
 Koordinaatit: x = 7246 94, y = 3533 44, z = 191-192,5 (lapinhaudat)
 Kylä, kylänosa: Puhos, Pieni Haukijärvi
 Tila, rek:no: 12:?
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 38,5 km itään, Puhosjärven luoteisrannalta noin 6 km länteen olevan Pienen-Haukijärven länsiosassa olevan Pitkälahden pohjoisrannalla. Pitkälähtea rajaa pohjoisessa Pitkäniemi, jonka kärjessä on samanniminen talo. Taloon johtavan tien eteläpuolinen niemen tyvi on mäntyä kasvavaa moreenikangasta, joka viettää rantaan enemmän kuin loivasti. Niemen etelärannalla on pieni tasainen niemeke, Lapinniemi, jonka pinta aaltoilee luonnollisesti jonkin verran. Tämän niemekkeen länsipuolella on rannoiltaan heinää kasvava pieni lahti, jonka luoteisrannalla on Mannisten kesämökki. Paikka on aiemmin väärin merkitty 300 m koilliseen.

Mainitun lahden rannasta, vesirajasta on löydetty kivikautinen hioinlaaka. Inventoinnin yhteydessä ei, kuten ei aiempien tarkastustenkaan yhteydessä, paikalta löydetty mitään kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavaa - ei vesirajan niiltä kohdin missä pohja oli näkyvissä, ei myöskään ylempää rannalta.

Mainitulla Lapinniemellä on ainakin neljä epämääräistä kuopannetta. Niemekkeen luoteisreunalla olevaan pitkänomaiseen, kooltaan noin 2 x 1 metriä ja 50 cm syvään tehdystä kuopasta tavattiin palanutta kiveä. Muut niemen länsireunalla sijainneet kuopat ovat pyöreitä, halkaisijaltaan noin 1,5 - 2 metriä olevia kuopanteita. Niemelle kerrotaan lappalaisia haudatun.

Kohde tarkastettu: 10.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1991, J. Turpeinen
 Tark. 1992, M. Torvinen

Aiemmat löydöt: KM 26381 hioinlaaka

Diat: D 195 Hioinlaaán löytöpaikka keskellä olevan lahden perukassa, oikealla Lapinniemi.
 D 196 Lapinniemen lounaisrannan pitkä kuoppa, idästä.

Kartta: Peruskarttaote 3531 12 TOLPANLEHTO, p. 1971.

PK 3531 12 TOLPANLEHTO

M. Sarkkinen,

Y = 3533 44

Z = 191 - 192,5

Pudasjärven inventointi 1998

PUDASJÄRVI 74

Kohteen nimi: Kivikirkko
 Määrittely ja mj-luokka: kuopanteita kivikossa, latomuksia. II.
 Peruskartta: 3513 08 HETEKYLÄ
 Koordinaatit: x = 7235 14, y = 3485 19, z = n. 122,5
 Kylä, kylänosa: Hetetjärvi, Hetekylä
 Tila, rek:no: 4:2
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 23 km etelälounaaseen, Hetekylän Sammakkolammen luoteisrannalla sijaitsevasta Oinaan talosta noin 1,4 km länsiluoteeseen, Valkiaissuon ja Kotisuon välisen kankaan korkeimmalla kohdalla. Kyseessä on mäntyä kasvava moreenikangas, jonka kivikkoisen laen pohjoisreunalla kohde sijaitsee.

A.H. Snellman (SMYA 1887, s. 101) kertoo: "Hetetjärven kylässä on puolen neljänneksen päässä Oinaan talosta länttä kohti korkeanlainen Metelinmäki niminen kunnas. Tällä kankaalla on 3 haudantapaista muinaisjäännöstä. Kansa arvelee, että paikalla on ollut Jättiläisten kirkko ja kutsuukin näitä muinaisjäännöksiä siitä syystä nimellä Kivikirkko". Haudantapaisilla kuopilla Snellman tarkoittaa kivikkoon kaivettuja rakkakuoppia suurempia kuoppia, joita nykyisin kutsutaan mm. asuinpaikkavalleiksi, jätinkirkkoa ei Snellman ole paikalla havainnut. Paikalliset puhuivat ns. Kivikirkkoista, joita mm. Sirkanperän Siltakosken emäntä sanoi olevan joka kylässä oman sa. Näillä tarkoitetaan yleensä mäkien lakikivikoita, joilla ei välttämättä ole mitään ihmisen rakenteita. Joskus näillä kankailla on erilaisia rantavalleja, jotka kuitenkin eivät muodosta sellaista rakennetta, mitä jätinkirkolla tarkoitetaan.

Paikalla on kolme selvää vallin ympäröimää kuopannetta, kaikki kolmiomittaustornin pohjan länsipuolella. Luonnonkivikkoon tehdyt kuopat lännestä lukien ovat seuraavanlaiset:

1. soikea, ala n. 4 x 6 m, syvyys 60 - 100/120 cm, kaiveltu, pohjoisreunalla kasvaa pihlaja.
2. pyöreähkö, halkaisija n. 4 - 5 m, syvyys noin 50 cm.
3. soikea, ala noin 2 x 3 m, syvyys n. 50 cm.

Kuoppia ympäröi valli, joka lisää rakenteen laajuutta 1 - 2 metriä. Rakenteet 1 ja 2 ovat korkeimmalla kohdalla, 3 hieman alempana. Snellman kertoo kaivellessaan tavanneensa palaneita kiviä, nyt kaiveluja ei tehty.

Mainittujen rakenteiden eteläpuolella, 3:nnesta vajaan 10 metriä, on vielä neljäs epäselvä kiveys, jonka läpimitta on noin 4 metriä. Pohjoisreuna on röykkiömäinen ja eteläreunaa selvempi, muistuttaa jossain määrin keskuskuopallista röykkiötä, mutta jää epämääräiseksi latomukseksi.

Heti 3:n kuopanteen itäpuolella on puretun kolmiomittaustornin paikalla osin sekaantunut kivikko. Tästä itään on loivasti laskevassa maastossa ainakin kolme jaksottaista rantavallia. Mäen loiva päällystä kohteen eteläpuolella on kivikkoinen. Koillisrinne on rinteistä jyrkin.

Kolmiomittaustornin pohjoispuolella koillisrinteen kapealla kivikkoisella terassilla on jokunen kivikkoon kaivettu? pieni kuoppa, jotka lienevät ihmistyötä.

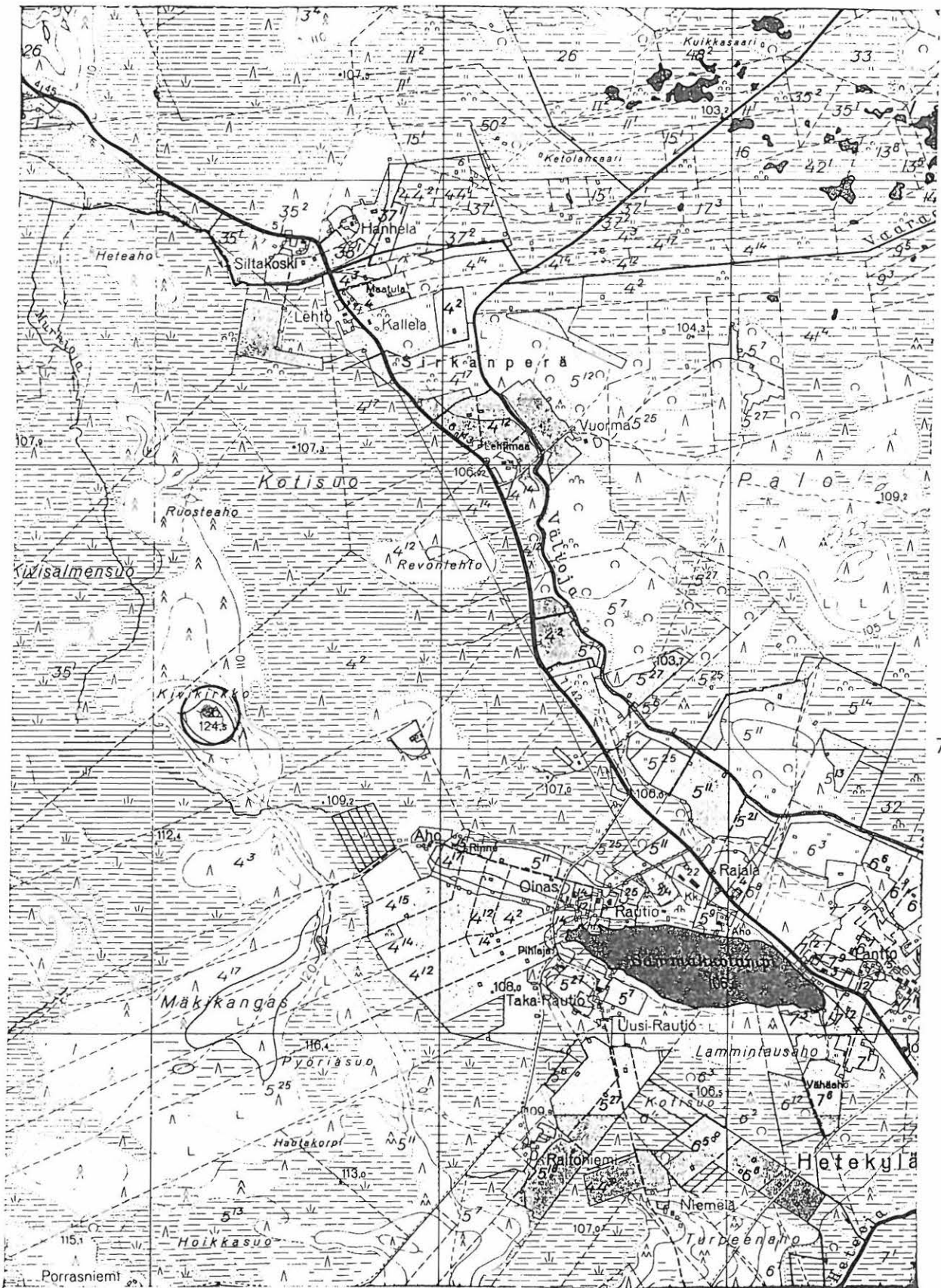
Kohde tarkastettu: 21.9.1998

Aiemmat tutkimukset: (A.H. Snellman, SMYA 1887)

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 197 Kivikon kaksi vallillista kuopannetta, koillisesta.

Kartta: Peruskarttaote 3513 08 HETEKYLÄ, p. 1966.

7235

3485

PK 3513 08 HETEKYLÄ

x = 7235 14

M. Sarkkinen,

y = 3485 19

Pudasjärven inventointi 1998

z = n. 122,5

PUDASJÄRVI 75

Kohteen nimi: Leppälä, Rinnepelto
 Määrittely ja mj-luokka: kivistä löydetty löytöpaikka. II.
 Peruskartta: 3531 09 VENYMÄ
 Koordinaatit: x = n. 7248 20, y = n. 3522 10,
 z = n. 132,5 - 135
 Kylä, kylänosa: Sotkajärvi, Ervasti
 Tila, rek:no: Leppälä 7:16
 Maanomistaja: Lauri Niskasaari
 Pajatie 8, 93100 PUDASJÄRVI

Pudasjärven kirkosta noin 27 km itäkaakkoon, Ervastinkylässä olevasta Puolengantien ja Kurkeen johtavan tien risteyksestä noin 1,2 km itään, Leppälän asuinrakennuksesta noin 200 metriä kaakkoon ja Iijoesta noin 250 metriä pohjoiseen. Alue on paikoin varsin voimakkaasti etelään kohti jokea viettävää savikkoista, kuusivaltaista maastoa.

Inventoinnin aikana talo todettiin tyhjillään olevaksi. Paikalta on löydetty alkeellinen taltta, jonka löytöpaikka on löytölomakkeen perusteella jokseenkin tarkasti paikannettavissa. Rinnepelto oli kuitenkin nurmella ja sateisen kesän erittäin pehmeä. Muutamin paikoin maanpinta alueella oli rikkoutunut. Pellolta ei, kuten ei myöskään sille pohjoisesta johtavalta tilustieltä, tavattu mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Kokonaisuutena havaintomahdollisuudet olivat kuitenkin heikot.

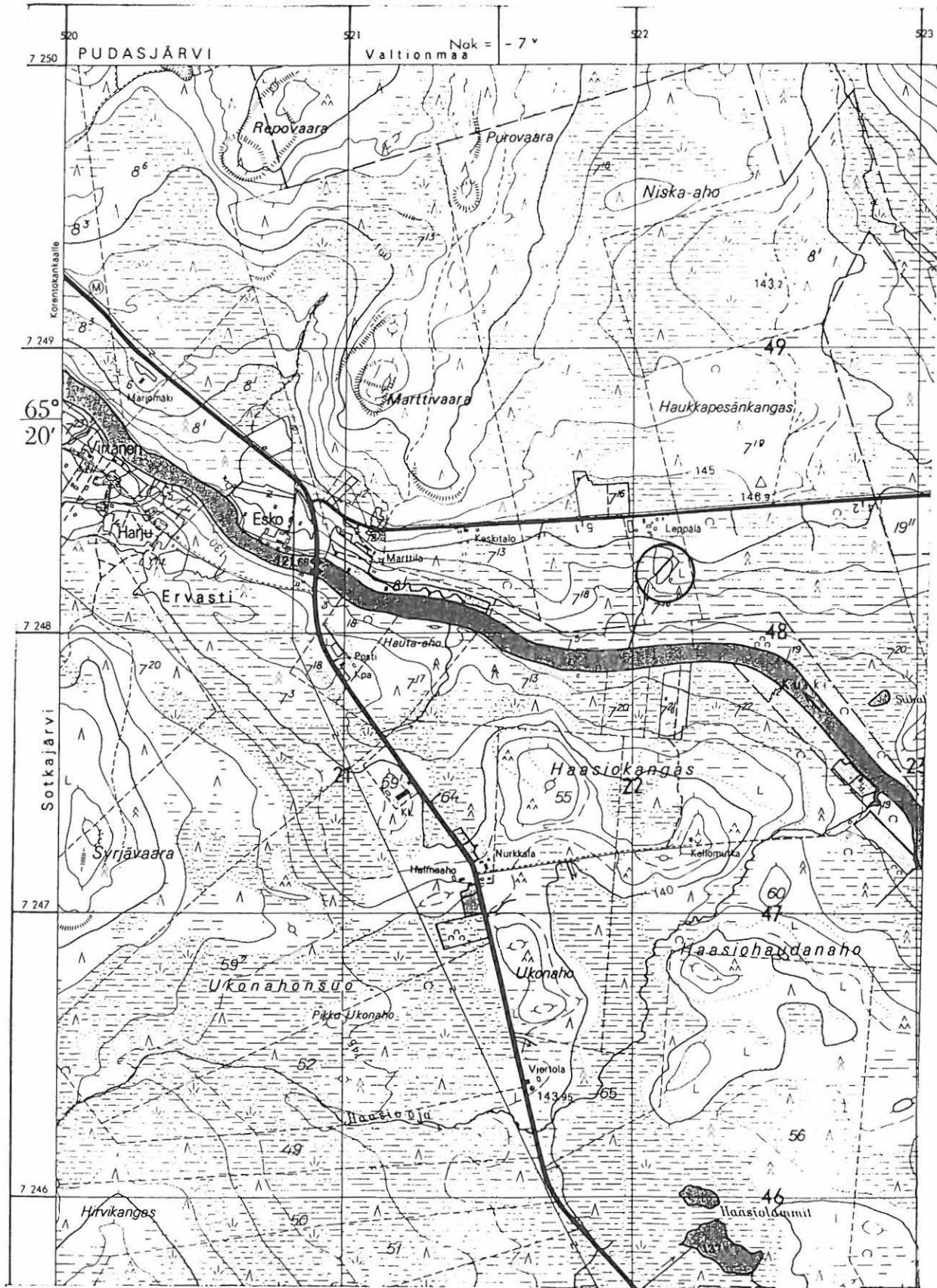
Kohde tarkastettu: 16.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: KM 27208 alkeellinen taltta

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3531 09 VENYMÄ, p. 1971.

PK 3531 09 VENYMÄ
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

x = n. 7248 20
 y = n. 3522 10
 z = 132,5 - 135

PUDASJÄRVI 76

Kohteen nimi: Aurala

Määrittäminen ja mj-luokka: kivi-/varhaismetallik. asuinpaikka. II.

Peruskartta: 3514 10 PUDASJÄRVI

Koordinaatit: x = 7254 71-83, y = 3493 05-17,
z = 109-112

Kylä, kylänosa: Pudasjärvi, Kirkonkylä

Tila, rek:no: 24:3 ja 24:4

Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 2 km länteen, Pudasjärvestä länteen laskevan Iijoen niskan jälkeen olevan Härmänjoen koillisrannalla, Iijoen ja Härmänjoen välisen Livonsaaren itäpään koillispuolella, Auralankankaan eteläreunalla. Alue on vanhaa peltoa ja alavaa metsää, joka pohjoiseen mentäessä nousee ja muuttuu mäntyä kasvavaksi sora/hiekkakankaaksi.

Kohdetta on tutkittu kaivauksin vuosina 1993 - 1994. Tutkimusten syynä on paikalle kaavailtu Auralan turvevoimalan rakentamishanke. Kyseessä on kivikautinen asuinpaikka, jonka käyttöaika on ollut ilmeisen pitkä. Pääosa löydöistä on kvartsiesineitä ja -iskoksia sekä palanutta luuta, lisäksi paikalta on jonkin verran asbesti- ja kiillesekoitteista keramiikkaa. Asuinpaikalta läheltä rantaa on hiiliajoitus 7350±40 BP ja kauempaa kankaalta on myös rautakautinen ajoitus 1900±40 BP. Asuinpaikan pohjoispuolisella kankaalla on pyyntikuoppaketju, kohde 81.

Kaivausten jälkeen tilanne paikalla on säilynyt ennallaan.

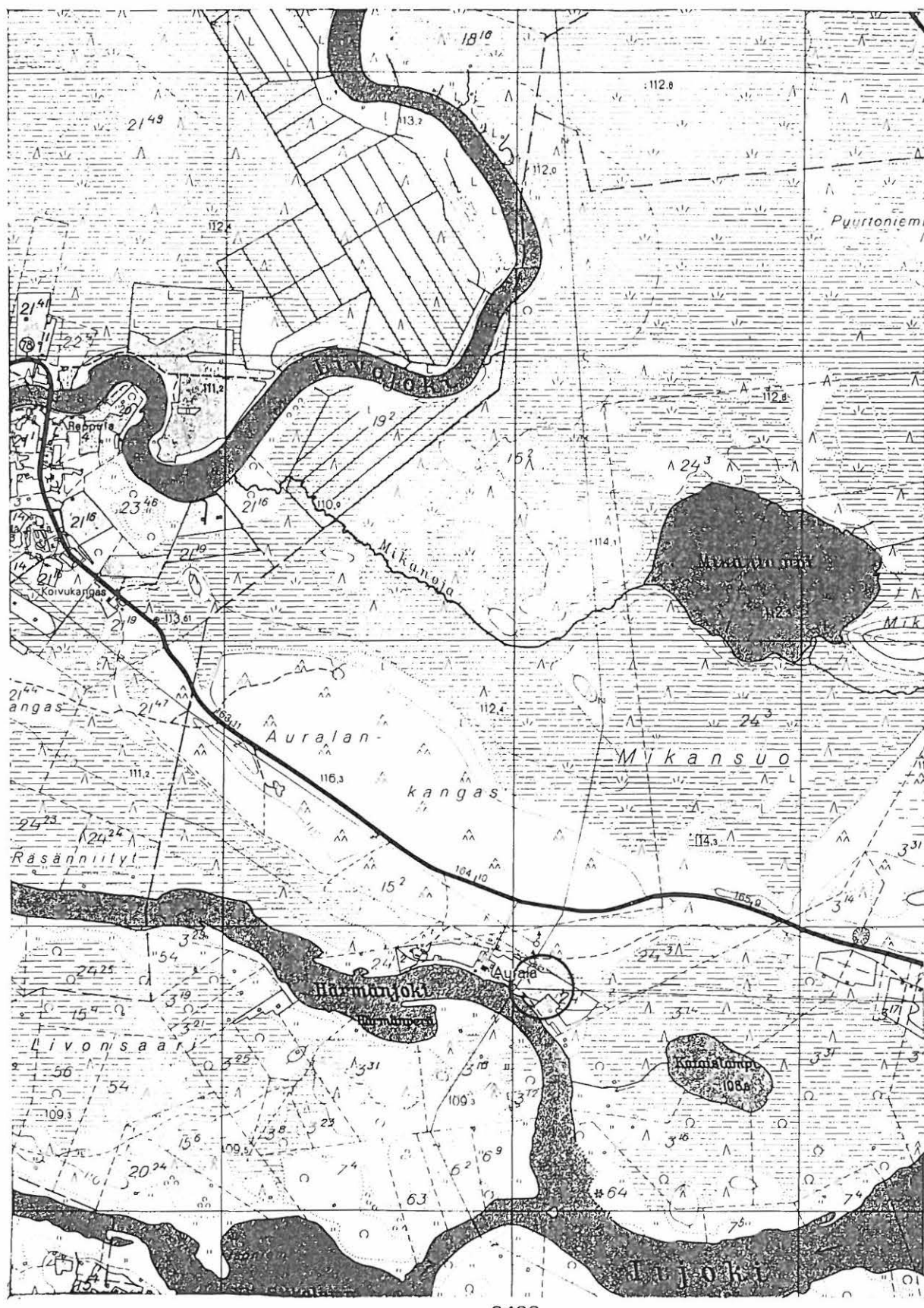
Kohde tarkastettu: 11.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1993, M. Mäkivuoti ja M. Torvinen
Kaiv. 1993, M. Mäkivuoti
Kaiv. 1994, E. Viitanen

Aiemmat löydöt: KM 27936:1-47 kaivauslöytöjä
KM 28391:1-767 kaivauslöytöjä

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3514 10 PUDASJÄRVI, p. 1966.

7254

3493

PK 3514 10 PUDASJÄRVI
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

x = 7254 71 - 83
 y = 3493 05 - 17
 z = 109 - 112

PUDASJÄRVI 77

Kohteen nimi: Ruottisenjärvi, Ruottisenlahti
 Määrittely ja mj-luokka: muinaisjalaksen löytöpaikka. II/III.
 Peruskartta: 3531 05 ISO JOUTENSUO ja
 3531 02 RUOTTISENHARJU
 Koordinaatit: x = n. 7236 56, y = n. 3510 02,
 z = < 114,6
 Kylä, kylänosa: Jonku, Ruottisenharju
 Tila, rek:no: -
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 23,5 km kaakkoon olevasta Ruottisenjärvestä on löydetty PPM:n kokoelmassa oleva vähän veden aikana löydetty kivikautinen reenjalas. Esineen löytäjäksi mainitaan Urho Lehmikangas, löytöaika on 6.8.1959.

Inventoinnin aikana tavattiin Urho Lehmikankaan poika Eero, joka kertoi löytöhistoriasta seuraavaa. Hän oli ollut poikasena tuulastamassa isänsä kanssa Ruottisenjärven koillisessa Ruottisenlahdessa, jonka luoteisrannalla olevaa Ruottisen taloa hän edelleen asuu. Tuolloin hän oli havainnut vedessä pilkistävän jalaksen takaosan, jonka säännöllinen muoto ja reiät, sekä jalaksessa kiinni olleen saven sinisyys, olivat kiinnittäneet huomion. Toinen pää oli ollut vielä melko lujassa järven pohjassa. Hän tuumiskeli jalaksen nousseen jäiden aikana pohjamutien mukana jään pukkaamana. Löytöpaikaksi hän näytti kartalta ja maastosta jokseenkin koordinaattien osoittaman paikan.

Kivikautisia asuin- tai muita irtolöytöjä ei Ruottijärven rannoilta tunneta, vaikka maasto vaikuttaakin sellaisen kannalta sopivalta. Mainittakoon kuitenkin Ruottisen rannassa oleva ikiaikainen'petäjä, joka on yksittäisenä ja ilmeisen merkittävänä puuna merkitty jo 1700-luvun karttaan, jonka kopioon paikalla tutustuttiin.

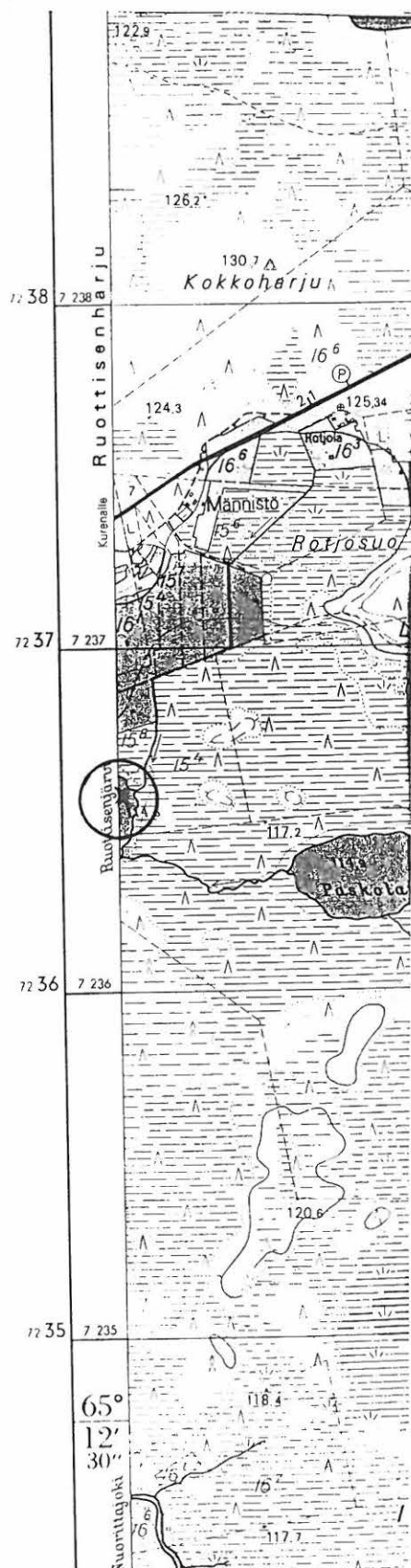
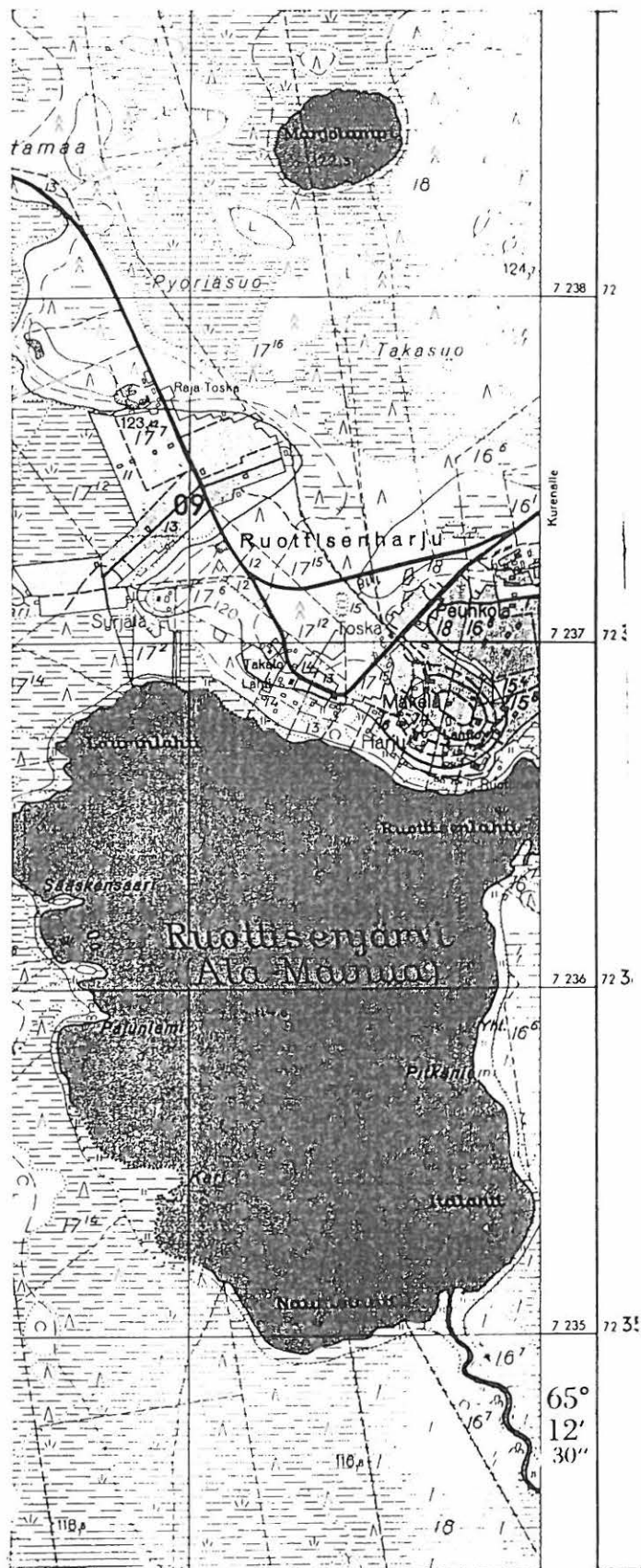
Kohde tarkastettu: 14.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: PPM 5595 kivikautinen reenjalas

Diat: D 198 Jalaksen löytöpaikka lahden keskivaiheilla, ikipetäjän vasemmalla puolen, lännestä.

Kartta: Peruskarttaote 3531 02 + 3531 05, p.

3510

PK 3531 05 ISO JOUTENSUO

x = n. 7236 56

(+ 3531 02 RUOTTISENHARJU)

y = n. 3510 02

M. Sarkkinen,

z = <114,6

Pudasjärven inventointi 1998

PUDASJÄRVI 78

Kohteen nimi: Kipinä-Riepula, (Lahdenperä)
 Määrittys ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.
 Peruskartta: 3513 06 KIPINÄ
 Koordinaatit: x = 7244 72, y = 3477 01, z = 100-102,5
 Kylä, kylänosa: Kollaja, Kipinä
 Tila, rek:no: Lahdenperä
 Maanomistaja: Lauri Holmström
 Ahmalantie 1 B 9, 90160 OULU

Pudasjärven kirkosta noin 21 km länsilounaaseen, Iijoen Kipinänkoskesta noin 2,3 km luoteeseen, Iijoen Riepusaaresta noin 300 metriä kaakkoon, Iijoen lounaisrannalla. Alue on korkeahkon Riepukankaan suhteellisen jyrkästi jokeen laskevaa koillisrinnettä, jonka rannassa on kapea tasainen terassi. Paikalla olevan Holmströmin mökin kaakkoispuolella olevasta pellostä on löydetty kiviesineitä.

Inventoinnin yhteydessä tehdyn tarkastuksen aikana L. Holmström sattui olemaan paikalla ja osoitti löytöpaikan. Pellossa on jonkin verran kiveä, mutta pienin kiviaines on valunut peltokerroksen pohjaan, sillä pelto on muokattu jyrksijällä, jolloin näin tapahtuu. Kvartsi-iskoksia tms. asuinpaikan merkkejä ei pellostä löydetty. Holmström oli poiminut pellon viereen joukon erilaisia kiviä, joiden joukossa ei kuitenkaan ollut esineitä tai niiden katkelmia. Sen sijaan kivien joukossa oli pari kvartsilohelmaa. Maastonsa ja aiempien löytöjen perusteella voidaan kohdetta pitää asuinpaikkana.

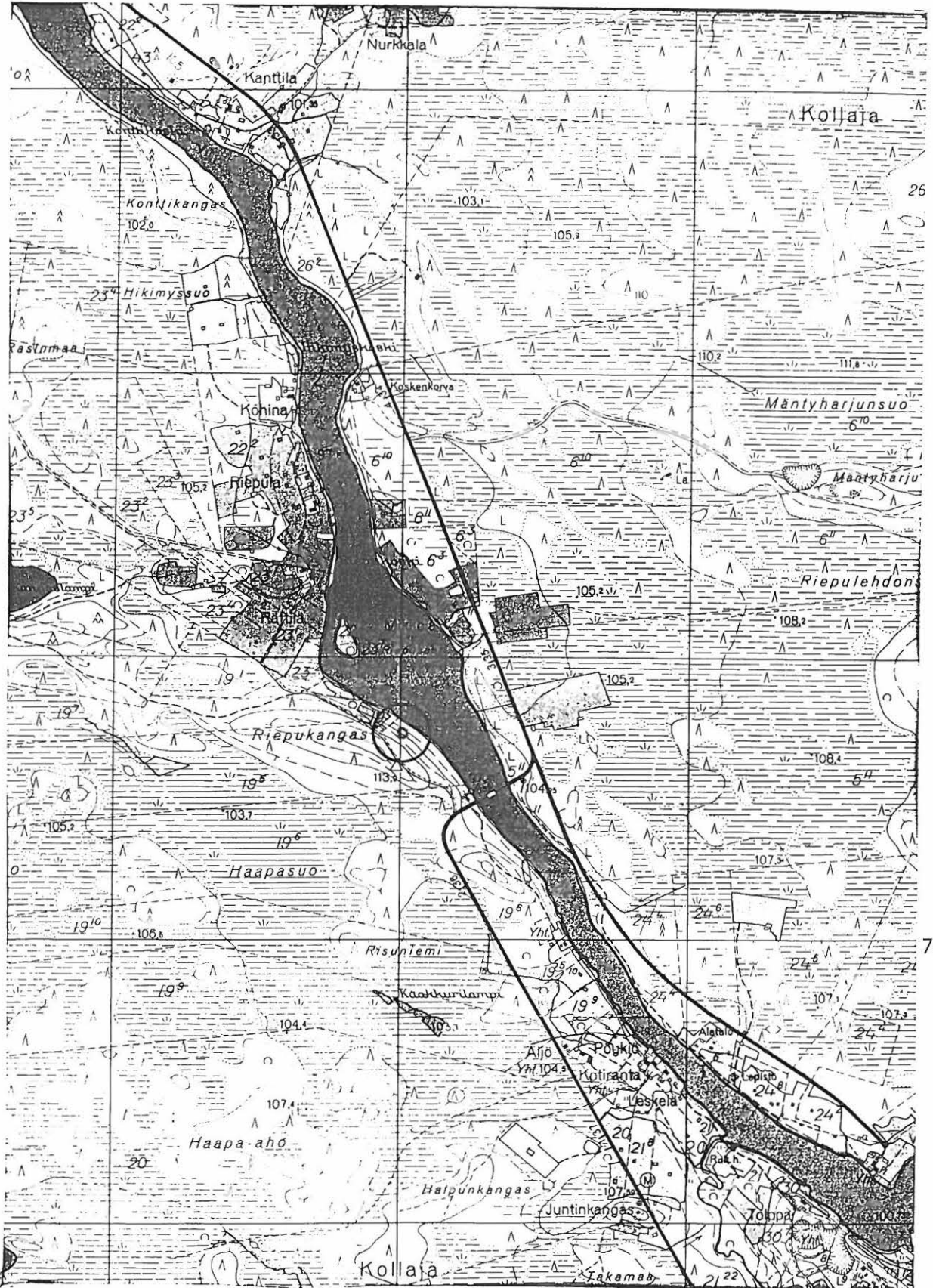
Kohde tarkastettu: 25.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: KM 28129:1-2 taltan teelmä ja kiviesine/pora?

Diat: D 199 Löydöt ja asuinpaikkahavainnot pellostä, kaakosta.

Kartta: Peruskarttaote 3513 06 KIPINÄ, p. 1966.

3477
PK 3513 06 KIPINÄ
M. Sarkkinen,
Pudasjärven inventointi 1998

x = 7244 72
y = 3477 01
z = 100 - 102,5

7244

PUDASJÄRVI 79

Kohteen nimi: Puolakkavaara
 Määrittely ja mj-luokka: kiviraunio. II.
 Peruskartta: 3514 03 PUOLAKKAVAARA
 Koordinaatit: x = 7273 98, y = 3466 00, z = n. 155
 Kylä, kylänosa: Valtionmaa
 Tila, rek:no:
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 35 km länsiluoteeseen, Siuruanjoesta noin 3,7 km pohjoiseen, laajan Puolakkavaaran laella. Paikalla on mui-
 naisten rantavallien reunustama 20 - 30 metriä leveä pitkänomainen
 tasanne, jonka lounaispäässä on kivistä koottu rökkiö/raunio. Rau-
 nion koko on noin 2 x 2,5 metriä ja korkeus noin 30 - 40 cm. Rau-
 nioon käytettyjen kivien läpimitta on noin 15 - 25 cm. Kivet ovat
 kivikkoiselta laelta kerättyjä luonnonkiviä, eikä niissä ole pala-
 misen merkkejä. Raunio löytyy helposti kävellessä vaaran korkeinta
 harjannetta palotornista noin 300 metriä itään. Raunio luonteesta
 ei saatu selvyyttä.

Tästä noin 200 - 400 metriä koilliseen vaaran pohjoisrinteessä on
 ilmeisesti samantapainen pitkänomainen kivikasa, jota ei kuitenkaan
 tavattu sen jälkeen, kun oppaana mukana ollut Pekka Tirola oli sen
 kertaalleen yhyttänyt.

Mainittakoon vielä etelästä metsäautotieltä palotornille johtava
 vanha puhelinlinja. Puretun linjan tolpat on aikoinaan tuettu hal-
 kaisijaltaan noin 1,5 - 2 metrisin ja 30 - 40 cm korkein kiveyksin.
 Linjaa puretessa tolpat on katkaistu tyvestä. Kun vielä näkyvillä
 olevat tolppienjuuret lahoavat, on paikalla säännöllisin välein
 olevien keskuskuopallisten rökkiöiden muodostama linja, joka joh-
 taa vaaran laelle suoraan etelästä halki kivikkoisen rinteeseen ja pa-
 lovirtiantornin eteläpuolisen rakan ja josta parinsadan vuoden
 kuluttua tulee ilmoitus mahdollisena muinaisjäänneksi.

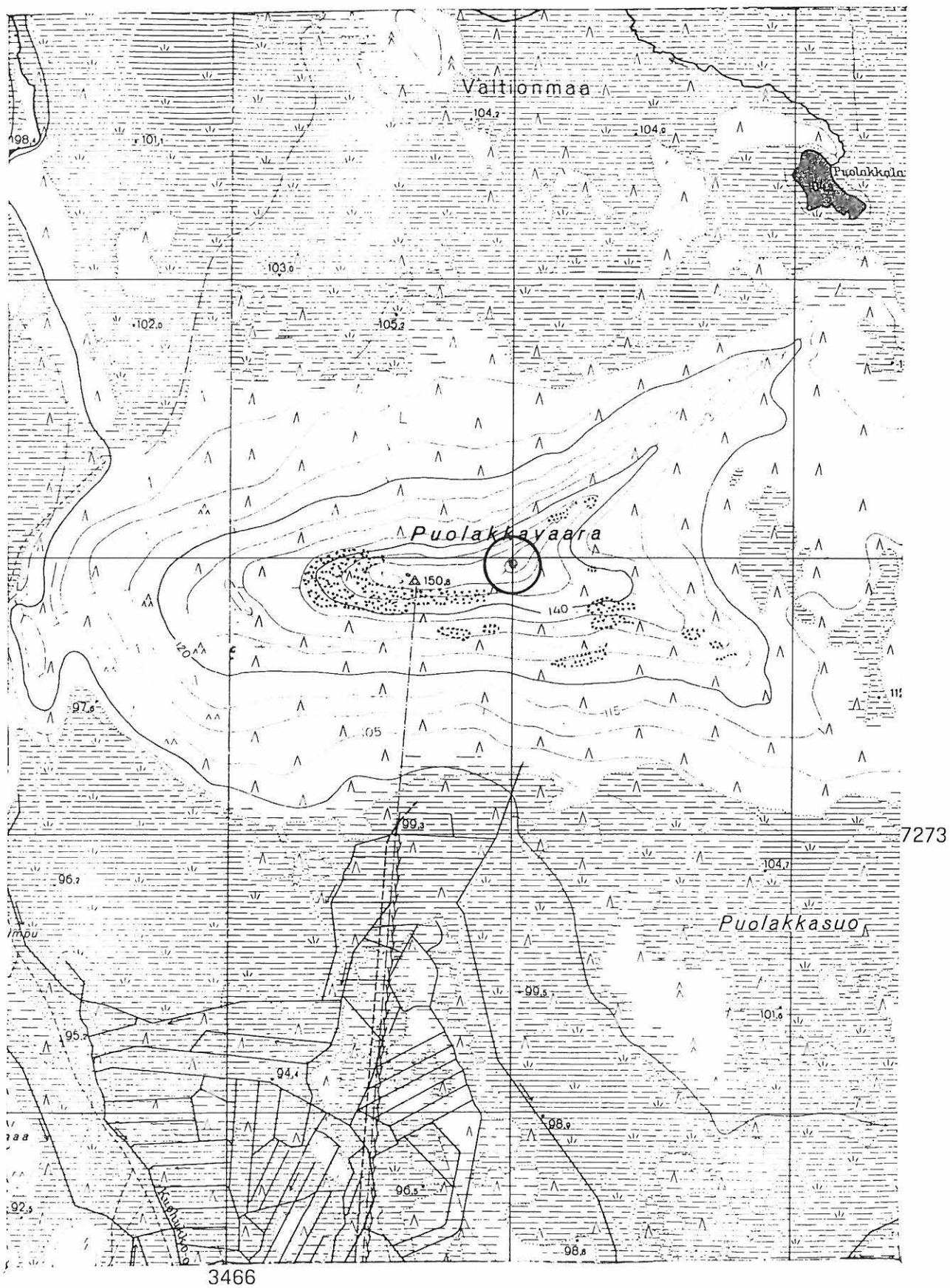
Kohde tarkastettu: 29.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 228 Puolakkavaaran kiviraunio lännestä.

Kartta: Peruskarttaote 3514 03 PUOLAKKAVAARA, p. 1966.

PK 3514 03 PUOLAKKAVAARA
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

x = 7273 98
 y = 3466 00
 z = n. 155

PUDASJÄRVI 80

Kohteen nimi: Riekinkangas SE
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.
 Peruskartta: 3514 10 PUDASJÄRVI
 Koordinaatit: x = 7255 00, y = 3497 26, z = n. 110
 Kylä, kylänosa: Pudasjärvi, Kirkonkylä
 Tila, rek:no: 20:24
 Maanomistaja: Pudasjärven kunta

Pudasjärven kirkosta noin 1,8 km itään, Pudasjärven pohjoisrannalla, Karvalammesta noin 750 metriä länsilounaaseen. Alue on järvenrantaa, jonka pohjois- ja yläpuolella on hiekkainen Riekinkangas. Kirkolle johtavan tien ja rannan väli on petäjikköä, jolla rannansuuntaisesti kulkee polku. Alavan, pääosin umpeenkasvaneen rantahietikon ja korkeammalla olevan kankaan rajalla on runsaan metrin korkuinen jyrkkä rantatörmä.

Paikalta on aiemman tarkastuksen yhteydessä löydetty kvartsiesine ja palanutta luuta sekä sortuvan törmän reunalla ollut liesi. Lieiden paikka ja aiemman tarkastuksen jäljet löytyivät, mutta varsinaisia asuinpaikan merkkejä ei nyt törmästä löydetty. Tilanne aiemman nähtynä on säilynyt ennallaan. Mainittakoon koordinaattien osoittamasta kohdasta noin 100 metrin matkalta itään tavatut pari palanutta kiveä ja noin 100 - 130 metriä itään rantatörmän yläpuolella oleva iältään tuntematon painanne, jonka halkaisija on noin 3 - 4 metriä. Tämänkään läheltä ei enempää löytöjä tehty.

Molemmiin puoliin rannalla sijaitsevat kohteet 52 ja 53.

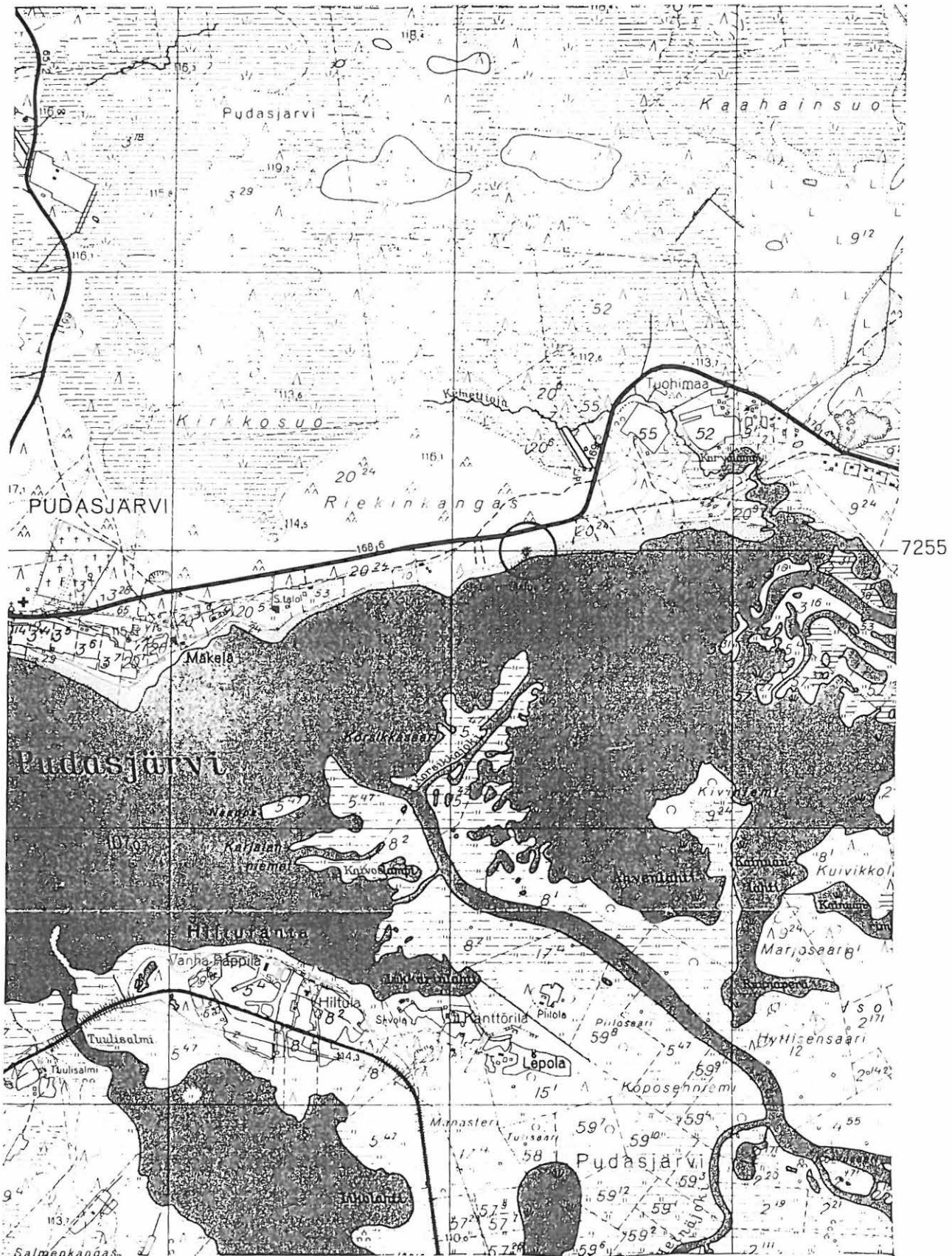
Kohde tarkastettu: 11.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1994, P. Pesonen

Aiemmat löydöt: KM 28428:1-2 kvartsikaavin ja palanutta luuta

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3514 10 PUDASJÄRVI, p. 1966.

3497

PK 3514 10 PUDASJÄRVI
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

x = 7255 00
 y = 3497 26
 z = n. 110

PUDASJÄRVI 81

Kohteen nimi: Auralankangas
 Määrittely ja mj-luokka: maakuoppia/pyyntikuoppia. II.
 Peruskartta: 3514 10 PUDASJÄRVI
 Koordinaatit: x = 7255 36, y = 3492 10 (NW-pää)
 x = 7254 95, y = 3493 32 (SE-pää)
 z = 112,5 -115
 Kylä, Kylänosa: Pudasjärvi, Kirkonkylä
 Tila, rek:no: Mikansuo 15:10 ja Härmä 24:3
 Maanomistaja: Yhtyneet Paperitehtaat Oy
 PL 186, 87101 KAJAANI

Pudasjärven kirkosta noin 2 - 3,5 km länteen, Pudasjärven luoteispuolisella ja Livonsaaren pohjoispuolisella Auralankankaalla. Alue on mäntyä kasvavaa hiekkakangasta Siuruuan johtavan tien varrella.

Kankaan eteläreunalla on lähes 1,5 km pituinen maakuoppaketju, joka pääosin sijaitsee Siuruantien eteläpuolella. Tien pohjoispuolella kohteen luoteispäässä on kuusi, keskivaiheilla yksi ja kaakkoispään kohdalla kaksi kuoppaa. Kolme viimeksi mainittua ovat yksittäisiä kuoppia, muut kuopat muodostavat pitkän ketjun, joka luoteispäässä haarautuu tulkinnasta riippuen kahdeksi tai kolmeksi haaraksi. Kaikkiaan kuoppia on laskettu olevan 38 kappaletta.

Kohde on kartoitettu ja osin tutkittu viereisen Auralan asuinpaikan, kohde 76, kaivausten aikana. Vuonna 1993 tutkittiin kaksi kohteen kaakkoisosassa ollutta kuoppaa. Niistä saaduista hiiliajoituksesta toinen ajoittuu rautakaudelle (Hel-3546 860+-90 BP) ja toinen kivikaudelle (Hel-3547 3880+-100 BP).

Tilanne alueella ei tutkimusten jälkeen ole muuttunut. Inventoinnin aikana kohteen länsipuolelta Kiiskikankaalta tavattiin pyyntikuoppakohde 94, jonka itäpäähän on Auralankankaan luoteisimmasta kuopasta noin 600 metriä.

Kohde tarkastettu: 11.9.1998 (osin)

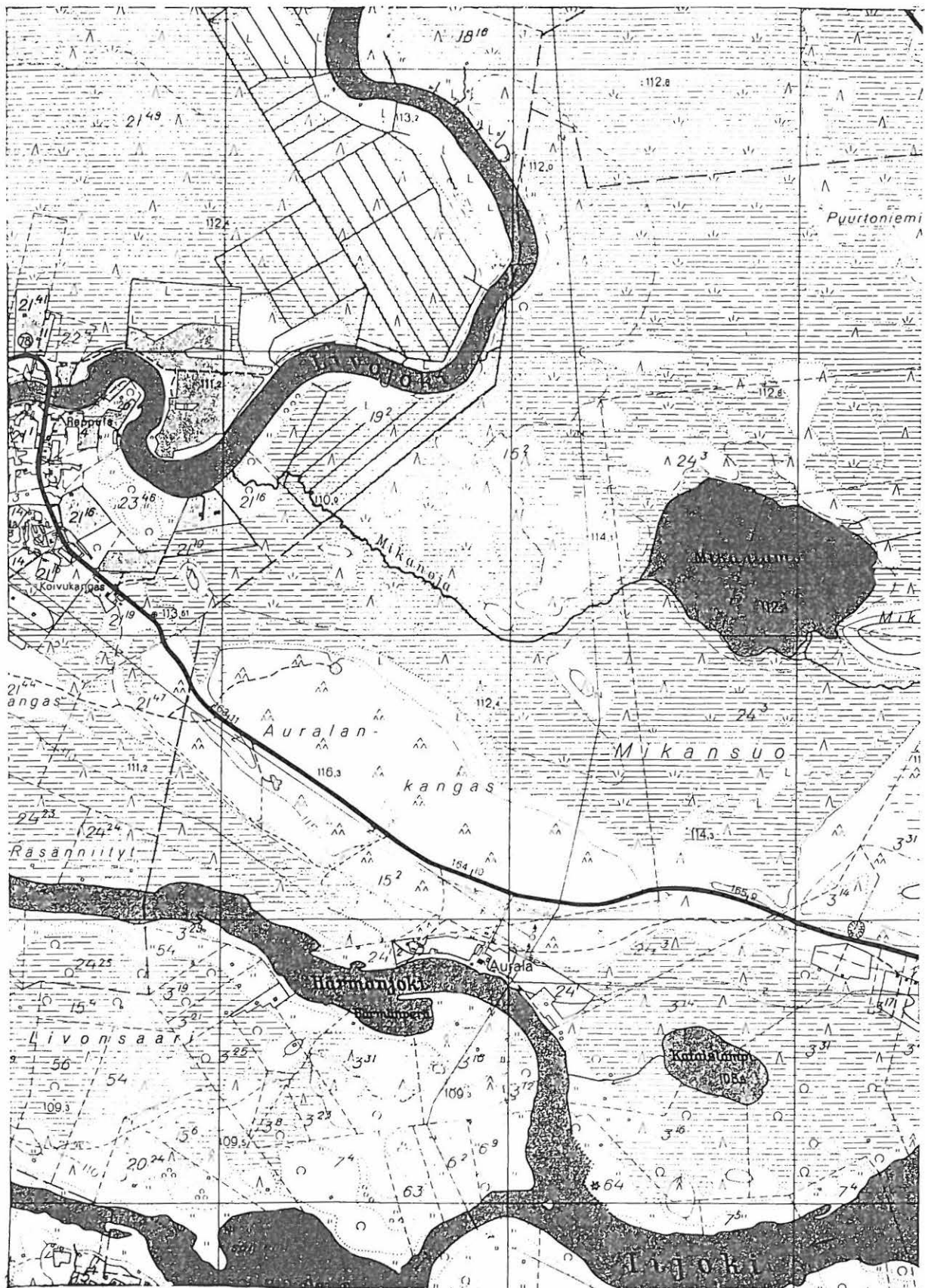
Aiemmat tutkimukset: Kaiv. 1993, M. Mäki vuoti
 kart. 1994, E-M. Viitanen

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3514 10 PUDASJÄRVI, p. 1966.

PUDASJÄRVI 81 Auralankangas

7255

3493

PK 3514 10 PUDASJÄRVI

x = 7255 36 - 7254 95

M. Sarkkinen,

y = 3492 10 - 3493 32

Pudasjärven inventointi 1998

z = n. 112,5 - 115

PUDASJÄRVI 82

Kohteen nimi: Itäperä
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen löytöpaikka. II
 Peruskartta: 3532 11 PINTAMO
 Koordinaatit: x = n. 7263 22, y = n. 3534 10,
 z = n. 195 - 197,5
 Kylä, kylänosa: Iinattijärvi, Pintamo
 Tila, rek:no: Lahti 23
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 39 km itään, Kuusamontien eteläpuolella, Pintamojärven Itälahden itärannan Lahden talosta noin 550 metriä itäkoilliseen ja Tamaslammesta 200 metriä lounaaseen. Alue on mäntyä kasvavaa hiekkakangasta, joka laskee loivasti lounaaseen kohti järveä. Löytöpaikan itäpuolella maasto nousee jyrkemmin ja muuttuu kumpuilevaksi.

Paikalta on aiemmin löydetty alkeellinen kirves, joka löytötietojen mukaan löydetty hiekkakuopan vierellä olevan polun pinnasta. Lahden talon luota lähtee polku, jonka varrella on hiekanottopaikka jokseenkin mainittujen koordinaattien paikalla (löytäjän kartalle merkitty kohta sijaitsee näistä runsaat 100 metriä länteen = pääluettelon koordinaatit). Jyrkkään rinteeseen polun pohjoispuolelle tehdystä hiekkakuopasta, samoin kuin ei polultakaan, tavattu mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Runsaat 20 metriä hiekkakuopasta etelään, polun eteläpuolella on kodanpohjamainen pitkänomainen painauma, jonka pituus on noin 7 - 8 metriä ja syvyys 40 - 50 cm. Osin puuston peittämään painaumaan tehtiin koekuoppa, josta tavattiin epämääräinen värjäymä, mutta ei palanutta kiveä, kvartsia tms. Aivan lähellä ei vastaavia painaumia ollut, mutta muualla kankaalla kyllä oli useita ilmeisen luonnollisia painaumia. Myöskään kankaalle satunnaisesti tehdyistä lapionpistoista ei tavattu asuinpaikan merkkejä.

Myöhemmin tavattiin löytäjä Armi Pulkkinen, jonka kanssa keskusteltaessa löytöpaikaksi vahvistui nimenomaan kuvattu hiekkakuopan lähitienoo.

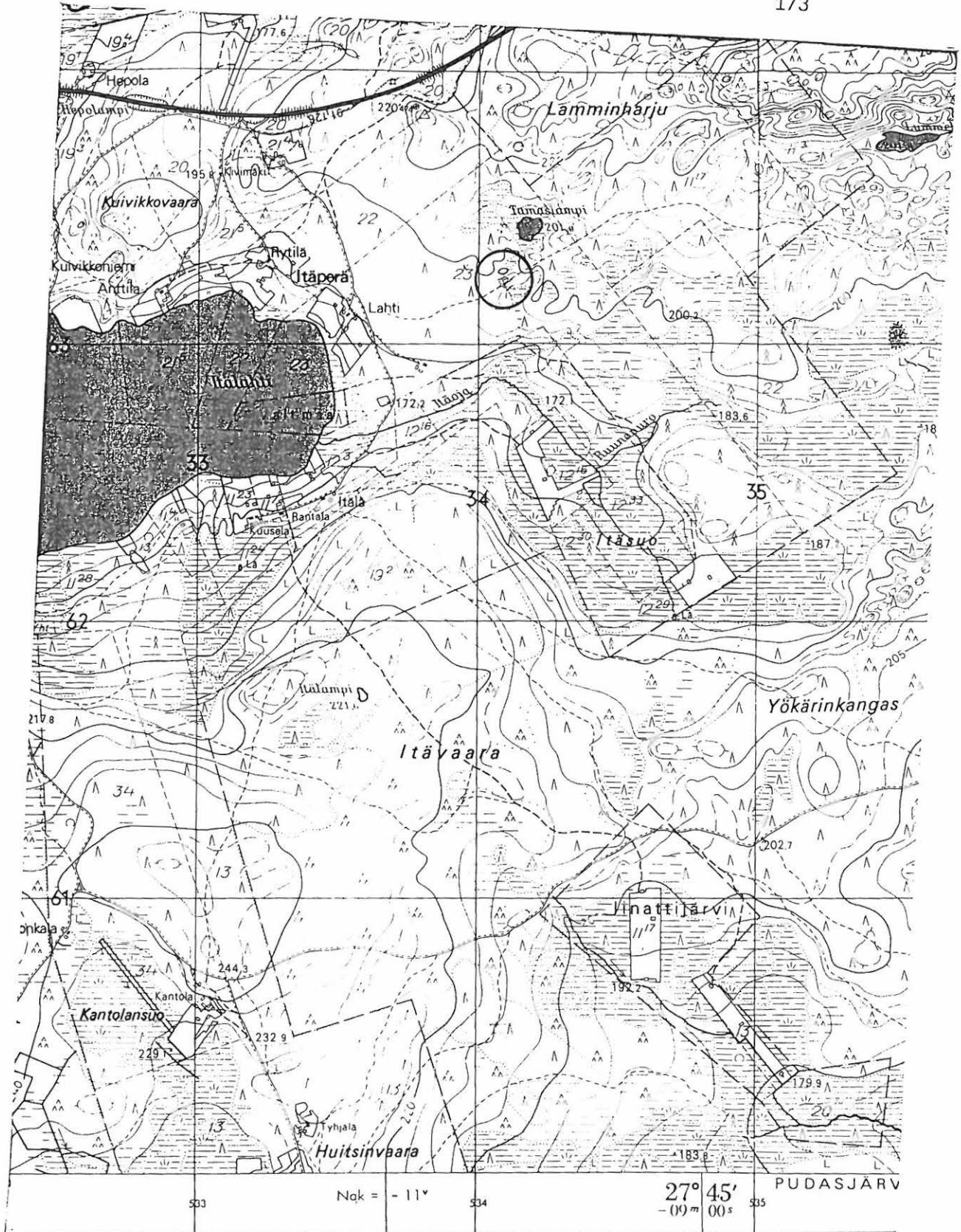
Kohde tarkastettu: 17.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: KM 29661 alkeellinen kirves

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3532 11 PINTAMO, p. 1971.

Kuivikkovaara, - 61, - 63

Korkeudet metreinä merenpinnasta N43 - järjestelmän mukaan

- 24

§ 35

PK 3532 11 PINTAMO

M. Sarkkinen,

Pudasjärven inventointi 1998

x = n. 7263 22

y = n. 3534 10

z = n. 195 - 197,5

PUDASJÄRVI 83

Kohteen nimi: Ruunaharju

Määrittely ja mj-luokka: Varhaismetallikautinen asuinpaikka, maakuoppia/"lapinhautoja". II.

Peruskartta: 3513 08 HETEKYLÄ

Koordinaatit: x = 7237 52, y = 3484 56, z = 115-120

Kylä, kylänosa: Hetekylä, Petäjäniemi

Tila, rek:no: 26(:?)

Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 20,5 km etelälounaaseen, Hetekylään johtavan tien itäpuolella, Kuusamontieltä noin 5,5 km kohti Hetekylää. Petäjäniemi on kuivatun Vähävuormajärven pohjoispuolinen kangas, jonka eteläosassa on vanha Kaatamon eli Petäjäniemen talo. Talosta noin 200 metriä pohjoiskoilliseen olevalla kankaalla on muutamia maakuoppia.

Kohdetta on tutkittu kaivauksin alkukesällä 1998. Yhdestä tutkimusta kuopasta on saatu varhaismetallikautinen ajoitus. Kaivauskertomus ei tätä kirjoitettaessa ole valmistunut.

Vastaavantapaisia lapinhautoja on myös mainitun tien itäpuolella, ks. Kohde 19 Petäjäniemi.

Kohde tarkastettu: 21.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Kaivaus 1998, J. Okkonen

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3513 08 HETEKYLÄ, p. 1966.

7237

PK 3513 08 HETEKYLÄ
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

x = 7237 52
 y = 3484 56
 z = 115 - 120

PUDASJÄRVI 84

Kohteen nimi: Kangaslampi
 Määrittely ja mj-luokka: painanteita ja maakuoppia. II.
 Peruskartta: 3513 09 KOLLAJA
 Koordinaatit: x = 7244 16-25, y = 3482 74-78,
 z = n. 112,5
 Kylä, kylänosa: Kollaja
 Tila, rek:no: 32:17
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 17 km lounaaseen, Kuusamontieltä 3 km pohjoiseen, Kollajan Kantolanharjuun johtavan tien länsipuolella, lännessä virtaavan Iijoen ja sen itäpuolisen Naiskankaan välissä olevan Kangaslammen itä - kaakkoisrannalla. Alue on mäntyä kasvavaa, osin hakattua hiekkakangasta, joka viettää loivasti kohti lampea. Idässä ja etelässä maasto alkaa nousta jyrkemmin, mikä rajoittaa lammen rantaan laajahkon jokseenkin tasaisen kankaanosan.

Tieltä erkanevan lammen eteläpuolitse kulkevan polun varrella ja tästä pohjoiseen olevalla kankaalla tavattiin vähintään puolentusinaa, enimmillään kymmenkunta erilaista painannetta ja kuoppaa, joista osa epämääräisiä ja hakkuuroskan peittämää. Osa painanteista on pyöreitä, halkaisijaltaan 3 - 4 metriä ja 40 - 50 cm syviä, osa soikeita noin 4 - 5 x 5 - 6 metriä alaltaan ja 30 - 40 cm syviä. Kuopat ovat sitten halkaisijaltaan pienempiä, noin 1,5 - 2 m, ja suhteessa syvempiä. Kaikki mainitut sijaitsevat pääosin 20 - 40 metriä rannasta, osin hieman kauempana.

Kolmeen painanteeseen tehdyissä kuopissa todettiin harmaa huuhtoumiskerros. Osassa myös likamaata, hiiltä ja palanutta kiveä. Kvartsia tms. ei löydetty. Ainakin osa painanteista voi olla ns. asuinpainanteita. Vastaavia maakuoppia taas tavataan joskus ryhminä yksikseen tai asuinpainanteisiin liittyen.

Lähin kohde noin 500 metriä ENE olevat kivirakenteet, kohde 85.

Kohde tarkastettu: 28.9.1998

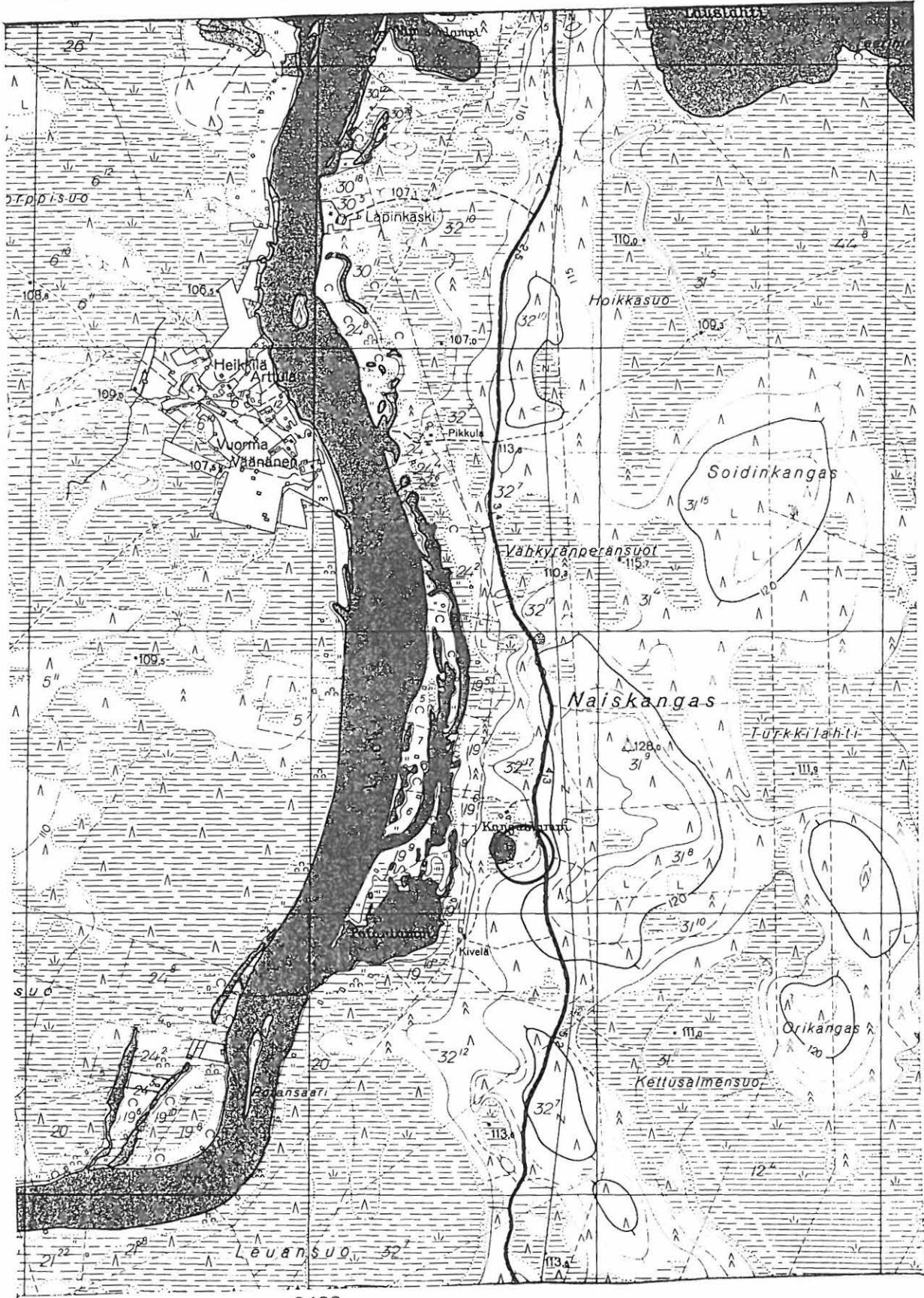
Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 200 Polusta NW lähellä rantaa oleva pyöreä kuopanne, josta palanutta kiveä, etelästä.

D 201 Polkua tullessa I painanne polun N-puolella, kaakosta

Kartta: Peruskarttaote 3513 09 KOLLAJA, p. 1966.

3482

7244

PK 3513 09 KOLLAJA

M. Sarkkinen,

Pudasjärven inventointi 1998

x = 7244 16-25

y = 3482 74-78

z = n. 112,5

PUDASJÄRVI 85

Kohteen nimi: Naiskangas
 Määrittely ja mj-luokka: kivirakenteita. II.
 Peruskartta: 3513 09 KOLLAJA
 Koordinaatit: x = 7244 37, y = 3483 26, z = n. 130
 Kylä, kylänosa: Kollaja
 Tila, rek:no: 31:8
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 16,5 km lounaaseen, Kuusamontieltä noin 3 km pohjoiseen, Kollajan Kantolanharjuun johtavan tien ~~län~~ länsipuolella, Iijoen itäpuolisen Naiskankaan keskiosan korkeimmalla kohdalla. Alue on mäntyä kasvavaa moreenikangasta, joka laki on kivikkoinen.

Lakea kiertää laaja kehämäinen päänkokoisesta tai hieman suuremmasta mukulakivestä koostuva luontainen rantavalli, jonka pohjoisreuna on muuta vallia korkeampi ja kivisempi - eräänlainen pieni rakka. Heti rakan pohjoisreunalta kulkee palstan raja. Tämän kivikon korkeimmalla kohdalla on alaltaan noin 4 x 5 metriä oleva puolisen metriä syvä laakea kuopanne, jota ympäröi valli. Erityisen selvä valli on kivikkoharjanteen reunalla rakenteen etelä- ja pohjoisreunalla. Tästä noin 25 metriä kaakkoon, lakea kiertävän rantavallin itäreunalla on epämääräinen kuopanne, kooltaan noin 2 x 1,5 ja syvyydeltään 20 - 30 cm. Tämän eteläpuolella on pienistä kivistä koottu(?) muusta rantavallista poikkeava epämääräinen kiveys/latomus.

Lähin kohde sijaitsee noin 500 m WSW, kohde 84.

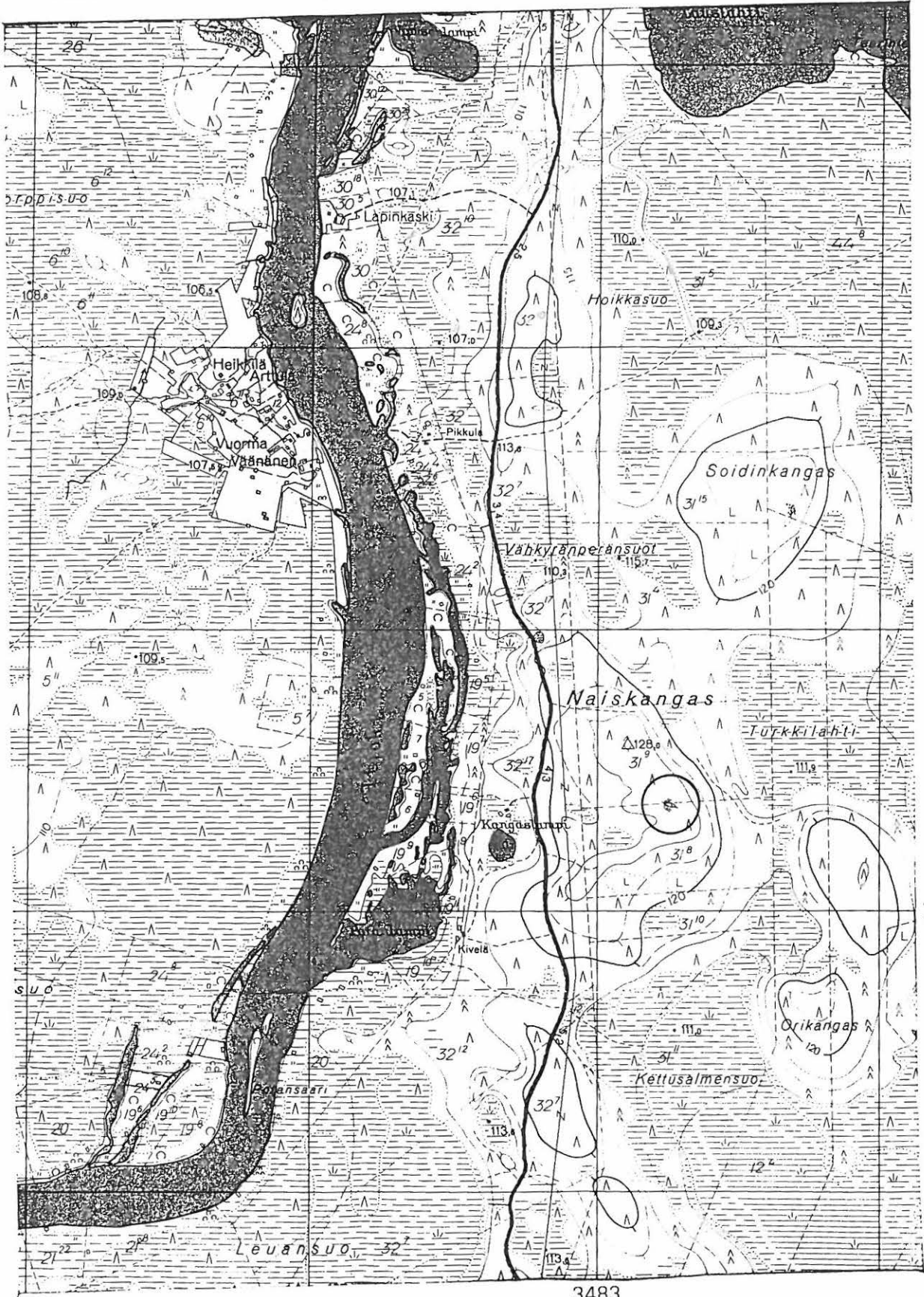
Kohde tarkastettu: 28.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 202 Rakassa oleva kookas kuopanne sivulta pohjoisesta.

Kartta: Peruskarttaote 3513 09 KOLLAJA, p. 1966.

7244

3483

PK 3513 09 KOLLAJA
M. Sarkkinen,
Pudasjärven inventointi 1998

x = 7244 37
y = 3483 26
z = n. 130

PUDASJÄRVI 86

Kohteen nimi: Keinänen
 Määrittely ja mj-luokka: rautakautinen/keskiaikainen löytöpaikka. II.
 Peruskartta: 3513 10 MÄÄTÄNPERÄ
 Koordinaatit: x = 7229 75, y = 3498 30, z = n. 113,5
 Kylä, kylänosa: Hetetjärvi, Keinäsperä
 Tila, rek:no: Keinänen 12:4
 Maanomistaja: Antti Jokikokko
 93160 HETEJÄRVI

Pudasjärven kirkosta noin 25,5 km etelään, Hetekylältä noin 12 km itäkaakkoon, Nuorittajoen etelärannalla, Keinäsen talosta vajaan 100 metriä lounaaseen. Alue on vanhaa viljelysmaata, jonka halki kulkee nykyisin tie Keinäsen eteläpuoliseen Pikkutaloon.

Pudasjärven kotiseutumuseon kokoelmiin kuuluu nuolenkärki, joka lienee syytä noteerata tässä yhteydessä. Kyseessä on Hiekkasen tyyppi 3BVIII tai ainakin hyvin lähellä tätä oleva tyyppi (vrt. M. Hiekkanen, Suomen rautakauden nuolenkärjet, HYAL 19, s. 93 - 95). Kyseisen tyyppin hän ajoittaa pääsääntöisesti viikinkiajalle tai nuoremmaksi. Keskiaikainenkin ajoitus on mahdollinen.

Löytäjä Erkki Jokikokon poika Antti Jokikokko ei käynnin aikana ollut paikalla. Viimeksi mainitun pojat ja Pikkutalon isäntä osoittivat yhtenevästi löytöpaikaksi jokseenkin koordinaattien osoittaman pellonkulman. Löytö on 1940-50 lukujen taitteessa tai 1950-luvulla. Tietävästi paikalta ei ole tehty muita löytöjä. Löytöalueen itäpuoli oli hevosaitauksena, jonka länsipuolelta johti tie Pikkutaloon, tie on tehty vanhan pellon poikki. Tien länsipuolella oleva pelto oli paksulla heinällä. Pellon länsipuolella onkin sitten metsä. Paikalta ei tavattu mitään löytöä valottavaa.

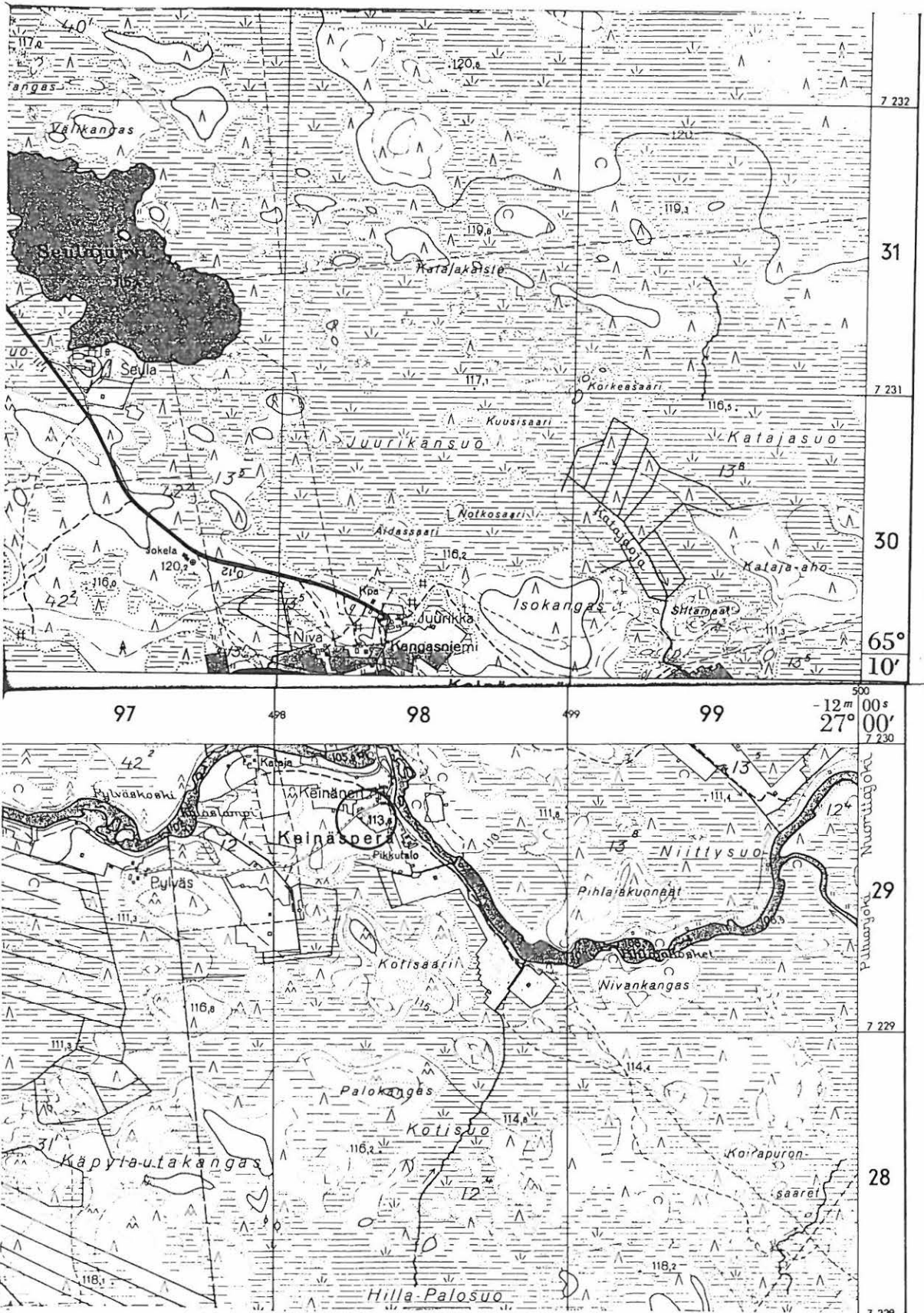
Kohde tarkastettu: 21.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: PudM 1317, rautainen ruodollinen nuolenkärki

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3513 10 MÄÄTÄNPERÄ, p. 1966.

PK 3513 10 MÄÄTÄNPERÄ
 (+ 3513 11 JAURAKAINEN)

x = 7229 75
 y = 3498 30
 z = n. 113,5

M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

PUDASJÄRVI 87

Kohteen nimi: Kangas
 Määrittely ja mj-luokka: asuinpainanteita. II.
 Peruskartta: 3514 01 ISO-ISTERINJÄRVI
 Koordinaatit: x = 7259 29-36, y = 3469 40-50,
 z = n. 110
 Kylä, kylänosa: Kollaja, Saunajärvi
 Tila, rek:no: Kangas 72:6
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 26 km itään, Saunajärven Lapinsaaresta noin 800 metriä kaakkoon, Saunajärven ja Venkaantien välisellä kankaalla raunioituneesta Kankaan talosta noin 130 - 200 metriä pohjoiseen. Alue on männikköisen mäntykankaan pohjoista reunaa järveen laskevaa Saunaojaa ympäröivän suon eteläpuolella. Paikalle johtaa metsätie Kankaan talon länsipuolelta. Suon reunassa olevan puomin jälkeen tie vie Paskolammin koillispuolella olevalle kangassaarekelle rakennetulle mökille.

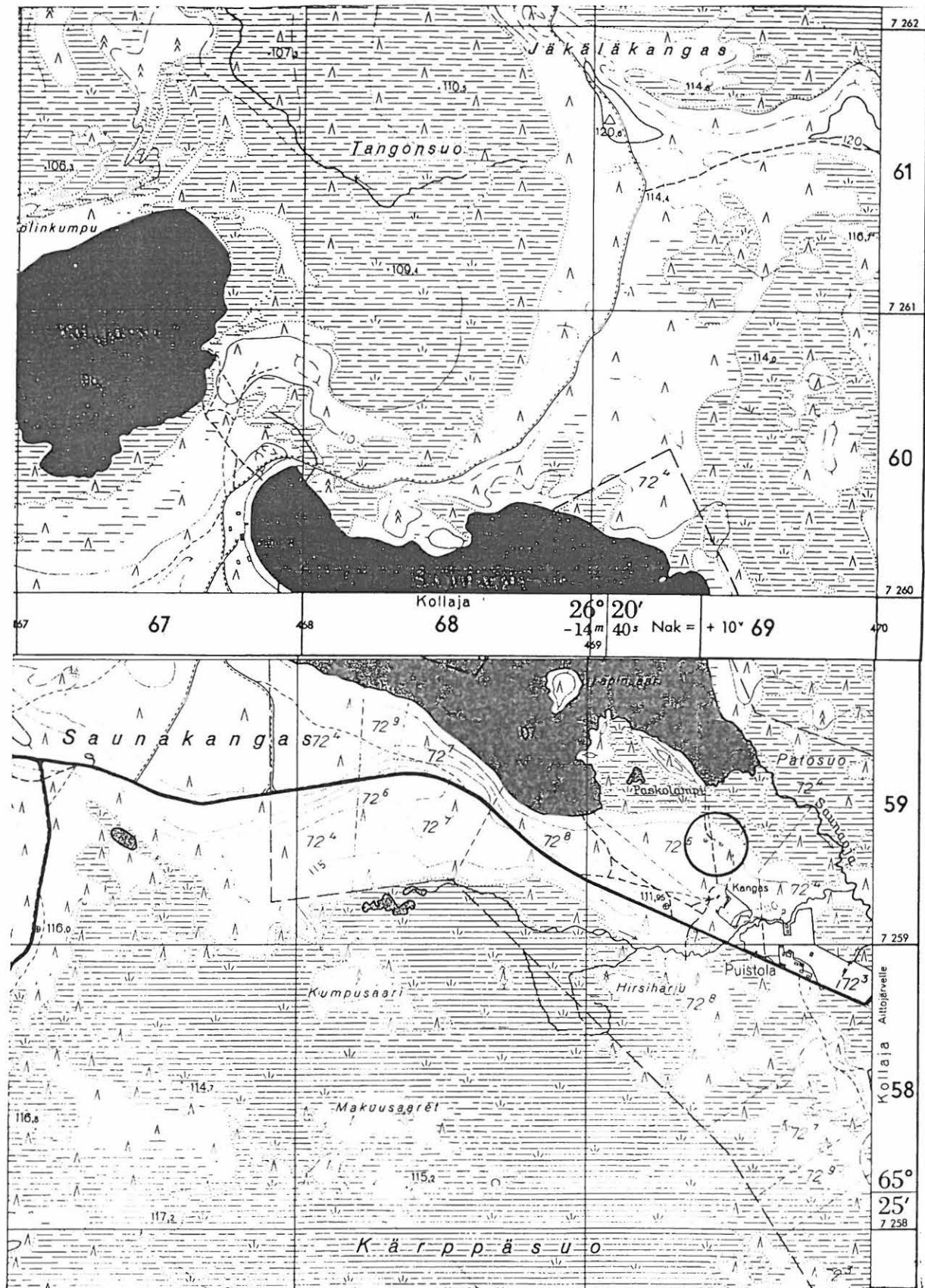
Inventoinnin aikana paikalta tavattiin ainakin neljä asuinpainannetta. Ensimmäinen on heti tien pohjoispuolella. Sen halkaisija on noin 3 m ja syvyys 40 cm. Tämän luonne jäi epävarmaksi, koepisto kuitenkin paljasti harmaan huuhtoutumiskerroksen. Tästä noin 50 metriä tien eteläpuolella kymmenkunta metriä kankaan reunasta tavattiin halkaisijaltaan noin 3 m ja vain 10 - 15 cm syvä, lähes huomaamaton laakea painauma. Heti ohuen pintakerroksen alla oli kvartssia ja palanutta kiveä sekä likamaata. Tästä noin 10 m kaakkoon on rannansuuntainen noin 5 x 3 m ja 20 - 30 cm syvä laakea painauma. Koekuoppa paljasti likamaata ja palanutta kiveä. Itäisin painanne sijaitsee edellisestä noin 80 - 100 m päässä matalan kangasharjanteen eteläpäässä kohdassa, missä harjanne kaartuu selvästi etelään. Harjanteen pohjoispuolella on tasainen rantatasanne. Paikalla olevan kuusen juuressa on halkaisijaltaan 4,5 - 5 m ja noin 20 cm syvä laakea painanne, mistä tavattiin kvartsi- ja kvartsiitti-iskoksia, jotka jätettiin paikoilleen. Lisäksi ohuen turpeen alla oli palanutta kiveä ja likamaata. Heti painauman eteläpuolella oli vielä pienempi halkaisijaltaan noin 2 m ja 20 cm syvä painauma.

Sijaintinsa ja löytöjen perusteella kyseessä ovat selvästikin asuinpainanteet, vaikka muoto ja koko poikkeavatkin yleisemmästä syvemmästä ja pitkänomaisesta muodosta. Huomattakoon J.H. Karvosen matkakertomuksen (1900) maininta Saunajärven rannan pyöreistä kuopista, joista hänen mukaansa olisi löydetty kiviaseita. Näissä kuopissa ei tosin kaivelun jälkiä ollut (vrt. kohde 44 Lapinsaari)

Kohde tarkastettu: 6.10.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Diat: D 203 Itäisin painanne harjanteen päässä, kaakosta.
 Kartta: Peruskarttaote 3514 01 ISO-ISTERINJÄRVI + 02, p. 1966.

PK 3514 01 ISO ISTERINJÄRVI

x = 7259 29-36

(+ 3514 02 KUIKKASUO)

y = 3469 40-50

M. Sarkkinen,

z = n. 110

Pudasjärven inventointi 1998

PUDASJÄRVI 88

Kohteen nimi: Säynäjäkangas

Määrittely ja mj-luokka: a) kivikautinen asuinpaikka ja
b) asuinpainanteita. II.

Peruskartta: 3514 02 KUIKKASUO

Koordinaatit: a) x = 7260 66, y = 3461 94, z = n. 92
b) x = 7260 72, y = 3461 72, z = n. 92

Kylä, kylänosa: Kollaja, Säynäjäjärvi

Tila, rek:no: Kollajan valtionpuisto

Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 34 km länteen, Yli-Iin rajasta 700 - 1100 metriä itään, Säynäjäjärven etelärannalla, Säynäjäkankaan pohjoisreunalla. Alue on jokseenkin tasaista mäntyä kasvavaa hiekkakangasta. Kankaan ja järven välissä on kapea soistunut, hieman kangasta alempana oleva rantamaa. Kohteen eteläpuolelta kulkee Venkaantie, jonka eteläpuolella on kankaan korkein selänne. Rannassa on vanha mökki, jolle johtaa pari tienpistoa Venkaantieltä.

Rantaan johtavalta läntiseltä tieltä noin 50 metriä ennen mökkiä tavattiin jokunen kvartsi-iskos. Niitä oli myös mökin luona olevalla aukiolla rikkoutuneissa maankohdissa, samoin kuin aivan kahden muun kämpälle johtavan metsätien mökinpuoleisessa päässä. Ensinmainitun tien pohjoispuolella oli tuulenskaatoja männynjuurakoita, joista vain yhdestä tavattiin kvartsi-iskos ja palanutta kiveä.

Tästä perinteisestä asuinpaikasta noin 100 metriä länteen läheltä kankaan reunaan tavattiin ainakin puolentusinaa pitkänomaista, osin varsin kookasta noin 7 metriä pitkää ja 3 - 4 metriä leveää, asuinpainannetta sekä ainakin yksi pyöreä painanne, jonka halkaisija on noin 8 metriä. Painanteet sijaitsevat noin 150 metrin matkalla rannansuuntaisesti. Näiden yhteydessä on myös jokunen kuopanne, joiden halkaisija on noin 1,5 metriä ja syvyys 40 - 50 cm. Kokoonsa nähden nämä ovat selvästi syvempiä kuin asuinpainanteet. Yhdestä painanteesta tavattiin palanutta kiveä, likamaata ja kvartssia. Kaikki alueen kvartsit jätettiin paikoilleen.

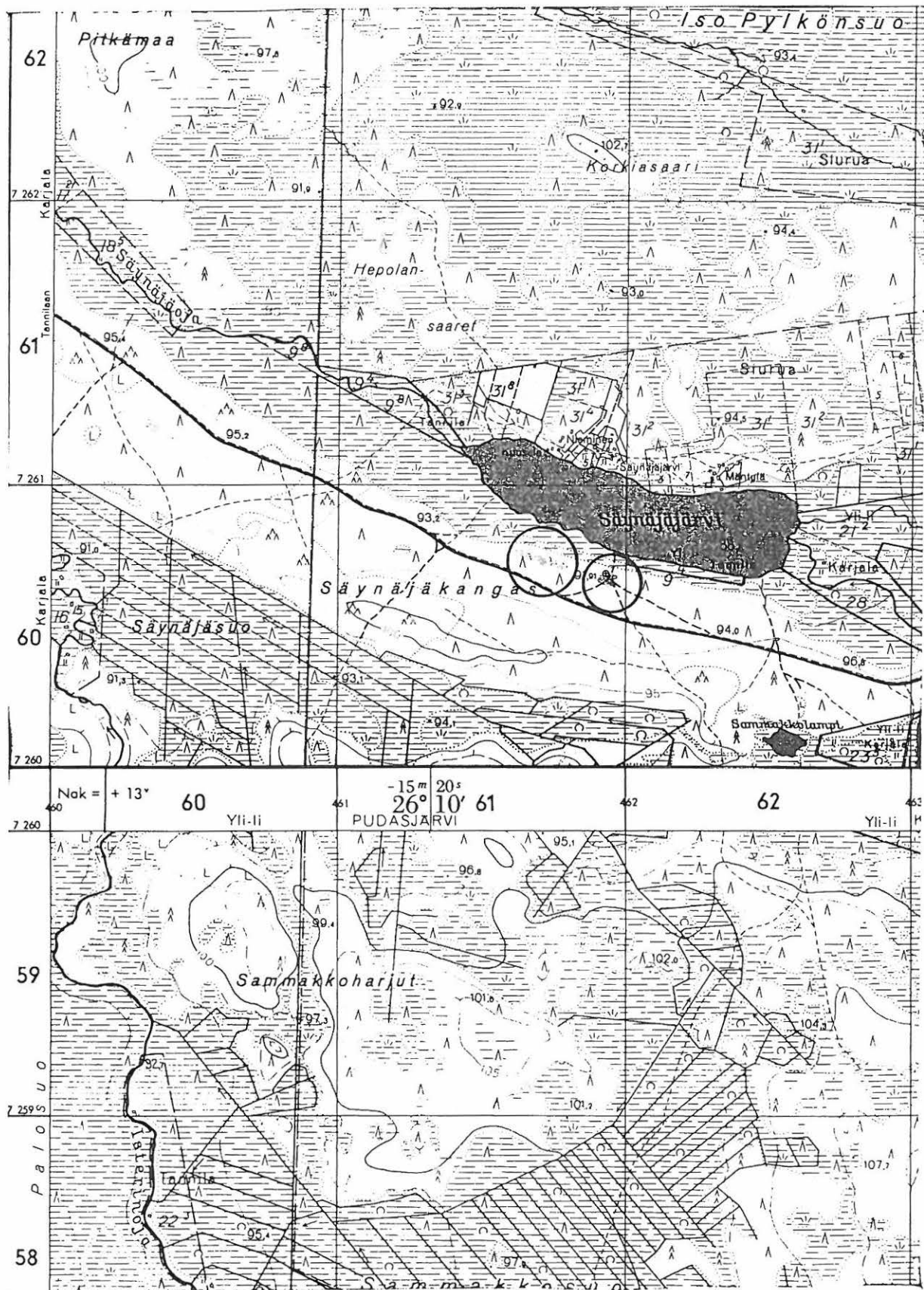
Kohde tarkastettu: 6.10.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 204 Kvartsihavainnot puunkaadosta, metsätieltä ja kämpän pihalta, asuinpainanteet tästä vasemmalle, lounaasta.

Kartta: Peruskarttaote 3514 02 KUIKKASUO, p. 1966

PK 3514 02 KUIKKASUO
 (+ 3514 01 ISO ISTERINJÄRVI)
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

a) x = 7260 66 b) x = 7260 72
 y = 3461 94 y = 3461 72
 z = n. 92

PUDASJÄRVI 89

Kohteen nimi: Kangastalo
 Määrittely ja mj-luokka: maakuoppa, epämääräinen kiveys. II.
 Peruskartta: 3514 07 AITTOJÄRVI
 Koordinaatit: x = 7250 40, y = 3481 50, z = n. 120
 Kylä, kylänosa: Kollaja, Kollajanniemi
 Tila, rek:no: Kangastalo 27:7
 Maanomistaja: Matti Kangastalo, Kollaja

Pudasjärven kirkosta noin 15 km länsilounaaseen, Iijoen kiertävän Revonniemen pohjoiskärjestä noin 1,3 km länsilounaaseen, Iijoesta noin 550 metriä länteen olevan korkean moreeniharjanteen itäpäässä. Harjanteen länsipäässä on laaja sorakuoppa.

Aiemmin on kohteesta noin 150 metriä länsiluoteeseen kerrottu löydetyn maanalaisia kiviuneja. Kohdetta tuolloin tarkastettaessa ei kuitenkaan tavattu mitään kiinteään muinaisjäännykseen viittaavaa, vaan kohde oli tuhoutunut hiekanotossa.

Inventoinnin yhteydessä sorakuopan itäpuolelta noin 4 - 5 metrin päässä kankaan korkeimmalla kohdalla tavattiin halkaisijaltaan noin 3 - 4 metrin ja 60 - 70 cm syvä kuopanne. Siihen tehdyssä koepistossa todettiin vahva huuhtoutunut kerros. Kuoppaa ympäröi heikko valli. Tästä noin 20 metrin päässä kankaan laella on toinen kuoppa, jonka halkaisija on noin 1,5 metriä ja syvyys noin 30 cm. Tästä edelleen itään päin noin 25 - 30 metriä, nyt paremmin kankaan kaakoisreunalla, tavattiin läpimitaltaan noin 2 metrin epämääräinen kiven ja maan sekainen raunio, jonka luoteispuolella on pieni painanne. Tämä voi olla modernikin raunio. Tästä noin 7 - 8 metriä itäkaakon suuntaan on mäenrinteessä vielä yksi halkaisijaltaan noin 2 metriä ja syvyydeltään noin 40 cm oleva kuoppa.

Kuoppien ja epämääräisen raunion lisäksi alueelta ei tavattu mitään asuinpaikasta kertovia löytöjä, kvartsia tms.

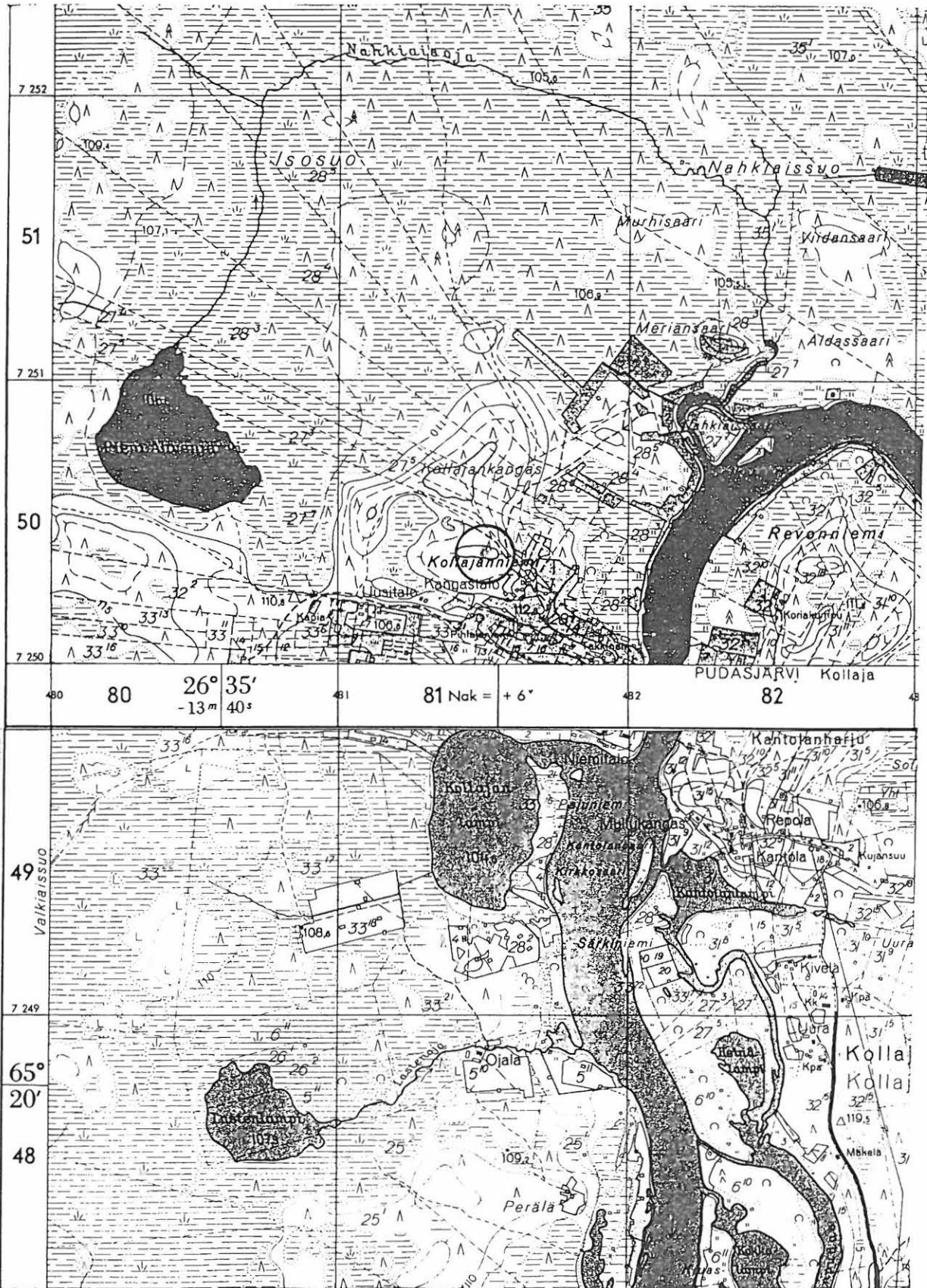
Kohde tarkastettu: 25.9.1998

Aiemmat tutkimukset: (tark. 1976, P. Purhonen)

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 205 Maakuoppa sorakuopan itäreunalla, etelästä,

Kartta: Peruskarttaote 3514 07 AITTOJÄRVI, p. 1966.

PK 3514 07 AITTOJÄRVI
 (+ 3513 09 KOLLAJA)
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi1998

x = 7250 40
 y = 3481 50
 z = n. 120

PUDASJÄRVI 90

Kohteen nimi: Vanhala
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.
 Peruskartta: 3514 07 AITTOJÄRVI
 Koordinaatit: x = 7257 79, y = 3487 70, z = 110-112,5
 Kylä, kylänosa: Livo, Aittojärvi
 Tila, rek:no: 25
 Maanomistaja: Matti ja Kalevi Piri
 93170 Yli-Kollaja

Pudasjärven kirkosta noin 8 km länsiluoteeseen, Aittojärven koulusta noin 350 metriä kaakkoon, Aittojärven pohjoisrannalla, noin 50 - 60 metriä rannasta. Vanhalan talon länsipuolella olevan talon eteläpuolelta. Alue on Pirien asuinrakennuksen järvenpuoleista pihapiiriä, joka laskee loivasti kohti järveä. Pihan länsipuolella on miltei rantaan ulottuva pelto.

Paikalta on löydetty kiviesine viemärin ylivuotoputken kaivantoa lapiolla kaivettaessa. Esineen löytöpaikka on ilmoitettu PPM:oon, mutta esine on tietävästi Matti Pirin hallussa. Löytötietojen mukaan olleen kuvan perusteella kyseessä on noin 20 pitkä ja 11 - 12 cm leveä sädekiviliuskeesta valmistettu kaarevateräinen pohjalainen kirves. Löytöpaikka on nykyisin pihamaata ja kasvaa ruohoa. Löytökohdan länsipuolisesta pellostä tavattiin 3 - 4 kvartsi-iskosta, jotka jätettiin paikoilleen.

Kohde tarkastettu: 30.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: Kivikirves Matti Pirin hallussa(?)

Diat: D 206 löytöpaikka heinikon paikkeilla, kvartsihavainnot pelton päästä kuvan keskeltä, koillisesta.

Kartta: Peruskarttaote 3514 07 AITTOJÄRVI, p. 1966.

7257

3487

PK 3514 07 AITTOJÄRVI

x = 7257 79

M. Sarkkinen,

y = 3487 70

Pudasjärven inventointi 1998

z = 110 - 112,5

PUDASJÄRVI 91

Kohteen nimi: Hetteenlahti

Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka ja asuinpainanteita. II.

Peruskartta: 3514 07 AITTOJÄRVI

Koordinaatit: x = 7258 16-32, y = 3484 94 - 3485 22, z = 110 - 112,5

Kylä, kylänosa: Livo, Aittojärvi

Tila, rek:no: 25:8

Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 11 km länsiluoteeseen, Aittojärven läntisimmän lahden, Hetteenlahden pohjois- ja länsirannalla, Aittojärven koulusta noin 2,4 km länteen, Venkaantien ja siltä Kääpäsuolle erkanevan tien risteyksen ja järven välimaastossa. Alue on tasaista mäntyä kasvavaa hiekkakangasta, jota runsaan puolen kilometrin päässä lännessä suojaavat laeltaan kivikkoiset harjanteet.

Kohteen koillispuolisen Hautalan (25:19) pellot kasvavat istutettua metsää. Palstan lounaisrajaa kulkee rantaan tiepohja, jonka rannanpuoleisesta päästä tavattiin palanutta kiveä ja kvartsi-iskoksia. Tiepohjan vieressä sen koillispuolella on ilmeisesti historiallisen ajan tulipaikka, jota kiertää runsaan metrin kokoinen kivikehä. Asuinpaikkamerkkejä esiintyi lisäksi em. risteyksestä rantaan johtavalla tiellä sekä koordinaattien rajaamalla alueella Venkaantien ja Kääpäsuontien ojaleikkauksissa. Löydöt loppuivat jokseenkin kartalla merkityn palstan 25:8 lounaisrajalle tultaessa. Kvartsi-iskosten lisäksi paikalta tavattiin kivilaji-iskoksia ja palaneiden kivien keskittymiä.

Venkaantien ja rannan välissä (x = 7258 22, y = 3485 10) tavattiin ainakin kuusi painauma ja kuoppaa. Seuraavassa havainnot lähtien rantaan, rauniona olevalle mökille johtavan tien koillispuolella lähimpänä risteystä olevasta lukien.

1. Muodoltaan epämääräisen pyöreä painauma, halkaisija 3 - 4 metriä, syvyys 30 - 40 cm. Tästä n. 10 m SE kohti rantaa tien vierellä
2. Alaltaan noin 5-6 x 7-8 metrinen ja noin 40 cm syvä E - W suuntainen painauma. 1:stä noin 10 m NE
3. Pitkänomainen noin 7 x 4-5 metrinen 40 - 50 cm syvä painauma, jonka suunta NE - SW. Aivan Venkaantien vieressä. Koeruudusta palanutta kiveä, likamaata ja kvartsi-iskoksia. Tästä noin 18 m itään
4. Pitkänomainen noin 6 x 4 metrinen 30 - 40 cm syvä painauma, josta palanutta kiveä ja likamaata. Tästä noin 7 metriä ENE
5. Pitkänomainen noin 11-12 metriä pitkä, 4 metriä leveä ja noin 40 cm syvä painanne, josta palanutta kiveä ja likamaata. Tästä noin 35 - 40 metriä SE
6. Halkaisijaltaan noin 3 metrinen 40 cm syvä kuoppa.

Kaikki kuopat ja painaumat sijaitsevat siis kahden palstalla rantaan johtavan tien ja Venkaantien rajaamalla alueella. Koillinen Hautalan palsta on vanhaa peltoa, joten painumien jatkumisesta siinä ei enää voi tietoa saada. Itse talo on kesäkäytössä ja käynnin ajan tyhjillään, joten mahdollisista esinelöydöistä ei tietoa saatu. Painanteet 3, 4 ja 5 ovat varmuudella asuinpainanteita. Edellä on ilmoitettu painanteiden mitat, kaikissa kolmessa on havaittavissa lisäksi jonkinlaista, osin varsin epämääräistä vallia. Painanteiden 1 ja 2 luonne jäi epämääräiseksi, molemmissa kuitenkin on huuhtoutumiskerros. Kuoppa 6 on joko ns. asuinpaikkakuoppa, joita asuinpainanteiden yhteydestä usein tavataan tai sitten se ei liity samaan aikaan painanteiden kanssa.

Kohde löytyi Poropellonsaaren kivikehää koskevaa ilmoitusta tarkastettaessa. Mukana oli 29.9. pudasjärveläinen Pekka Tiirola. Lähimmät kohteet 92 ja 93.

Kohde tarkastettu: 29. ja 30.9.1998

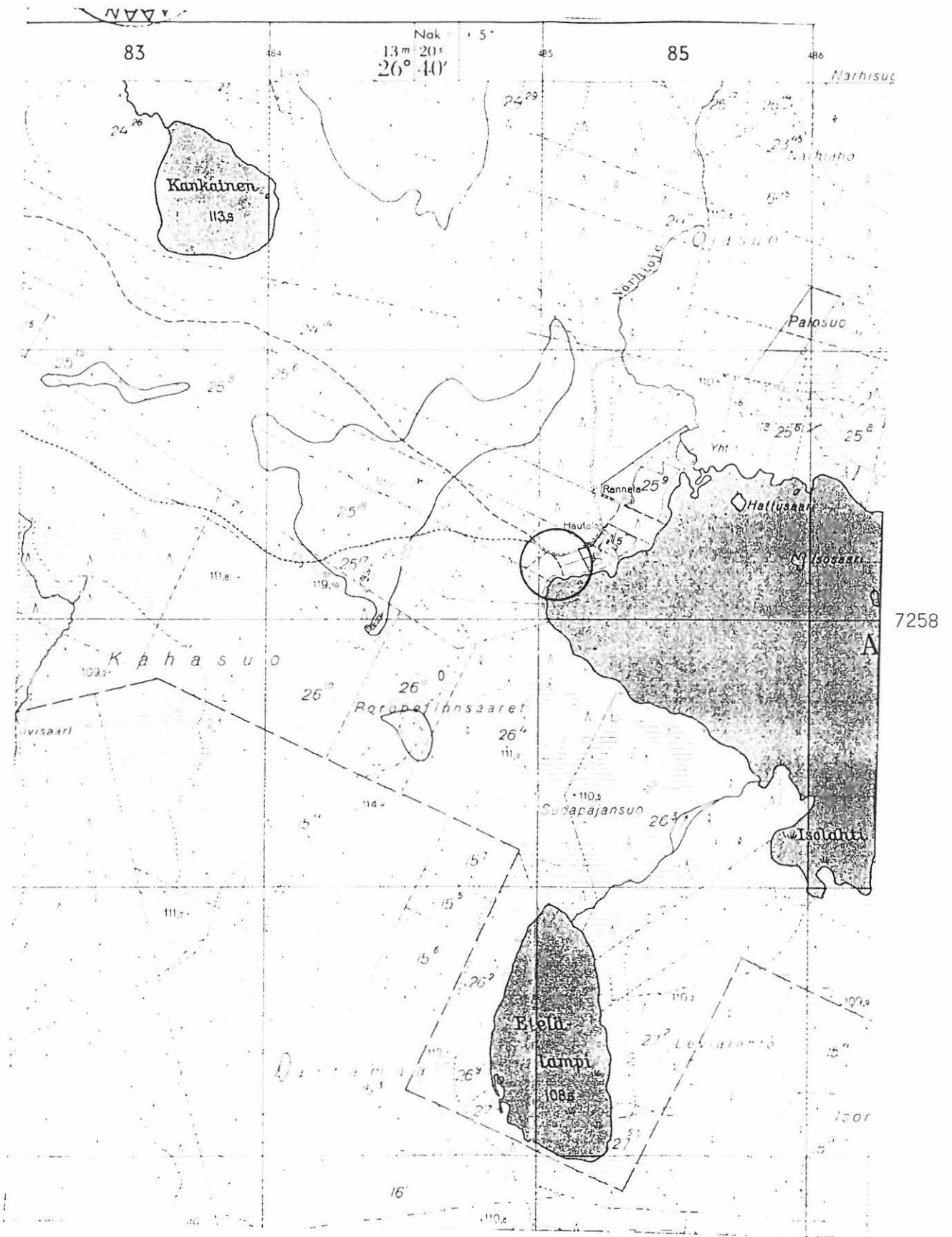
Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt: KM 31301:1-2, kivilajilohelmia ja kvartsi-iskoksia (iskokset painaumasta 3)

Diat: D 207 Vasemmalla Venkaantie, oikealla rantaan johtava tie, asuinpainanteet väiden välisellä kankaalla, lännestä.
 D 208 Yksi asuinpainanteista lännestä.
 D 209 Palanutta kiveä ja kvartsi-iskoksia Kääpäsuoille johtavan tien leikkauksessa, etelästä.

Kartta: Peruskarttaote 3514 07 AITTOJÄRVI, p. 1966.

PK 3514 07 AITTOJÄRVI

x = 7258 16-32

M. Sarkkinen,

y = 3484 94 - 3495 22

Pudasjärven inventointi 1998

z = 110 - 112,5

PUDASJÄRVI 92

Kohteen nimi: Poropellonsaaret
 Määrittely ja mj-luokka: kivikehä. II.
 Peruskartta: 3514 07 AITTOJÄRVI
 Koordinaatit: x = 7257 61, y = 3484 54, z = n. 125
 Kylä, kylänosa: Livo, Aittojärvi
 Tila, rek:no: 26:11
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 11,5 km länsiluoteeseen, Aittojärven länsimmästä lahdesta noin 650 metriä lounaaseen olevan Poropellonsaaret nimisen kankaan korkeimmalla kohdalla, Kääpäsuolle johtavan metsäautotien länsipuolella. Kyseessä on pieni moreenikankaan kumpare, joka kasvaa nuorta mäntyä.

Aittojärvinen Pauli Puurunen ilmoitti syksyllä 1997 paikalla olevan kivien ympäröimän painauman. Inventoinnin aikana kohde tarkastettiin. Mukana oli pudasjärvinen Pekka Tiirola. Kankaan laella on pieni sammalen ja varvikon peittämä rakka, jonka korkeimmalla kohdalla on kehämäinen kivirakenne. Rakenteen keskellä oleva kuopanne on halkaisijaltaan noin 3 metriä oleva laakea matala painanne. Painanteen ympärillä on rakan 10 - 20 cm kokoisista mukulakivistä kasattu 1 - 1,5 metriä leveä ja 20 - 40 cm korkea valli. Koko rakenteen halkaisija on kaikkinsa noin 6 metriä. Painanteen kivikkoisen sammalen peittämä pohja on jokseenkin ympäröivän maanpinnan tasolla. Lisäksi painanteessa kasvaa puolenkymmentä koivunalkua. Rakenteen luoteispuoli on muuta hieman alempana. Länsiosan päältä on ajettu metsäkoneella/traktorilla, jolloin osa rakenteen kivistä on paljastunut sammalen alta. Etäämmällä on muinaista rantavallia.

Lähimmät kohteet 91 ja 93.

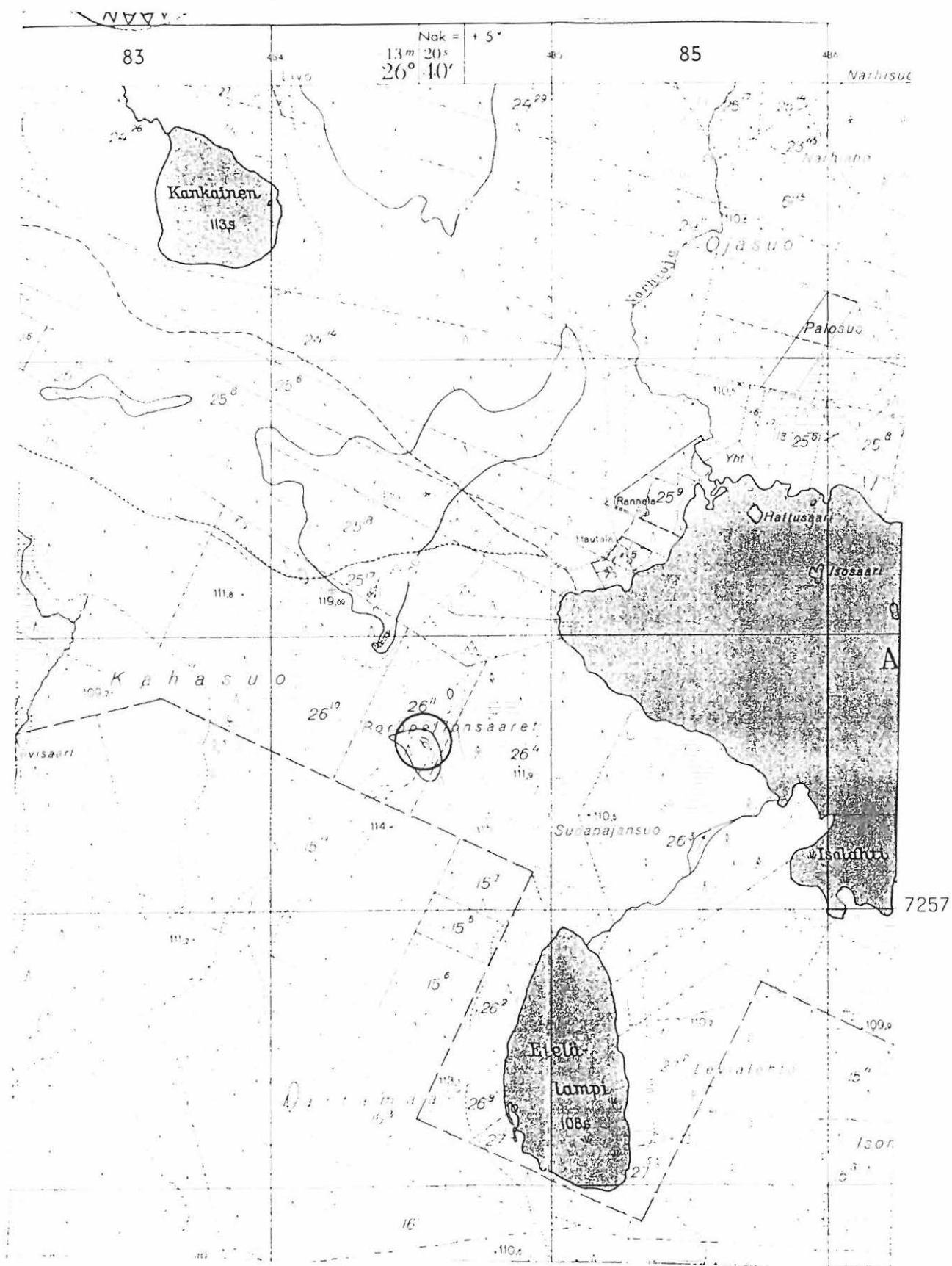
Kohde tarkastettu: 29.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 210 Kivikehä pohjoisesta kuvattuna.

Kartta: Peruskarttaote 3514 07 AITTOJÄRVI, p. 1966

PK 3514 07 AITTOJÄRVI

x = 7257 61

M. Sarkkinen,

y = 3484 54

Pudasjärven inventointi 1998

z = n. 125

PUDASJÄRVI 93

Kohteen nimi: Välitalonkangas
 Määrittely ja mj-luokka: röykkiö, kivikehä, rakkakuoppia. II.
 Peruskartta: 3514 07 AITTOJÄRVI
 Koordinaatit: x = 7257 50, y = 3484 46, z = n. 127,5
 Kylä, kylänosa: Livo, Aittokylä
 Tila, rek:no: 25:8
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 11,5 km länsiluoteeseen, Aittojärven länsimmästä lahdesta noin 650 metriä luoteeseen, Kankainen nimisestä lammesta kilometri kaakkoon olevan kankaan korkeimmalla kohdalla. Kyseessä on korkeimmilta kohdiltaan kivikkoinen hiekkamoreenikangas, joka kasvaa mäntyä. Kankaan luoteisosassa on Välitalon sorakuoppa, jonka etelä/kaakkoisreuna on noin 100 - 150 metriä kohteesta pohjoiseen. Tie sorakuopalle kulkee noin 50 - 55 metrin päässä kaakossa kivikon reunasta ja noin 65 - 75 metriä kohteen kaakkosimmasta rakenteesta.

Paikalla on laaja kankaan korkeimmalla kohdalla sijaitseva WNW-ENE -suuntainen rakka, jonka alueella on useita erilaisia kivirakenteita. Seuraavassa rakenteet kaakosta lukien:

1. Röykkiömäinen kivikehä noin 7 x 4 metriä, keskuspainanne noin 2,5 x 1-1,5 metriä, vallin korkeus noin 20 - 40 cm, painanteen syvyys 20 - 30 cm, suunta WNW - ESE, kivikon pohjoisreunalla, kivikon päästä noin 15 m WNW. Tästä noin 50 m WNW kivikko haarautuu pohjoiseksi ja eteläiseksi harjanteeksi, joiden keskelle jää länteen syvenevä alanne. Edellisestä rakenteesta noin 65 m WNW eteläisellä harjanteella
2. Lähinnä keskuskuopallinen röykkiö, N - S -suuntainen, koko noin 4 x 5 metriä, korkeus suurimmillaan noin 40 cm. Keskuskuopanteen halkaisija noin 1 m ja syvyys 20 - 30 cm. Tehty ikäänkuin poikittain kapean kiviharjanteen päälle. Tästä noin 25 m NW, alanteen pohjasyvennyksessä
3. Kaksi kivikuoppaa, joiden halkaisija noin 1 m ja syvyys 40 - 50 cm, ja kivetty nuotionpaikka, joista ainakin tulisija lienee myöhäinen. Näistä noin 35 m W, pohjoisessa vallissa
4. Rakkakuoppa, jonka halkaisija noin 1,5 metriä ja syvyys noin 30 cm. Tästä 10 m SW rakan päässä olevassa kivikossa
5. Rakkakuoppa/kuopanne, jonka halkaisija 2,5 - 3 metriä ja syvyys 30 - 40 cm.

Kuvattujen rakenteiden lisäksi alueella on myös epämääräisiä pieniä rakkakuoppia. Mitään asuinpaikkalöytöjä alueelta tai sen lähistöltä ei tehty. Lähimmät kohteet ovat Hetteenlahden asuinpaikanne asuinpaikka ja Poropellonsaarten kivikehä, kohteet 91 ja 92. Kivirakenteet ovat sellaisia, joita yleensä tapaa noin 60 - 80 metriä alem-

pana. Kyseessä ovat siis kivirakenteet, joiden lähin vertailukohta on rannikon 40 - 60 metrin korkeudella olevissa kivirakenteissa. Kun molemmat kivikkokohteet sijaitsevat 600 ja 800 metrin päässä asuinpainanteista, joita niitäkin enimmäkseen tunnetaan rannikolta 40 - 60 metrin korkeudelta, voidaan ilmaan heittää ajatus kohteiden samanaikaisuudesta (vrt. myös kohteet 84 ja 85).

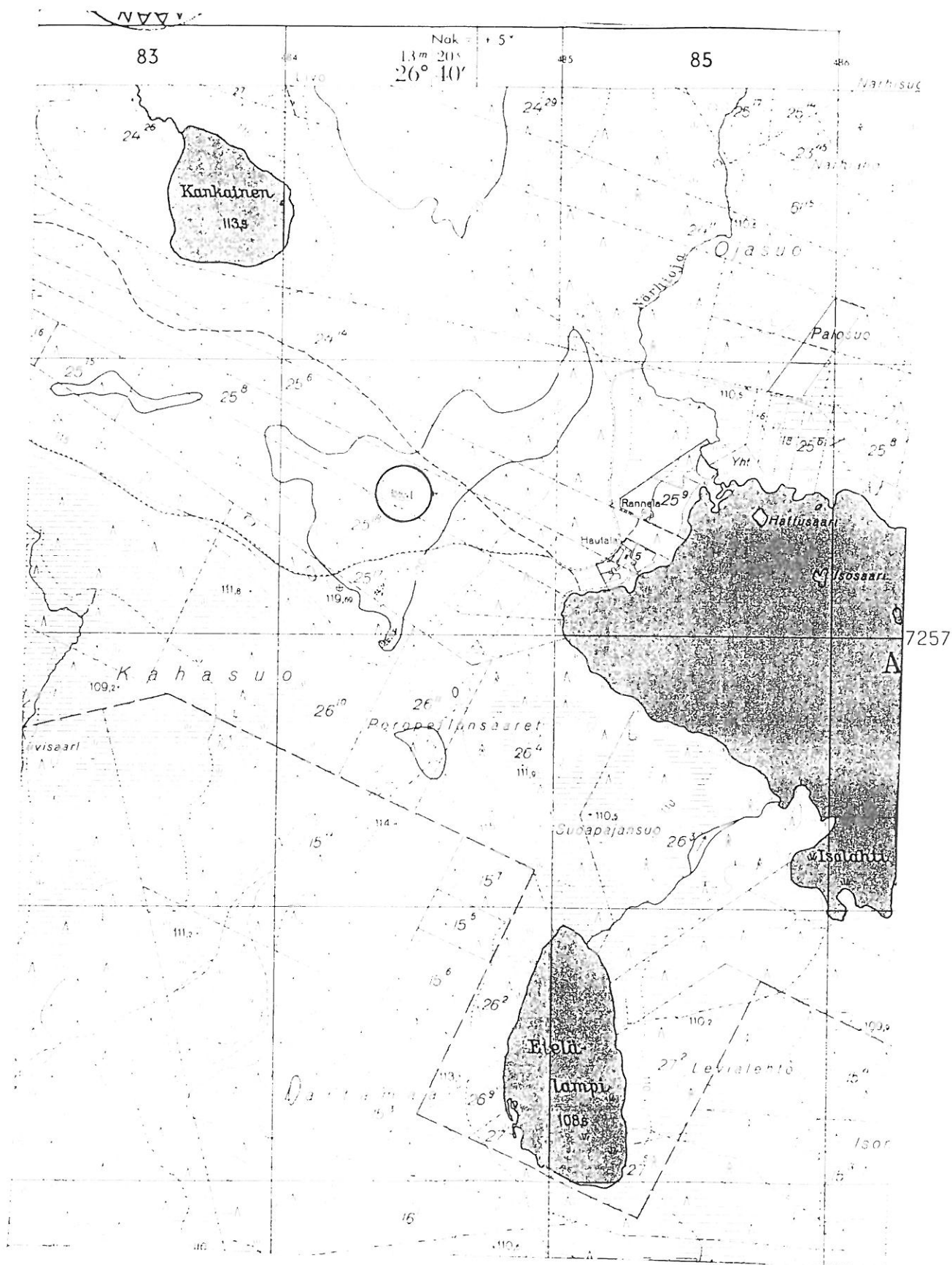
Kohde tarkastettu: 30.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 211 Rakenne 2, kaakosta
D 212 Rakenne 2, lännestä.
D 213 Rakenne 1, etelästä.

Kartta: Peruskarttaote 3514 07 AITTOJÄRVI, p. 1966.

PK 3514 07 AITTOJÄRVI

x = 7257 50

M. Sarkkinen,

y = 3484 46

Pudasjärven inventointi 1998

z = n. 127,5

PUDASJÄRVI 94

Kohteen nimi: Kiiskikangas
 Määrittely ja mj-luokka: pyyntikuoppia. II.
 Peruskartta: 3514 10 PUDASJÄRVI
 Koordinaatit: x = 7255 86, y = 3490 90 (W-pää)
 x = 7255 74, y = 3491 40 (E-pää)
 z = n. 110
 Kylä, kylänosa: Livo, Kyngäs
 Tila, rek:no: 21:43, 21:44 ja 21:47

Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 4,5 km länteen, Livojoen ja Iijoen haaran Härmänjoen väliin jäävän laajan länteen pistävän niemen eteläosassa, Auralankankaan länsipuolella, Kynkään Kiiskilammesta noin 180 metriä etelään alkavalla itään johtavalla kankaalla, sen eteläreunalla. Alue on mäntyä kasvavaa, osin hakattua hiekkakangasta.

Paikalla on ainakin 10 pyyntikuoppaa, joista läntisin kankaan eteläpuolella oleville pelloille johtavan tien länsipuolella, Kiiskiojan itätörmän päällä. Kuopat lännestä lukien:

1. Halkaisija 4 - 5 m, syvyys 70 - 80 cm. Tästä noin 30 m itään
2. Halkaisija 3 - 4 m, syvyys 50 - 70 cm. Tämän vieressä voi olla toinenkin, sijaitsevat tien vieressä. Tästä noin 30 m itään
3. Halkaisija 2,5 - 3 m, syvyys 30 - 40 cm. Tästä 50/60 m itään
4. Halkaisija 3 - 4 m, syvyys 50 - 70 cm. Tästä noin 30 m itään
5. Halkaisija 4 m, syvyys 60 - 70 cm. Tästä noin 30 m itään on palstojen raja, hakatulla palstalla pieni hiekkakuoppa, jonka vieressä mahdollinen pyyntikuoppa. Rajasta noin 25 m itään
6. Halkaisija 4 m, syvyys 70 cm. Tästä noin 30 m itään
7. Halkaisija 4 m, syvyys 50 - 70 cm. Tästä noin 50 m itään
8. Halkaisija 4 m, syvyys 50 - 70 cm. Tästä noin 60 - 70 m itään
9. Halkaisija 3 m, syvyys 50 cm. Tästä noin 7 m itään
10. Halkaisija 3 m, syvyys 50 cm. Tämän jälkeen kapeaksi ja matalaksi käynyt kangas yhtyy suohon ja katoaa, myös kuopat loppuvat. Kuoppia on kaikkiaan noin 500 metrin matkalla. Kangasta pitkin kulkee polku, jonka varrella kuopat sijaitsevat. Kolmeen kuoppaan tehtiin koepisto, joka paljasti huuhtoutuneen kerroksen, mutta ei palanutta kiveä tms. Kyseessä on ilmeinen pyyntikuoppakohde.

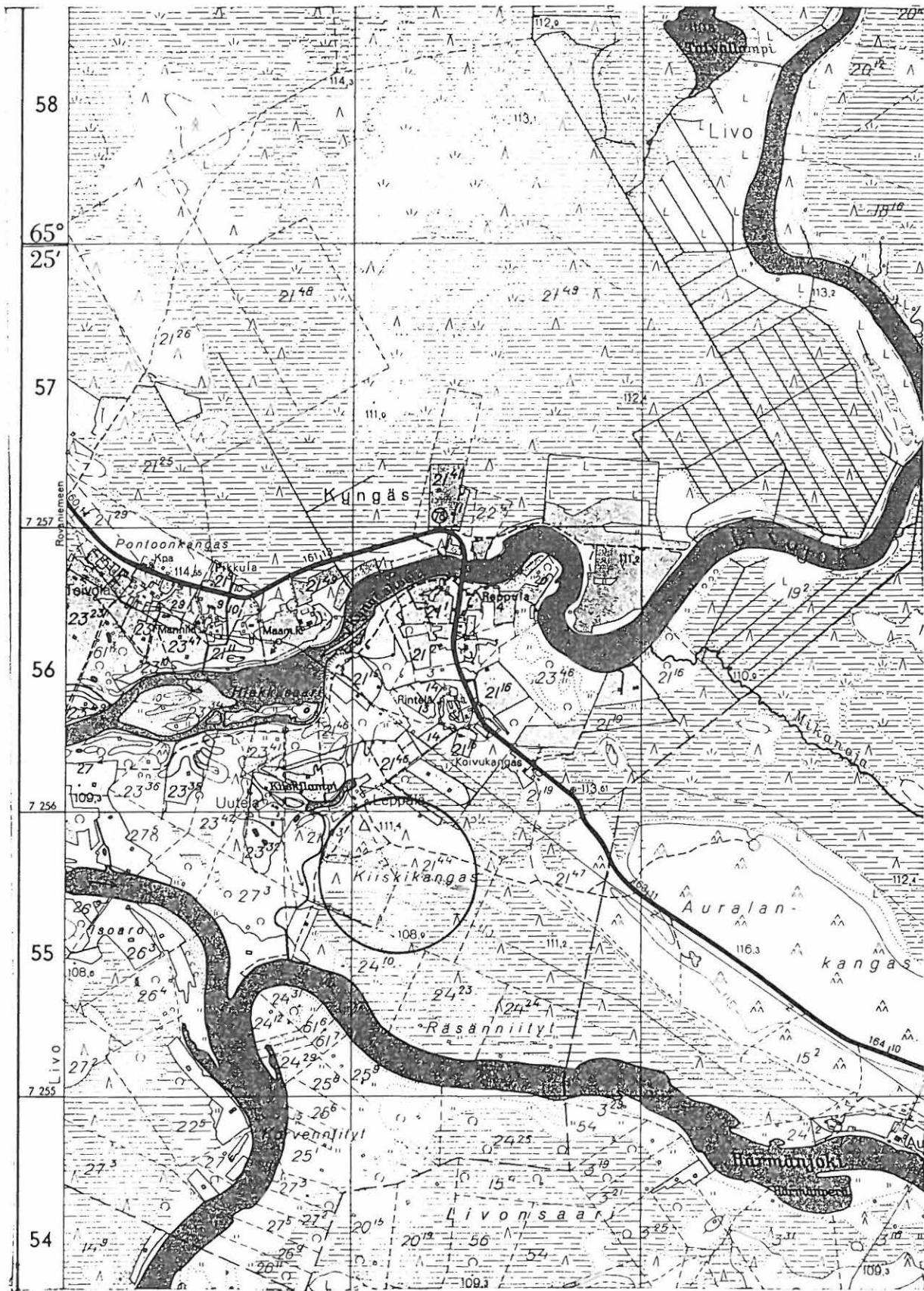
Kohde tarkastettu: 11.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 214 Pyyntikuoppa hakkuuaukean itäpuolella, idästä.

Kartta: Peruskarttaote 3514 10 PUDASJÄRVI, p. 1966.

3491

PK 3514 10 PUDASJÄRVI

x = 7255 86 - 74

M. Sarkkinen,

y = 3490 90 - 3491 40

Pudasjärven inventointi 1998

z = n. 110

PUDASJÄRVI 95

Kohteen nimi: Kynkään Leppälä
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen löytöpaikka. II(?)
 Peruskartta: 3514 10 PUDASJÄRVI
 Koordinaatit: x = 7256 12, y = 3490 96, z = n. 110
 (Kustaa Siuruaisen talon paikka)
 Kylä, kylänosa: Livo, Kyngäs
 Tila, rek:no: 21:46(?)
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 5 km länteen, Kynkään Kiiskilammen pohjoisrannalla sijainneen vanhan Leppälän talon Kustaa Siuruainen on löytänyt kiviesineen, joka on talletteilla PPM:ssa. Löytötiedoissa mainitaan seuraavaa: "Löydetty Pudasjärven Tyngän kylästä syksyllä 1940 kangasmaalta läheltä Livojokea, missä joki tekee suuren niemien. Taltta oli kiviläjässä palaneiden kivien joukossa". Löytäjäksi mainitaan Leppä-Kustu.

Löytöä selviteltäessä kävi ilmi Leppä-Kustun oikea nimi Kustaa Siuruainen. Löytäjä on kuollut pian sotien jälkeen. Asumansa Leppälän talo on sijainnut koordinaattien osoittamalla paikalla nykyisestä Leppälästä noin 80 metriä luoteeseen. Tieto saatiin Kynkään Rintelän Jaakko Siuruaiselta. Joen suurella mutkalla tarkoitettaneen Livojoen mutkaa Kiiskilammen länsipuolella. Alue on alavaa viljelymaata ja vanhaa niittyä. Mitään asuinpaikkaan viittaavaa ei löydetty talon lähipelloilta, jotka tosin suurimmaksi osaksi heinällä. Mutkaa lähin kangasmaa voisi tarkoittaa Kiiskikankaan aluetta, mistä tavattiin pyyntikuoppakohde 94, mutta ei asuinpaikkamerkkejä.

Kohde jäi tarkemmin paikantamatta.

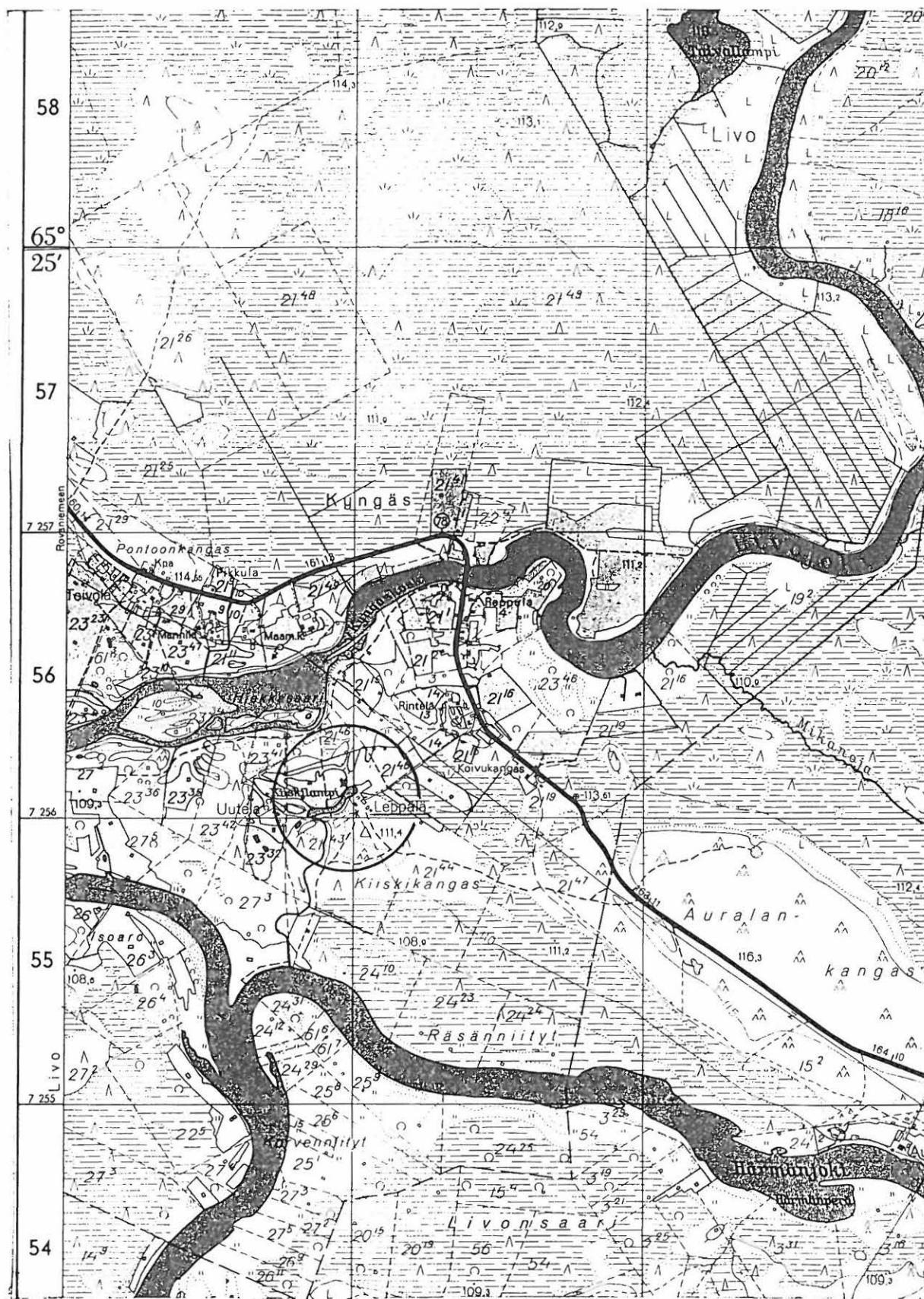
Kohde tarkastettu: (11.9.1998)

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: PPM 3949, tasatalta

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3514 10 PUDASJÄRVI, p. 1966

3491

PK 3514 10 PUDASJÄRVI

ruudut 7255-57/3490-91 (?)

M. Sarkkinen,

Pudasjärven inventointi 1998

PUDASJÄRVI 96

Kohteen nimi: Mutkala
 Määrittys ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka? II(?)
 Peruskartta: 3514 11 ALA-LIVO
 Koordinaatit: x = 7269 18, y = 3496 44, z = n. 120
 (Mutkalan nykyinen päärakennus)
 Kylä, kylänosa: Livo
 Tila, rek:no: Mutkala 11:22
 Maanomistaja: Anni Siuruainen

Pudasjärven kirkosta noin 14 km pohjoiseen, Livon koulusta vajaat 3,5 km lounaaseen, Livojoen etelärannalla sijaitsevan Mutkalan talon mailta on löydetty kaksi Pudasjärven kotiseutumuseon kokoelmiin kuuluvaa reikäkiveä. Paikalta voi olla myös kourutaltoa, joka on numeroitu toisen reikäkiven jälkeen, mutta ilman paikkatietoja. Vahvistusta viimeksi mainitulle löydölle ei saatu. Talo on nykyisin kesäasuntona. Tiedot paikasta saatiin kotiseutumuseonhoitaja Hilma Räisäsen ja viereisen Korpelan talon väen avulla, joiden viimeksi mainittujen kanssa käytiin katsomassa toisen reikäkiven löytöpaikkaa.

Ainakin toinen reikäkivistä on löydetty Mutkalan talosta noin 250 metriä lounaaseen olevasta ojan ja tilan rajan rajaamasta savikkoi-sesta notkelmasta. Kynnöksellä olleesta pellostä ei asuinpaikan merkkejä tavattu. Rannassa talon lounaispuolella on korkeampaa ja hiekkavaa peltoa, joka oli osin ketona, talon luona kynnöksellä. Alue tarkastettiin tuloksetta. Samoin talosta noin 250 metriä koilliseen ollut kynnös ympäristöään korkeammalta maastonkohdalta. Muutoin tämäkin alue oli nurmella. Useampi (2 - 3?) kiviesinettä viittaa asuinpaikkaan, samoin paikan topografia, mutta varmistusta tai paikannusta tälle ei saatu.

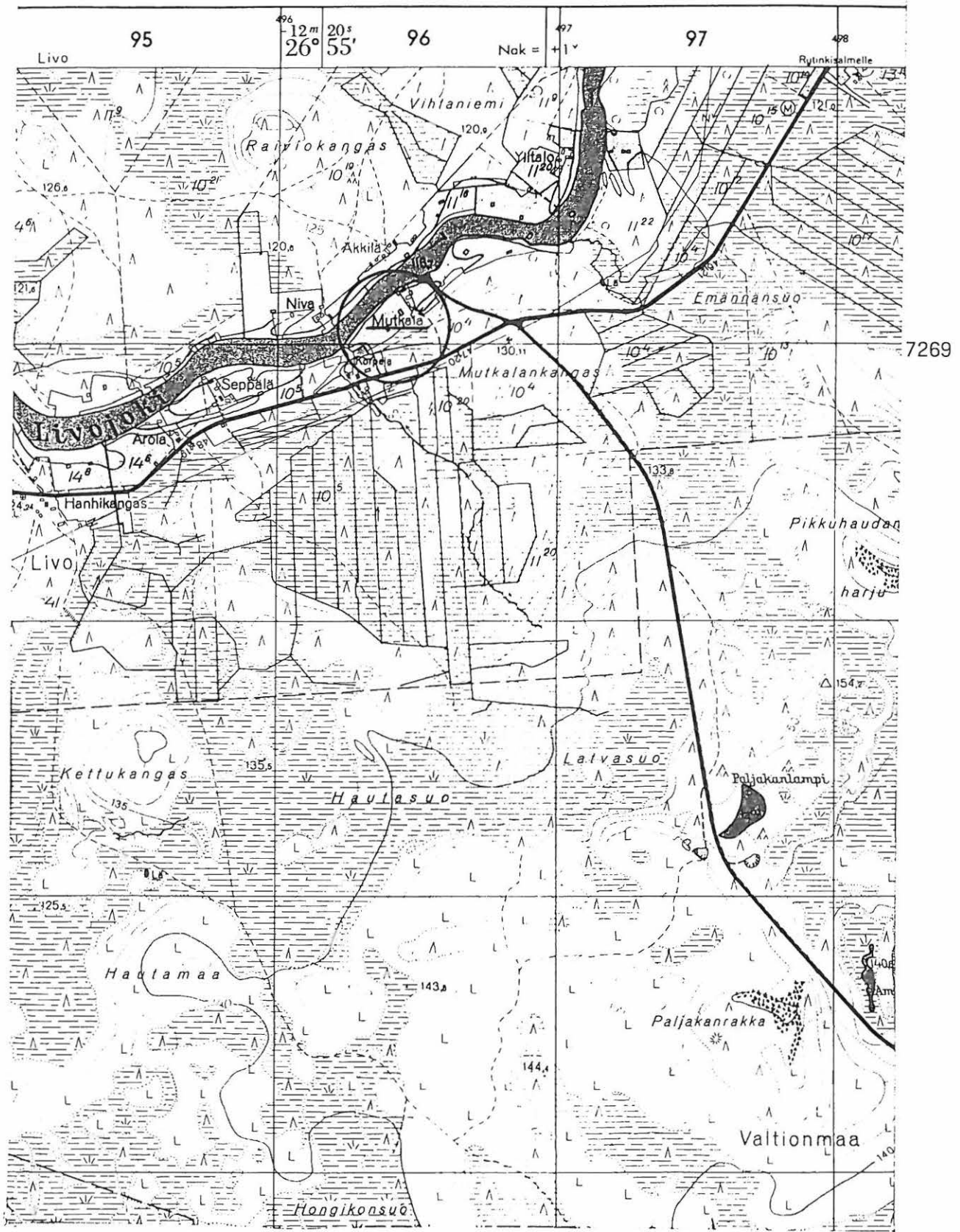
Kohde tarkastettu: 24.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: PudM 2051 ja 2140 reikäkiviä sekä mahdollisesti
 PudM 2052 kourutaltoa

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3514 11 ALA-LIVO, p. 1966.

PK 3514 11 ALA-LIVO

ruutu 7269/3496 (?)

M. Sarkkinen,

Pudasjärven inventointi 1998

PUDASJÄRVI 97

Kohteen nimi: Hyötylä
 Määrittys ja mj-luokka: kivikautinen löytöpaikka. II(?)
 Peruskartta: 3523 07 KOKKOKYLÄ
 Koordinaatit: x = 7282 24, y = 3487 52, z = 120-122,5
 (Hyötylän talonpaikka)
 Kylä, kylänosa: Siurua, Konttila
 Tila, rek:no: Hyötylä 70 (?)
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 27,5 km pohjoisluoteeseen, Siuruan Konttikylän Siuruanjoen Konttikoskesta noin 1,4 km itäkaakkoon, uuden Ranuantien itäpuolelta, Jylhän talosta noin 400 metriä pohjoiseen olevan Hyötylän talon edesmennyt Olavi Juttula on löytänyt tasataltan, joka kuuluu Pudasjärven kotiseutumuseon kokoelmiin.

Luettelotiedoissa ei esineen löytötietoja mainita. Sen sijaan on Eino Jokinen toimittanut PPM:oon paitsi tiedon löydöstä, ja siitä että esine on toimitettu PudM:oon, myös piirroksen, jonka perusteella esine on tunnistettavissa. Kyseessä on jokseenkin hyvin ja kauttaaltaan hiottu kapea ja suhteellisen paksu kantaan kapeneva taltta, PudM 1387. Jokinen mainitsee esineen löytyneen Heiniahon etelänokasta, noin 1 km Siuruanjoesta itään tai kaakkoon, mikä vastaa Olavi Juttulan asuman Hyötylän sijaintia.

Hyötylästä on enää jäljellä vain rauniot ja vesoittuneet pellot. Moreenikankaan eteläpäässä olevan talon tienoilta, saati pelloista, ei voitu löytää mitään asuinpaikan merkkejä.

Kohde tarkastettu: 24.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: PudM 1387, tasataltta

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3523 07 KOKKOKYLÄ, p. 1966.

PK 3523 07 KOKKOKYLÄ

ruutu 7282/3487

M. Sarkkinen,

Pudasjärven inventointi 1998

PUDASJÄRVI 98

Kohteen nimi: Kettuharju
Määrittely ja mj-luokka: maakuoppia/pyyntikuoppia? II.
Peruskartta: 3531 05 ISO JOUTENSUO
Koordinaatit: x = 7234 36, y = 3514 40, z = 127,5-130
Kylä, kylänosa: Valtionmaa
Tila, rek:no:
Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 27,5 km kaakkoon, Jongunjärven eteläpäästä noin 3 km etelään, Jaalankajoesta noin kilometri länteen, laajan Pahasuon keskellä olevan matalan hiekkakankaan koillisreunalla. Paikalla erkane Ahokosken länsipuolisille kankaille johtavalta metsätieltä vanha Ahokoskelle johtava polku. Kettuharju kasvaa nuorta mäntyä.

Metsätien itäpuolella Ahokosken polun varrella kankaan korkeimmalla harjanteella ainakin viisi matalaa kuoppaa. Kuoppien halkaisija on noin 3 metriä ja syvyys noin 30 cm. Kuopissa on huuhtoutumiskerros, mutta palanutta kiveä ei tavattu. Kankaan reunan suuntaisessa rivissä olevien kuoppien keskinäinen etäisyys vaihtelee. Kuopat sijaitsevat molemmin puolin paikalla olevaa tervahautaa, jonka vierellä on jokunen muodoltaan epämääräinen, ilmeisti tervahautaan liittyvä kuopanne. Näiden nuorempien jälkien kohdalla on pyyntikuoppiksi tulkittujen maakuoppien välillä pitempi väli.

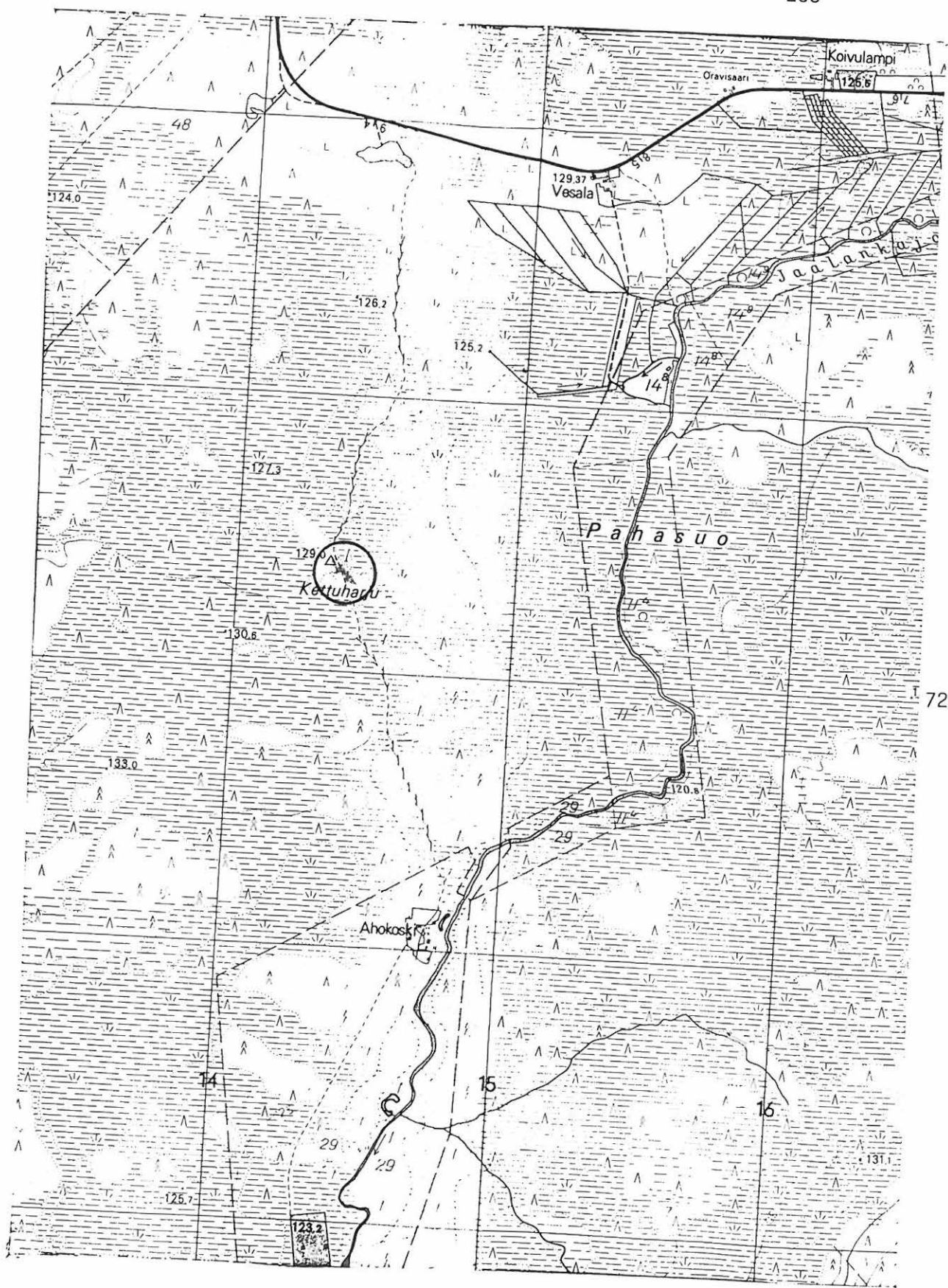
Kohde tarkastettu: 14.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3531 05 ISO JOUTENSUO, p. 1971.

7234

PK 3531 05 ISO JOUTENSUO

x = 7234 36

M. Sarkkinen,

y = 3514 40

Pudasjärven inventointi 1998

z = 127,5 - 110

PUDASJÄRVI 99

Kohteen nimi: Rauhanranta
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.
 Peruskartta: 3531 06 JONKU
 Koordinaatit: x = 7240 50, y = 3518 12, z = 125-127,5
 Kylä, kylänosa: Jonku, Paukkeri
 Tila, rek:no: Rauhanranta (20:11:sta erotettu)
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 27 km kaakkoon, Jongunjärvestä noin 3,5 km itään, idästä järveen laskevan Korpijoen lounaisrannalla, Paukkerin koulusta noin 500 metriä länteen. Alue on joen etelärannalla olevaa hiekkakangasta lännessä olevaan Jokelan taloon johtavan uuden tien varrella. Tie noudattaa jokseenkin vanhan metsätien paikkaa. Joen rantakankaita ympäröivät metsäiset korvet. Paukkerinvaaran korkein kohta sijaitsee kohteesta noin 1,2 km länteen.

Jokelaan johtavalta tieltä kääntyy idästä päin tultaessa hieman ennen Paukkerinvaaraan kääntyvää tietä mökkitie pohjoiseen alas rantaan. Rantaan johtavan tien länsipuolella on pieniä vanhoja hiekanottokuoppia. Mökille johtavalta tieltä laskettiin parikymmentä paikalleen jätettyä kvartsi-iskosta noin 60 metrin matkalla tien yläosassa. Alemmas oli tielle ajettu soraa, eikä näin käynyt ilmi kuinka alas asuinpaikkamerkit jatkuivat. Ylhäällä kankaalla olleiden hiekkakuoppien reunoilta ei mitään löydetty, reunat tosin olivat lähes kokonaan umpeen kasvaneet.

Katiskosken kohteesta noin 300 metriä luoteeseen olevan asuinpaikan tarkastuskertomuksessa on maininta Myllylästä löydetyistä kiviesineistä. Myllylän isännän mukaan kyseessä on kivitaltta, joka on löytynyt Myllylän peltojen länsipuoliselta kankaalta melko läheltä peltoja. Esine lie hukkaantunut. Kerrottu löytöpaikka on karkeasti samoilla tienoin nyt havaitun asuinpaikan kanssa.

Kohteen luoteispuolella kaksi asuinpaikkaa, kohteet 67 ja 72.

Kohde tarkastettu: 15.9.1998

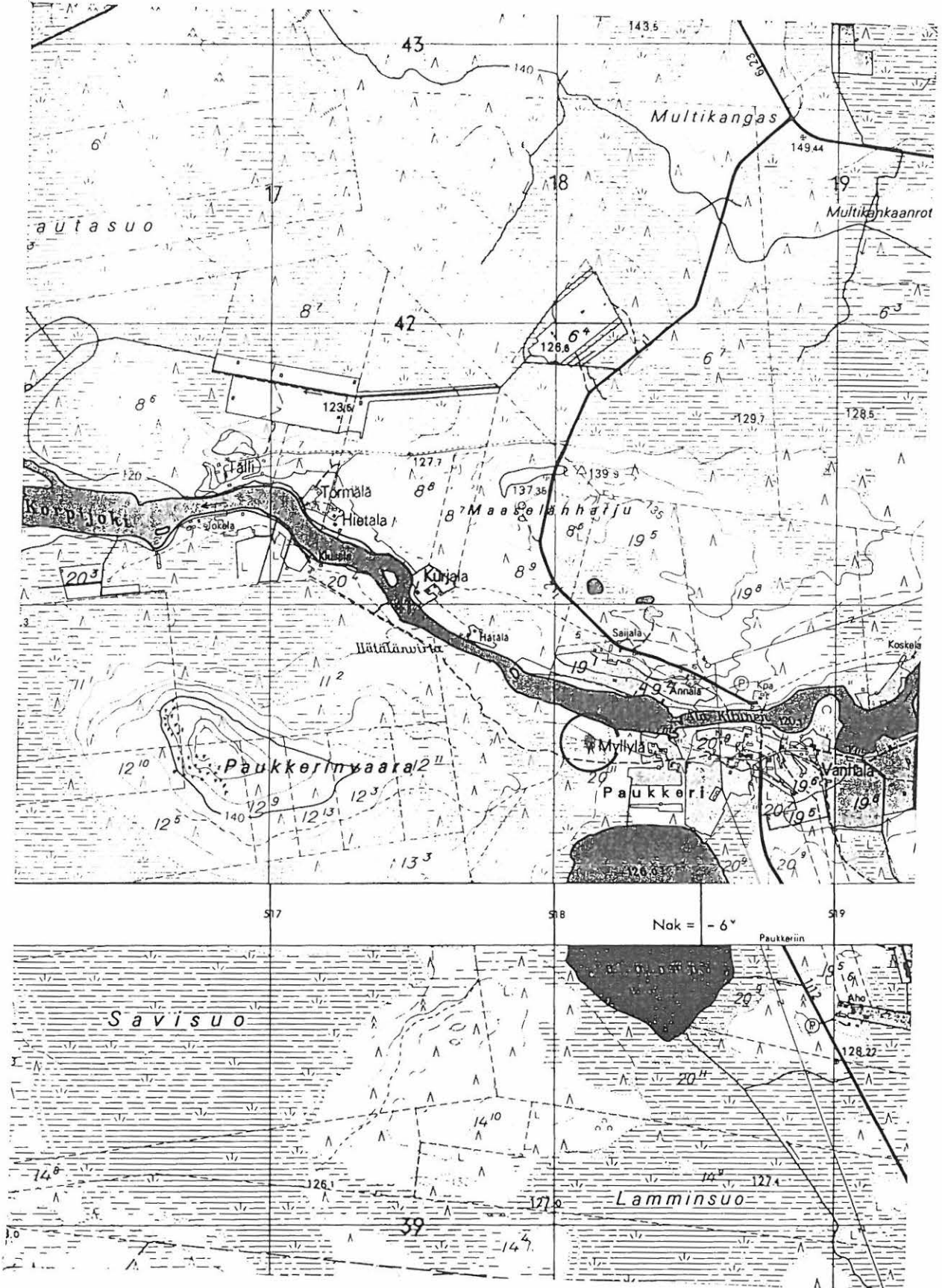
Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt: KM 31302 kvartsikaavin

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3531 06 JONKU, p. 1971.

PK 3531 06 JONKU

(+ 3531 05 ISO JOUTENSUO)

M. Sarkkinen,

Pudasjärven inventointi 1998

x = 7240 50

y = 3518 12

z = 125 - 127,5

PUDASJÄRVI 100

Kohteen nimi: Korkiamaa
 Määrittely ja mj-luokka: maakuoppia/"lapinhautoja". II.
 Peruskartta: 3531 06 JONKU
 Koordinaatit: x = 7243 82, y = 3514 96, z = 130-132,5
 Kylä, kylänosa: Jonku, Pesälänniemi
 Tila, rek:no: 24:?
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 22,5 km itäkaakkoon, Jongunjärven itäran-
 nalla, Liikasenniemen ja Juurikkaniemen väliin jäävän laajan lahden
 perällä olevan niemen korkeimmalla kohdalla. Pesälänniemi on korkea
 mäntyä kasvava moreeniniemeke, jonka eteläranta on viljeltyä, län-
 sirannalla on kolme ja pohjoisrannalla kaksi mökkiä.

Juurikkaniemen Riekin Veikko Pesälä, Pesälänniemestä lähtöisin,
 kertoi Korkiamalla olevista maakuopista, joita niemen asukkaat
 ovat kutsuneet "lapinhautoiksi" ja epäilivät lappalaisten asuinsi-
 joiksi. Mäen laelta korkeimman kohdan pohjois- ja koillisreunalta
 tavattiinkin tarkastuksen yhteydessä ainakin viisi selvää kuopan-
 netta. Kuopat sijaitsevat hajallaan ja niiden välinen etäisyys
 vaihtelee. Näistä 4 on pyöreätä, halkaisijaltaan 1 - 1,5 metriä ja
 syvyydeltään 40 - 60 cm olevaa, kuoppaa. Ohuen huuhtoutumiskerrok-
 sen alla oli kiviä, jotka ainakin osin vaikuttivat tulessa rapautu-
 neilta. Läntisin kuoppa on muodoltaan kellarimainen, enimmillään
 lähes metrin syvyinen kuopanne, jonka koko on noin 6 x 3 - 4 met-
 riä. Poikittain rinteen yläreunassa olevan kuopan ympärillä on hie-
 noista vallia. Tämän eteläpuolella on yksi pyöreä painanne.

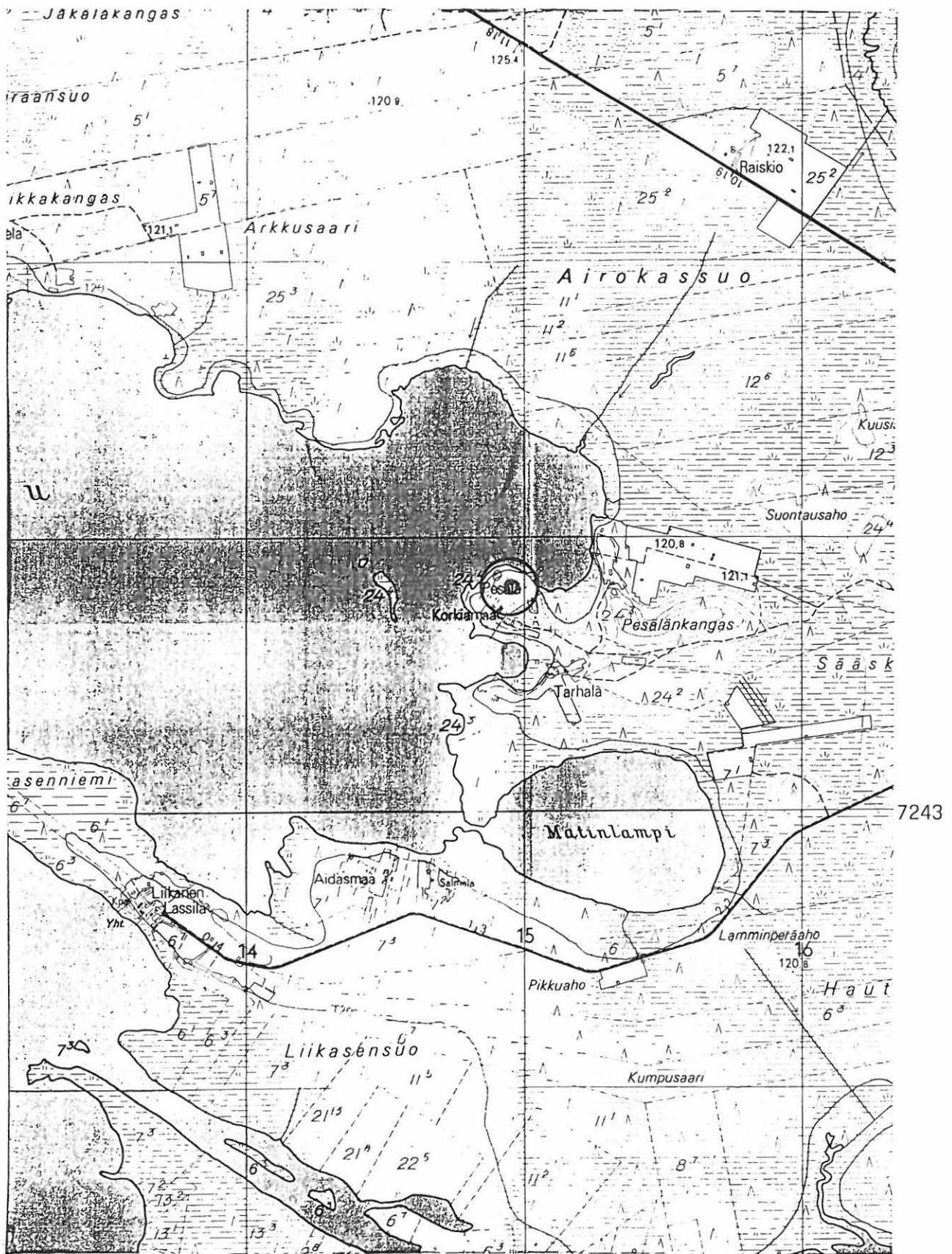
Kohde tarkastettu: 1.10.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 215 Läntisin kellarimainen kuopanne etelästä.

Kartta: Peruskarttaote 3531 06 JONKU, p. 1971.

3514

PK 3531 06 JONKU

x = 7243 82

M. Sarkkinen,

y = 3514 96

Pudasjärven inventointi 1998

z = 130 - 132,5

PUDASJÄRVI 101

Kohteen nimi: Pesälän pelto
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.
 Peruskartta: 3531 06 JONKU
 Koordinaatit: x = 7245 44, y = 3512 33, z = 120-122,5
 Kylä, kylänosa: Jonku, Juurikkaniemi
 Tila, rek:no: Riekki 4:6
 Maanomistaja: Veikko Pesälä
 Juurikkarannantie Pudasjärvi

Pudasjärven kirkosta noin 19,5 km itäkaakkoon, Jongunjärven itärannalla, Jongun vanhasta lossirannasta noin 2,1 km eteläkaakkoon Piiraan ja Harjun välisellä tilalla. Alue on vanhaa viljelysmaata, joka viettää loivasti kohti järveä.

Veikko Pesälän asuinrakennuksen järvenpuolella olevasta kasvimaasta ja sen eteläpuoliselta kynnöspellolta tavattiin erilaatuista kvartssia olevia lohelmia ja iskoksia suhteellisen runsaasti. Kvartsit jätettiin paikoilleen. Asuinpaikkahavainnot tehtiin noin 30 metrin levyiseltä vyöhykkeeltä rannasta lukien. Rannansuunnassa kohteen pituutta ei voitu määrittellä, sillä sekä Harjun että Piiraan lähimmät pellot olivat heinällä. Pelto ei vaikuttanut kovinkaan hiekkaiselta, mutta oli varsin vähäkivistä. Paikalta ei tiettävästi ole tehty kiviesinelöytöjä.

Lähin löytö on rautakautinen hevosenkenkäsolkki Piiraan puolelta läheltä Pesälän maiden rajaa, kohde 69. Tuon kohteen aiemman tarkastuksen yhteydessä havaittiin kvartssia Pesälän kasvimaassa.

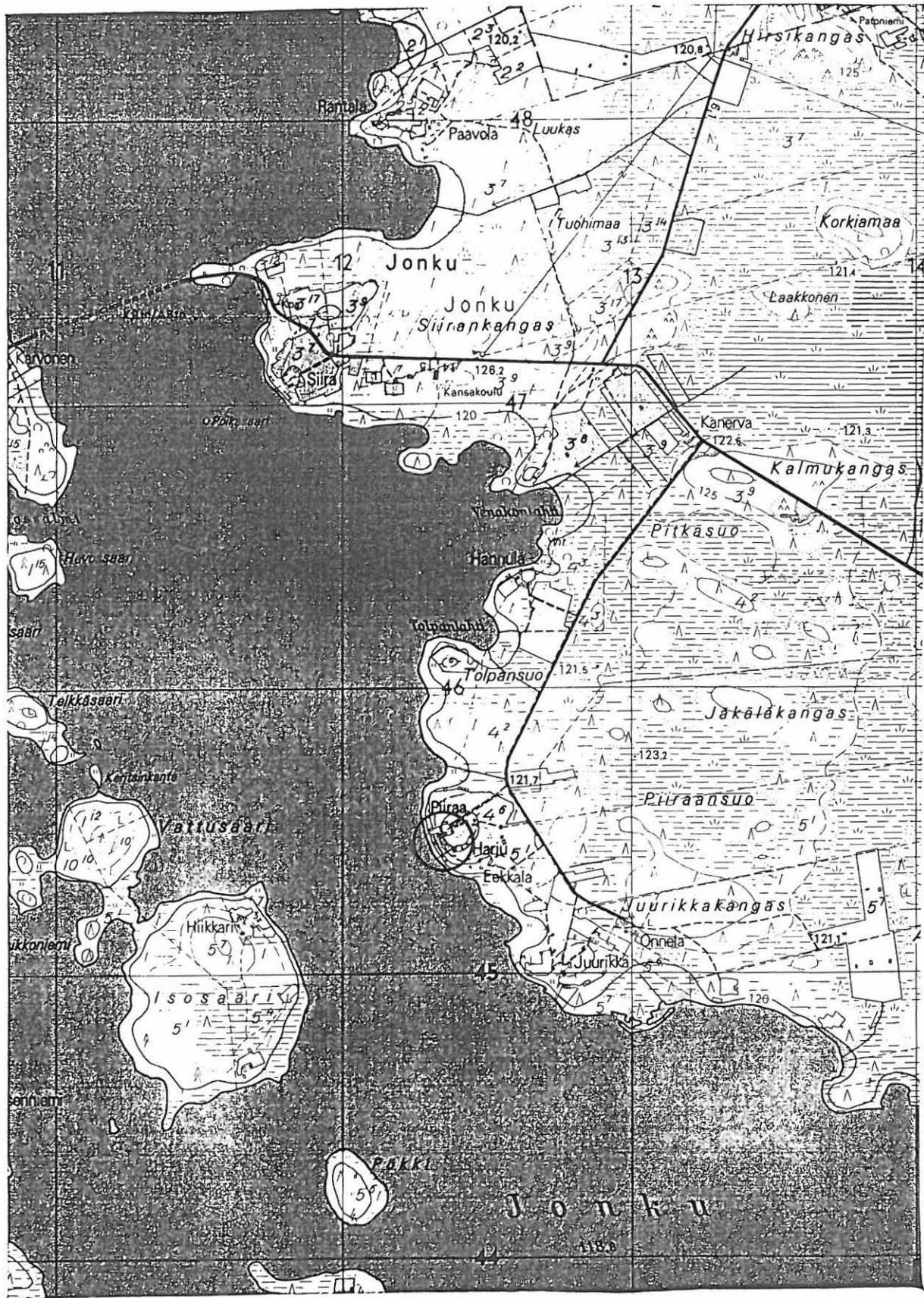
Kohde tarkastettu: 15.9.1998

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1987, M. Torvinen (kohde 69)

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 216 Asuinpaikkahavainnot kynnökseltä ja talosta vasempaan olevasta kasvimaasta, keskellä naapurin puolella olevan aitan kohdalta solkilöytö, kohde 69 Piiraa, eteläkaakosta.

Kartta: Peruskarttaote 3531 06 JONKU, p. 1971.

PK 3531 06 JONKU

x = 7245 44

M. Sarkkinen,

y = 3512 33

Pudasjärven inventointi 1998

PUDASJÄRVI 102

Kohteen nimi: Sotka
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.
 Peruskartta: 3531 06 JONKU
 Koordinaatit: x = 7249 20, y = 3513 52, z = 120-122,5
 Kylä, kylänosa: Sotkajärvi, Parkkila
 Tila, rek:no: Sotka 2:9
 Maanomistaja: Sauli Leinonen
 Sotkajärvi

Pudasjärven kirkosta noin 18,5 km itäkaakkoon, Sotkajärven länsirannalla, Iijoen niskassa olevasta sillasta noin 560 metriä kaakkoon, Jonkuun johtavan tien ja rannan välisellä pellolla, Sotkan vanhasta asuinrakennuksesta noin 50 metriä koilliseen. Alue on itään järveä kohti viettävää peltoa.

Paikalta olleelta perunannoston jäljiltä olleesta pellostä löydettiin inventoinnin yhteydessä runsaasti kvartsi-iskoksia ja -lohelmia, mutta myös jonkin verran luonnonkvartssia. Kvartsit jätettiin paikoilleen. Pellossa on melko runsaasti pientä kiveä. Paikalta ei tiettävästi ole kiviesineitä löydetty.

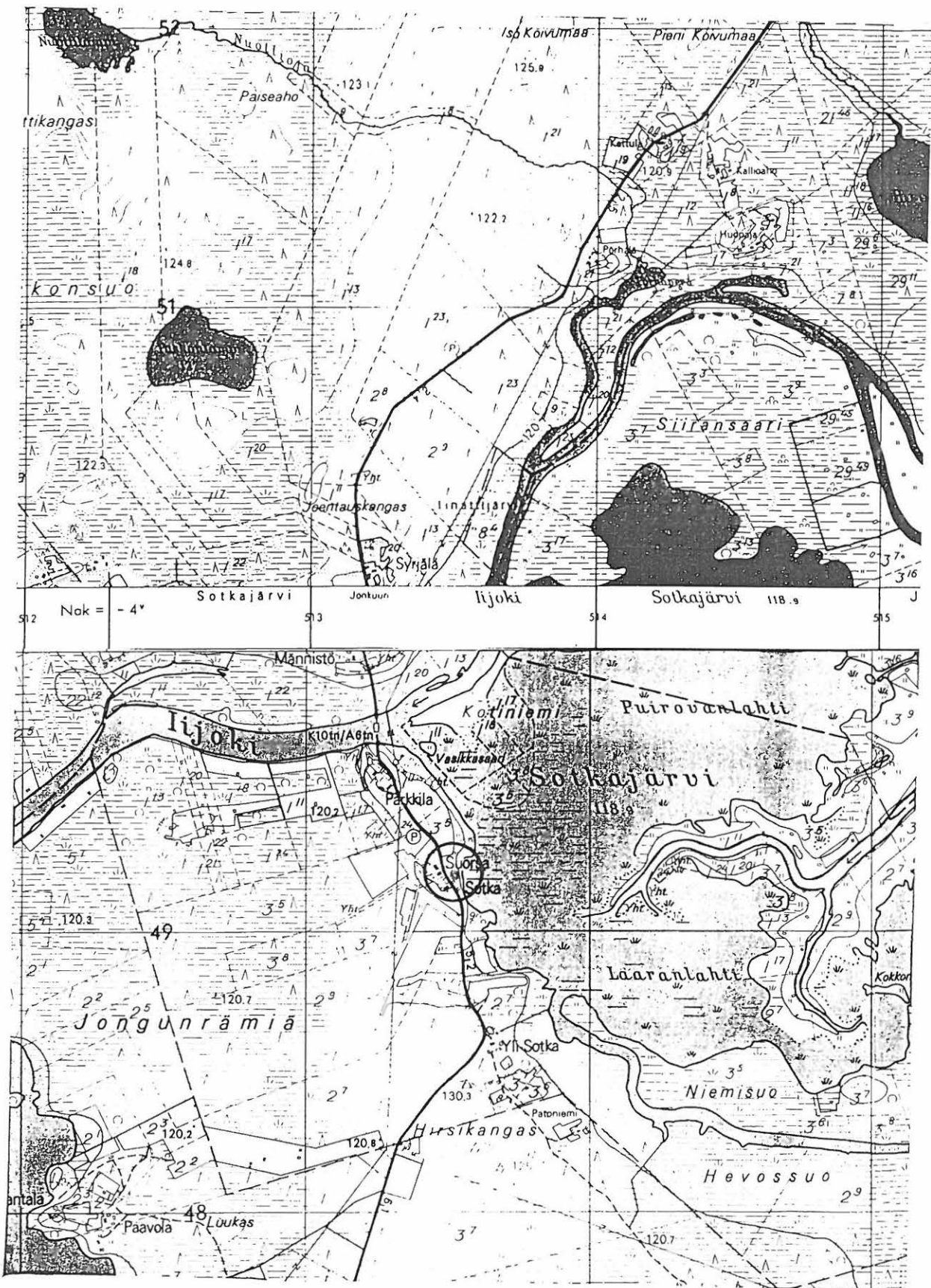
Kohde tarkastettu: 15.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 217 Löytöpelto kuvan keskellä mullalla, etelästä Sotkan vanhan talon kulmalta

Kartta: Peruskarttaote 3531 06 JONKU, p. 1971

PK 3531 06 JONKU

(+ 3532 04 HIRVASKOSKI)

M. Sarkkinen,

Pudasjärven inventointi 1998

x = 7249 20

y = 3513 52

z = 120 - 122,5

PUDASJÄRVI 103

Kohteen nimi: Hirsikangas
 Määrittely ja mj-luokka: maakuoppia/"lapinhautoja". II.
 Peruskartta: 3531 09 VENYMÄ
 Koordinaatit: x = n. 7247 00, y = n. 3526 96,
 z = n. 135 - 140
 Kylä, kylänosa: Kurki
 Tila, rek:no: 3:3
 Maanomistaja: Eino Nevalainen

Pudasjärven kirkosta noin 31 km itäkaakkoon, Iijoen Kurjenlammen kaakkoispuolisella kankaalla, Puolangantieltä Venymästä Ruuhivaaran ja Kötölän kautta kulkevan tien ja joen välissä. Alue on Hirsikankaan laen kautta kulkevan tien luoteispuolista jokea kohti laskevaa mäntykangasta. Veteläisen kivikautisen löytöpaikan, kohde 13, tarkastuksen yhteydessä Eino Nevalainen kertoi Hirsikankaalla olevan kolme maakuoppaa, ns. lapinhautaa.

Hirsikankaan korkeimmalta kohdalta noin 200 metriä länteen tavattiinkin kaksi maakuoppaa. Ne sijaitsevat rinteiden terasseilla alueella, missä palstojen 3:3 ja 1:19 raja tekee 90 asteen kulman. Kuopista itäisempi sijaitsee rajakulmasta noin 50 metriä itään. Sen halkaisija on noin 4 metriä ja syvyys noin 60 - 80 metriä. Läntisempi sijaitsee rajakulmasta 20 - 30 metriä luoteeseen ja kooltaan samaa luokkaa kuin edellinen. Tätä on joskus kaiveltu. Mahdollisesti kyseessä on sama kuoppa, josta E. Nevalainen tiesi "tulenpidon jälkiä" tavatun. Kuopista koilliseen olevalla kankaanosalla on jokin epämääräinen pieni kuopanne, jotka voivat olla luonnollisia-kin.

Kohde tarkastettu: 16.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3531 09 VENYMÄ, p. 1971.

PK 3531 09 VENYMÄ

M. Sarkkinen,

Pudasjärven inventointi 1998

x = n. 7247 00

y = n. 3536 96

z = 135 - 140

PUDASJÄRVI 104

Kohteen nimi: Haanela (Eeteni)
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.
 Peruskartta: 3532 01 KIVARIJÄRVI
 Koordinaatit: x = 7250 92, y = 3507 52, z = n. 120
 Kylä, kylänosa: Pudasjärvi
 Tila, rek:no: 22:?
 Maanomistaja: Eero Räisänen

Pudasjärven kirkosta noin 12,5 km itäkaakkoon, Kurenalta Parkkilaan johtavan tien varrella, Iijoen pohjoisrannalla Ruunaojan suusta noin 450 metriä länteen. Haanelan talo sijaitsee hiekkaisen mäntykankaan eteläreunalla jokivarressa. Pihapiirissä on uudehko asuinrakennus, osa vanhoista rakennuksista on purettu ja pellot pääosin heinällä.

Pudasjärven kotiseutumuseon kokoelmiin kuuluu kaksi kiviesinettä, jotka Paavo Räisänen on Haanelan pellosta löytänyt. Lisäksi paikalta on luonnonkivi ja liippoja samassa kokoelmassa. Aluetta tarkastettaessa tavattiin vanhalla pihamaalla olleesta noin 5 x 10 metriä alaltaan olleesta perunamaasta kymmenkyntä kvartsi-iskosta ja -lohelmaa. Maaperä löytöpaikalla on multavaa, ylempänä selvästi hiekkaisempaa. Asuinpaikan laajuutta ei voitu tarkemmin määrittää, sillä pihamaan molemmiin puolin olleet pellot olivat heinällä. Peltojen reunojen rikkoutuneilta paikoilta ja peltojen yläpuolisilta metsäteiltä ei asuinpaikan merkkejä tavattu.

Kohde tarkastettu: 16.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: PudM 4071 poikkikirves ja PudM 4072 tasataltta

Diat: D 218 Asuinpaikkahavainnot pihan kasvimaasta, oikella olevat rakennuksen vanhan päärakennuksen paikalla, pohjoisluoteesta.

Kartta: Peruskarttaote 3532 01 KIVARIJÄRVI, p. 1966.

PK 3532 01 KIVARIJÄRVI
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

x = 7250 92
 y = 3507 52

PUDASJÄRVI 105

Kohteen nimi: Rissanen
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen löytöpaikka. II(?)
 Peruskartta: 3532 01 KIVARIJÄRVI
 Koordinaatit: x = 7255 09, y = 3502 78, z = n. 120
 (Rissanen talo)
 Kylä, kylänosa: Pudasjärvi, Rissanenperä
 Tila, rek:no: 23:?
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 7 km itään, Kivarijärvestä noin 300 metriä kaakkoon, Kuusamontien varrella sijaitsevan Rissanen talon edesmenneen isännän Janne Rissanen löytämän reikäkiven on PPM:n koelmiin toimittanut Eino Jokinen. Löytötiedoissa kerrotaan seuraavaa: Rissanen talon maalta syksyllä 1947, 200 - 300 metriä Kivarijärven rannasta luoteeseen saksalaisten ampumahaudan luota.

Löytövuonna syntynyt talon nykyinen isäntä, löytäjän poika Matti Rissanen kertoi ampumahautojen sijaitsevan talosta noin 300 metriä koilliseen olevalla kankaalla Kuusamontien molemmin puolin. Tämän perusteella löytötietojen maininta "järvestä luoteeseen" pitäisi ilmeisesti olla "kaakkoon". Hiekkakankaalla on vielä näkyvissä ampumahautoja, jotka sijaitsevat nykyisen Kuusamontien eteläpuolella, missä vanha tieura kulkee. Löytöpaikkaa ei voitu tarkemmin määrittellä, asuinpaikan merkkejä ei alueelta tavattu.

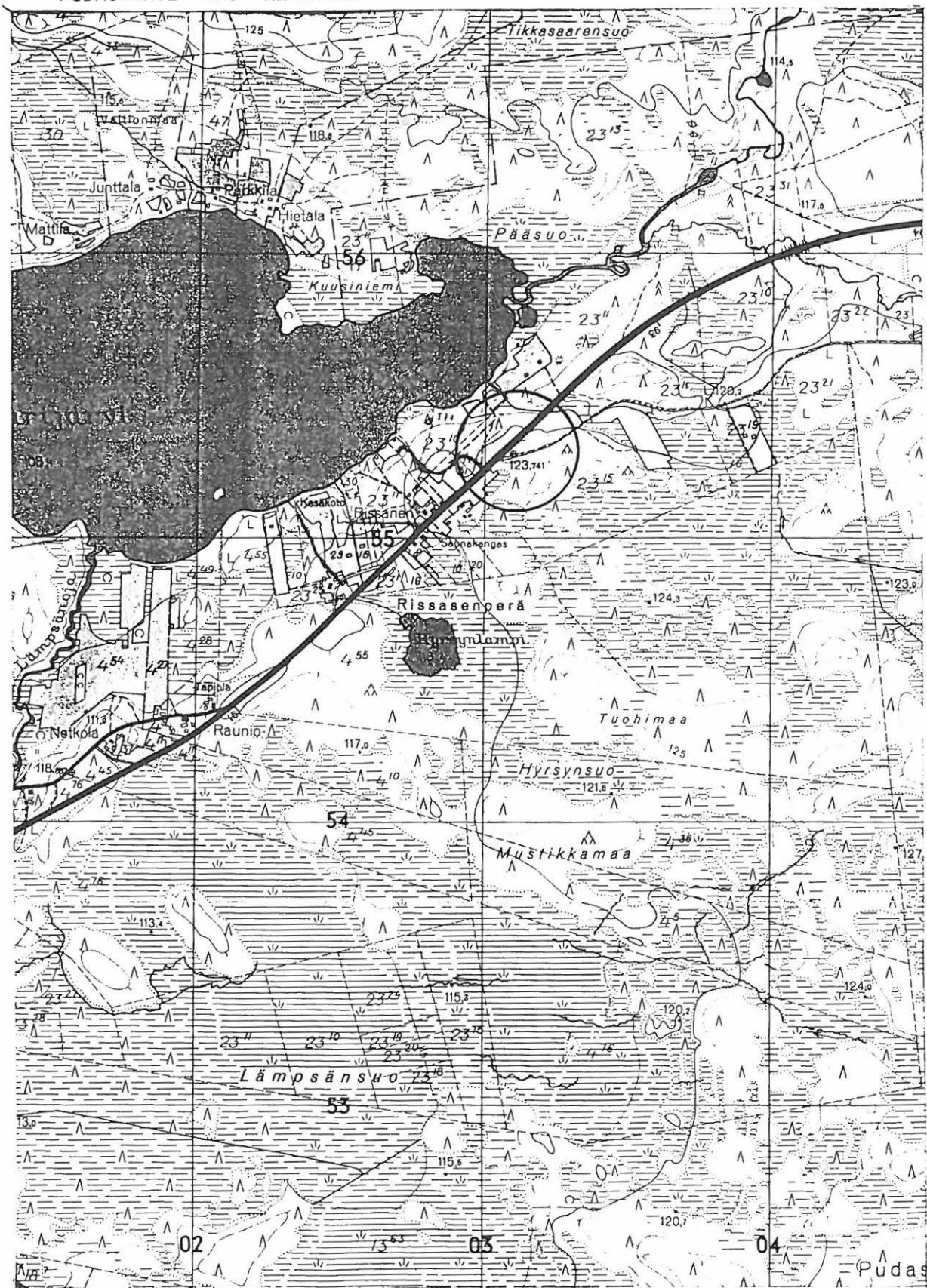
Kohde tarkastettu: 30.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: PPM 4209 reikäkivi

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3532 01 KIVARIJÄRVI, p. 1966.

PK 3532 01 KIVARIJÄRVI
M. Sarkkinen,
Pudasjärven inventointi 1998

ruodut 7255/3502-03

PUDASJÄRVI 106

Kohteen nimi: Kuusiniemi

Määrittely ja mj-luokka: rautakautinen/keskiaikainen
löytöpaikka. II.

Peruskartta: 3532 03 PÄRJÄNSUO

Koordinaatit: x = 7278 44, y = 3505 22, z = n. 125

Kylä, kylänosa: Livo, Yli-Livo

Tila, rek:no: Kuusiniemi 145

Maanomistaja: Tauno ja Mirja Leinonen
Kirsiojantie 1864, 93225 PÄRJÄNSUO

Pudasjärven kirkosta noin 25 km pohjoiseen, Jakunkankaan itäpuolella Livojoen pohjoisrannalla Jakunkoskesta noin 2 km ylävirtaan ja kaakkoon. Alue on jokivarren hiekkavaa jokseenkin tasaista rantakangasta, joka nousee vähitellen pohjoiseen. Kuusiniemen pihamaalta, asuinrakennuksesta länsilounaaseen, heti rannassa olevan saunan länsipuolelle isojen rantapetäjien katveeseen viinimarjapensaita istutettaessa ja kukkamaata tehtäessä on Mirja Leinonen löytänyt rautaisen nuolenkärjen. Paikalta ei ole tehty muita löytöjä, tosin aluetta ei ole kovin laajalti tai syvästi koskaan kaiveltukaan. Inventoinnin aikana pihamaalta ei voitu mitään löytöä selittävää havaita.

Pudasjärven kotiseutumuseossa oleva nuoli vastaa tyypiltään jokseen M. Hiekkasen tyyppiä 3AVIII (vrt. Hiekkanen, Suomen rautakauden nuolenkärjet, HYAL 19, s. 90 - 93). Nuoli ajoittunee rautakauden lopulle tai keskiaikaan.

Löytö on julkaistu Livon kylähistoriassa " Elettiinhän sitä enneni. Livonkylän neljä vuosisataa" (Pudj:n kans. op. 1998), missä esine mainitaan löytyneeksi porotarhan luota. Kuusimäen Kalle Leinosen mukaan tämä on kuitenkin väärä tieto.

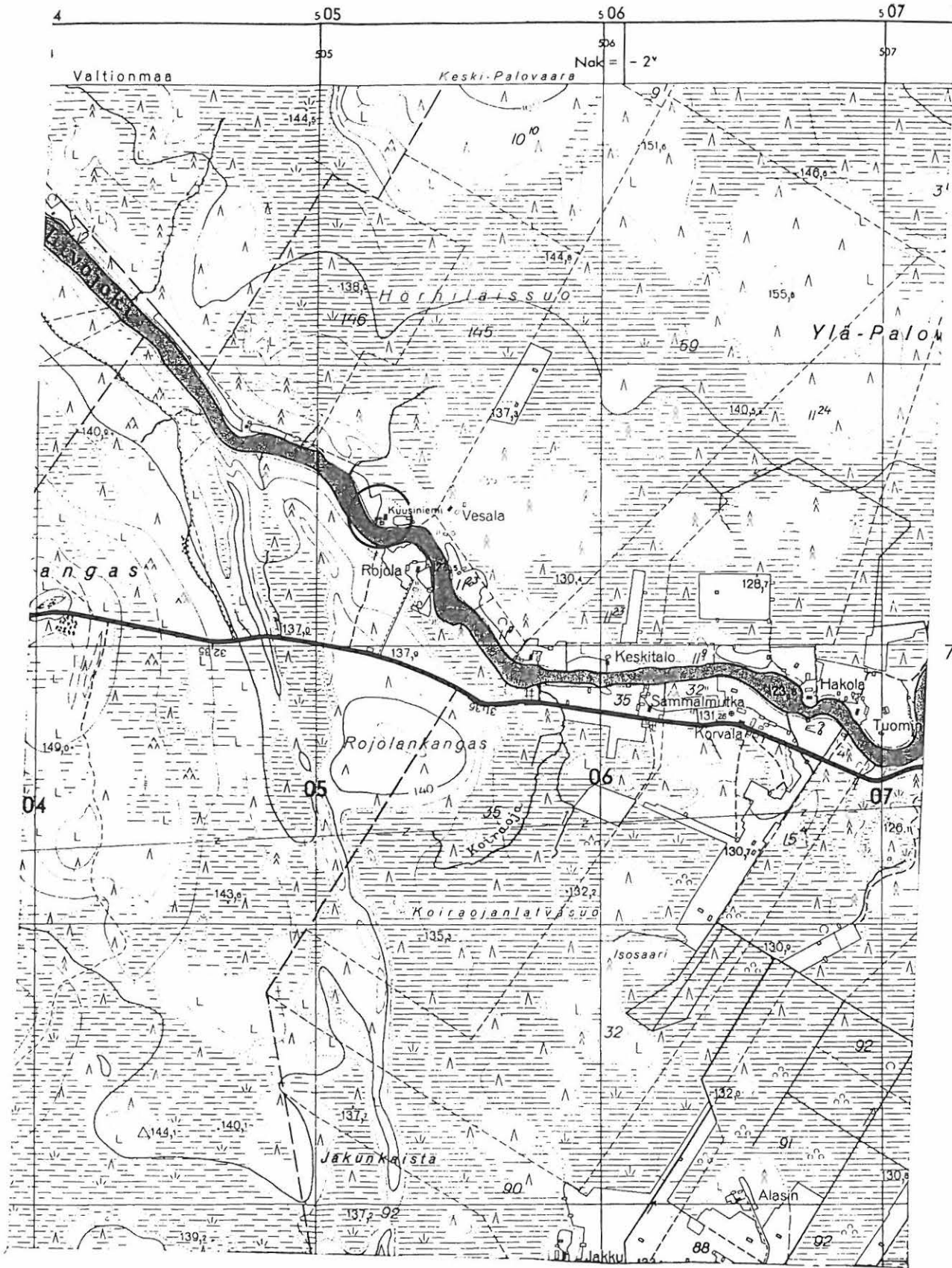
Kohde tarkastettu: 24.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: PudM 2046 rautanuolenkärki

Diat: D 219 Löytöpaikka saunan päädyn etualan marjapensaiden paikalla, lännestä.

Kartta: Peruskarttaote 3532 03 PÄRJÄNSUO, p. 1966.

7278

PK 3532 03 PÄRJÄNSUO

x = 7278 44

M. Sarkkinen,

y = 3505 22

Pudasjärven inventointi 1998

z = n. 125

PUDASJÄRVI 107

Kohteen nimi: Penttilä
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka? II.
 Peruskartta: 3532 04 HIRVASKOSKI
 Koordinaatit: x = 7251 80, y = 3515 74, z = n. 125
 Kylä, kylänosa: Sotkajärvi, Hirvaskoski
 Tila, rek:no: Penttilä 10:2
 Maanomistaja: Yrjö Wikström
 Itärannantie 160, 93270 Sotkajärvi

Pudasjärven kirkosta noin 20 km itään, Korento- ja Sotkajärvien välisen Hirvasjärven itärannalla, Hirvasvaaran länsipuolella, Puolantien Hirvasjoen sillasta noin 1,5 km etelään. Alue on loivasti länteen kohti järveä laskevaa kangasmaata Penttilän talon pihapiirin tuntumassa.

T. Wallenius mainitsee Täperän asuinpaikan, kohde 65, tarkastuskertomuksessaan, että kertoman mukaan Penttilästä olisi löytynyt liuskekärki. Penttilän Y. Wikström ei pellostaan tällaista tiennyt löytyneen. Talon vanhat talonpoikaisesineet olivat hyvässä järjestyksessä kotimuseossa. Ainoat näiden joukossa olevat pellostä löytyneet kivet olivat tavallisia historiallisen ajan liippoja. Päärakennuksen luoteispuolisesta rantapellostä, joka oli perunannoston jäljiltä, tavattiin puolenkymmentä kvartsi-iskosta. Iskokset havaittiin pellon itäisessä yläreunassa. Iskosten ja paikan sijainnin perusteella kyseessä voi olla asuinpaikka. Pelto oli hiekkavaa, joukossa suhteellisen runsaasti pientä kiveä.

Kohde tarkastettu: 16.9.1998

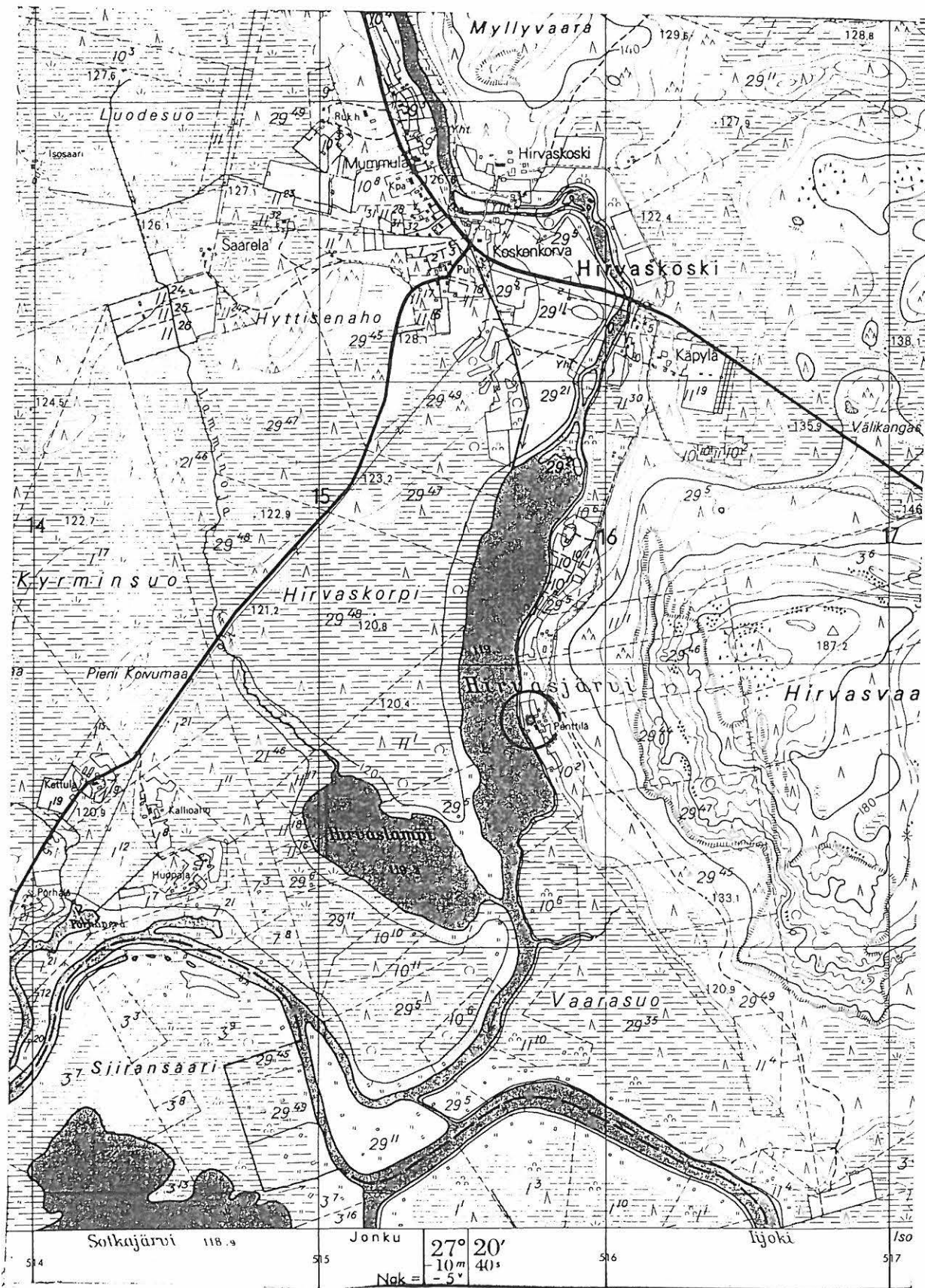
Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt: KM 31303 kvartsi-iskoksia

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3532 04 HIRVASKOSKI, p. 1971.

PK 3532 04 HIRVASKOSKI

x = 7251 80

M. Sarkkinen,

y = 3513 74

Pudasjärven inventointi 1998

z = n. 125

PUDASJÄRVI 108

Kohteen nimi: Hirvasvaara, W-rinne

Määrittely ja mj-luokka: maakuoppia/"lapinhautoja". II.

Peruskartta: 3532 04 HIRVASKOSKI

Koordinaatit: x = 7251 82, y = 3516 05, z = 140-145
n. 125

Kylä, kylänosa: Sotkajärvi, Hirvaskoski

Tila, rek:no: 29:44

Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 20,5 km itään, Korento- ja Sotkajärvien välisen Hirvasjärven itärannasta noin 350 metriä itään, Hirvasvaaran länsirinteellä, Puolangantien Hirvasjoen sillasta noin 1,5 km etelään. Alue on loivasti länteen kohti järveä laskevaa nuorta mäntyä kasvavaa kangasmaata, Itärannantien itäpuolella, pienen matalan alanteen ja ylempänä rinteessä olevan kalliotörmän välissä. Alue on hakattu kolmisenkymmentä vuotta sitten.

Penttilän väki mainitsi paikalla olevan maakuoppia, joita käytiin Yrjö ja Lauri Wikströmin opastuksella katsomassa. Paikalla on kolme maakuoppaa, joista kaksi noin 10 metrin etäisyydellä toisistaan pohjois-eteläsuunnassa ja kolmas näistä 15 - 20 metriä itään. Länntisten kuoppien halkaisija on noin 3 metriä ja syvyys noin 1 metri. Näistä eteläistä on kaiveltu. Muinainen kaivaja on oppaina olleiden miesten isä, joka ei kuitenkaan ollut mitään löytänyt. Itäisin kuoppa on pohjois-eteläsuuntainen, noin 3 metriä pitkä, 1,5 metriä leveä ja puolisen metriä syvä kuopanne. Molemmissa ehjissä tavattiin ilmeisesti palamalla rapautunutta kiveä.

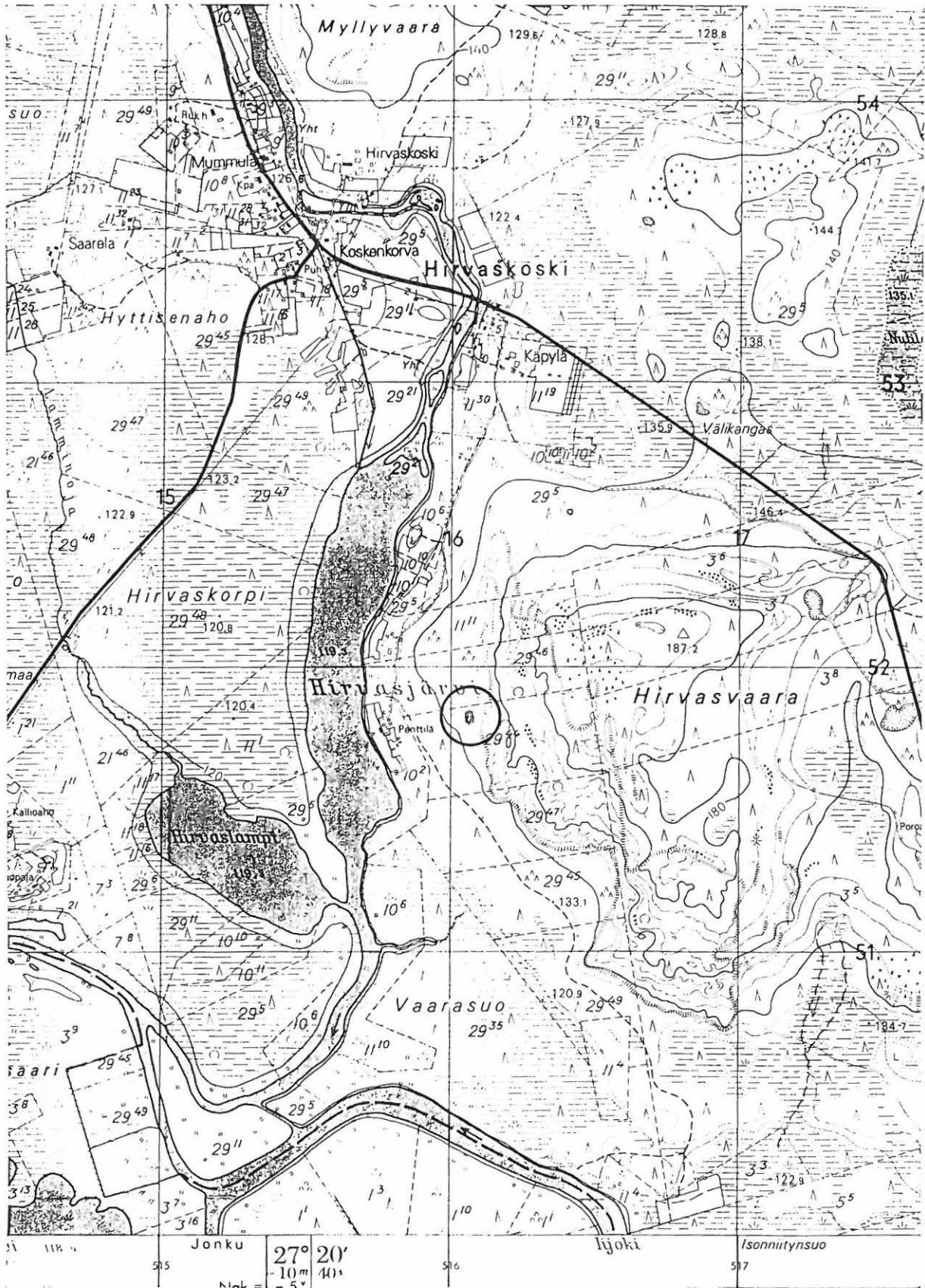
Kohde tarkastettu: 16.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3532 04 HIRVASKOSKI, p. 1971.

PK 3532 04 HIRVASKOSKI

M. Sarkkinen,

Pudasjärven inventointi 1998

x = 7251 82

y = 3516 05

z = 140 - 145

PUDASJÄRVI 109

Kohteen nimi: Jaakola
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.
 Peruskartta: 3532 04 HIRVASKOSKI
 Koordinaatit: x = 7258 25, y = 3517 05, z = n. 130
 Kylä, kylänosa: Sotkajärvi, Korentokylä
 Tila, rek:no: Keskitalo 12:5
 Maanomistaja: Lauri Tolkkinen
 Kuusamontie 1973, 93270 SOTKAJÄRVI

Pudasjärven kirkosta noin 21 km itää, Korentojärvestä noin 1 km pohjoiseen, Iinattijoen Yli-Karhukosken etelärannalla, Rojolaan johtavan tien Iinattijoen ylittävästä sillasta noin 50 metriä lounaaseen. Alue on Keskitalo nimisen tilan Jaakolaksi kutsutun pellon itäreunaa. Pelto viettää hiekkavalta mäntyä kasvavalta Korentokan-kaalta loivasti kohti jokea.

Korenon Ollilan Tolkkisilta saatiin kokoelmiin toimitettavaksi alkeellinen kirves/taltoa, kaksi tuuraa ja kaksi raaka-aine kappaletta, joista ainakin toista on käytetty hioimena. Esineet on löytänyt L. Tolkkinen peltotyössä. Useimmat ovat löytyneet 1950-luvulla ensimmäistä kertaa tehdyn koneellisen kynnön jälkeen, pari myöhemmin. Löytöpaikan hän osoitti kartalta. Pellolla erottuu osoitetulla paikalla lähellä jokea matala hiekkava kumpare, jonka alueelta löydettiin kvartsi-iskoksia ja kvartsi-kaavin. Asuinpaikka vaikutti pienialaiselta, sillä ympäröiviltä alueilta ei kvartsia tms. löydetty. Pellot olivat keväisen kynnön jälkeisellä kesannolla, joten havaintomahdollisuudet olivat hyvät.

Alueella on myös talonpoikaisen asutuksen merkkejä, mm. tiiltä, mahdollisena muistona paikalla olleesta myllystä.

Kohde tarkastettu: 22.9.1998 (esineet saatu 30.9.)

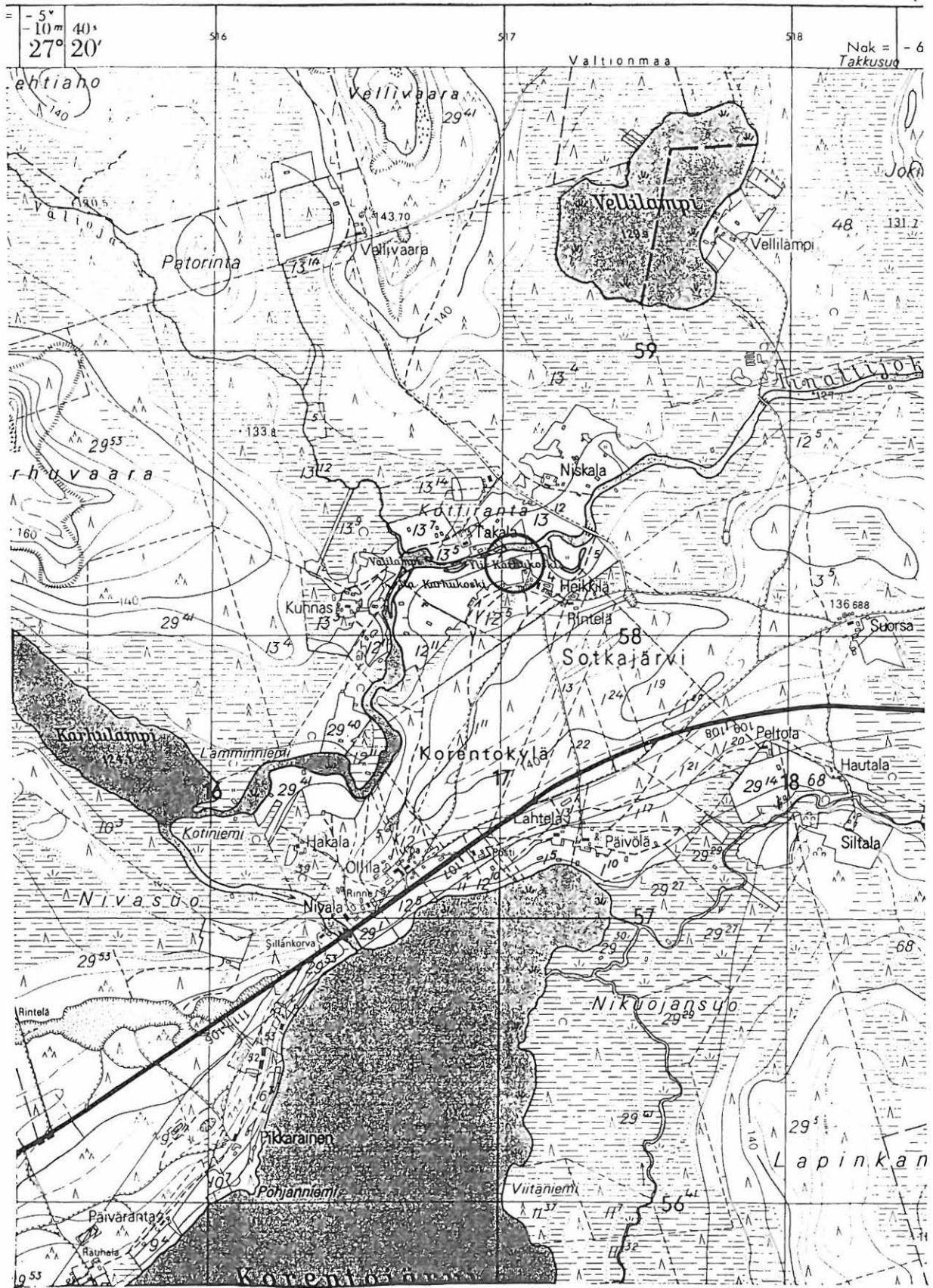
Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt: KM 31285:1- alk. kirves, kaksi tuuraa, aseki-
 raaka-ainekappaleita/hioin 2 kpl, kvartsi-kaavin
 ja -terä.

Diat: D 220 Esineiden löytöpaikka ja kvartsihavainnot oikealla erottuvalta matalalta kumpareelta, takana Iinattijoki, länsilounaasta.

Kartta: Peruskarttaote 3532 04 HIRVASKOSKI, p. 1971.

PK 3532 04 HIRVASKOSKI
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

x = 7258 25
 y = 3517 05
 z = n. 130

PUDASJÄRVI 110

Kohteen nimi: Salmijärvi
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II(?)
 Peruskartta: 3533 02 OHTAKANGAS(?)
 Koordinaatit: ruutu 7239/3543-5(?)
 Kylä, kylänosa:
 Tila, rek:no:
 Maanomistaja:

Vuonna 1929 Sakari Pälsi on todennut asuinpaikan, mistä hän on kerännyt löytöinä kvartsiesineitä ja iskoksia. Kohteesta ei ole tarkastuskertomusta. KM:n pääluettelossa numerolla 9126 on löytöpaikasta seuraavat tiedot: " Esineet kerättiin vanhan Harjun taloon vievän uuden kylätien leikkauksesta Nivan ja Harjun talojen rajaveräjältä noin 15 metriä länteen". Löytöpaikaksi mainitaan Salmijärvi, Harju.

Inventoinnin aikana kohdetta yritettiin tuloksetta paikantaa. Salmijärvi niminen järvi sijaitsee Pudasjärven kirkosta noin 50 km itäkaakkoon. Muita samannimisiä järviä Pudasjärvellä ei tiettävästi ole. Tämän Puhoksen rekisterikylän Salmijärven kylässä ei kuitenkaan tunnettu Pälsin mainitsemia taloja, myöskään nykyiseltä peruskartalta niitä ei löydy. Tiedusteluja tehtiin järven molemman rannan taloista, mutta selvyttä asiaan ei saatu.

Kohde tarkastettu: (9.9.1998)

Aiemmat tutkimukset: Tark. 1929, S. Pälsi

Aiemmat löydöt: KM 9126:1-23 kvartsi-esineitä ja -iskoksia

Diat: -

Kartta: -

PUDASJÄRVI 111

Kohteen nimi: Säynäjäsuon länsipuoli
 Määrittys ja mj-luokka: maakuoppia/"lapinhautoja". II.
 Peruskartta: 3533 02 OHTAKANGAS
 Koordinaatit: x = 7238 63 ja - 54, y = 3546 22 ja -40
 z = n. 177,5
 Kylä, kylänosa: Valtionmaa
 Tila, rek:no:
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 54 km itäkaakkoon, Salmijärven Alapäästä noin 500 metriä itään, Yli-Näljänpään johtavan tien pohjoispuolella. Alue on matala, osin kivikkoinen kangas Säynäjäsuon länsipuolella, suon ja Salmiojan välissä. Kangasta pitkin kulkee paikoin heikosti erottuva Salmijärven pohjoisrannan Rintelään.

Salmiharjun asuinpaikkaa jäljitettäessä (kohde 110) kertoi Pellonpään Esko Laurila talostaan runsaat 1,5 km itään tien varrella olevista lapinhautoista. Hänen mukaansa osa maakuopista on tuhoutunut Näljänpään tietä tehtäessä. Paikalta löydettiin kaksi maakuoppaa. Längän halkaisija on noin 4 - 5 metriä ja syvyys 60 - 80 cm. Kuopanteen pohjoisreunaa on joskus tutkittu lapionpiston verran. Turpeen alla oli selvä huuhtoutumiskerros. Kuopanne sijaitsee kapean kankaan eteläreunaa kulkevan polun pohjoispuolella. Itäisempi kuopanne on mitoiltaan saman kokoinen kuin edellä kuvattu. Se sijaitsee Näljänpääntieltä kankaalle olevan tienpiston itäpuolella. Kuopanteeseen on heitelty jonkin verran roskaa, mutta siinäkin on turpeenalainen huuhtoutumiskerros. Näiden lisäksi kankaalla on muutamia epämääräisiä painanteita, joista valtaosaa pidettiin luontaisina. Tien eteläpuolelta ei kuoppia tavattu, vaikka niitä silläkin puolella kerrottiin olevan.

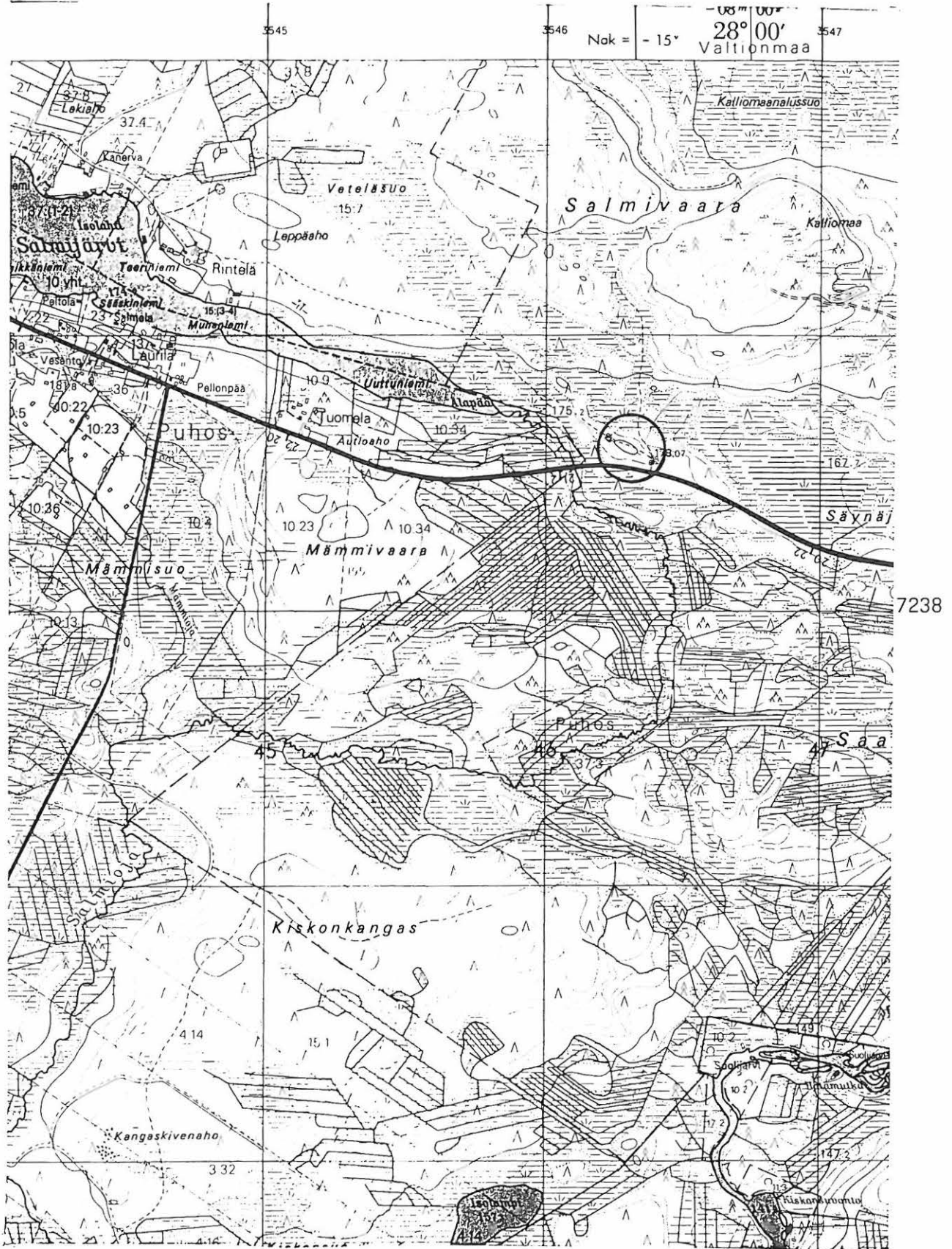
Kohde tarkastettu: 9.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Diat: D 221 Längän maakuoppa pohjoisesta

Kartta: Peruskarttaote 3533 02 OHTAKANGAS, p. 1988.

PK 3533 02 OHTAKANGAS

x = 7238 63 ja -54

M. Sarkkinen,

y = 3546 22 ja -40

Pudasjärven inventointi 1998

z = n. 177,5

PUDASJÄRVI 112

Kohteen nimi: Muikkula, Partasensaari
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka? II.
 Peruskartta: 3533 03 PUHOSJÄRVI
 Koordinaatit: x = 7246 95, y = 3541 85, z = 177,5-180
 Kylä, kylänosa: Puhos, Puhosjärvi
 Tila, rek:no: Muikkula 34:31
 Maanomistaja: Reijo Kosamo
 Puhoskylä, Muikkula, 93390 PUHOSKYLÄ

Pudasjärven kirkosta noin 46,5 km itään, Puhoksen koulusta noin 4,7 km pohjoiskoilliseen, Puhosjärven suurimman saaren, Partasensaaren pohjoispään kaakkoisrannalla. Alue on kapeahko mäntyä ja kuusta kasvava kuiva harjanne rannan tuntumassa. Länsipuolella on suo. Maaperä on moreenia.

Lammassaaren lapinhautojen tarkastuksen aikana kuultiin Partasensaarella asuvan R. Kosamon löytäneen reikäkiven. Lammassaaren ke-säasukas Matti Korhonen tarjosi venekyydin paikalle. Esine on löytynyt 1989 R. Kosamon kaivaessa salaojaa mökkinsä ympärille. Se oli noin 20 cm paksun turpeen alla kivennäismaan pinnassa 1 - 2 metrin päässä mökistä, sen pohjois/luoteispuolella. Lisäksi hän on löytänyt paikalta muutamia kvartsilohelmia. Hieman ympäröivää aluetta korkeammalla olevan mökin pohjoispuolelle, noin 20 - 30 metriä rannasta olevaa perunamaata raivatessaan löytäjä kertoi havainneensa turpeen alla hiiltä ja palanutta maata/kiveä. Tarkastuksen aikana paikalta ei mitään löydetty, mutta kuultujen havaintojen nojalla kohdetta voi pitää asuinpaikkana, ainakin varauksellisesti.

Reikäkiven koko on 11 x 8,5 x 4 cm. Se on hiekkakiveä, jossa yhdessä kohdassa kiinni kvartsiittia. Reikä on tehty kairaamalla molemmilta puolin. Kiven päissä on isku- tai pistehakkauksen jälkiä. Esine jäi löytäjän haltuun.

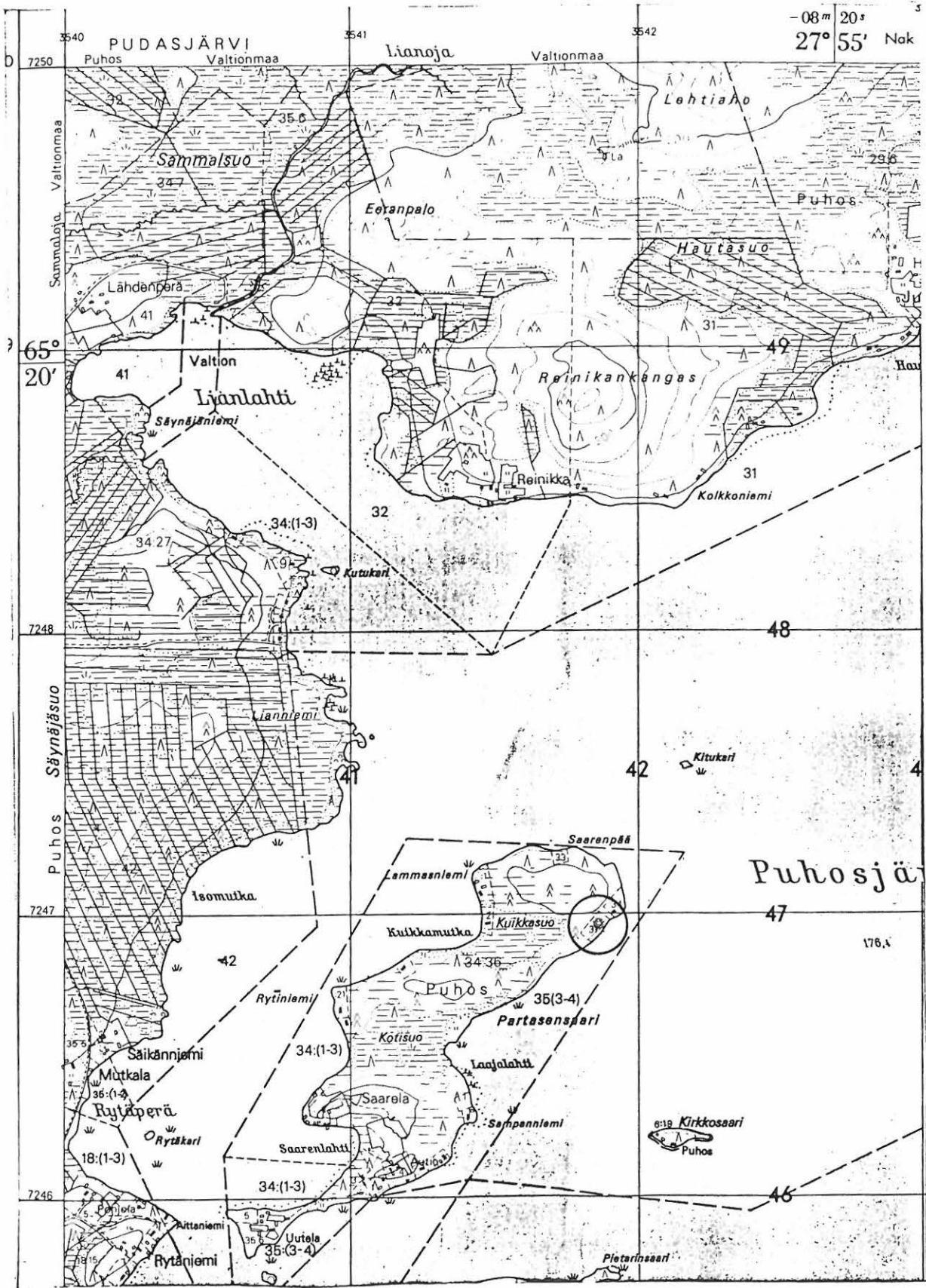
Kohde tarkastettu: 9.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: reikäkivi R. Kosamon hallussa

Diat: D 222 Reikäkiven löytöpaikka mökin lähimmän nurkan paikkeilla, alueelta myös kvartssia, pohjoisesta.
 D 223-4 Esine molemmin puolin

Kartta: Peruskarttaote 3353 03 PUHOSJÄRVI, p. 1988.

PK 3633 03 PUHOSJÄRVI

x = 7246 95

M. Sarkkinen,

y = 3541 85

Pudasjärven inventointi 1998

z = 177,5 - 180

PUDASJÄRVI 113

Kohteen nimi: Lammassaari

Määrittely ja mj-luokka: maakuoppia/"lapinhautoja". II.

Peruskartta: 3533 03 PUHOSJÄRVI

Koordinaatit: a) x = 7244 98, y = 3540 50, z = 177-180
b) x = 7245 06, y = 3540 30, z = 180-182,5

Kylä, kylänosa: Puhos, Puhosjärvi

Tila, rek:no: 39:3, 39:7 ja 39:11

Maanomistaja: 39:11 Raimo Lauronen
Lahdenperäntie 99, 93390 PUHOSKYLÄ

Pudasjärven kirkosta noin 45,5 km itäkaakkoon, Puhoksen koulusta noin 2,3 km pohjoiseen, Puhosjärven Lammassaareissa. Kuseessa on suhteellisen korkea ja kuiva saari. Mäntyä kasvavan saaren korkein kohta on kivikkoinen.

A.H. Snellman kertoo Lammassaaren pää olevan täynnä hautoja (SMYA 1887, s. 117) Hän on kaivanut useita, mutta tuloksetta. Kuoppien ympärillä on hänen mukaansa valli. Kuoppien koon hän ilmoittaa vaihtelevan suuresti. Lisäksi hän mainitsee kertomuksen, jonka mukaan saaresta olisi löydetty "vaskenkarvainen ase".

Inventoinnin aikana alueelta tavattiin maakuoppia kahdelta alueelta. Etelärannan Roinisen mökin itäpuolella (a) on yksi puretun uunin tiilillä täytetty kuoppa, jonka itäpuolella on ainakin 3 kuoppaa, joiden halkaisija on noin 3 m ja syvyys yli puoli metriä. Lisäksi on joitakin suurempia paltollisia kuopanteita, jotka varsin epämääräisiä. Läntiseltä alueelta (b) tavattiin jyrkähkön rinteen loivalta terassilta 3 pyöreää kuoppaa, jotka kooltaan vastaavat edellisiä mittoja. Kaksi näistä on kaiveltu. Lisäksi ylempänä kanakaalla näistä koilliseen ja länteen on useita erimuotoisia ja kokoisia kuopanteita, joista osa voi olla luontaisia. Alueella on myös vanhan kellarin jäänteet.

Lammassaaren talon kesäasukas Matti Korhonen toimi oppaana paikalla. Vene oli lainassa talon vanhoilta asukkailta, järven rannassa saaren länsipuolella asuvilta Laurosilta. Sekä M.K. että Hilda Lauronen, nyk. om. äiti, kertoivat soljesta, jonka H.L:n miehen Kallen isä Hannes on yhtä kuoppaa kaivaessaan löytänyt. Hilda Laurosen mukaan kadonnut(?) solki on ollut vaskea, kehältään neliömäinen ja siihen on liittynyt koristeltu(?) neliömäinen tai suorakaiteenmuotoinen hela, myös paljin on ollut vaskea.

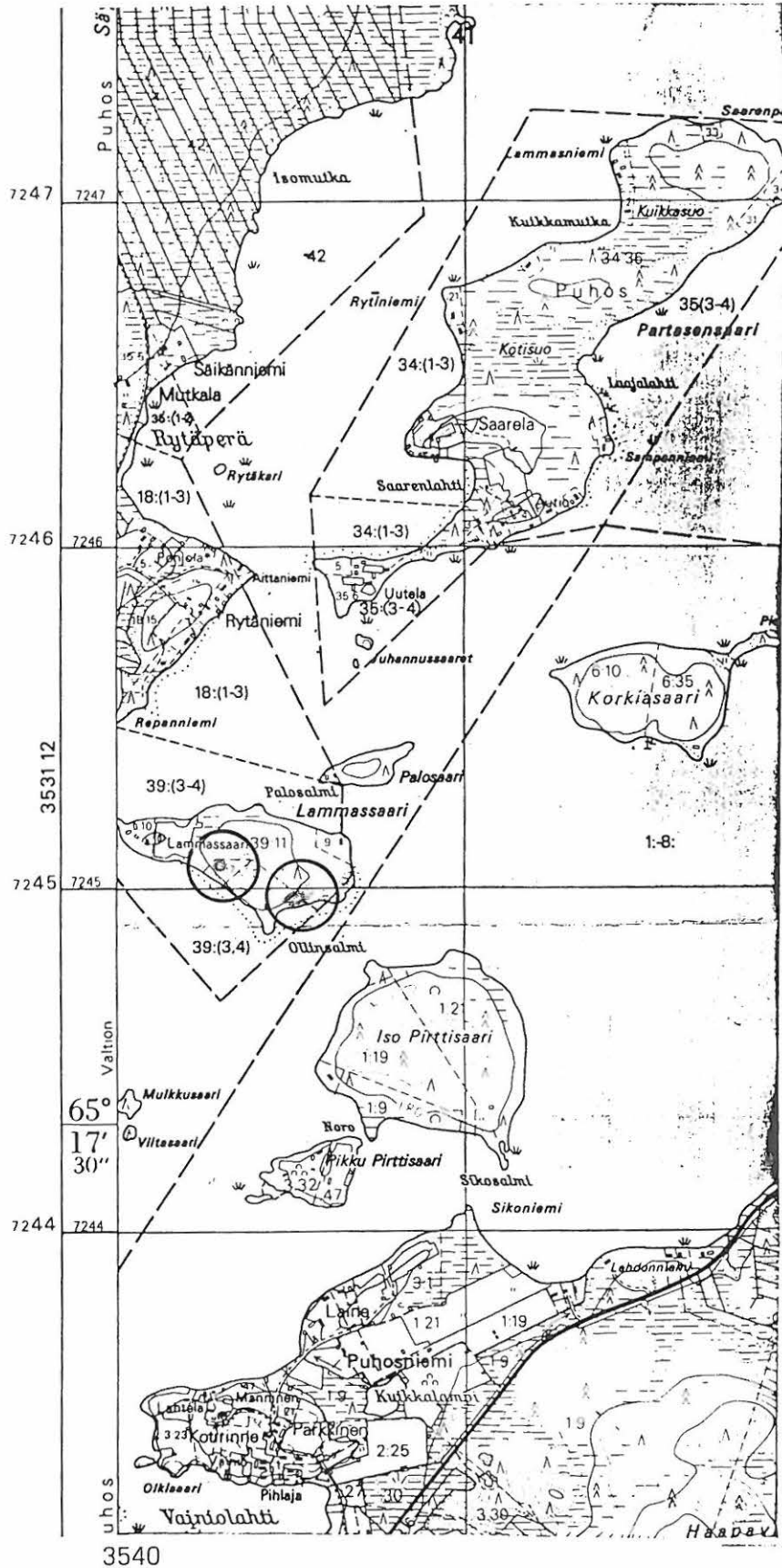
Kohde tarkastettu: 9.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: ks. yllä

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3533 03 PUHOSJÄRVI, p. 1988.

PK 3533 03 PUHOSJÄRVI
 (+ 3531 12 TOLPANLEHTO)

M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

a) x = 7244 98 b) x = 7245 06
 y = 3540 50 y = 3540 30
 z = 177-180 z = 180-182,5

PUDASJÄRVI 114

Kohteen nimi: Kolkkoniemi

Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.

Peruskartta: 3533 03 PUHOSJÄRVI

Koordinaatit: x = 7248 45-48, y = 3541 82 - 3542 15
z = n. 180

Kylä, kylänosa: Puhos, Juurikkaniemi

Tila, rek:no: 31:? (Kolkkoniemi ja Tervatupa)

Maanomistaja: Pirkko ja Risto Honkanen (itäpää)
Laanila 2 C 28, OULU 65
p. 040-546 7410 ja
Matti Kela (Tervatupa, länsipää)
Karvarinaukio, Myllytori, Oulu 65

Pudasjärven kirkosta noin 46,5 km itään, Puhosjärven pohjoisrannalla, Reinikankaan eteläreunalla. Reinikankangas on korkea laeltaan kalliainen mäki, jonka järvenpuoleinen eteläreuna muodostaa melko kapean mutta tasaisen rantaterassin. Maasto on hiekkaisaa mäntykangasta. Paikalle johtaa tie lännestä Lahdenperältä, mutta se on puomin takana.

Kolkkoniemellä olevan mökkinsä kasvi/perunamaata raivatessaan on Risto Honkanen löytänyt lehdenmuotoisen liuskekärjen ja alkeellisen taltan/kirveen, jotka ovat Pudasjärven kotiseutumuseon kokoelmissa. Löytöpaikaksi hän osoitti mökkinsä kaakkoispuolella aivan rannassa olevan pienen pellon, josta hän kertoi tavanneensa myös palojälkiä ja palanutta luuta. Pellossa ja mökin kuluneella pihamaalla havaittiin lisäksi runsaasti kvartsi-iskoksia. Mökiltä kulkee rannansuuntainen polku Matti Kelan mökille länteen noin 300 metrin päähän. Tämän mökin kaakkoispuolella oli pieni peltotilkku, jossa myös tavattiin runsaasti kvartsi-iskoksia. Maasto havaintopaikkojen välillä on tasaista hiekkavaa ja kuivaa rantaa, jonka leveys vaihtelee. Rantatasanteen yläpuolella maasto alkaa nousta ja maaperä muuttua karkeammaksi. Myös mökkien väliseltä polulta, joka oli rikkoutunut vain muutamista kohdin, huomattiin kvartsi-iskoksia, minkä perusteella kyseessä voi arvella olevan jokseenkin yhtenäisen asuinpaikan. Maastollisesti kohde on koko matkaltaan asuinpaikaksi erittäin sovelias.

Kohde tarkastettu: 10.9.1998

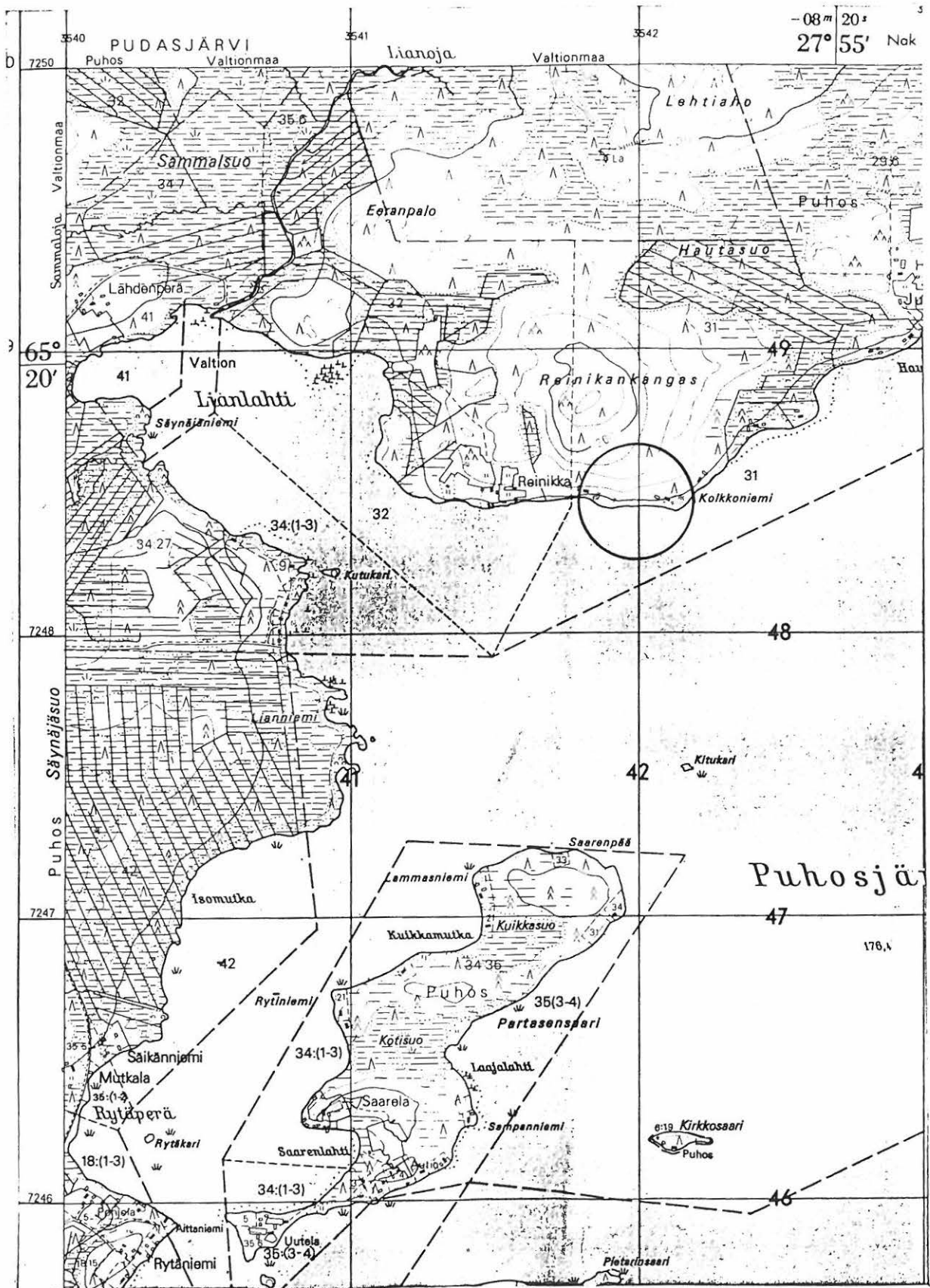
Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: PuM 4361 lehdenmuotoinen liuskekärki ja
PuM 4362 alkeellinen kirves

Inventointilöydöt: KM 31304:1-3 kvartsiesineitä ja -iskoksia

Diat: D 225 R. Honkanen esineiden löytöpaikalla, länsiluoteesta.
D 226 Asuinpaikan länsiosaa ja "löytökasvimaa", lännestä.

Kartta: Peruskarttaote 3353 03 PUHOSJÄRVI, p. 1988.

PK 3533 03 PUHOSJÄRVI

x = 7248 45 - 48

M. Sarkkinen,

y = 3541 82 - 3542 15

Pudasjärven inventointi 1998

z = n. 180

PUDASJÄRVI 115

Kohteen nimi: Uutela
 Määrittys ja mj-luokka: kivikautinen löytöpaikka. II(?)
 Peruskartta: 3541 01 UHKALANKYLÄ
 Koordinaatit: x = 7283 34, y = 3509 74, z = 135-140
 (Uutelan talo)
 Kylä, kylänosa: Livo, Uhkalankylä
 Tila, rek:no: Uutela 2:6
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 31 km pohjoiskoilliseen, Uhkalankylän vanhasta koulusta noin 650 metriä itäkoilliseen, Livojoen Suvannon yläpuolella, joen etelärannalla olevan Uutelan talon Sakari Suvanto on löytänyt reikäkiven, joka on Pudasjärven kotiseutumuseon kokoelmissa. Esine mainitaan löytyneeksi Yli-Livon Kyllönmutkasta Jokirinteestä. Se on julkaistu Livon kyläkirjassa "Elettiinhan sitä enneni".

Inventoinnin aikana Uutelan todettiin olevan ilmeisesti lähinnä keskikäytössä, talonväkeä ei paikalla ollut. Livontien toisella puolen olevat jokirannan pellot olivat heinällä, eikä asuinpaikan merkkejä alueelta onnistuttu löytämään, vaikka sinällään paikka ei sellaista ajatellen mahdoton ole. Ylempänä talon luona oli jonkin verran kynöksellä ollutta perunamaata, mutta täältäkään ei mitään löytöä vallottavaa tavattu.

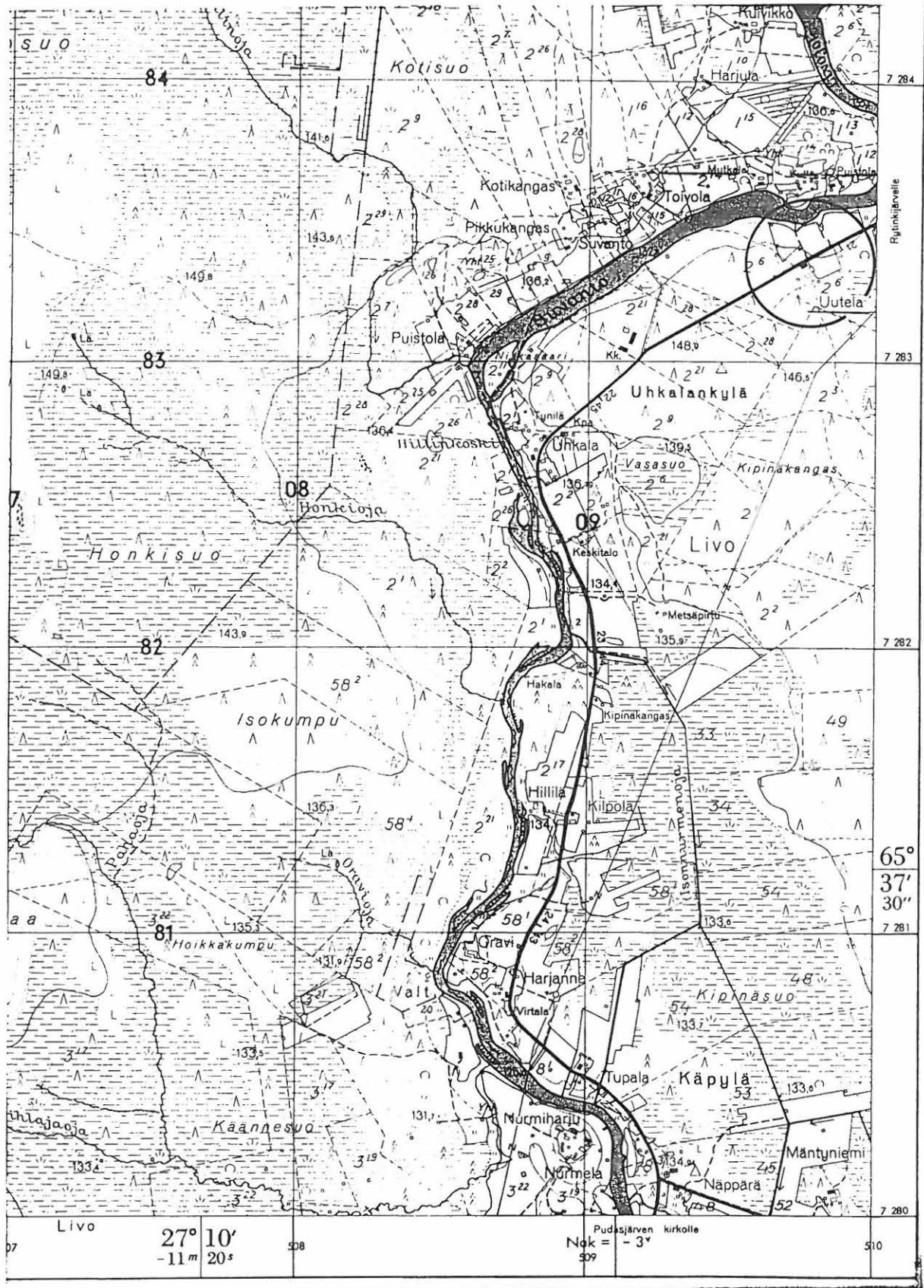
Kohde tarkastettu: 22.9.1198

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: PudM ?????, reikäkivi (luettelossa ilman löytöpaikkaa)

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3541 01 UHKALANKYLÄ, p. 1966.

PK 3541 01 UHKALANKYLÄ

ruutu 7283/3509

M. Sarkkinen,

Pudasjärven inventointi 1998

PUDASJÄRVI 116

Kohteen nimi: Männikkö
 Määrittely ja mj-luokka: kiviesineen löytöpaikka. III.
 Peruskartta: 3541 04 RYTINKI
 Koordinaatit: x = 7281 70, y = 3519 33, z = n. 167,5
 Kylä, kylänosa: Naamanka, Metsälä
 Tila, rek:no: Männikkö 8:7
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 35 km koilliseen, Ison Kuopusjärven päästä noin 300 metriä kaakkoon, Kuopusojan ja Rytinkiin johtavan tien välissä olevan Männikön talon alueella.

Temmeksen inventoinnin aikana kertoi Temmekseltä lähtöisin oleva, nykyisin Metsälässä asuva Lauri Honka mahdollisesta kiviesineen löytöpaikasta Pudasjärvellä. Pudasjärven inventoinnin aikana kävi ilmi, että L. Hongan hallussa on hiotun kiviesineen katkelma, jossa naarmutettuja kirjaimia ja numeroita. Esineen hän on löytänyt koordinaattien osoittamalta paikalta purkamansa ja tilalleen 1 km luoteeseen siirtämänsä aitan alta.

Löytöpaikalla käytäessä paikalla sattui olemaan Männikön talosta syntyään oleva nainen, jolla on Honkala niminen mökki vanhan Männikön lähellä, sen luoteispuolella kankaan ja pellon rajalla. Hän kertoi, että vanhan puretun päärakennuksen uunin alla oli ollut ollut hevosen(?) kallo. Lisäksi oli löydetty vuoltu metalliraha hirteen alta. Kivikautisia löytöjä hän ei paikalta tiennyt tehdyn.

Esineen katkelman löytöpaikka vanhan aitan rakenteissa ja siinä olevat kaiverrukset osoittavat, että esine ei ole alkuperäisessä paikassaan. Todennäköisin selitys on, että se on pantu paikalleen uskomuksellisessa tarkoituksessa. Aikoinaan taloa asuneen väen tai kakeinojen tuntemusta ja niiden käyttöä osoittavat myös uunin alainen kallo ja vuoltu raha.

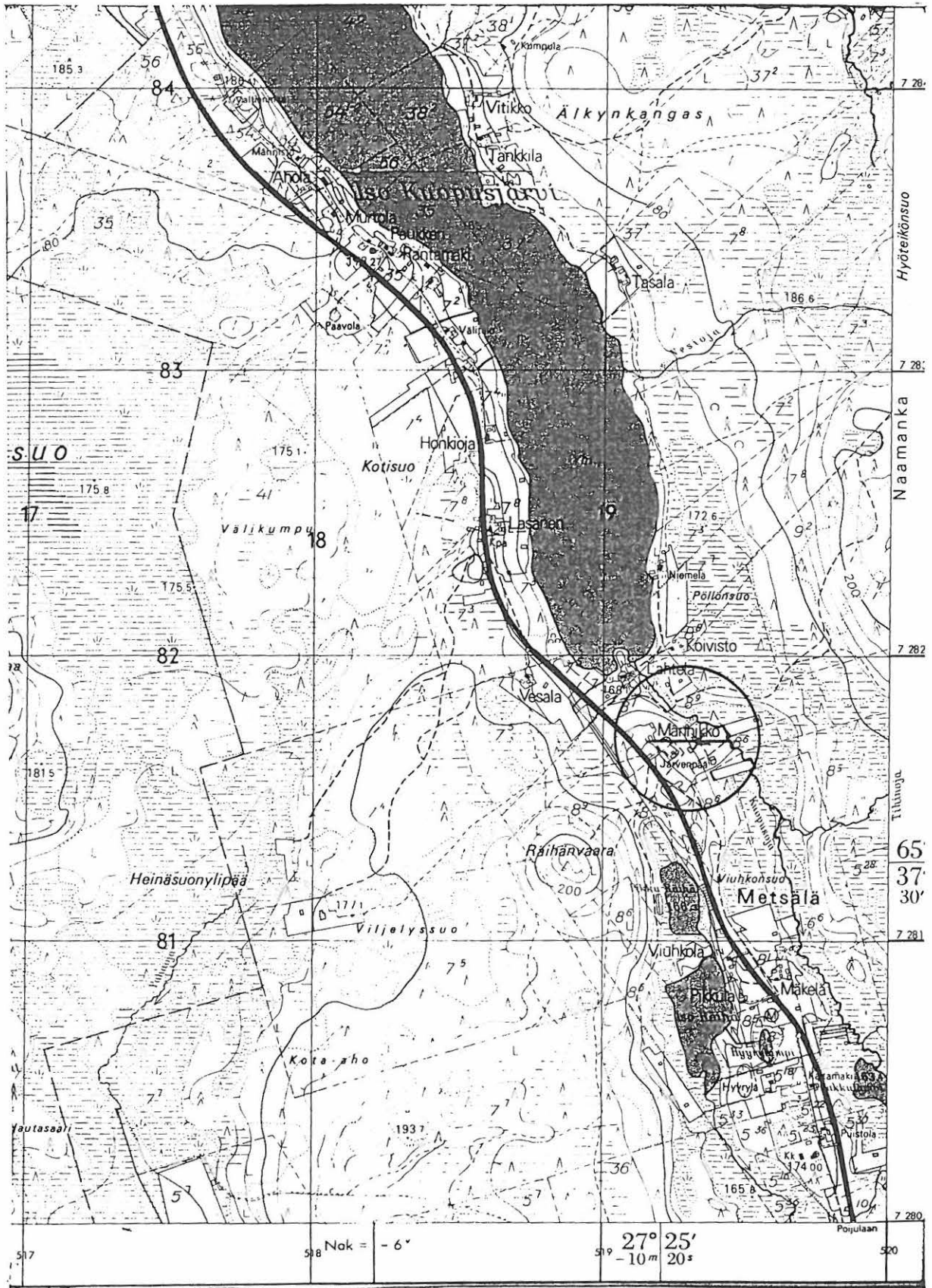
Kohde tarkastettu: 22.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: tunnistamattoman kiviesineen katkelma/L. Honka

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3541 04 RYTINKI, p. 1971.

PK 3541 04 RYTINKI
 M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

x = 7281 70
 y = 3519 33
 z = n. 167,5
 (sekundaari löytöpaikka)

PUDASJÄRVI 117

Kohteen nimi: Iso-Kuopusjärvi NW-ranta
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen löytöpaikka. II.
 Peruskartta: 3541 04 RYTINKI
 Koordinaatit: x = 7284 68, y = 3517 55, z = 165-167,5
 Kylä, kylänosa: Naamanka, Metsälä
 Tila, rek:no: 53(:?)
 Maanomistaja: Lauri Koivula
 93240 RYTINKI

Pudasjärven kirkosta noin 36 km koilliseen, Ison-Kuopusjärven luoteisrannalla, Rytinkiin johtavan tien itäpuolelta, Nurkkalan talosta noin 170 metriä koilliseen olevan kesämökin luona. Alue on luoteesta järveä kohdin laskevaa hiekkakangasta. Järven rannalla on kolme kesämökkiä.

Pohjois-Pohjanmaan museon kokoelmissa olevan tasataltan on löytänyt Lauri Koivula vuonna 1974 huvilan perustusta kaivaessaan 30 - 40 cm syvyydestä. L. Koivulan mökki on luoteisrannan mökeistä lounaisin ja sijaitsee aivan rannassa. Pyöröhirsistä rakennettu mökki on ruskeaksi lahosuojattu. Mökin yläpuolella on pieni vaja. Näistä viitisenkymmentä metriä koilliseen on seuraava uudempi huvila ja parikymmentä metriä länteen pieni hiekanottopaikka. Mökin perustus on osin kaivettu loivaan rinteeseen, johon on tehty vajaan puolen metrin syvyinen leikkaus. Tämän perusteella on löytöpaikalta rantaan noin 10 metriä. Alueen rikkoutuneet maankohdat ja ranta, sikäli kuin mahdollista, tarkastettiin tuloksetta, samoin lähimökkien alue ja mökkien yläpuolella rinteessä oleva metsätie. Vaikka kohde on asuinpaikaksi maastollisesti sovelias, ei mitään asuinpaikasta kertovia merkkejä paikalta onnistuttu löytämään.

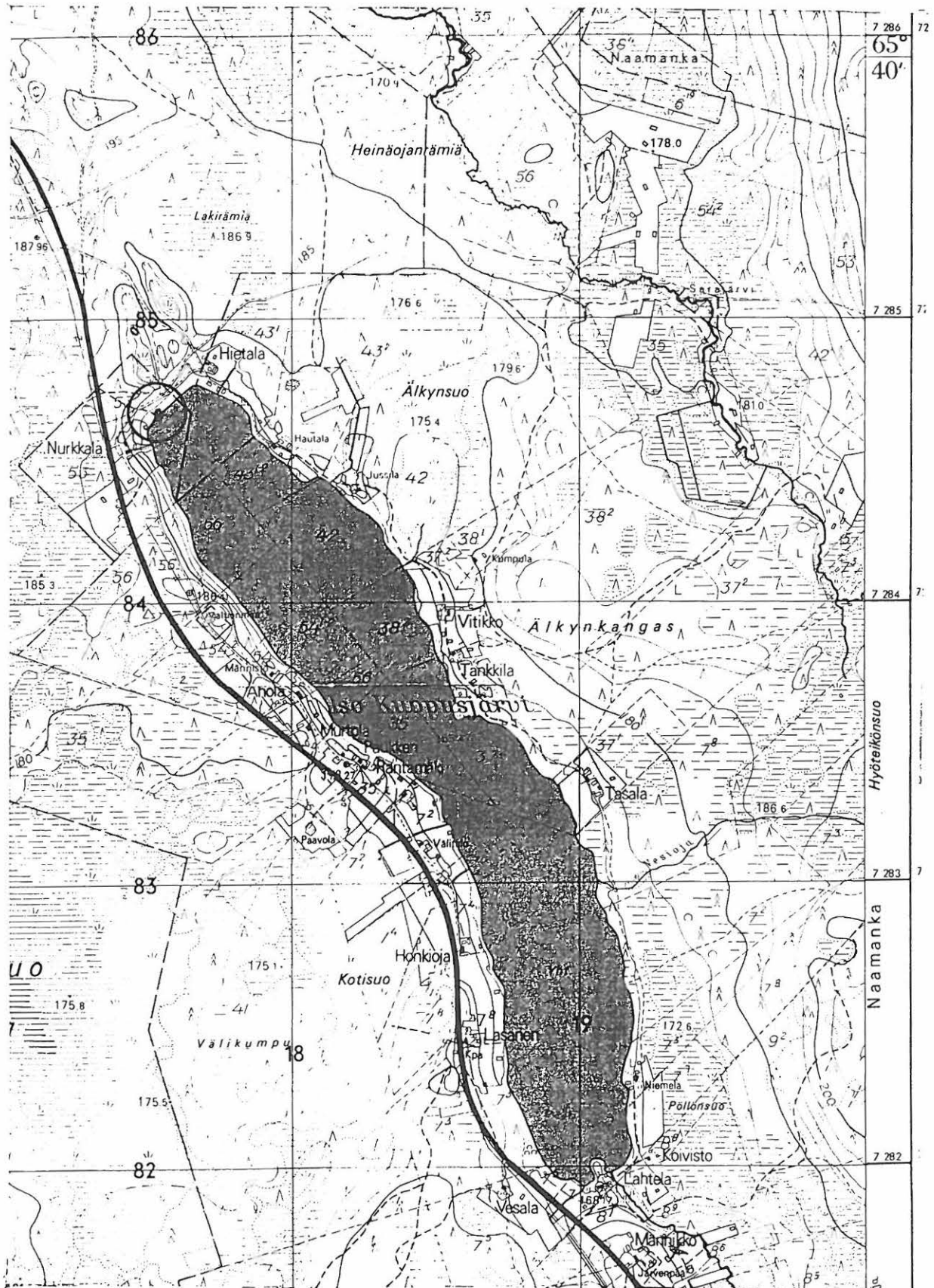
Kohde tarkastettu: 22.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: PPM 7321 tasataltta, kauttaaltaan hiottu

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3541 04 RYTINKI, p. 1971.

PK 3541 04 RYTINKI

x = 7284 68

M. Sarkkinen,

y = 3517 55

Pudasjärven inventointi 1998

z = 165 - 167,5

PUDASJÄRVI 118

Kohteen nimi: Ryttingin ranta
 Määrittely ja mj-luokka: kiviesineen löytöpaikka. II(III).
 Peruskartta: 3541 04 RYTINKI
 Koordinaatit: x = 7288 70, y = 3516 16, z = n. 147,5
 (Ryttingin talo)
 Kylä, kylänosa: Sarajärvi, Rytinki
 Tila, rek:no: Rytinki 5:31
 Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 39 km pohjoiskoilliseen, Sarajärvelle johtavan tien itäpuolella, Rytinkijärven länsipään pohjoisrannalla, Livojoen ja järven yhtymäkohdasta noin 400 metriä itään.

Kyllönmutkan Mutkalan Tuomas Rytinki kertoi 22.9. 40 - 50 vuotta sitten Ryttingin talon kohdalta rantavedestä löytyneestä reikäkivestä, joka muodoltaan oli ollut kuin "säännöllisen pyöreä ruislimp-pu". Tuolloinen poikajoukko oli käyttänyt kiveä sukelluskohteena eli heittäneet sen veteen ja sukeltaneet sitten sen jälleen esiin. Tätä oli toistettu kunnes reikäkiveä ei enää löydetty. Sukelluspaikkana oli ollut Ryttingin ranta jokseenkin talon kohdalla.

Paikalla käytäessä todettiin rannan olevan kauttaaltaan nurmella, eikä rannastakaan asuinpaikan merkkejä tavattu. Talonväki ei ollut paikalla, joten tietoa muista mahdollisista myöhemmistä löydöistä ei saatu.

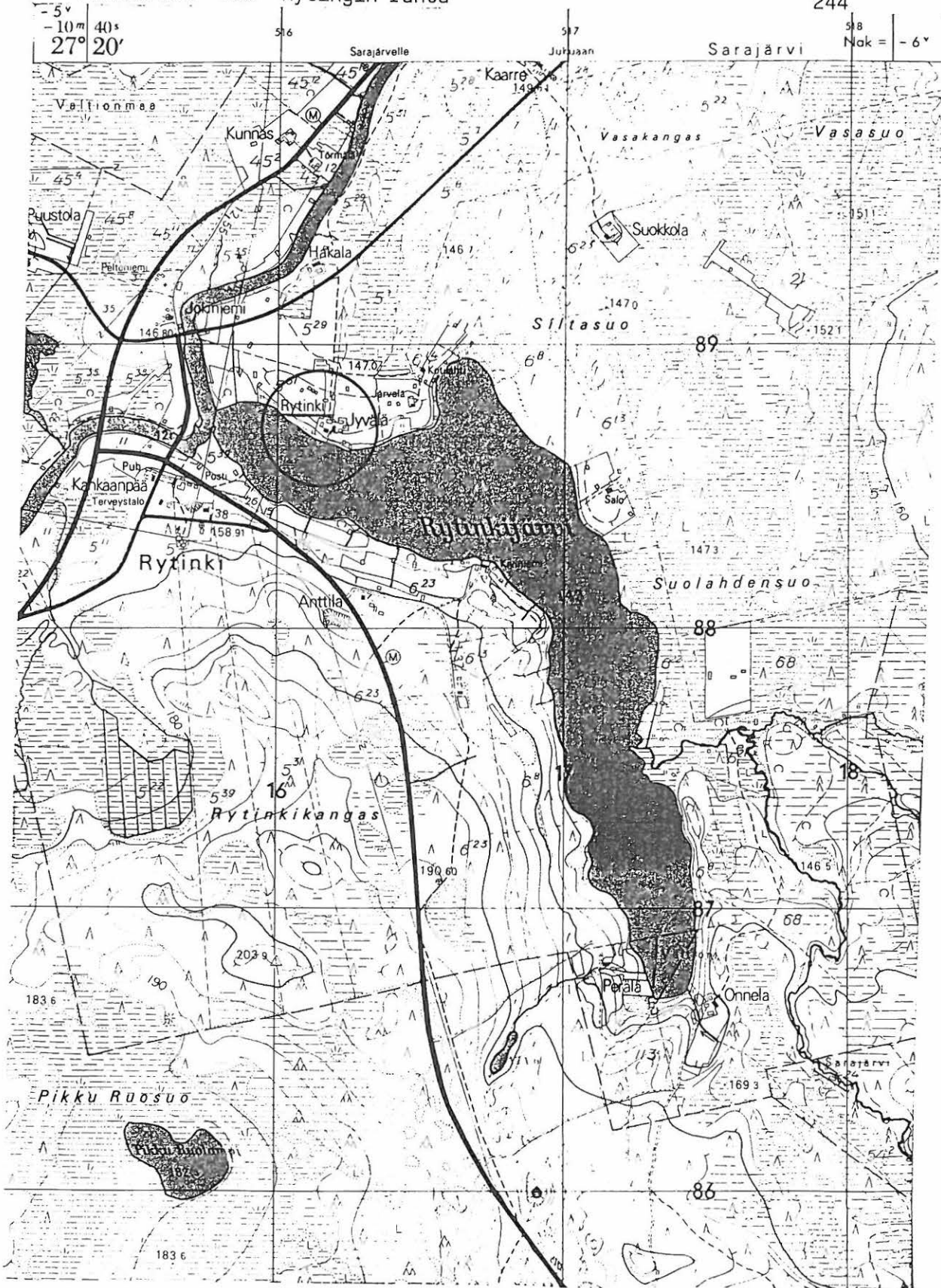
Kohde tarkastettu: 23.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: reikäkivi, hukkunut

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3541 04 RYTINKI, p. 1971.

PK 3541 04 RYTINKI

ruutu 7288/3516

M. Sarkkinen,

Pudasjärven inventointi 1998

PUDASJÄRVI 119

Kohteen nimi: Nivala
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen löytöpaikka. II.
 Peruskartta: 3541 05 NUORUNKA
 Koordinaatit: x = 7298 47, y = 3517 08, z = 150-152,5
 Kylä, kylänosa: Sarajärvi, Puhakkavaara
 Tila, rek:no: 4:3
 Maanomistaja: Veikko Nivakoski
 Nivakoskentie, 93250 SARAJÄRVI

Pudasjärven kirkosta noin 48 km pohjoiseen, Sarajärvestä noin 2,5 km kaakkoon, Puhakkavaaran lounaispuolella ja Livojoen itärannalla. Alue on melkoisen tasaista pelloksi raivattua kankaanreunaa aivan joen rannalla. Paikalla olevan Nivalan talosta noin 270 metriä etelään on löydetty kivikirves. Esineestä on toimitettu löytötiedot ja piirros PPM:oon. Lisäksi se on kuvattuna Sarajärven kyläkirjassa "Sarkain ja savottain Sarakylä". Esine on ilmeisesti Veikko Nivakosken hallussa.

Löytöpaikka on hyvin loivasti länteen kohti jokea viettävää peltoa, joka tarkastuksen aikana oli puinnin jälkeisellä sängellä. Maaperä näytti olevan savensekaista multaa ja pellon yläpuolinen kangas hiekkamoreenia. Alueelta ei tavattu mitään kiinteään muinaisjäänökseen viittaavaa.

Nivalaan johtaa tie idästä Ruuhensuolta päin.

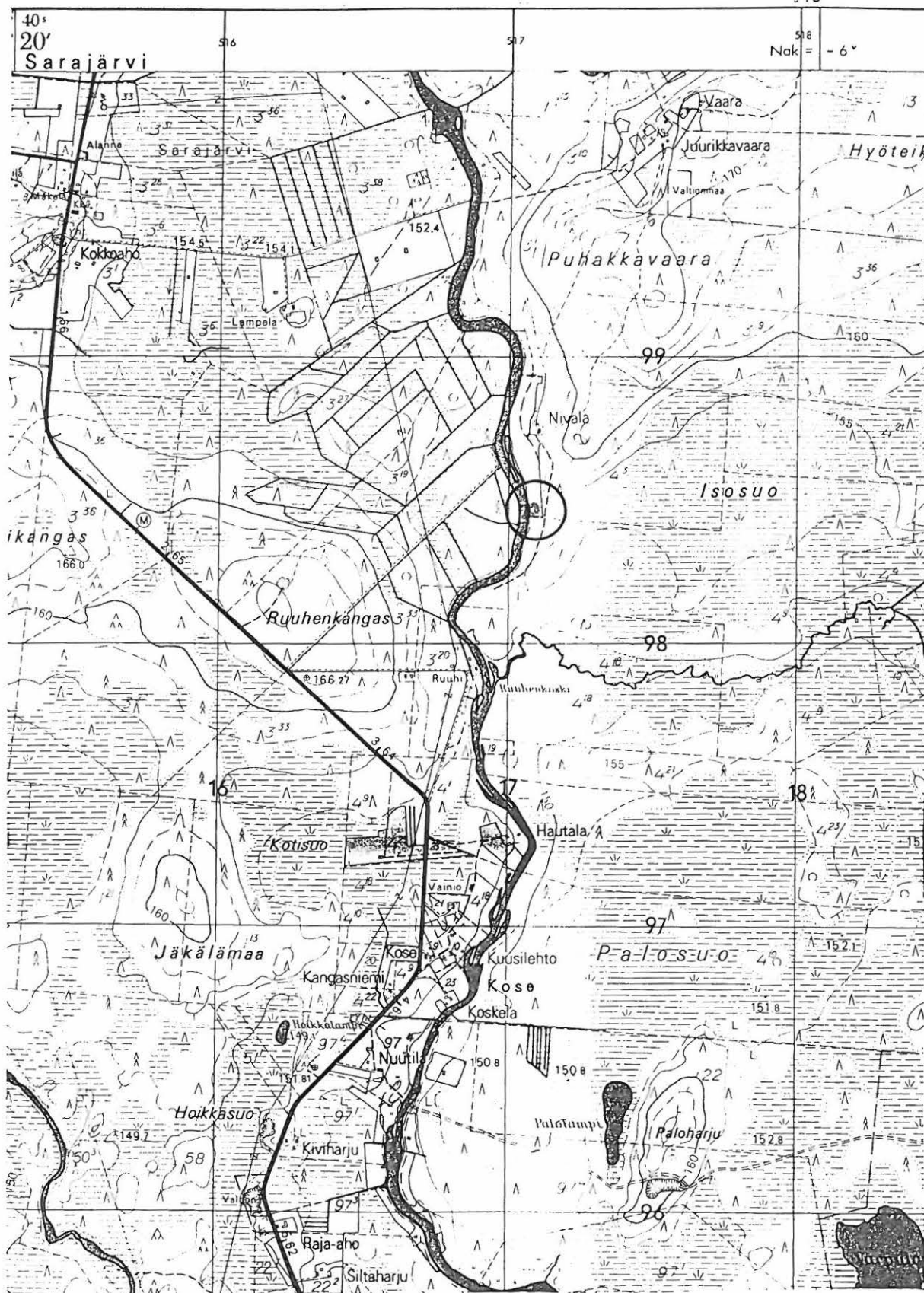
Kohde tarkastettu: 23.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: oikokirves, ks. yllä

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3541 05 NUORUNKA

PK 3541 05 NUORUNKA

x = 7298 47

M. Sarkkinen,

y = 3517 08

Pudasjärven inventointi 1998

z = 150 - 152,5

PUDASJÄRVI 120

Kohteen nimi: Sarala

Määrittys ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II(?)

Peruskartta: 3541 06 SARAJÄRVI

Koordinaatit: a) x = 7300 42, y = 3515 64, z = n. 155
(Saaralan talo)
b) x = 7300 36, y = 3515 36, z = n. 155

Kylä, kylänosa: Sarajärvi

Tila, rek:no: a) 1:16 ja b) 1:21(?)

Maanomistaja:

Pudasjärven kirkosta noin 49 pohjoiskoilliseen, Sarajärven kaakkoisrannalla olevan Saralan mailta on useita kiviesinelöytöjä, joiden tarkkaa löytöpaikkaa ei kuitenkaan tunneta. Vanha Sarala on moneen kertaan jaettu, talon ja järven välistä kulkee paikallistie ja alueella on myös uudempaa rakennuskantaa. Talo sijaitsee ympäristöä korkeammalla kumpareella.

Snellman on saanut Saralasta KM:n kokoelmiin "oikokirveen tapaisen tuuran" (SMYA 1887, s. 11; KM 2266:16). Lisäksi Pudasjärven kotiseutumuseossa on useita paikalta museoon Aune Saralan toimittamia kiviä, joiden joukossa on ainakin kaksi teelmää ja hion. Esineiden löytöpaikkaa selvitellessä kävi ilmi ensinnäkin se, että kohteen Ihme 10 (vrt. kohde 10) löydöt ovat peräisin järven etelärannalta nykyisestä Niemelästä, joka on vanhan Saralan naapuri. Niemelän asuinpaikka jatkunee itään, jolloin osa Saralan löydöistä voi olla täältä. Paikalla on nykyisin pari mökkiä, joista läntisemmän perunamaasta tavattiin 3 - 4 epämääräistä kvartsilohelmaa/-iskosta (=b asuinp). Mökkien omistajat ovat Jorma ja Matti Sarala, Aune Saralan pojanpoika ja poika. Matti Saralan veli Risto kertoi, että ensimmäisen syvälle ulottuneen koneellisen kynnon jälkeen alueelta oli tullut esiin hiilipaikkoja, jonka perusteella paikalla oli ajateltu "vanhojen asuneen". Toisaalta eräissä arkistotiedoissa mainitaan löytöpaikan sijainneen noin 200 m järven rannasta. Tällöin voisi Risto Saralan mukaan tulla kyseeseen ns. Paavolan pelto, joka sijaitsee vanhan Saralan a) eteläpuolella. Ko. pellostä muisteltiin joskus löytyneen esineitä siitäkkin. Paikalta ei mitään löydetty, oli nurmella. Tämä paikka jäi siis ensimmäistä epävarmemmaksi. Kun PudM:n löytöjen joukossa on liippoja ja luonnonkivikin, ei kaikkia muisteltuja löytöpaikkoja voi niin ollen pitää esihistoriallisina.

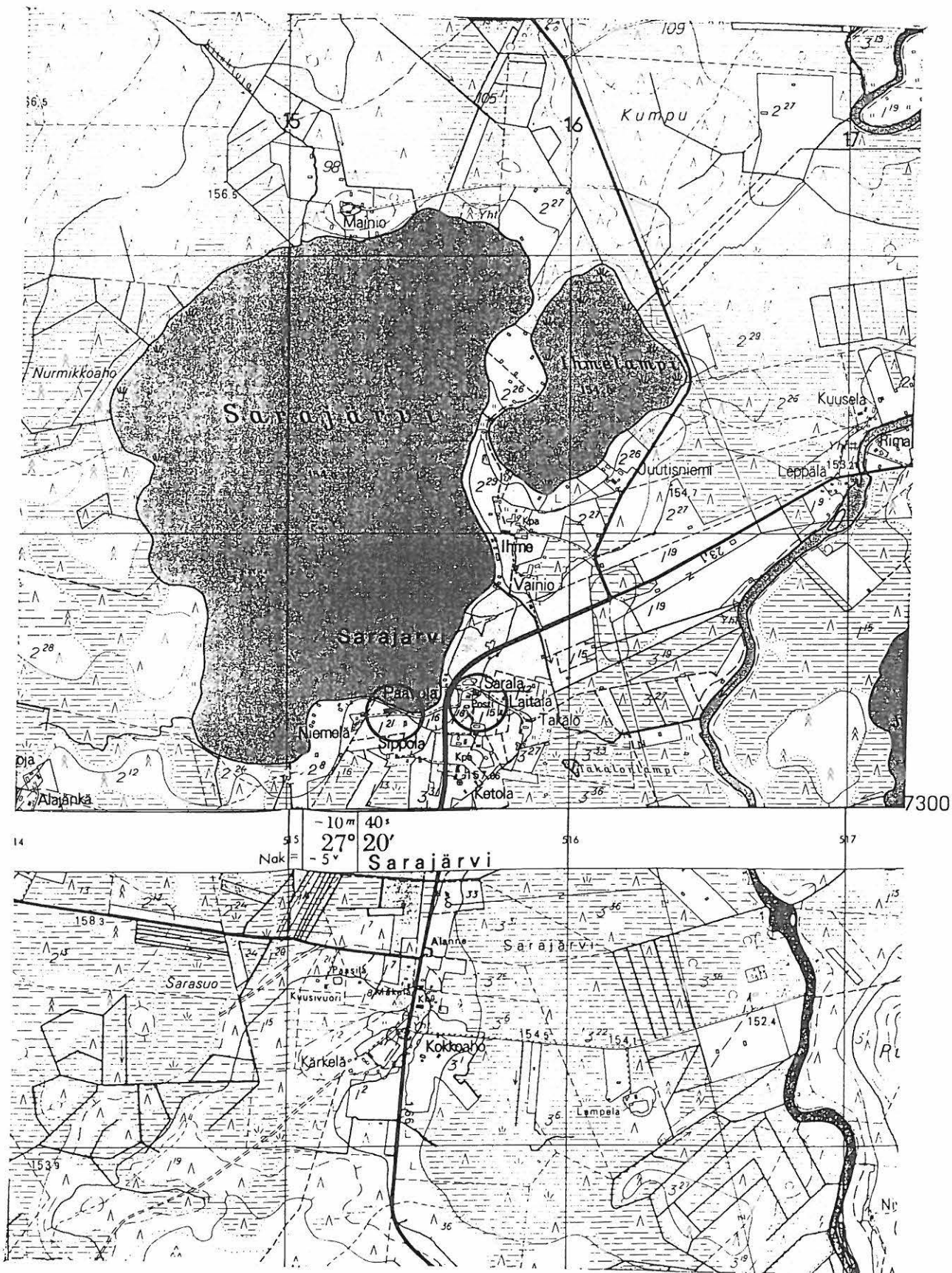
Kohde tarkastettu: 23.9.1998

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: KM 2266:16 tuura, PudM 4306:a hioin, -b liippa,
-c teelmä, -d hioin/teelmä? ja e- liippa.

Diat: -

Kartta: Peruskarttaote 3541 06 SARAJÄRVI, p. 1971.

PK 3541 06 SARAJÄRVI
 (+ 3541 05 NUORUNKA)

a) $\bar{x} = 7300\ 42$ b) $x = 7300\ 36$
 $y = 5315\ 64$ $y = 3515\ 36$

M. Sarkkinen,

$z = n. 155$

Pudasjärven inventointi 1998

PUDASJÄRVI 121

Kohteen nimi: Uusi-Ihme
 Määrittely ja mj-luokka: kivikautinen asuinpaikka. II.
 Peruskartta: 3541 06 SARAJÄRVI
 Koordinaatit: x = 7301 09, y = 3515 68, z = n. 155
 Kylä, kylänosa: Sarajärvi
 Tila, rek:no: Uusi-Ihme 2:29
 Maanomistaja: Pekka ja Hanna Ihme
 Ihmeentie 34 B, 93250 SARAJÄRVI

Pudasjärven kirkosta noin 49,5 km pohjoiskoilliseen, Sarajärven itärannalla, Ihmelammen ja järven välissä olevan kannaksen eteläisessä tyvessä, Uuden Ihmeen asuinrakennuksesta noin 100 metriä länsiluoteeseen. Alue on vanhaa viljelysmaata. Ranta on tasainen, mutta nousee pian loivasti kohti itäpuolista Ihmeiden pihapiiriä.

Etsittäessä Ihmeestä olevien esineiden löytöpaikkaa, ks. kohde 10, kävi ilmi, että viereinen Ihme ja Uusi-Ihme ovat olleet jaettuna jo esineiden löytyessä ja että Ihmeen esineet ovat järven etelärannalla olevalta asuinpaikalta. Ihmeen tienoota tarkastettaessa tavattiin koordinaattien osoittamassa paikassa olleesta pienestä perunamaasta, noin 6 x 4 m, kvartsikaavin ja iskoksia. Rantaan pellolta oli matkaa noin 20 - 30 metriä. Perunamaa oli kynnetty muutoin nurmella olevalle pellolle, joten asuinpaikan laajuutta ei voitu inventoinnin aikana tarkemmin määritellä. Kauempaan löytöpaikan pohjoispuolella pelto oli jo paksua kulokkoa. Uuden Ihmeen Pekka Ihmeen mukaan ei talon mailta ole aiempia esinelöytöjä.

Kohde tarkastettu: 23.9.1998

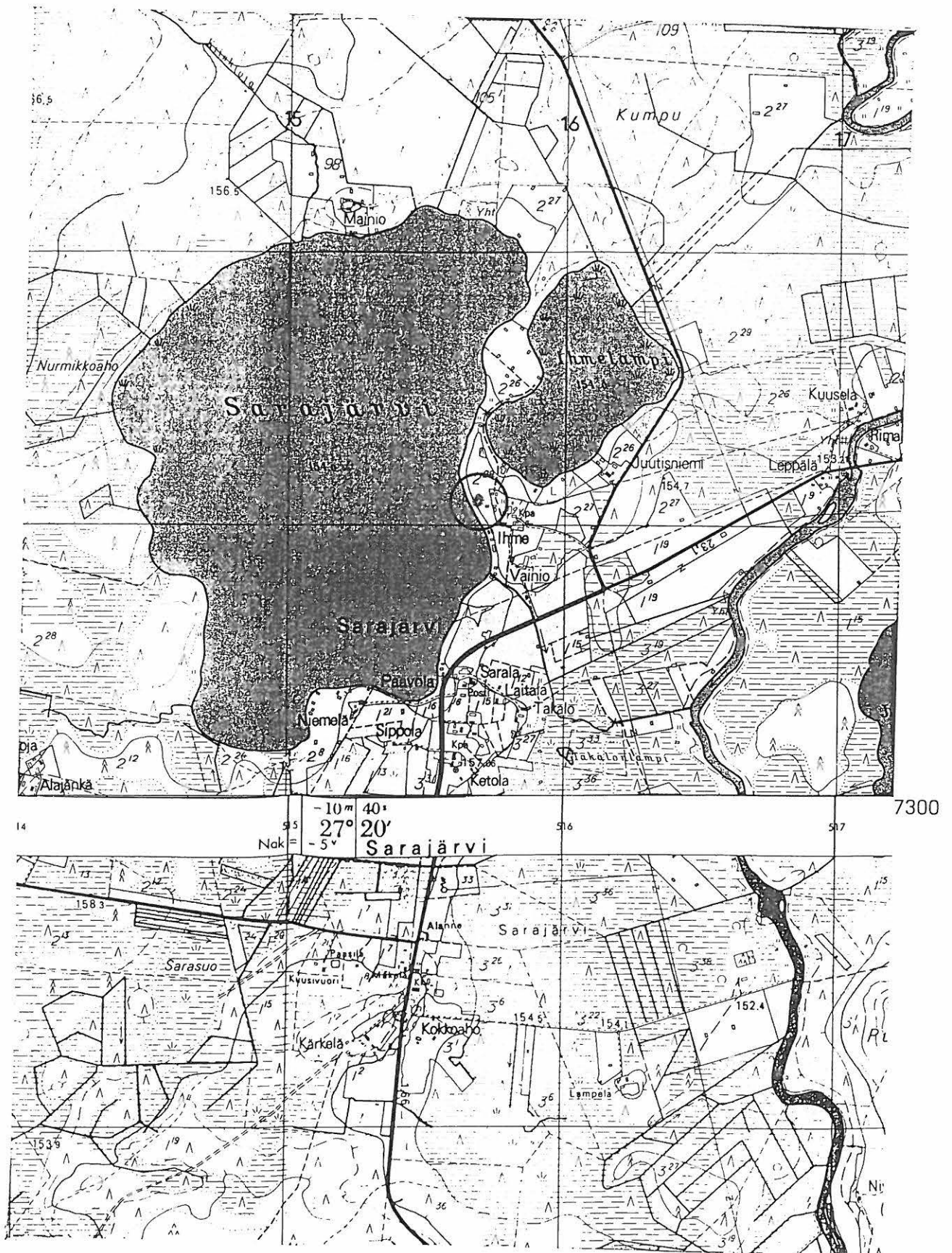
Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt: KM 31305 kvartsikaavin

Diat: D 227 Sarajärven itärantaa, asuinpaikkahavainnot keskellä näkyvästä mullalla olevasta peltotilkusta, pohjoisesta.

Kartta: Peruskarttaote 3541 06 SARAJÄRVI, p. 1971.

PK 3541 06 SARAJÄRVI
 (+ 3541 05 NUORUNKA)

x = 7301 09
 y = 3515 68
 z = n. 155

M. Sarkkinen,
 Pudasjärven inventointi 1998

SEKALAISIA TIETOJA EPÄMÄÄRÄISISTÄ JA HISTORIALLISELTA AJALTA
OLEVISTA KOHTEISTA

A. Mahdollisia tai tuhoutuneita muinaisjäänöksiä

1. Hautapainumia, maakuoppia

Vuormajärvi, Hetetkeylä

PK 3513 08 HETEKYLÄ, noin 7237/3486-9

Kultakilpi nimisessä Vuormajärven saarella pitäisi olla hautapainumia, saarta sanottu vanhaksi hautapaikaksi. Jättiläisiä olisi joskus asunut ja "veneentäysi hopeita" pitäisi olla. Toisessa(?) saarella nimeltään Honkasaari (ei kartalla, tavatut paikkakakuntalaiset eivät tunteneet) pitäisi olla useita maakuoppia, joista tavattu tulenpidon jälkiä. (Snellman, SMYA 1887, s. 117-8, 127; E. Jokisen kirje 1968/PPM)

2. Lappalaisten asuntopaikka

Juhmunkangas, Siurua

PK 3514 03 PUOLAKKAVAARA, r. 7270/3464

Snellmanin mukaan Juhmunkaalla Siuruanjoen varrella on puheiden mukaan ollut joku "lappalaisten asuntopaikka", josta pitäisi jälkiä näkyä (SMYA 1887, s. 103, alaviite)

3. Kivettyjä kuoppia (=kivikkokuoppia?)

Vengas, Kollaja

PK 3514 04 VENGASVAARA, r. 7258/3470

Snellmanin mukaan Venkaan talon (=Vengasaho) seutuvilla pitäisi olla samanlaisia kivettyjä kuoppia kuin kohteessa 74 Kivikirkko (vrt. SMYA 1887, s. 101).

4. Pystykivi/"lappalaisen jumala

Litojokivarsi, Siurua

PK 3514 05 MUUKALA + 06 ISOKUMPU + 03 PUOLAKKAVAARA

Snellmanin mukaan 3/4:nnestä (ilm. n. 7 - 8 km) Liekolan talosta Litojokivartta ylöspäin pitäisi olla noin parimetrinen sileä ja kapea pystykivi, joka on juurestaan kivillä tuettu pystyyn (SMYA 1887, s. 118 alaviite).

5. Maakuoppia

Katiskaharju, Livo

PK 3514 12 LIVO, x = 7273 36, y = 3497 90, z = n. 122,5

Snellmanin mukaan Livon Katiskaharjulla on ollut kymmenittäin maakuoppia (SMYA 1887, s. 117). Kyseinen harju on nykyisin kaivettu sorakuopaksi, jonka reunamilta ei mitään löydetty. Tark. 24.9.-98.

6. "lapinhautoja"/maakuoppia

Honkanen, Puhos

PK 3531 12 TOLPANLEHTO, r. 7244/3538

Honkasen talon isäntä ja Kosamon kauppias Veikko Kosamo kertoivat Honkasen talon rannanpuolella olleen maakuoppia, jotka ovat tuhoutuneet tietä ja talon peltoja tehtäessä. Tark. 10.9.1998.

7. Maakuoppia/"lapinhautoja"

Myllykangas, Puhos

PK 3533 03 PUHOSJÄRVI, r. 7242/3540

Snellmanin mukaan Myllykankaan talon lähellä on ollut maakuoppia (SMYA 1887, s. 117). Nykyisin alue on rakennettu ja pelloksi rai-vattu, eikä alueella sellaisia tiedetä olleen.

8. Kiviraunio

Vilmivaara

PK 3541 01 UHKALANKYLÄ, noin $x = 7287\ 20$, $y = 3502\ 25$, $z = 160$

Vilmivaaralla pitäisi olla pieni kivilatomus (E. Jokisen kuva ja karttaluonnos, E. Pohjolan juttu/Iijokiseutu 8/24.2.1983). Alue saatiin paikannettua, mutta se on äestetty, eikä paikalta latomusta löydetty. Tark. 23.9.1998.

9. Kivikautinen ltp?

Ruisniemi, Hakalan mökin lähellä

E. Jokisen tiedonannon (PPM 1968) mukaan mainitusta paikasta olisi löydetty "kivikauden hakku". Lähellä pitäisi olla haudantapaisia. PudM:ssa ei tähän yhdistettävää esinettä löydetty. Paikkaa ei löydetty kartalta, eivätkä tavatut paikkakuntalaiset sitä tienneet.

10. Maakuoppa

Repoharju, Puhos

PK 3531 12 TOLPANLEHTO, $x = 7245\ 23$, $y = 3538\ 07$, $z = n. 205$

Merjän talon miehet kertoivat Repoharjulla olevasta kuopanteesta, jota käytetty suunnistuksen rastipaikkana. Paikalla on halkaisijaltaan 3 - 4 metrinen ja 50 - 70 cm syvä kuopanne. Koepisto paljasti sekoittuneen maan ilman huuhtoutumiskerrosta sekä hiiltä ja pala-utta kiveä. Historiallisen ajan kuoppa, tark. 10.9.1998.

B. Muinaissuksia

1. Viinisuo, Hetekylä

PK 3513 07 VIINIKOSKI, noin r. 7225-6/3484

Nuoritta-Hetejärvi tien rakentamisen yhteydessä löydetty suksipari, joka ajoittuu ensimmäisen vuosituhannen jKr. puolimaihin, ns. bot-ninen suksi. Kansallismuseon kokoelmat, kansatieteen osasto KM 7825.

2. Siurua

Pudasjärven kotiseutumuseossa numerolla 540 on ns. kuperaolallisin suksen kärkikatkelma, joka ajoittuu rautakauden lopulle. Esineen mainitaan löytyneen Siuruankylästä ilman tarkempaa löytöpaikkaa.

C. Historiallisen ajan talonpaikkoja tms.

1. Töntönaho, Hetejärvi

PK 3531 02 RUOTTISENHARJU, r. 7230/3502

Vanhojen arkistotietojen mukaan Keinäsen ja juurikan taloista 4 km itään, Nuorittajoesta 500 metriä pohjoiseen pitäisi olla vanhan asutuksen jäänteitä (ks. top.ark. K. Nivan kirje). Keinäsen Pikkuta-

lon isäntä kertoi 21.9.1998 kyseessä ilmeisesti olevan Töntönahon eteläreunalla olevan talonpaikan. Alue on metsittynyt ja ojitettu. Paikalla on ainakin kiukaan näköiset rauniot vanhan talvitien lähellä. Karhun kerrottiin talon asukkaan surmanneen.

2. Korpisenvaaran kaakkoisreuna

PK 3531 11 TURPEISENVAARA, noin $x = 7232$ 90, $y = 3537$ 90
Kosamon Veikko Kosamo kertoi 10.9.-98 paikalla olevan kivisiä vanhan asutuksen jäänteitä: kivikasoja ja puolikaarenmuotoisen vallin, jolla pituutta noin 8 - 10 metriä.

3. Lakkilankenttä tai -autio

PK 3532 05 OHTAVAARA, noin $x = 7262$ 35, $y = 3516$ 90
Iinattijärven länsipuolen Kunnaksen talon Kalle Iinatti, synt. 1923, kertoi 17.9.1998 Rojolanlammen eli alimmaisen Venelammen koillispuolisen kankaan luoteiskärjessä olevan metsittyneen talonpaikan, jossa uuninsija. Poikasena muisteli nähneensä seinänpaikkaakin. Väitti Rojolaa vanhemmaksi eli 1700- tai varhaisemmaksi paikaksi, jossa eletty metsästä "lapin tapaan".

4. Riihelänautio, Saarilammen lähistö

PK 3532 09 HEVOSENHARJA, r. 7272/3520-1
Samainen Kalle Iinatti kertoi tavanneensa paikalla kämpänpaikan, jonka vierellä kivillä vuorattu parisen metriä syvä kaivo. Kämpänpaikkaa kaivellessa tavannut linnun- ja peuranluita. Tuumi paikalla muinoin asutun "saloseudun tapaan". Tarkkaa paikkaa ei saatu selville, koska ko. kartta ei mukana ollut. Paikalla kuitenkin metsähallitus hakannut vanhan kuusikon.

D. Hautasaaria ja -paikkoja

1. Kalamasaari, Akonjärvi

PK 3531 10 JAURAKKAVAARA, $x = 7228$ 75, $y = 3535$ 25
Korpislaiset Jorma (Puolangantie 3375, 93350 Jaurakkajärvi) ja isänsä Aatu Alatalo (Akonperän Onnela) kertoivat saaren korkeimmalla kohdalla olevan ainakin 3 loivareunaista painumaa. Iäkäs A. Alatalo kertoi isänsä sanoneen, että saarelle on haudattu hevosia. Kerrotun mukaan spitaaliset hevoset oli haudattu suitsineen. Haudatuista hevosista oli myös paikallinen opettaja aikoinaan puhunut, kuten sodan käynyt korpislainen Matti Raappana kertoi. Tiedot kirjattu 8.9.1998.

2. Honkasaari, Korpinen

PK 3531 10 JAURAKKAVAARA, $x = 7228$ 60, $y = 3538$ 25
Korpisen itäpään Inarin talon Matti Raappana ja Paavontalon Liisa Putula sekä Niemelän Auku Niemelä kertoivat ko. saaren olleen aikoinaan väliaikaisena hautapaikkana. M. Raappanan mukaan paikalla on ainakin puolenkymmentä hautakuoppaa. Saarta on käytetty kesähautapaikkana vielä sotien jälkeen, jolloin M. Raappanan sisko on sinne väliaikaisesti haudattu. Tiedot kirjattu 8.9.1998.

3. Kalmukangas, Jonku

PK 3531 06 JONKU, r. 7247/3513

Jonkuun johtavan tien varrella on Kalmukangas niminen moreenimäki. Paikalla tavattu marjastaja muisteli kuulleen paikasta puhutun väliaikaisena hautapaikkana. Painanteita ei löydetty 15.9.1998.

4. Puhosjärven hautasaaret

PK 3533 03 PUHOSJÄRVI

Hautasaari (7247/3543), Kirkkosaari (7246/3542) ja Korkeasaari, länsipää (7245/3541). Paikkakuntalaiset kertoivat näitä kaikkia käytetyn väliaikaisina hautapaikkoina. Kirkkosaarella kerrottiin joskus valojen palavan, onpa sieltä yritetty aarteitakin etsiä.

E. Kuparikaivoksia

1. Vaskivaara, Iinattijärvi

PK 3532 08 IINATTIJÄRVI, x = n. 7265 96, y = n. 3523 76

Iinattijärven pohjoisrannan Vaskivaaran etelärinteessä on jäljellä kaivoskuilut Iinattivaaran kaivosyrityksestä 1700-luvulta, jolloin paikalta louhittiin kuparimalmia (ks. A. Halila, Pohjois-Pohjanmaa ja Lappi 1721-1775, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin historia V, s 338).

2. "Kuparihauta" Ruunakankaan eteläkärjessä

PK 3533 01 SIIKAVAARA, noin x = 7228 25-35, y = 3542 20-40

Kuparihauta on paikkakunnalla tunnettu talonpoikainen kuparinhankintapaikka. Korpisen Inarin Matti Raappana kertoi 8.9.-98 äitinsä isän olleen seppä 1800-luvun puolimaissa. Hän oli kontilla kuljetanut malmia pajassaan, missä oli valmistanut pieniä käyttöesineitä. Kuparihauta on kankaalla oleva kaivomainen syvä hautakuilu, jonka läpimitta ei käynyt ilmi. Sen ympärillä on joskus ollut aita putoamista estämässä.

3. "Kuparitori" Ison Ohtavaaran pohjoisosassa

PK 3533 02 OHTAKANGAS, x = 7233 65, y = 3542 25

Toinen kuparin hankintapaikka on ollut tämä ns. Kuparitori, jonka sijainnin M. Raappana kartalta osoitti. Kankaan korkeimman kohdan länsi/lounaisreunan kallioiden luona vaikutti olevan samantapaista lohkottua? kiveä kuin Iinattivaaralla myöhemmin nähtiin. Lisäksi kalliolla näiden luona irtonaista kvartsilohkoa. Tark 9.9.-98.

F. "Pirunluola eli -kolo" Hampusvaaralla

PK 3532 08 IINATTIJÄRVI, x = n. 7263 94, y = n. 3524 52

Iinattijärven eteläpuolisen korkean Hampusvaaran lounaisrinteessä on kallioisen vaaran alle johtavan luolan suuaukko jokseenkin koordinaattien ilmoittamassa kohdassa. Paikalle johtaa polku lounaassa tien luona olevan parakin luota. Suuaukko on sileän pystyn kalliojyrkänteen itäreunassa. Paikkaa on räjäytelty ja noin 10 - 15 metriä korkean jyrkänteen alla on kivikasa, jonka takana suuaukko. Luolaan liittyy tarinoita ja paikkakuntalaiset ovat pitäneet paikkaa sellaisena, että sinne on kielletty menemästä. Pirunkolosta on kerrottu Iijokiseudussa 1/1992, 4.1.1992.